

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохраняются все пометки, примечания и другие записи, существующие в оригинальном издании, как наименование о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отключайте автоматические запросы.
Не отключайте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

PS 1a v 45450 (58)

Bought with the income of

THE
SUSAN A. E. MORSE FUND

Established by

WILLIAM INGLIS MORSE

In Memory of his Wife

Harvard College Library

101
58

A

ZAPISKI
ЗАПИСКИ

ISTORIKO FILOLOGICHESKAGO FAKULTETA
ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКАГО ФАКУЛЬТЕТА

Imp.
ИМПЕРАТОРСКАГО

S. Peterburgskago Universiteta
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

ch. 58
ЧАСТЬ XXXVIII.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12).

1896.

3900
74M
#20

R. V. Blake

B

Cecaumenos, 11th cent., supposed author.

CECAUMENI STRATEGICON

ET INCERTI SCRIPTORIS

DE OFFICIIS REGIIS LIBELLUS

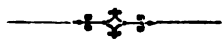
EDIDERUNT

✓
B. WASSILIEWSKY

V. JERNSTEDT

ACCEDIT EXEMPLUM CODICIS PHOTOTYPICUM

1113

26653

PETROPOLI

TYPIS ACADEMIAE CAESARAE SCIENTIARUM

MDCCLXXXVI

△

PSlaw 424.50 (38)

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
APR 18 1960

Un:ed

С

Liber editus iussu ordinis philologorum Universitatis literarum Caesareae
Petropolitanae.

Die IV mens. Aprilis a. MDCCCLXXXVVL

Decanus *I. Pomialowski*.

Типографія Императорской Академіи Наукъ (Вас. Остр., 9 л., № 12).

PRAEFATIO.

Quae hoc volumine continentur duo opuscula byzantina eodem nobis servata sunt codice Mosquensi bibliothecae synodalis 436 ¹⁾, in quo quidem codice quasi unum corpus efficiunt neque titulo mutato et numeris capitum sive paragraphorum in margine continuatis. sed paullo attentius legentibus facile apparet corpus illud 259 capita complexum (tot enim capita numerantur in margine) ex duabus compositum esse partibus imparibus, quarum utraque per se constat quaeque separatae sunt inter se aliquot capitibus argumenti ab utraque longe diversi et prope omnibus ex Ioanne Damasceno desumptis ne nomine quidem auctoris celato. neque index capitum (τίναξι), qui in codice praemissus est (nos eum postponere maluimus pp. 85—90), ad posteriorem partem aut ad insititium illum limitem pertinet, sed ad priorem libellum solum.

---

1) Cf. Архим. Владиміръ, Систематическое Описаніе рукописей Московской Синодальной (Патріаршей) бібліотеки. Часть первая: Рукописи греческія. Москва 1894. Apud Sabbam 293 est, apud Matthaeium 285. Scriptus videtur codex partim XIV saeculo, partim XV.

In utroque autem opusculo auctor cum eo utatur scribendi genere ut admoneat quendam et cohortetur, in priore filium suum (maiolem) adloquitur, qui inter cives est imperii byzantini non ignobili loco natos, in posteriore vero ei consilia dantur qui civitati praeest, ipsi scilicet imperatori byzantino. quo fit necessario ut haec consilia ab illis argumento atque genere magnopere differant. nam cum illic ad officia subiectorum adversus imperatorem respiciatur, hic id unum agitur ut imperatoris in subditos inque rem publicam officia exponantur.

Prioris opusculi auctor fatetur quodammodo imitatum se esse exemplar veterum scriptorum qui *Στρατηγικά* composuerint, sed ea quae hoc *Στρατηγικῶν*¹⁾ contineantur, utpote ex propria ipsius cogitatione et ex vitae usu hausta, ab illorum libris abesse (c. 54 p. 19). et vero praeter militaria praecepta aequalis fere historiae fide comprobata plurima in hoc libello insunt quae civilia officia spectant atque adeo vitam cotidianam hominum privatorum. diligentius si inquiramus, quattuor partes Strategici distinguemus:

a) cc. 1—23 praecepta vitae civilis. qua in parte fingitur filius scriptoris aliquo munere publico fungi quod cum iudicis auctoritate coniunctum sit (c. 3 *εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεῖ*. c. 15 *εἰ δὲ κριτῆς εἰ δεματικός*).

b) cc. 24—78 praecepta militaria, quae usui esse possunt filiis magistratum obtinentibus (c. 24 *εἰ δὲ στρατηγός εἰ*, ubi *strategi* vocabulum ducem militarem significat, non praefectum provinciae). ad explicanda et illustranda praecepta narrantur strategemata, clades ac delicta ducum byzantinorum, quae imperio insignes calamitates intulerint, incursiones ab hostibus factae, tumultus et rebelliones gentium barbararum imperio subditarum, urbes et castella a ducibus byzantinis sive vi sive dolis atque fallaciis capta. quorum exemplorum longe plurima ad XI saeculum pertinent, pauca ad X.

---

1) Neutrum genus (*Στρατηγικόν*) masculino praetulimus in titulo propter ea quae p. 19,24 leguntur.

c) cc. 88—167. in hac parte omnium maxima postquam initio positum est filium scriptoris sive mansisse privatum sive rursus factum esse (εἰ ἰδιόχεις), deinceps sequuntur consilia communis virtutis christianae coniuncta cum praeceptis sapientiae (domesticae plerumque servientis utilitati), honestatis, domus regendae, rei familiaris bene administrandae, valetudinis curandae, qua in re ante omnia praecipitur medicos esse vitandos, ex ciborum autem legibus notabile est quod fungos edere vetamur. horum capitum cum eae sint proprietates quarum similes extra byzantarum literarum fines quaerere cogamur — neque enim alium novimus *Οἰκονομικόν* sive *Δομοτροπὴν* byzantinum, — haud sane parvum affert momentum ad cultum illius aetatis moresque cognoscendos, quod ab auctore Strategici expositum legimus, quid de vita ac virtute, quid de familia et societate humana, de matrimonio, de sexu muliebri, de amicitia deque aliis id genus rebus senserit.

d) quarta pars Strategici orditur a quaestione (cc. 168—178), quomodo se adhibere debeat filius, cum in vicinia eius seditio oriatum contra imperatorem in regia urbe habitantem quidque ei faciendum sit ne invitum ad motum trahatur neve quid sit periculi a minis seditiosorum. exempla narrantur de Niculitzae maioris constantia atque prudentia, qui bello Basilii II cum Samuele Bulgaro Larisam imperatori servaverit, tum de eis quae Vlachis (Thessalicis) rebellantibus a minore Niculitzae gesta sunt quaeque ei acciderunt. narratio de Vlachis aliquot capita complexa et novitate rerum insignis descriptione gentis terminatur aequae notabili. — cum hac quaestione coniuncta sunt alia quaedam praecepta ad artes bellicas pertinentia (cc. 179—186). postremo, appendicis loco, exponitur quantis in difficultatibus sint res toparchae qui non omnino sui iuris sit, sed dominum habeat Constantinopoli habitantem. haec quoque disputatio duobus exemplis illustratur ex aequali illius aetatis memoria petitis.

A capite 235 iam non filios cohortatur scriptor, sed imperatorem, quare singulari huic libello inscripsimus *Δόγος νομοθετητικός πρὸς βασιλέα*, eodem fere titulo usi quem rubricator capiti 247

adiecit (νουθετηκός [= νουθετικός] λόγος πρὸς βασιλέα). iam si consideraverimus quantum ab admonitionibus quae ad filium fiunt distare debeant consilia quae imperatori ab homine subdito dantur, facere non poterimus quin sermonem huius auctoris minime servilem, sed satis liberalem esse neque dignitate quadam carere existimemus. graviter enim monet imperatorem ut per omnia legibus honorem debitum habeat, fugiat libidinem et favorem in amicos ac necessarios, sed maxime eum vetat ad homines peregrinos priores partes deferre vel nimia observantia eos prosequi, ne Graecorum pietati iniuria fieri videatur.

Verum libellus qui est de officiis regis non solum argumento, sed etiam scriptore differt a Strategico. nam in utroque opusculo insunt quae auctoris originem coniunctionesque spectent, ex quibus indiciis intellegitur duos fuisse auctores familiasque eorum affinitate quidem et vicinitate inter se propinquas — siquidem utrique fundos possidebant in Hellade (c. 95 p. 39), — sed tamen diversas. atque Strategici auctor avum suum (paternum) appellat Cecaumenum (πάππος c. 73 p. 26, c. 95 p. 39 [?], c. 169 p. 65, c. 184 p. 72 [?]), ad cuius avi tempora, i. e. ad saeculum Basilii II et Samuelis Bulgarorum regis, pars earum rerum bello gestarum pertinet quae in Strategico narrantur. his bellis Cecaumenus avus ipse interfuit, cuius vita moresque ex eis cognosci poterunt quae sequuntur. primum inducitur munere fungens toparchae Tibii, Magnae Armeniae oppidi, infensus Byzantio (c. 73 p. 26). tum videmus eum servire Basilio II imperatori (c. 169 p. 65), cuius dum rebus in Hellade themate praeest, illo tempore praeter Boetiam Atticamque Thessaliae magnam partem complexa, Larisam contra Samuelem Bulgarorum regem strenue defendit, quae res facta est a. 980—983. veri simillimum est hunc Cecaumenum in magno illo numero fuisse principum procerumque armeniorum, qui temporibus coacti in Byzantio perfugium quaesiverunt sive regione paterna subacta in europaeam partem imperii demigrare iussi sunt ibique insignibus titulis et honoribus appellati. eiusdem generis fuit — nam eundem dicere verecundamur — Gregorius

ille patricius et strategus Larisae ac Macedoniae, Sympatii (Sem-padi) Kichatzi patricii filius, qui imperantibus Basilio et Constantino in provincia Armenia Taik, Georgicae stirpi Bagratidarum propria, aedem Deiparae exstruxit, cuius rei testem habemus titulum graecum¹⁾. is igitur, quem Tibii toparcham fuisse diximus, videtur cum familia sua sedem collocavisse in ea provincia cui per tres annos (c. 170 p. 65, 26) praefuit, in Hellade, cuius in vicinia erant fines Vlachorum (Μεγάλη Βλαχία) et Slavorum. coniunctus est affinitate cum nobili quadam familia bulgarica, a qua oriundam virginem unus ex filiis eius in matrimonium duxit. hinc natus est scriptor Strategici, qui maternum avum Demetrium Polemarchium *Bulgarum* appellat (c. 76 p. 29). sed etiam cum alia familia bulgarica sive bulgaro-vlachica, cuius familiae erat Niculitza ille bello Samuelis Bulgari cum Basilio II imperatore florens, Cecaumenus avus affinitate se devinxisse putandus est, quoniam in Strategico a Samuele rege συμπέδερως Niculitzae dicitur (c. 169 p. 66), ex quo confici videtur eum sive alium filium suum matrimonio iunxisse cum filia Niculitzae, sive — id quod fortasse veri similis est — filiam suam Niculitzae filio collocasse. neque dissimile veri propinquitatem quae fuit Cecaumeno cum Maio stratego, cuius adversam fortunam Strategici scriptor narrat auctore usus patre suo, illius avunculo (c. 95 p. 39), affinitatis vinculo contineri, h. e. unam ex filiis Cecaumeni avi nupsisse homini de familia Maii. magistratum byzantinum hic Cecaumenus anno fere 980 capessivit²⁾, quo tempore eum iam non in primo flore aetatis

---

1) Pomjalowski, Сборникъ греческихъ и латинскихъ надписей Кавказа, Petrop. 1881, n. 147 (p. 76). cf. Brosset, Inscriptions georgiennes: Mémoires de l'Ac. Imp. des Sciences de St. Pétersb., VII série, v. VIII n. 10. Mélanges Asiatiques V 56. nomen varie traditur: Κηχατζι Pomjal., alii Κισκατζι. cf. apud Schlumbergerum Sigillographie byz. p. 628 sigilli inscriptionem: [Συ]νκίτης πρωτονωβελίσσιμος ὁ Καχίκης, cui explicandae Schlumberger Κισκίσης familiam adhibet in Constantino Porphy. de administr. imp. obviam.

2) Cecaumenus cum per tres annos Helladi praefuerit, Larisa autem post alteros tres annos capta sit (c. 169 p. 65, 32), quae res post a. 986 fieri nullo modo potuit (Cedren. II 436), consequens est anno 980 Cecaumenum iam fuisse in officio byzantino. nam quod Larisa olim a. 981 capta putabatur, falsum esse nunc constat.

fuisse ex eo apparet quod antea in Armenia viguerat. nec videtur vita superavisse aequales suos Samuelem Bulgarum et Basilium Π, tametsi in narratione quae ad Constantini Ducae regnum (1065—67) pertinet rursus commemoratur ut vivus (c. 182 p. 72, 21: ἔγραψεν πρὸς τὸν πάππον μου τὸν Κεκαυμένον ἀπερ ἔπαθεν ἐν τῷ παντὶ βίῳ). nam hoc quidem loco patrem potius Cecaumenum crediderimus intellegendum et in codice nostro πάππον vocabulum confusum esse cum πάππαν (παππᾶν). certe alio loco, Maii res narrans, quarum pater ipsius testis fuerit (ιστορίαν ἣν ὁ πατήρ ἰδὼν εἶπέν μοι), semel (p. 39, 19) dicit τοῦ παπποῦ μου pro eo quod est τοῦ πατρός μου. avus scriptoris si usque ad a. 1065 vixisset, illo tempore centum minimum annorum fuisset.

De patre Cecaumeno in narrationibus filii pauca relata habemus; neque enim quidquam ad eum referri potest praeter duos quos supra indicavimus locos. in huius quidem Cecaumeni vitae tempora res illae cadunt a Catalone Cecaumeno domi militiaeque egregie gestae, cuius viri nomen apud rerum byzantinorum scriptores ab a. 1041 usque ad a. 1057 invenimus; neque tamen est cur eum a scriptoris patre non diversum esse putemus. immo Cecaumenus nepos vix silentio praetermisisset huius viri gloriam, si tam propinqua cognatione eum contigisset, praesertim cum nonnulla Catalonis Cecaumeni militaria facinora quasi ipsa mentionem in Strategico expostularent utpote aliquanto aptiora ad illustranda quaedam praecepta quam ea quibus auctor usus est exempla (cf. Cedreni II 597—600 et Strateg. c. 64). iam cum Catalonum gens in annalium memoria ab X saeculo compareat et primum quidem sine cognominibus, quae Ducangius Fam. Byz. p. 78 a materna gente peti solere docet, satis habemus coniecisse aliquam gentis Catalonum familiam affinitate coniunctam esse cum Cecaumenis neque vero ea re factum esse ut duae illae gentes admodum familiariter inter se uterentur.

Ipse denique auctor Strategici, Cecaumenus nepos, c. 138 p. 59 significat se interfuisse calamitati qua a. 1042 afflictus est Michael V Calaphates imperator. magistratum gessit, incertum

antea an postea, in Hellade, quam provinciam avus eius administraverat, illoque tempore necessitudo ei intercessit cum episcopo Larisae Ioanne (c. 142 p. 60). libellus ad filium scriptus est post remotum ab imperio interfectumque Romanum Diogenem (1071 a.), qui c. 184 p. 72, 25 dicitur μακαρίτης, et vivo etiam tum Michaele VII Duca (1071—78), qui c. 185 p. 73, 25 εὐσεβίστατος appellatur titulo imperantibus tribui solito.

Veniamus nunc ad λόγον νουθετητικόν, parvum illum quidem sed notitia dignissimum. qui, licet non tanta cum fide qua Strategicon, etiam ipse ad certum auctorem potest referri. atque hic quoque scriptor avum tantum nomine appellat, Niculitzam (c. 244 p. 96), qui non diversus fuisse videtur ab συμπεδέρφ illo Cecaumeni maioris. utrum paternus hic an maternus fuerit avus, definitum non est. maternum si fuisse hariolemur, auctorem libelli necesse est alium fuisse nepotem Cecaumeni; si vero liceret Demetrium (Polemarchium) Bulgarum eundem esse putare ac Niculitzam maiorem¹⁾, hic libellus ad eundem Cecaumenum nepotem referendus esset qui Strategicon scripsit. sed quoniam avi vocabulo additum non est quod addi solet sicubi maternam stirpem significat (cf. Strateg. c. 76 p. 29, 2: ὁ δὲ πρὸς μητρὸς πάππος μου), abiectis eiusmodi coniecturis paternum potius avum spectari existimandum. Niculitzam igitur avum comperimus (c. 244 p. 96) imperante Romano II (959—63) domesticum fuisse excubitorum in Hellade, post Basilio II imperante etiam ducem factum esse Helladis, quod quidem munus tum quoque retinuit cum prius illud franco cuidam principi adventicio cedere iussus est, anno fere 980, quarto postquam Basilius imperare coepit. verum etiam ducatus ille hereditarius aut nomen et species erat aut non excludebat strategos, quem magistratum Cecaumenus quique ei successit obtinuerunt usque ad captam a Samuele Bulgaro Larisam (cf. supra p. 4). quo facto gens Niculitzae a Samuele traducta est in Bul-

---

1) Neque id sane extra probabilitatis fines positum est, modo nomen Niculitzae nominis gentilicii partem factum esse concedamus. ceterum cf. Cedren. II 452. Zonar. IV 118. 119.

gariam et princeps gentis in officium ac familiaritatem regis receptus, cui fidem usque servavit quoad a. 1018 subiecta a Basilio II Bulgaria Thessalonicam relegatus est (Cedren. II 474), ubi diem videtur obiisse supremum. huius filium censemus fuisse Larisaem illum Niculitzam protospatharium, qui Constantino Duca imperante (1059—67) invitus tumultui Vlachorum se immiscuit; namque minore sane munere protospatharii prohibemur quominus has res ad Niculitzam maiorem patriciatu functum referamus. quod autem in tumultu illo narrando Cecaumenus Niculitzam protospatharium etiam alio nomine vel potius cognomine appellat Delphinam, hic quoque existimandum est familiam maternam significari neque obliviscendum, id quod Anna Comnena Alexiadis I 245 testatur, Delphinarum familiae prope Triccalam Thessaliae urbem heredia fuisse. eundem Niculitzam Cecaumenus affinem suum (συμπέθερός μου, c. 180 p. 71, 19) dicit, quae res satis videtur explicari ea, de qua supra egimus, propinquitate; et nimirum erat Cecaumenus συμπέθερος coniugis amitae suae; quamquam nihil impedit quominus veterem coniunctionem novis copulis etiam propiorem factam esse putemus. is qui libellum exhortatorium scripsit, Niculitza nepos, operam navavit imperio annoque 1040 in seditione bulgarica militavit una cum clarissimo illo principe, postea rege, Norvegorum Haraldo Severo — Haardrade (c. 246 p. 97), quo de viro fabulis Islandorum celebrato neque ab aliis rerum byzantinarum scriptoribus commemorato splendidam fide atque auctoritate prodidit memoriam. sicut Cecaumenus nepos, item Niculitza testis fuit Michaelis V Calaphatae a. 1042 regno oculisque privati (c. 252 p. 100). de Constantini Monomachi regno (1042—54) summa cum reprehensione loquitur (c. 250 p. 99, 21). tumultui Vlachorum si una cum patre invitus interfuit, possumus scriptorem libelli de officiis regis eundem putare ac Gregorium Niculitzam, qui pro patris virtute tunc munere protospatharii ornatus est, aut fratrem eius Pancratium (c. 176 p. 69, 13 et c. 184 p. 73, 3). advenarum ex Anglia commemoratio in exercitu byzantino militantium (ἐξ Ἀγγέλῃς

c. 242 p. 95, 8) facit ut libellum circa a. 1080 conscriptum esse censeamus, cum Anglosaxones post subactam demum a Guilelmo Normanno Angliam, nec statim post cladem Hastingsensem, sed nonnihil serius Byzantii comparere coeperint¹⁾. itaque hoc opusculum aliquot annis recentius Strategico, imperatorem autem, quem Niculitza cohortatur, Alexium Comnenum esse vixdum regno potitum (1081) arbitramur.

Strategico in codice praemissi sunt index capitum (πίναξ ἀκριβῆς τοῦ παρόντος στρατηγικοῦ), quem supra quasi in transitu attigimus, et prologus (πρόλογος τοῦ στρατηγικοῦ). atque prologum quidem non est quod accuratius examinemus, quia seriorem prae se fert originem neque alio nomine insignis est nisi quod Strategicon initio carere eamque labem iam in antiquiore aliquo exemplari contraxisse confirmat. nam quod addit ἰσως καὶ ἕτερα προτόντος (sic) τῆς βιβλίου interiisse, coniectura est, qua de re certiora discimus ex indice, cuius caput 149 (περὶ τοῦ ἔχειν τιμὴν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς γῶρας) nunc in Strategico desideratur. ab hoc capite si discesseris, omnes quas index continet inscriptiones etiam in textu leguntur, rubro colore scriptae et singulis capitibus praemissae, cum numeri capitum exstent in margine. neque vero ea quae rubricator in ipso textu et in margine addidit prorsus cum indice congruunt. sunt enim capita, quae, cum bene notata sint in indice, in textu ita bipartita habeantur ut nonnunquam verba ex ipsa oratione petita inscriptionis locum ineptissime obtineant. quamobrem textus numerationem recensui indicis nonnihil praecurrere videmus, ut ad c. 183 indicis iam c. 192 textus respondeat. ab 192 numero in margine subito transitus fit ad 218, adnumeratis 25 capitibus quae non comparent in textu. con-

---

1) Freemann, The Norman conquest IV 628. In constitutionibus Michaelis Ducae (a. 1075) et Nicephori (a. 1079), in quibus legiones peregrinae enumerantur imperio servientes (Sathae Bibl. gr. I 55 et 64), Angli nondum comparent; occurrunt in constitutione Patmia anni 1088 (Zach. a Lingenthal, Ius Graeco-Rom. III 373). Ab Anna Comnena primum commemorantur in narratione rerum anni 1081 (Alexiad. V 5). Cf. Orderic. Vital. (Migne Patrol. lat. t. 188) p. 309, 519.

stat quidem λόγος νοθετητικός, cuius non habetur ratio in indice, viginti quinque capitibus, sed coniecturas quae ex hac re fieri possunt persequi nolumus. ultimum indicis caput 190 in textu est 224, reliqua duo capita Strategici (225 et 226) et quae adnexa sunt septem capita diversi argumenti, insignita illa in margine numeris 228—234 (nam 227 numerus omissus est), ab indice absunt. ita factum est ut, cum Strategicon 234 capita continere videatur, in indice 190 tantum recenseantur.

De *rebus* a Cecaumeno et Niculitza commemoratis accurate exposuit Wassiliewsky in commentatione inscripta «Совѣты и разказы византийскаго боярина XI вѣка», qua primum de his opusculis tunc recens a se repertis rettulit. huius commentationis, insertae Actis Menstruis Ministerii Institutionis Publicae (Журналъ Министерства Народнаго Просвѣщенія) anni 1881, cum ea quae seorsum expressa erant exemplaria dudum dispersa sint, qui uberiores desiderant commentationem ad ipsa illa Acta sunt remittendi. hoc loco satis habemus ordines temporum iterum indicavisse adscriptis locis similibus aliorum auctorum, inprimis chronographorum byzantinorum (Zonarae, Cedreni) et historicorum (Pselli, Attaliatae cett.).

c. 47. Patzinacae in fines imperii irrumpunt, circa a. 1048. Attaliat. p. 30. Cedren. II 587 sqq. Zonar. IV 174 Dind.

c. 49. Basilius II Samuelem Bulgarum devincit, a. 1014. Cedr. II 459.

c. 50. Exactiones Serbliae imperante Constantino Monomacho factae, propter quas Iberia defecit, ca. a. 1044. Cedren. II 608.

c. 58. Basilius Pediadites strategus in Sicilia, a. 1038. Cedren. II 523.

c. 63. Thessalonicam Bulgari obsident duce Alusiano, a. 1040. Pselli Histor. 69—73. Attaliat. p. 9. Cedren. II 532. Zonar. IV 145.

c. 64. Byzantini duce Constantino Rectore pulsati a Patzinacis, a. 1049. Attaliat. p. 32. Cedren. II 596.

c. 67. Basilii Syncelli et Michaelis Acoluthi ducum byzantinorum contra Patzinacas missorum calamitas, a. 1053. Attaliat. p. 37. Cedren. II 607.

c. 71. Michael praepositus Dyrrhachii clade affectus a Serbo Terbunio (Stephano Boisthlabo Diocleensi), a. 1042. Cedren. II 543. Presbyt. Diocleat. Regnum Slavor. (= Schwandtner, Scriptores rerum Hungaric. III) 498, 499.

c. 73. Castellum quoddam Magnae Armeniae captum a Ceaumeno, avo scriptoris Strategici, ante a. 980. cf. supra p. 4.

c. 74. Boisthlabus Diocleensis (idem qui c. 70 ὁ Τριβούνιος ὁ Σέρβος appellatur) per insidias ducem capit Byzantinorum Ragusii praefectum, ca. a. 1040. res non aliunde nota. etiam illud hinc demum cognoscimus, Ragusium eo tempore subditum fuisse imperio Byzantino.

c. 75. Delianus dux rebellantium Bulgarorum Demetriadem urbem primum capit, tum amittit, ca. a. 1040. seditionis Bulgarorum princeps commemoratur etiam a Cedreno II 529, sed de Demetriade omnia nova.

c. 76. Serbia castellum a Bulgaris capitur duce Demetrio Polemarchio, quem hic quidem Samueli regi Bulgarorum obedientem videmus (postea ad imperatorem Basilium II transiit et patriciatu ornatus est), a. 1001. singula parum nota fuerunt. nam aliunde scimus id oppidum a. 1001 recuperatum esse a Byzantinis iterumque obsessum a Bulgaris neque expugnatum (Cedren. II 452—453). memoria dignum ipsum strategema quo Serbia capitur, simile illud silvae Birnamensis in Macbetho Shakespeareana.

c. 78. Hydruntum (Otranto) captum a Francis (i. e. Normannis), a. 1055 aut 1068. Aimé Ystoire de li Normant V 26 (p. 219 ed. Delarc, Rouen 1892). Leo Ost. in Pertzii SS. VII 707. Chronic. Normann.: Muratori V 278 s. ann. 1055. 1060. 1068. De familia Malapezzarum v. Chronic. Baren.: Murat. V p. 151 sq. s. ann. 1051 et 1079.

c. 80. Bulgarorum castellum Boianus (Βοϊάνος, Βοϊανός, Βοϊών)

a Michaelē imperatore expugnatum. Michaelē IV Paphlagonem (1034—1041) noveramus in ea expeditione ad Sredzam (Sardicam) s. Sophiam usque progressum esse (Attaliat. p. 10. Pselli histor. 71. 74. Cedren. II 533), de Boiano alibi tacetur.

c. 81. Moria (Morra) Bulgarorum castellum captum a Basilio II imperatore. apud alios nulla eius rei mentio.

c. 82. Urbs quaedam frequens incolis a Symeone Bulgaro in Helladem incursante capitur, ca. a. 919. Symeonis incursionem etiam ad Helladem pertinuisse relatū legitur in vita S. Lucae Iunioris (Migne Patrol. gr. CXI 449), sed de urbe in Hellade capta nihil innotuit.

c. 84. Demetriās urbs a Saracenis *nuper* (sc. in saeculi XI parte posteriore) capta. noveramus eam urbem captam a Saracenis a. 896: Cameniatae de excidio Thess. p. 359 ed. Bonn.

c. 85. Narratio de Roberto Guiscardo et Petro Bizignano, ad a. 1054 fere pertinens. qua de re cf. scriptores in annotatione laudatos.

cc. 169 et 170. Larisa a Samuele Bulgarorum rege obsessa, a. 980—986. Cedren. II 436.

cc. 171—186. Vlachorum Thessalicorum rebellio narratur in posteriore saeculi XI parte facta (stella crinita anni 1066). Haec antiquissima Magnae Vlachiae (Μεγάλη Βλαχία), de qua posteriores rerum byzantinarum scriptores loquuntur, memoria multa continet de moribus Vlachorum acriter observata multaque ad rationes pertinentia quae eis cum finitimis gentibus intercedebant. terminatur narratio (c. 187) generali descriptione gentis, quam scriptor a veteribus Bessis Dacisque originem ducere perhibet. Cecaumeni de Vlachorum origine et prioribus sedibus opinio etsi non caret quadam obscuritate, valde notabilis est atque iam utriusque sectae eorum qui de Rumenerum genere ac sanguine iudicant studia excitavit. at vero cum novo hoc testimonio aliqua ex parte Tomascheki ratio, qui ad Bessos Thraciae incolas quodammodo Romanos factos originem Rumenerum refert, splendide confirmetur, tamen propter Dacos commemoratos etiam ei,

qui a septentrione Danubii populationem Romanam habitare non desuisse censent, videntur sibi in sententia sua persistere posse¹⁾.

c. 220. Res Dobronae toparchae Dalmatici narrantur, quibus qualis fuerit saeculo XI urbium Dalmaticarum conditio docemur. Constantinopolin ter profectus est annis 1028—1041. Nomen Dobronae (sive Dabronae) in Cresimiri III Croatiae regis quodam documento occurrit, cuius documenti auctoritas in dubium vocata est (Documenta historica Croatiae antiquae, ed. Račky, n. 52).

c. 221. Apelzarach (Ibn-Zairach) phylarchus Arabum Constantinopoli in patriam revertitur per Antiochiam, a. 1033. cf. Cedren. II 495. 496. 502 (Πινζαράχ).

In libello qui est de officiis regis praeterea notabilia exempla, quibus imperatorem vetari ne peregrinis hominibus nimium honoris tribuat supra diximus.

c. 244. Quis fuerit Petrus regis Francorum sive Germanorum ex fratre vel sorore nepos (ἀδελφοπαίς) incertis coniecturis indicatur, quas repetere nolumus.

c. 245. Armeniorum rex Senachyrim Basilio II regnum tra-

---

1) W. Tomaschek, Zur Kunde der Haemus-Halbinsel, Wien, 1862 (Aus dem Jahrgange 1861 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften, vol. XCIX. p. 437) p. 68 sqq.

Piç, Jos. Lad., Zur rumänisch-ungarischen Streitfrage, Lipsiae, 1886 pp. 81. 88.

Xénopol (professeur d'histoire roumaine à l'université de Jassy), Une énigme historique. Les roumains au moyen âge. Paris, Leroux, 1885 pag. 54—55.

Teoria lui Rösler. Studii asupra staruinței Românilor în Dacia Traiană de A. D. Xenopol. Iași, 1884, pag. 68. Censuram huius libri egit

Onciul, Dare de seamă critică despre «Teoria lui R. Roesler» de A. D. Xenopol Contorbiri literare, București, I Junie 1885 № 3 Anul XIX pag. 271—273.

Strat și substrat, Genealogia popórelor balcanice. Introducere la tomul III din Etymologicum magnum Romaniae de B. P. Hasdeu, Bucuresci, 1892, pag. XXXII—XXXIII (textus graecus cum versione notulisque quibusdam).

Simeon Manguica, Die Vlachen des Kekaumenos: Romanische Revue, Wien, März 1889, III Heft, V Jahrg., pag. 178—185.

Onciul, Zur Geschichte der Romänen in Marmarosch: Romänische Revue, Wien, Februar 1890, II Heft, pag. 97.

Commentationum rumena lingua scriptarum notitiam Polychronio A. f. Syrku debczua.

dit, a. 1016. Cedren. II 464. cf. Samuelis Aniensis Summarii temporum (Migne Patrol. gr. XIX) p. 723. Brosset, Histoire des Ardzrouni p. 246—249.

c. 246. Historia Haraldi Severi (Haardrade) ad a. 1040 pertinens, decus libelli. cuius quidem scriptor virum fortissimum, a. 1066 in pugna ad Stamfordbrige occisum, statim post praeclarum quoddam ab illo, dum imperatori Byzantino servit, editum facinus ipse vidit; apud ceteros auctores byzantinos ne nomen quidem eius invenitur. hac narratione adhibita ut Islandorum de Haraldo fabulam (cf. Script. Island. V) ad historiae fidem veritatemque revocare, ita veterem illam de Varangorum Rossicorum patria quaestionem solvere possumus, quandoquidem ab hoc auctore utique Norvegia Βαραγγίξ appellatur, ac plane confirmatum videmus quod in commentatione de Varango-Rossorum comitatu (Варяго-русская дружина, vid. Журн. Мин. Нар. Просв. 1875, mens. Febr. p. 434) Wassiliewsky suspicatus erat τάγμα illud τῶν μεγαθύμων a Cedreno II 532 in narratione de Thessalonica obsidione liberata commemoratum cohortem fuisse Varangorum¹⁾.

Sermone uterque scriptor haud dubie eo voluit uti quo in libris homines Byzantini uti solebant, sed Cecaumenum ne ipsum quidem fugiebat quam alienus esset a literis et politiore elegantia (c. 191 p. 75, 30 sqq. ἐγὼ γὰρ ἄμοιρός εἰμι λόγου· οὐ γὰρ παιδείας ἐλληνικῆς ἐν σχολῇ γέγονα, ἵνα στροφὴν λόγων πορίσωμαι καὶ εὐγλωττίαν διδάχθω. καὶ εἶδα ὅτι ἐπιμέμφονται μού τινες δρασσό-

---

1) Hoc caput post Wassiliewskium, cuius commentationem supra citavimus (p. 10), cum alii homines docti attigerunt tum hi:

L. Leger, Un manuscrit byzantin de Moscou: Revue crit. 1882, d. 13 Martis, p. 214 sqq.

Delarc, Les Normands en Italie, Paris 1883, Append. I: Harald Hardrade en Sicile et en Bulgarie, p. 553 sq.

Thomsen, Ryska rikets grundläggning genom Skandinaverna, Stockholm 1882, p. 100 sq.

Storm, Norsk hist. tidskrift 1862, 2, p. 4, 203.

Paul B. de Chaillu, The Viking age, London 1889, II 501.

Schlöt in Jastrow's Jahresberichte der Geschichtswiss. V (1882), II (Schweden) 335.

μενοι τὴν ἀμαθίαν μου κτλ.), quae candida ἀμαθία certe minus caret iucunditate quam inanis illa aliorum pompa ac levitas pueriliter imitando efficta. multa igitur in his scriptoribus imperitiae, multa vulgari usui hominum XI saeculi condonanda sunt, nisi ipsos scriptores corrigere et res ad commutationes linguae pertinentes temere obscurare velis, neque veremur ne futurum sit ut multis in hac re iusto parciores fuisse videamur. nihilo tamen secius praeter errores qui aperte scribis debentur etiam alia vitia haud pauca tollenda esse existimavimus cum perspicuitatis causa, quam rerum pervestigatores praeferre solent philologorum impeditis deliciis, tum quia scribae per totum codicem diversissimorum hominum scripta continentem omni vitiorum genere, praesertim peccatis orthographicis, incredibilem in modum grassati sunt, ut pauci versus satis emendate scripti legantur. qua de re ut lectores ipsi iudicare possent, exemplum phototypicum folii 206 r. huic volumini addendum curavimus. quo exemplo cum pag. 72,23—73,9 comparato etiam illud apparebit multa hoc in genere nos tacite mutavisse. neque enim operae pretium erat de sollennibus itacismi vitiis, quae vix ullo alio in codice frequentiora sunt, de *αι* et *ε*, *ω* et *ο*, *υ* et *β* confusis, de spiritu prave posito vel omisso, de *λ μ ν ρ σ* non geminatis sive prave geminatis, de enclisi accentus neglecta ubique singillatim referre. sedem accentus nunquam mutavimus nisi monito lectore, sed utrum acuto vel gravi an circumflexo uti debeant parum curant huius codicis scribae.

Erunt fortasse qui nos nonnullis in rebus nimis anxie codicem nostrum secutos esse arbitrentur, velut in eo quod p. 6,17 sq. edidimus *ει μὲν λάβοι—ει δὲ οὐ λάβῃ* et p. 48,16 *ει δὲ μὴ τοῦτο εἶποι, ἀλλ' εἶπη ἕτερον*, aut p. 36,10 *ει δὲ ιδιάζεις εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ οὐδὲν πράττης*, aut p. 72,3 *ποιῶμεν θ' ἂν προστάξεις*, verum ista modorum inconstantia ac perturbatio latius patet quam ut correctiunculis nostris exstingui possit et debeat; talia neque facile quemquam impedient et tantum abest ut in libro non puerorum usui destinato corrigenda videantur ut nunc prope

poeniteat quod temperare nobis non potuimus quin post μή prohibitivum aliquoties coniunctivum modum restitueremus itacismi vitio obscuratum. rectius inconstantiae accusari possumus quod non omnia quaecunque aliquo modo ad sermonem vulgarem referri possunt in textu retinimus. ex quo genere est quod p. 3,12 (ὄρεξον αὐτῷ χεῖρα) et 67,19 (ἐρεῖ αὐτῷ ὁ βασιλεύς) dativum accusativo substituimus (cf. etiam 67,4. 73,1. ib. 15). eodem pertinent p. 8,8 et 44,3 δράμματος, 29,9 φάραξι, 57,7 ἐκκλησιά μου, 53,30 Σεμπτεβρίῳ, 54,21 ἀλώπηξι, 57,29 ἀνομίαις (coll. 15,11 et 58,15), ib. 31 Ἡλιοῦ, 72,16 σὺν αὐτῶν, ib. 18 σὺν ἐκείνου, 74,19 ἀγάπα (cf. Hatzidakis, Einleitung in die neugriech. Gramm. p. 94 sq.), 104,8 αὐγαστοι, alia. quorum quidem similia quaedam aspernati non sumus, etsi magnam eorum partem a scribis invectam esse existimamus. sed hoc in genere is demum inconstantiae crimen effugiet qui prorsus nihil mutandum esse duxerit.

Ceterum veritatem illius proverbii diem die doceri nos quoque expertos esse ut ex eis quae iam diximus intellegitur, ita etiam magis ex eis quae sequuntur apparebit. atque primo loco eas afferimus correctiones quibus *codicis lectio* per errorem qualemcumque sive ab eis quibus textum exscribendum mandaveramus sive a nobis ipsis sive denique a tyothesis immutata *restituatur*, quae genera errorum distinguere ac separare inutile est. legendum igitur: p. 1,4 με βασιλεῖς 3,19 ἡρέμα 6,6 ἀνάπλευς
7,23 αὐτόν. | ib. 25 ἐστὶ 8,10 αὐτὸς σοῦ ib. 12 λέγω
9,2 σύνεσίν σου 10,21 ὑποῦλα (cf. Crameri Anecd. Paris. IV p. 193,4) 11,27 (in marg.) περὶ τοῦ ἔχην 12,18 ἦ (sublatis uncis) 14,20 ἀλλ' ἐν' ἄλλως (cod. ἀλλῖνᾶλλως) 16,12 φοβήθητι δὲ μάλλον 18,2 (in marg.) f. 157 20,11 adde τοῖς ante ὁρώσι σε 22,6 sq. κάστρων (in marg.) 24,24 εἰ δὲ ib. 30 adde τὰ ante μέγιστα 25,30 ἀλλὰ (cod. ἀλλ'α) 26,25 ἔτυχεν 29,20 dele τὸ ante σημεῖον ib. 23 παρέλαβε (ita cod. corr., παρέβαλε pr. m.) ib. 31 (in marg.) του μή ἔχην 30,8 post τὸ δὲ insere καὶ 31,23 post ἀμρότερα insere τὰ ib. 24 dele τὸ ante πάχος 32,4 κατέλαβε 36 (in fine

argumenti capitis πθ) ταξίδειν 37,11 (in marg.) περι 42,6
 μετά τοῦ λαοῦ 45,19 post ἀντιλαμβάνεται inserte αὐτοῦ
 48,12 θέλουσι 49,29 εἰσι 52,3 (in marg. add.) f. 187
 ib. 23 ἡμέρας 53,3 (in marg.) στρατηῶντος 66,26 Κο-
 ρίνθιον (quamquam 72,25 sq. scriptum est Κορίνθιον) 76,1 sq.
 (in marg.) ἐαυτοῦ του 85,2 ā. 93 (in marg.) inserte ὄντα
 ante βασιλέα ib. 6 βασιλεῖς 99,32 τέσσαρας 100,26 και
 (pro και) 103,12 στόλος ib. 23 δι 104,12 sq. ἡρέμουν.

Correcta in verbis scriptorum haec volumus: p. 4,19 τῦρον
 5,12 μὴ εἴπῃς ὡς οὐ τολμᾷ ib. 25 ποιήσει 11,28 λέγῃς
 εἰ ἀπό ib. (in fine argumenti cap. λ) παντί(χ)εις 12,20
 sq. φυγῇ (coll. p. 41,17; respicitur ad psalm. 141,5) 14,8 τὸν μὲν
 25,6 τοπάρχῃ et 27,27 τοπάρχῃς 35,21 πάση 37,18
 τὸ ὁ χρεωστῶν νεῦρα κτλ. (νεῦρα confirmatur proverbio Aesopio, de
 quo dixit V. Jernstedt Act. menstr. Ministerii Institutionis Publ.
 a. 1893 m. Mai p. 39) 40,24 συνεργούς, ἀλλὰ 43,12
 ἀλλ' (pro Ἄλλ') ἐπεὶ 44,26 ἐστὶν 50,18 non post και τὸ
 ἐγγυηθὲν παρέξεις, sed ante haec verba interpungendum 56,24
 ἄν; 59,22 ἀνωμαλῆαι 61,16 non ante εἰ λέγει τι, sed post
 haec verba plene distinguendum 72,7 ὄρκον (ὄρκον cod.)
 76,25 ἀποβάλλῃς (ἀποβάλλει cod.) 95,23 σπαδαροκανδιδάτου
 101,26 sq. φησὶν, ἐν 103,22 εἰ περιώρισέ σε τις ib.
 23 δὲ σεαυτῶ (cod. δὲ σε αὐτῶ).

Notis quae addamus sive quae corrigamus in eis haec habemus:
 ad p. 3,4: in βούλγαροι οἱ latet fortasse Βουλγάριοι. cf. 18,10
 ib. 20 dedimus codicis scripturam (nisi quod cod. εἰς habet pro
 εἰς), quae fort. ita corrigenda: οὐ δεῖ γὰρ μνησικακεῖν ἕως θανάτου
 ib. 30 καταγνώσῃ τις? 5,5 προσπαθῆς]προτάξῃς? 6,9
 πρέσπαθῆσασ cod. ib. 20 ἀμβακοῦμ cod. 7,28 αὐτὸν πα-
 ρξύνουσιν αὐτῶν cod. 8,7 Psalm. 7,10. Apocal. 2,23 al.

9,8 χονσαρίους]χωσαρίοι Niceph. Phocas (Ch. Graux, Textes
 grecs, Paris 1886, p. 147), χοσιάριοι Glossae Basilic. (Ducange,
 Glossar. s. v. κουρσαρίος). ib. 15 κατ' ὀκτώ? ib. 24 ἀπολύει?
 11,12 ἔχυρούς]εὐρυχώρους? 12,20 sq. ad psalm. 141,5 res-

pici supra diximus   *ib.* 30 sq. χωρίς γὰρ Θεοῦ ἀδύνατόν ἐστι καὶ
 στρουθίον θηρεῦσαι? cf. *Ev. Matth.* 10,29 et *proverbium* ἀνευ Θεοῦ
 θέλοντος οὐδὲ στρουθὸς εἰς παγίδα (Ὁ Κόσμος, 1863, p. 362. cf. *vit.*
Athanasii Athoi p. 44,12 sq. ed. Pomialowski)   13,20 ἄλλοθεν
 ἄλλων ἐπερχομένων?   14,8 πιτακοσίας altero τ supra posito,
 cf. 4,1   15,22 ἀφνίδιον fortasse non sollicitandum erat   *ib.*
 26 sq. καὶ ἐξάπαντος οὕτως ποιήσον, καὶ οὐκ ἀστοχήσεις ἀμερι-
 μνήσας γὰρ κτλ?   16,5 τοὺς]τᾶσ cod.   *ib.* 16 μηχανικά]
 μαγγανικά? cf. 28,16. 30,33. 32,17 et *Theoph. I* p. 379,19 ed.
de Boor: κρίον, μαγγανικά τε καὶ πᾶσαν ἐλέποιν.   18,2 πάντος
 (πάντ) τὸ ὀχείρωμα cod.   *ib.* 10 θέμα?   20,15 Μὴ παρόρα
 τὰς ἀδικίας? versus κόλαζε κρίνων, ἀλλὰ μὴ θυμούμενος in altera
 editione *Nauckii* legitur p. 827. *Demonacti* adscribitur etiam in
 hoc codice fol. 114 r. inter varias sententias et apophthegmata
 allatus   *ib.* 27 σικελλίας cod.   21,7 sq. οὐκὰν ἀνδρείωσ
 ἐστίν· ἀλλ' εἰ cod.   *ib.* 10 ὄπλα γὰρ φρονίμου δικαιοσύνη?   *ib.*
 11 καὶ fort. non addendum erat, sed pro ἐκ substituendum
       22,22 ἐλαυνόμενα?   23,19 ὄσπιοι   *ib.* 23 nescimus an
 ἐπιβολή et *ib.* 27 sq. ἐπιβολὴν sit reponendum   24,24 ἐνὸν
 huic scriptori vix concedendum; praestat ἐκὼν   26,4 ἀλλή cod.
       27,28 ἐν τόπῳ κρυπτῶ? cf. 28,28; an ἐν[τῶ] κρυπτῶ? cf. 38,26
       ib. 31 ἅμα οὖν τὸ καθεσθῆναι cod., item 29,18 ἅμα τὸ κα-
 τελεθεῖν   28,4 sq. ἕτερων cod., *tumbis* ἕτερων   *ib.* 13 ὁ γὰρ
 στρατηγὸς cod.   29,10 ὀλοεῖτ' cod.   30,16 λογικωτάτους?
 cf. *ib.* 21   31,20 ὑψουμένου cod.   33,32 μὴ ἴστησι cod.;
leg. vid. μὴ στήση, nisi forte praestat μὴ ἴστη σοι, *sne colles*
tibi (sicut fecit *Demetriadis* ille dynastes).   35,4 Ῥουνπέροδος
appellatur c. 173   *ib.* 19 sq. ὑπὲρ ἐξουσίαν]ὑπεξουσίαν?
       ib. 23 οὖν ἂν σταλής cod.   36,11 οἰκός σου]οἰκοσου cod.
       ib. 12 ἐστίν σοι]ἐστίν .-. cod. pr. m.   37,20 sq. πῶς
 οὐκ αἰσχύνῃ; ἦ· τί οὕτως ἀναισχυντεῖς κτλ.;?   38,12 [ψαλ-
 μωδίας]?   39,16 Ἀράβισος codices plures secutus edidit
Burckhardt Hieroclis Synecd. 703,9 p. 35   *ib.* 25 κούσπους]
locis a Ducangio allatis adde *schol. Aristoph. Pac.* 479:....

τούς δεδεμένους τῷ ξύλῳ τῆς ποδοκάκης, τοῦ νῦν καλουμένου κό-
 σπου 41,18 ἀληθεβεῖν cod. 42,16 ἐξουσιεῖσαι? 44,6
 ἤρακλέως cod. ib. 9 sqq. τὸ μυστήριόν σου μὴ λέγε τινί
 κτλ.] cf. Menandri quod fertur fragmentum (Kockii Com. Att.
 Fragm. III p. 200) in Comparatione Men. et Philist. 89 p. 25
 Studem. μυστήριόν σου μὴ κατείπης τῷ φίλῳ, cui versui in An-
 tonii Melissa (I 25 p. 853 Migne = Древняя Русская Пчела, ed.
 V. Semenof, Petrop. 1893, p. 72,11 sqq.) additur: καὶ οὐ φοβηθήση
 (corrīgunt κοῦ μὴ φοβηθῆς) αὐτόν ἐχθρόν γενόμενον ib. 29 τὸ
 καλόν γάρ οὐ καλόν κτλ.] cf. Eur. Or. 819 sq. τὸ καλόν οὐ καλόν
 (τοκέων πυριγενεῖ τεμειν παλάμα χροά) et Anton. Mel. II 46 τὸ καλόν
 οὐ καλόν (ὅταν μὴ καλῶς γίνηται). 46,19 αὐθεῖς cod.; videtur
 corrigendum esse εὐθεῖς, quod in αὐθεις abiit etiam p. 23,2 (αὐθεῖς
 cod.) et 33,13 49,6 ἔδαπάνησα? ib. 7 ἐντρέπομαι? ib.
 9 dele «τὰ μέγιστα» coll. p. 34,13 ib. 11 (τοιαύτη) μηχανῆ?
 ib. 16 ἐξουσιάζοντα] ἐξοδιάζοντα? 50,2 δαιμόνων] φιλοινῶν?
 ib. 12 sq. μὴ πίστευε μήτε μὴν τὸ σύνολον πρόσεχε? 51,1 dele
 notam, item 59,2 53,16 ἀρίστου? (ἀρίστω cod.) 55,3 sq.
 ἐπιληπόντων δε αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων cod.; pro αὐτῶν fort. αὐτῶ
 (non αὐτόν) scribendum erat coll. 24,10 sq. 51,13. 66,1 ib.
 5 ὑπόυλος? cf. c. 27 56,19 cf. Luc. Tox. c. 13 ib. 23
 τῆσ iteratum initio novi versus ib. 29 praestiterit scribere
 ἐθελοκωφεῖς, delete ἐθέλεις. 57,18 ἀπονοίας pro ἀπηνείας po-
 situm hic et 58,7 scribae deberi videtur; cf. 7,16. 21,13. 60,28.
 62,27; recte se habet ἀπονοίας 42,7, cf. 3,1 58,16 τοῦ
 εἰρηνικοῦ] cf. 44,30 sq. 59,11 πραττει cod. ib. 22 τῶν
 βίων cod. 60,4 ἐπαοιδός pr., corr. ἐπαίδός ib. 11 ἀρχαίον
 cod. 61,1 sq. cf. Γ(εωργίου) Κ(ρομμύδη) Διατριβή ἐπὶ τῆς κα-
 ταστάσεως τῆς ἐνεστώσης κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, Μόσχα 1808,
 p. 5 παροιμία: ἀνθρώπου παρακάλεσις ὁμοιάζει σὰν ἀγγαρεία
 ib. 2 ἐγῶ γάρ cod. ib. 28 αὐτόν] αὐτοῦ pr., corr. αὐτῶν
 62,7 etiam δοκεῖς σὺ scribendum videri potest ib. 22
 ἐξειπνήσι σε pr., corr. ἐξυπνήσι σε 64,27 cf. c. 182 (non 184)
 ib. 32 θέλουν (να) ἀποστατήσουν? 66,26 κύρι cod. ib. 32

διδκον etiam ex δίσκον oriri potuit, et p. 67,1 διδκων ex δίσκω;
 cf. Lyd. de ost. p. 26,8. (161. 163 sq.) ed. Wachsm. 67,19
 ούχ ἢ σή] ούχῃ σύ cod.; an ούχι σή legendum? 7,12 τὸν
 μούλτον legitur etiam 71,8, sed utrobique τὸ restituendum videtur
 coll. 66,22. 70,8. 73,24. 74,26. nam ὁμούλτος 70,22 aperte
 corruptum 71,19 (non 18 sq.) συνφορᾶν 72,8 αὐτῶν cod.
 (utrobique), item v. 9 73,21 dele notam 74,4 ἐπι]ἔστι?
 ib. 8 sq. φρικωδέστατους cod. ib. 30 ἦ] immo καὶ 75,3
 dele in nota voc. «praesentis» 76,1 μου]μοι? ib. 27 μετ'
 ὀλίγον (δὲ)? 82,5 ἀρτιγεννεῖς cod. ib. 11 quae hic ex
 Dione Cassio afferuntur, eadem narrant Valerius Maximus I,
 8,19 auctore usus T. Livio et Libri monstrorum scriptor 3,9
 (= Hauptii Opusc. II p. 248) ib. 15 συγκήτω cod. 93,15
 cf. Pseudophocyl. 138: μοίρας πᾶσι νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀριστον
 ib. 18 μῆ δὴ λοιπήσεις cod.; fort. scrib. μηδὲ λυπῆσης 95,7
 sq. dele verba uncis inclusa ib. 8 πριμύχυρον cod. ib. 27
 χύρης cod. 96,8 εκσκουβήτων cod. (cf. de Boor Theoph. II p.
 782) ib. 25 Σεναχηρεῖμ sive Σενναχερεῖμ Theoph. 503,5. cf.
 etiam Valckenaerii Opusc. II p. 137 ib. 29 καὶ τότε] καὶ
 τοῦτο? an καίτοι? 97,1 Εἶπω cod. ib. 7 Παφλάγονι καὶ ἐν
 εἰά γενέσθαι? ib. 19 Μόσυνα Hierocl. Synecd. 665,3 p. 19
 Burckh. ib. 23 dele notam 98,18 δικαίουσιν cod.
 ib. 21 κρατουσου cod. 99,29 πάντες]πάντε cod. 100,25
 sqq. de Athenodoro eadem narrat schol. G. Hamartoli in cod.
 Mosq. (p. 214 ed. Muralt.) 101,26 respicit scriptor ad
 Sophronii Vitam Mariae Aegyptiae (Patrol. Gr. Migne 87, 3 col.
 3700): ταῦτα δὲ λογιζόμενου τοῦ γέροντος ἐφίσταται τις αὐτῷ καὶ
 φησὶ πρὸς αὐτόν· ὦ Ζωσιμᾶ, καλῶς μὲν καὶ ὡς ἦν δυνατὸν ἀνθρώπων
 ἠγώνισαι, καλῶς δὲ καὶ τὸν ἀσκητικὸν δρόμον διήνυσας· πλὴν οὐδεὶς
 τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἔχων τὸ τέλειον κτλ. 102,8 κόπαι οὐκ
 ἀπλοοῦσι cod. ib. 14 κῦκλάδων cod. ib. 28 οὐσφαλερόσοι
 ἐστὶν cod. 103,22 dele ea quae uncis inclusa sunt 104,12
 πότε cod.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ.

Φρόνημος τις τῶν εὐγενῶν και εἰς τὴν στρατίαν του πρότος ὄστης
ἑστρατήγησεν εἰς χώρας και εἰς φωσάτα· και ἐποίησεν και ἴδεν, και ἤκου-
40 σεν ἐκ τοῦς ἰδίους προγόνους· και μάλλον ἑταξίδευσεν | με(τὰ) βασιλεῖς
5 μεγάλους· και εἶδεν και τὰς νίκας τον εἶδεν και δυστοιχίας· και τὸ πῶς
και διὰ τὶ ἐσυνέβηκαν τὰ δύο· και κρίμα το ἐλογίσαστο να μηδέν τα εἶχεν
συγγράψαι· και ἐποίησεν και τὰ ἀνφότερα, και ἔγραψεν και δέλτον ταύτην
και ὅπου κρατεῖ το ἀνεληπῶς, ποτὲ του οὐ μὴ ἀστοχῆς.

ἡ ἀρχὴ τῆς βίβλου ἅμα τοῦ προλόγου διέρρῦει και διέφθη· εἶσος και
10 ἕτερα προιδόντος τῆς βίβλου.

Ἄριστος . . . . ἕτερος δὲ ἀδίκως ὑπήχθη δια . . . . και πονηροῦ ᾧ
ἀνδρός· ἀδίκως κα . . . . καινοτομία οὐ τῇ τυχούσῃ καθυποβάλλε-
ται· και εἴπερ εἰς τὰς ἀκοάς ἔλθῃ τὰς σὰς, μὴ παρασιωπήσης, ἀλλὰ
πρόστηθι τούτου και χεῖρα ὄρεξον βοηθόν και ἀνάστειλον ταχύτατα
15 τὸ κακόν, πρῶτον μὲν δυσωπῶν τὸν δικάζοντα, εἶτα τὸν ἔλκοντα. και
πολλάκις τούτους ἀντιβολῶν εἰ ἀνιάτως ἴδῃς νοσοῦντας και ἀκαμπεῖς
πρὸς τὴν αἴτησιν, εἰ δύνασαι, κραύγασσον, ἔλεγχον ἐπὶ πάντων. οἶδα
ὅτι τινὲς τῶν ἀπείρων και ἀμαθῶν καταγνώσσονται σου και καταμω-
κῆσσονται ἀπρεπῶς και περιττολόγον ἀποκαλέσσονται, τί σοι μέλει τῆς
20 εἰς αὐτὸν ἀδικίας, φάσκοντες, σοῦ μηδὲν ἀδίκημα ὑφισταμένου παρ'

Prologum emendare supersedimus, item inscriptiones capitum relectas
illas a nobis in marginem.

11 et 12 punctis spatia vacua codicis significantur. 13 εἴπερ] ὑπὲρ
19 περιττολόγον] περι τῶν λόγων

ἡμῶν; ἀλλὰ μὴ ἀποστῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης καὶ εὐσεβοῦς πράξεως καὶ τὸν ἀδίκως ἐλκόμενον ἐάσης ὑπ' αὐτῶν ταλανίζεσθαι διὰ τοὺς τούτων ὀνειδισμοὺς καὶ τὰ σκώμματα. ἐπίσταμαι γὰρ ἀκριβῶς ὡς καὶ οὗτοί σε αἰδεσθήσονται, ὀλοψύχως ὄρωντές σε τοῦ δικαίου ἀντεχόμενον καὶ τὴν ἀδικίαν ἐκκόπτοντα. εἰ δὲ ἀπειλοῦσι, μὴ δειλιάσης, ἀλλὰ θάρσει ὅτι ὁ Θεὸς βοηθεῖ σοὶ καὶ τὴν ὀλόφυχόν σου σπουδὴν ἐκπληρώσει, τάχιον ταύτην ἀποδεχόμενος, μόνον ἀνωτέρα τύφου καὶ κενοδοξίας ὑπαρχέτω σοὶ ἢ σπουδὴ καὶ αἰσχροκερδεῖας ἐκτός. καὶ μὴ λογίσῃ σεαυτὸν ὡς οὐκ ἀναγκαῖον ταράττεσθαι καὶ διώκειν ἑαυτὸν καὶ παρεμβάλλειν ταῖς ἀλλοτρίαις ὀχλήσεσι, πεπονηκός σε τοῦ Θεοῦ ἱκανὸν εἰς τὸ λέγειν καὶ ἄλλω ὑπερασπίζεσθαι· μήτε μὴν ἐξουθενήσης τὸ τῆς ἀνωθεν δεξιᾶς χάρισμα καὶ ἀνωφελὲς δειξῆς καὶ ἀνεέργητον. ὁ πλοῦσιος γὰρ, οὐ τὴν πολιτείαν ὁ εὐαγγελιστῆς καὶ τὸν πλοῦτον ἀνακηρύττει τρανότατα, οὐδὲν τὸν Λάζαρον ἐβλάψεν, ἀλλὰ ἀντιλαβέσθαι τούτου δυνάμενος τοῦτο οὐκ ἔπραξε. καὶ τῷ Πιλάτῳ δὲ οὐδὲν ἄλλο τῆς καταδίκης γέγονε πρόξενον ἢ τὸ δύνασθαι ἀδωῶσαι τὸν Κύριον καὶ μὴ τοῦτο πεπονηκέαι. ὡς καὶ αὐτὸς ἐμαρτύρησε πρὸς μὲν τὸν Χριστὸν εἰπὼν ὅτι· ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε, πρὸς δὲ τοὺς Ἰουδαίους τὸ· οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. διὸ καὶ παρὰ τοῦ Δεσπότη ἀκήκοε τὸ· οὐδεμίαν ἐξουσίαν εἶχες κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοὶ δεδομένον ἀνωθεν· πλὴν ὁ παραδιδούς με σοὶ μεῖζονα ἁμαρτίαν ἔχει. καὶ τὸν μὲν Ἰούδαν ἐποίησεν ἐξάρχοντα τοῦ κακοῦ, τὸν δὲ Πιλάτον δεύτερον. διὰ τί ὁ Πιλάτος βαρέως κατεδικάσθη; διότι δυνάμενος ἀπολύσαι τὸν Κύριον τοῦτο οὐκ ἐποίησεν, εἰ τάχα καὶ οἰκονομία ἦν τὸ γινόμενον. πρόσεχε οὖν καὶ σὺ μὴ τὰ αὐτὰ πάθῃς, ἀλλ', εἰ δύνασαι, βοήθησον. εἰ δὲ πληθός ἐστιν τὸ κατηγοροῦν, σὺ δὲ ἔχεις ἐξουσίαν τοῦ κρίνειν, ἀκριβολόγησον· καὶ εἰ μὲν εὐρήσεις δίκαια λέγον τὸ πλῆθος, δὸς ἀπόφασιν μετὰ φιλανθρωπίας, εἰ δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς τὸ πλῆθος ἐκινήθῃ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου εἴτε καὶ ἀπὸ φθόνου, σοφῶς ὑπελθὼν ἐξελε τὸν κατηγορηθέντα καὶ ἔση στόμα Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αὐτοῦ. καὶ φοβήθητι τὸν Θεὸν μᾶλλον ἢ τοὺς ἀνθρώπους· αἰδεσθήσονται γὰρ σε μᾶλλον

β
 Ἡ ἐξουσίαν κρίνειν τὸν ἀδικούμενον βοῆθει.

2 ἐάσης] ἐκ πάσης   6 βοηθεῖ σοὶ] βοήθειση. an leg. βοηθήσει σοὶ?
 9 διώκων ἑαυτὸν   11 ἄλλων?   13 Luc. 16, 19.   15 οὐ πράξει
 18 Io. 19, 10.   19 id. 18, 38.   20 id. 19, 11.

οὐ ἀδυροστομοῦντες. πλὴν ἡ παρρησία σου μὴ ἔστω ἀπονενομημένη, ἀλλὰ μετὰ ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης Θεοῦ. καὶ εἰς πάντα ἀντιλαβοῦ τοῦ ἐνδεοῦς· ὁ γὰρ πλούσιος θεὸς ἐστὶν τοῦ πτωχοῦ διὰ τὸ εὐεργετεῖν αὐτόν. ἔθεν καὶ οἱ Βούλγαροι τὸν πλούσιον βογάτον λέγουσιν, ὅπερ δηλοῖ θεοειδῆ. εἰ δὲ τῶν μέσων εἰ καὶ οὐ δύνασαι παρρησιασθῆναι οὐδὲ μεταδοῦναι ὧν χρῆζει, ὁ δύνασαι ποιήσον· δὸς τὸ κατὰ δύναμιν, βοήθησον ἐν τοῖς πειρασμοῖς, παραμύθησαι. εἰ δὲ τῶν κάτω παντελῶς εἶ, ὅπερ ἀπεύχομαι, σπλαγγνίσθητι, συνάλγησον, δάκρυσον, σκυθρώπασον, καὶ ὁ Θεὸς ταῦτα ὡς μεγάλα δέξεται καὶ τὸν μισθὸν ἀντιδώσει σοι. μὴ ἀφόρα δὲ εἰς ἀντιδόσεις ἀνθρωπίνας, ἀλλ' εἰς τὸν Θεόν. καὶ εἰ ἐλύπησέ σε τις, καὶ εὐρῶν αὐτόν εἰς κίνδυνον ἀδίκως πάσχοντα ὄρεξον αὐτῷ χεῖρα· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιούσα. τότε γὰρ μᾶλλον Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἀρέσεις.

Εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεῖ, πρόσεχε καὶ τὴν διαβολὴν σου ἀκριβῶς ὧ καὶ τὴν πτώσιν σου πρὸ ὀφθαλμῶν σου καδεκάστην ἔχε. οὐκ οἶδας γὰρ τί ὀπίσω σου τεκταίνουσιν. καὶ εἰ μὲν πρῶτος ἀνθρωπος εἶ τοῦ βασιλέως, ταπεινοῦ σεαυτὸν καὶ μὴ παρρησιάζῃ· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ παρρησία ἐπιφθόνους ποιεῖ. εἰ δὲ καὶ καιρὸς ἀπαιτῆ παρρησιασθῆναι, ἥρεμα τοῦτο ποιήσον καὶ μετὰ πραότητος. μὴ φθονήσης μηδὲ μνησικακῆσης τινί· ὁ δι γὰρ μνησικακῶν, εἰς θάνατον.

Ἄλλ' ἐάν τις λαλῆ κατὰ σοῦ, κατιδίαν αὐτόν προσκαλεσάμενος εἰπέ αὐτῷ μετὰ ἡθους χρηστοῦ· ἀδελφε, τί σε ἐλύπησα καὶ καταλαλεῖς μου; ἐάν ἡδίκηθης τι παρ' ἐμοῦ, εἰπέ καὶ διορθοῦμαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν ἡδίκησας αὐτόν, ποιήσον διορθῶσιν· εἰ δ' οὐδὲν ἡδίκησας αὐτόν, ἐντραπήσεται τὴν σὴν ταπεινοφροσύνην καὶ παύσεται. εἰ δὲ θέλεις μετ' ἐξουσίας ἀπειλήσασθαι αὐτῷ, σεαυτὸν βλάψεις. ἀναισχυτήσῃ γὰρ μᾶλλον τότε καὶ ἐνεδρεύσει σοι καὶ ὡς οὐ προσδοκῆς βλάψει σε.

Εἰ δὲ θέλῃς μεσιτεῦσαι ὑπὲρ φίλου σου, σοφῶς καὶ μετ' ἐπιστήμης τοῦτο ποιήσον, φανερώς δὲ σπανίως, ἵνα μὴ σου καταγνώσεται καὶ ὑπολάβῃ διὰ δῶρά σε τοῦτο ποιεῖν, καὶ βλάψεις καὶ σεαυτὸν καὶ τὸν μεσιτευόμενον. μὴ πλανηθῆς διὰ δῶρα ἢ δι' ἀγάπην ποιῆσαι

περι τοῦ προσέχ(ειν) συντροφηκῆν διαβολῆν.

δ
περι τὸ ὅτι ἐάν τις κατὰ λέγεται σε ἀπὸ ὄντι σου.

ε
περι ὑπὲρ φίλου σου μεσιτεία.

1 παρρησίαςσου 4 οἱ βούλγαροι οἱ τῶν πλουσίων 5 τὸ μέσον
10 ἀντιδώσοι ση 12 αὐτῷ] αὐτόν ib. οὐ γὰρ — ἡ ἐπιούσα] Pron.
3, 28. 20 dedimus codicis scripturam, in quo signum lacunae non est.
μνησικακῶν facile conicias esse μνησικακῶν. 30 κατὰγινῶσεται·

σιγίλλιον βασιλικόν ἢ πιττάκιον κατὰ ἀπόφασιν καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, καὶ οὐ μόνον ἐκπέσεις τῆς δόξης σου, ἀλλὰ καὶ δημευθήσῃ.

ζ περὶ τοῦ μὴ ὀμνῆσθαι μετὰ ἀτάκτου. Παραίτου δὲ τὸ ὀμιλεῖν μετὰ ἀτάκτων καὶ πρόσεχε ὁπόταν μετὰ τῶν συντρόφων σου ὀμιλεῖς ἢ μετὰ ἄλλου τινός. καὶ εἴπερ ἐμπέσῃ λόγος διὰ τὸν βασιλέα ἢ τὴν δέσποιναν, τὸ σύνολον μὴδὲ ἀποκριθῆς, ἀλλ' ὑποχώρησον. πολλοὺς γὰρ εἰς τοῦτο κινδυνεύσαντας εἶδον. λαλεῖ γὰρ ὁ ἄφρων ὡς παιζῶν εἶτε μετὰ πανουργίας καὶ στραφεῖς καταψεύσεταιί σου ὡς σὺ ταῦτα εἶπες. εἰ δὲ κάκεινος ἐν ἀπλότητι ὠμίλησεν, ἄλλος τις πανουργὸς δραμῶν ἀναγγέλη ταῦτα, καὶ εὐθυθήσῃ διότι ἐκείσε παρευρέθης. καὶ τοῦ μὲν λέγοντος καταφρονήσουσιν, τὴν δὲ αἰτίαν ἐπὶ σὲ ἀναθήσουσι. πρόσεχε, τέκνον, τὰ εὐκαταφρόνητά σοι δοκοῦντα ταῦτα μεγάλων κινδύνων εἰσι πρόξενα. πολλοὺς γὰρ εἶδον κινδυνεύσαντας ἐν τούτοις.

ζ περὶ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀναθέσει βασιλικὰς φροντίδας. Εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ πάντα εἰς σε ἀναθήσει καὶ διὰ στόματός σου διοικεῖται τὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, μὴ ὑψηλοφρονήσῃς μὴδὲ καταφρονήσῃς αὐτοῦ. οἱ γὰρ ἄνθρωποι γλίχονται φθάσαι εἰς τοιοῦτον μέτρον, φθάσαντες δὲ τινες εἶτε ἐξ ἄκρας ἀρετῆς εἶτε ἀπὸ σπουδῆς εἶτε κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ, ἔσχατον [δὲ τινες] ἀμελήσαντες καὶ εἰς τύφον ἐμπεσόντες ἀπόλλυνται. σὺ δὲ εἰ ἐξ ἄκρας ἀρετῆς εἶτε ἀπὸ σπουδῆς εἶτε κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ φθάσῃς, ὅπερ ἀπέυχομαι,

η ὁ φθάσας εἰς μέγα μέτρον ἢ κατασυγχώρησιν Θεοῦ. εἰς μέγα μέτρον, μὴ καταφρονήσῃς μὴδὲ ἐπαρθῆς, ἵνα μὴ κατενεχθῆς πτώμα χαλεπώτατον, ἀλλὰ καὶ εἰ κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ προκόψῃς, σπούδασον διὰ ταπεινοφροσύνης καὶ σπουδῆς μεταποιῆσαι τοῦ ἐλεήμονος Θεοῦ τὴν βοήθην. μὴ ἀπληστος εἰ εἰς τὸ λαβεῖν, ἀλλὰ πᾶσιν ἴσος γενοῦ καὶ μὴδένα ἐχθράνης διὰ δῶρα καὶ περιπέσης. ἀρκεῖ γὰρ σοι τὰ ἀπὸ προαιρέσεως διδόμενα.

θ περὶ συμποσίων. Τὰ συμπόσια παραίτου· πολλὴ γὰρ ἐν αὐτοῖς βαττολογία καὶ φλυαρία συμβαίνει. οἶδα γὰρ ὅτι ἐὰν φυλάξεις τοῦτο, καταμωκῆσονταιί σου ὡς ἀκοινωνήτου καὶ φειδωλοῦ. καὶ συμφέρει σοι τοῦτο, ἢ ἀπελθεῖν εἰς συμπόσιον ἢ ποιῆσαι αὐτὸ καὶ εἶτε εἰς βασιλέα διαβληθῆναί σε ὡς τὸ συμπόσιον κατ' αὐτοῦ γέγονεν, εἶτε λόγον ἀφροσύνης φθέγγασθαι σε καὶ παρὰ τῶν δαιτυμόνων μεμφθῆναί σε.

1 πιτάκιον   4 συντροφῶν   5 post βασιλέα omisimus vv. ἢ τὸ βασιλέα   14 ἀναθήσοι   18 σηχώρησιν   25 περιπόσησ   27 βατολογία   30 αὐτῶ   31 σηηποσιον

Πρόσχε οὖν καὶ ἔχε ἀκρίβειαν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἰ
 ὑπερβάλλουσαν, ἵνα μὴδὲν σε λανθάνῃ, ἀλλ' ἔχε κατασκόπους πάντῃ ^{περὶ τὸ ἔχειν}
 καὶ πανταχοῦ εἰς πάντα τὰ συστήματα, ἐν' ὅποταν μελετηθῇ τι ^{ἀκρίβησαν τὰ}
 μάθῃς τοῦτο. ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄκραις καὶ ἐν ταῖς μέσαις ^{τῆς πόλεως}
 5 ἐπαρχίαις μὴ δὴ σε διαλανθάνῃ. μὴ προσπαθῆς τὸν ὕπνον μὴδὲ τὴν ^{ὑπόδειξιν.}
 ἀνάπαυσιν τῶν ἐρχομένων ἀπὸ τῶν ἔξω. ἐρώτα κατιδίαν· εἰσὶ γάρ
 τινες μὴ ἔχοντες παρρησίαν ἐκ φύσεως, ἔχοντες δὲ λαλῆσαι τι μέγα
 καὶ μὴ τολμῶντες.

Εἰ δὲ δουλεύεις ἄρχοντι, δούλευσον αὐτῷ οὐχ ὡς ἄρχοντι ἢ ἀν- ^{ια}
 10 θρώπῳ, ἀλλ' ὡς βασιλεὶ καὶ ὡς θεῷ. καὶ εἰ ἐστὶν ἄγνωστος καὶ ἀνί- ^{περὶ τοῦ ἔχειν}
 κανος, σὺ δὲ περισσεύεις ἐν τε γνῶσει καὶ σοφίᾳ καὶ ἐπιτηδειότητι, ^{σε τὴν γλώτ-}
 μὴ καταφρονήσῃς αὐτοῦ καὶ ἀχρειώσει σε. καὶ μὴ εἴπῃς ὡς οὐ τολμᾷ ^{ταν ἐν πάσῃ}
 μοι κακόν τι ποιῆσαι. πολλοὺς γὰρ εἶδον οὕτως ἀχρειωθέντας. ^{προσωπῇ καὶ}
 ὑπότασσαιδαι ^{μζωνων.}

Εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεὶ καὶ εἰ τῶν κάτω, πάσῃ φυλακῇ τήρησόν ^{ιβ}
 5 σου τὸ στόμα καὶ ὑποτάγηθι τοῖς μείζουσι, καὶ γίνου τῇ προαιρέσει ^{περὶ βασιλέως.}
 ἔσχατος πάντων καὶ ὑψώσῃ σε ὁ Θεός. μὴ γίνου σκληρός καὶ ἀκαμ-
 πῆς καὶ τοῖς μείζουσι μὴ ὑποτασσόμενος, ἀπέρχου δὲ καὶ πρὸς αὐτοὺς,
 πλὴν μὴ ἐνδελεχῶς· ἢ γὰρ συνήθεια εὐκαταφρονήτους ποιεῖν εἶωθεν.

Καὶ ἴσως να εἴπῃς ὅτι ἄφρων ἐστὶ καὶ οὐ γνῶσεται ὁ ἄν ποιήσω. ^{ιγ}
 0 ὁ Νῶε μεθυσθεὶς ἀπὸ τοῦ οἴνου ἔκειτο ἀναισθητῶν· πλὴν ἔγνω τί ^{περὶ τοῦ νόε.}
 14 ἐποίησε Σὴμ | καὶ Ἰάφεθ καὶ πῶς αὐτοῦ κατεγέλασε Χάμ καὶ ἀμφο-
 τέροις κατὰ ἀξίαν ἀπένειμεν. μὴ δολιεύσῃς αὐτὸν εἴτε ἐν γραφῇ εἴτε
 ἐν σφραγίδι ἢ ἐν χρυσῷ ἢ ἐν ἄλλῳ τινί· καὶ εἰ τοῦτο ποιήσεις καὶ
 φανερωθήσεται, πάντως καταγέλαστος ὑπὸ πάντων ἔσῃ. καὶ τὰ μέλ-
 5 λοντα ὡς ἐνεστῶτα λογίζου καὶ οὐ διαμάρτης. ἐὰν ποιήσεις σφάλμα
 τι ἀνήκον εἰς τὸ δημόσιον, μὴ ἐκφραυλίσῃς αὐτὸ, μὴδὲ ἐὰν λυπήσει
 σε, ἀλλὰ φύλαξον αὐτοῦ τὸ μυστήριον φυλακῇ πάσῃ. εἰ δὲ δημο-
 σιεύσεις αὐτὸ, ἔκτοτε πάντες φεύξονται ἀπὸ σοῦ ὡς ἀπὸ ὄψεως.

Τὴν δέσποινάν σου ὡς μετὰ ἀληθείας κυρίαν σου καὶ μητέρα ^{ιδ}
 0 σου καὶ ἀδελφὴν σου, οὕτως σέβου. καὶ ἐὰν θελήσῃ παίζειν μετὰ ^{περὶ τοῦ προ-}
 σοῦ, σὺ ἀπόστηθι, ἀποπήδησον. κάτω νεύων ἑμίλει πρὸς αὐτήν. καὶ ^{σέχειν τὴν κυ-}
 εἰ μὲν ὠφελῇ σε ὁ κύριός σου ἢ ἀποδέχῃ εἶναι μετ' αὐτοῦ, ἔσῃ μετ' ^{ράν σου.}

2 ἀλλεχέ   ib. παντι   9 οὐχ ὡς] ὠούχος   12 ἀχρειώσει σε]
 ἀχρειώσαι   18 εὐκαταφρόνει τοῦς   21 ἠάφεθ   25 ἐνεστῶτα]
 ἐνετῶ   ib. διημάρτης   29 Τῆ

αὐτοῦ· εἰ δ' οὐκ ἔσται σοι εἰς ἀποδοχὴν, ὑποχώρησον ἐξ αὐτοῦ μετ' εἰρήνης. καὶ εἰ ἠδίκησέ σε, μὴ ἐγκαλῆ αὐτῷ, ἀλλὰ ἄφες καὶ ὁ Χριστὸς ἀντιλάβοιτό σου.

¹⁶ περικριτοῦ μὴ λαβὴν δῶρα καὶ ἀκριώδεις. Εἰ δὲ κριτὴς εἶ θεματικὸς, μὴ εἰς λῆψιν δῶρων ὄμμα καὶ χεῖρα ὀρέξης. ὁ γὰρ πρὸς δῶρα κεχηνῶς εἰς σκότος ἀγνωσίας περιπατεῖ, καὶ πολυμαθὴς ἐστὶ καὶ πάσης φρονήσεως καὶ γνώσεως ἀνάπλευς ἀρχοῦ δὲ μᾶλλον οἷς ἀπὸ τύπου ἔχεις. μὴ γὰρ ἀπέστειλάν σε σωρεύει χρήματα, ἀλλὰ δικαιοῦν τοὺς ἀδικομένους. μηδενὶ διὰ φιλάνθρωπιαν ἐν κρίσει προσπαθήσης, ἀλλ' εἰ ἐστὶ σοι πᾶν φίλος τις καὶ μέλλῃ καταδικασθῆναι, παραίτησαι τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν καὶ μὴ κρίνη ἀδίκως. ἔσχατον μὲν γὰρ σὺ αἰσχυνθήσῃ, ὁ δὲ φίλος σου παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν καταδικασθήσεται. ἐὰν ἀποβλέπῃς εἰς τὸ λαβεῖν οἱ μὴ δίδόντες σοι δῶρα οὐκ ἀγαθοὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου φανήσονται κἂν λίαν εἰσι χρηστοί, οἱ δὲ δίδόντες σοι ἀγαθοὶ φανήσονται καὶ τὸ πνεῦμά σου ἀναπαυθήσεται ἐπ' αὐτοῖς, κἂν ἀνδροφόνοι εἴεν. ἔθος γὰρ τοῖς νοσφιζομένοις δῶρα τυποῦν ἐν τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ ὅτι ἀπὸ τοῦ δεῖνος μέλλω λαβεῖν δῶρων τάδε. καὶ εἰ μὲν λάβοι, πάλιν ἀποβλέπε καὶ δεῦτερον καὶ τρίτον λαβεῖν, εἰ δ' οὐ λάβῃ, ὡς ἰδίου πράγματος στερηθεὶς χολανθήσεται, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής.

¹⁷ γογγυσμὸς τοῦ προφήτου· περικρίσεως καὶ δακρύων. ἄκουσον γὰρ τί ὁ Ἀμβακούμ βοᾷ πρὸς Κύριον· ἐξεναντίας μου φησὶν, γέγονε κρίσις καὶ ὁ κριτὴς ἔλαβε δῶρα, καὶ διὰ τοῦτο διεσκέδασται νόμος | καὶ οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα, ὅτι ὁ ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον· ἕνεκα τούτου ἐξελεύσεται τὸ κρίμα διεστραμμένον. εἰ δὲ προσέλθοι σοὶ τις χωρὶς δίκης χαριζόμενός σοι δῶρα καὶ λέγων· λάβε ταῦτα, ἐγὼ ἀγαπῶν σε δίδωμί σοι αὐτά· μὴ λάβῃς ταῦτα. εἰ γὰρ καὶ τότε οὐκ αἰτεῖται σε τι, ἀλλὰ μετὰ τὸ λαβεῖν σε ταῦτα εἶπη σοι ποιῆσαι αὐτῷ παράνομον χαρτίον· καὶ εἰ μὲν ποιήσεις αὐτό, ἔχεις καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καταδικασθῆναι καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν· εἰ δ' οὐ ποιήσεις αὐτό, ἀντιστρέφεις τὰ δοθέντα σοι μετ' αἰσχύνῃς, ἐκκληθεὶς παρ' αὐτοῦ.

5 καιχηνὸς εἰς κότος   6 ἀνάπλευς   8 μηδενὶ   9 προσπαθήσας
 7 ib. καὶ addidimus.   13 δίδόντες σοι   14 εἰσι] οἰσι (quemadmodum saepe scribitur εἰσι in hoc codice)   15 ἀναπαυθήσονται
 19 ἀστερηθεὶς   ib. καὶ — ἀσεβής] Gen. 18, 23.   20—25 Hab. 1, 3—4.   24 προσέλθοις   30 αὐτῷ   ib. ἐγκληθεὶς? cf. c. 51.

Ἐάν ἔλθῃ ἐπήρεια εἰς τὸ θέμα καὶ ἔχῃς σὺ πρόσταξιν ταύτην
διανύσαι, μὴ ποιήσης τὴν τοῦ κοινοῦ ζημίαν σὸν κέρδος· οὐ γὰρ διὰ
τὸ κερδῆσαι σε αὐτῇ ἐπηνέχθη. ἀρκεῖ γὰρ τοῖς ἐπηρεαζομένοις ἢ τοῦ
κακοῦ ἀπότισις. ἐάν συμβῆ φόνος, μὴ πάθῃ ἄλλος ἀντ' ἄλλου, ἀλλ'
ἔκεινος μόνος ὁ τοῦτο τολμήσας. εἶδον γὰρ ἐγὼ πολλοὺς ἀναίτιους
ὑπαχθέντας τῇ δίκῃ, τοὺς δὲ αἰτίους ἀθωωθέντας διὰ δόσιν χρημά-
των. καὶ ἐμνήσθην Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου εἰρηκότου· ὅτι καὶ οἱ πάνυ
ἀξιοπίστοι τῶν ἀνθρώπων καὶ λόγοις ἐπιτηδεῖοι καὶ χρήμασι κατα-
δουλοῦνται.

περιτοῦ ἀνε-
χην σε δουλεί-
αν καὶ ἀπέτη-
σιν χώρας.

10 Οἱ νοτάριοί σου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐξυπηρετοῦντές σοι φοβείσθωσάν
σε· καὶ εἰ φοβοῦνταί σε, οὐκ ἔσονται ἀδίκηταί. καὶ μὴ φοβῆ σὺ μάλ-
λον αὐτούς. πόθεν δὲ τοῦτο συμβαίνει; ἐκ τοῦ εἶναι σε ἀδίκητην. εἰ
μὴ γὰρ ἦς ἀδίκητης καὶ εἶχον κατὰ σοῦ ἀπογραφὰς οἱ ἀνθρωποὶ σου,
οὐκ ἂν ἐφοβοῦ αὐτούς. οἱ γὰρ μετὰ δικαιοσύνης βιοῦντες πάντοθεν
15 κατωχύρωνται.

1η
περι το να σε
φοβοῦντε καὶ
ὑπόχειρη σου
καὶ ὁ γραμμα-
τικός σου κα-
ροῦ φοβηθεῖς
αὐτ(ούς)

Πλὴν μὴ θελήσης ἀπηνῶς οὕτως καὶ ἀκαίρως ἐκφοβεῖν τοὺς ἀν-
θρώπους σου καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς ὑπὸ τὴν χεῖράν σου· ἐγκοτήσουσι
γὰρ σοι. εἰ γὰρ καὶ γεγόνασιν ὑποχειριοὶ σου, ἀλλὰ ἀνθρωποὶ εἰσιν
ὡς καὶ σὺ. καὶ ἴσως ὡς χρήζει νῦν ὁ ὑποχειριός σου ἀντιλήψεως
20 σῆς, φέρει σε τὸ φέρον ἵνα σὺ δεηθῆς αὐτοῦ χεῖρα ὀρέξαι σοι. εἶδον
γὰρ τοῦτο ἐγὼ καὶ ἐθαύμασα τοῦ βίου τὸ ἄστατον. οἱ νοτάριοί σου
ὁπόταν κατὰ τινος τῶν θεματικῶν λέγωσι, μὴ αὐτίκα συναπαχθῆς
146 τοῖς λόγοις αὐτῶν καὶ θυμωθεῖς ἀμύνης αὐτόν. ἔθος γὰρ τοῖς κ

1δ
περί τοῦ μὴ θε-
λήσεις ἦνε σε
απηνῆσ' τοῦς
ὑπὸ τῶν χει-
ρῶν σου.

ὑποχειριούς ἵνα εἰ μὲν λάβωσί τι παρά τινος, ἐπαινώσιν αὐτόν πρὸς
25 τὸν κύριον αὐτῶν καὶ μεγαλύνωσιν αὐτόν, κἂν ἀνδροφόνος ἐστὶν καὶ
τυμβωρύχος· εἰ δ' οὐ λάβωσί τι ἀπὸ τινος, εἰ καὶ τῶν χρησίμων
καὶ εὐγενῶν ἐστὶ, ὀργίζονται ὡς ἀδίκηθέντες παρ' αὐτοῦ, καὶ
ἀπελθόντες πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν παροξύνουσιν αὐτόν κατ' αὐτοῦ
λέγοντες· ὕβρισέ σε ὁ δεῖνα καὶ οὐδὲ ἔχει σε κεφαλὴν αὐτοῦ,
30 ἀλλὰ ἀντ' οὐδενός σε ἔχει. μᾶλλον δὲ καὶ ἂν διὰ τὰς ἀταξίας
τοῦ νοταρίου σου γέγονέ τις παραχθῆ, ὑποστρέψας πρὸς σε, αὐτὸς,
φῆσιν, ταύτην κατεσκεύασεν, εἰ καὶ σιωπὴν ὑπεκρίνατο· ἀλλ' εἰ μὴ

περι τοῦ μὴ
ἀκούην τοῦς
ὑπόχειριους
τοῦ λέγειν σοι
κατὰ τινος.

1 ἐπήρεια 4 σηνβεῖ 5 τοῦτο 6 τοῖς διαίτιους 7 δι-
ῶννος ib. οἱ πάνυ] ὑπάνοι 11 σε] σοι ib. εἰ φοβοῦντες σε ib.
φοβῆ σὺ] φοβήσοι 19 χρήζειν 22 θεμάτων ib. συνάπαχθεῖς
(quod sane etiam συναπαχθεῖς esse potest) 27 αὐτῶν 29 ἔχων

σωφρονισθῆ ὁ τοιοῦτος, ἵνα καὶ ἄλλοι δι' αὐτοῦ παιδευθῶσιν, δουλεία ἐκεῖ οὐ γίνεται. καὶ ἄλλα μυρία συρράφας ἐξάπτει σε τὸν κύριον αὐτοῦ κατὰ τοῦ μηδὲν ἡδίκηκός. καὶ ὀρμήσαντός σου πρὸς κα ἄμυναν, εἴτε ἡ χώρα λυπηθεῖσα κατὰ τῆς ἀδικιωτάτης αὐτοῦ Διάτοῦσ λό- πρᾶξεως ἐπανίσταται αὐτῷ, καὶ τότε μετ' αἰσχύνης ποιεῖ ἀπολογίας 5 γους τῶν ὑπὸ χειρῶν ἐπα- προβαλλόμενος ἄγνοιαν, εἴτε μὴν κρατήσαντός σου τὸν ἀδῶφον καὶ τούτον κακώσαντος, παρωξύνθη ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νε- φρούς. διαγνωσχομένου δὲ τοῦ δράματος παρὰ τῶν μειζόνων κατα- γνώνονται σου πάντες. εἰ δὲ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν ὑποχείριόν σου θή- σεις, ἀκούσεις παρ' αὐτῶν τὸ σὺ αὐτοῦ ἤρχες, οὐκ αὐτός σου. καὶ 10 πρόσεχε τούτοις, ἀγωνίζου δὲ μᾶλλον ἵνα καὶ ἡ κρίσις σου λελογισ- μένη ἐστί καὶ ἡ ἀπόφασίς σου νόμιμος καὶ μετὰ συνέσεως. καὶ εἰ κατ' ἐπήρειαν ἐκκληθήσῃ, ἀναγνωσχομένων τῶν ἡμερησίων σου σχεδαρίων παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν ὡς θεολογίαν ταῦτα ἐπα 15

ἀλαζόνες, ὡσαύτως καὶ οἱ δυσειδεῖς.

κβ Σὺ δὲ τοῖς πᾶσιν ἴσος γενοῦ καὶ οὐ διαμάρτης τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ. καὶ οὐ μὴ αἰνέσης ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν κρητῆν τοῦσ μὴ ὀράσει αὐτοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἢ μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων πάντα καὶ μὴ ὀγκάλει τῆρῃν ὁ καρπὸς αὐτῆς, φησὶν ὁ Σιράχ. ἄλλοι δὲ περίγοργοι φαινόμενοι εἰσὶ 20 τοῦ σώματος τὴν τελευτήαν νωθροί, λόγους χαριζόμενοι καὶ οὐκ ἔργα ὧν χρῆ πι- ε. η στεύειν οὐ τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις. εἰ δὲ νοτάριος εἶ, μὴ διὰ τῆς λειξούρας σου ἀχρειωθῆ ὁ κύριός σου, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγωνισθητι ἵνα διὰ τῆς πράξεώς σου καὶ τῆς ἐνεργείας σου ἐπαινεθῆ. πρὸς γὰρ τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἀνάπαυσιν προσελάβετό σε καὶ οὐ πρὸς ἀράν καὶ 25 αἰσχύνην.

κγ Εἰ μὲν γὰρ γραμματικός εἶ ἢ φιλόσοφος, σπούδασον ἵνα καὶ διὰ τοῦ σχήματος καὶ τῶν ρημάτων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων δείξεις τὴν ἐπιστήμην σου καὶ ὅτι ἡ μελέτη καὶ ἡ σχολή σου οὐκ εἰς κενὸν γέγονεν. ἴσο δὲ οἰκονομικός καὶ πολιτικός. 30 οὐ λέγω δὲ πολιτικός οἶον μῆμος καὶ παιγνιώτης, ἀλλὰ πολιτικός, λεγω, διδάξαι δυνάμενος πόλιν ὀλόκληρον ἀγαθοεργεῖν καὶ ἀναστειλαί

1 καὶ οἱ ἄλλοι? 6 κρατήσαντές 7 παροξύνθη 9 τῶν ὑπὸ-
χειρῶν 12 ἀπόφασήσου 13 ἐκκληθήσῃ? cf. c. 16. 15 spatium
vacuum IV fere versuum capax. 17 διημάργυς 18—20 Sirac. 11,
2—3. 22 οὐ τοῖς inseruimus. 30 ἴσοδε

ἐξ αὐτῆς κακόν, ἵνα οὐ μόνον οἱ ὀρώντες σε ἀγάπην καὶ τιμὴν ἔχωσι πρὸς σε, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκούοντες τὴν ἀρετὴν σου καὶ τὴν σύνεσιν σου. καὶ σπούδασον τὴν γνῶσίν σου φανεράν πᾶσιν ποιῆσαι δι' ἔργων.

Εἰ δὲ στρατηγός εἰ καὶ ἐνεπιστεύθης λαόν (στρατηγόν δὲ φημί ^{κδ} τὸν ὑπερέχοντα καὶ ἐξάρχοντα τοῦ φοσάτου), ἀγρύπνησον καὶ τὰς ^{περι στρατι- γοῦ.} νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας καὶ ἔστω σοι μέριμνα ὅπως στήσεις τρόπαιον κατὰ τοῦ ἔθνους. καὶ εἰ μὲν εἰ ἐν πολεμίᾳ, ἔστωσάν σοι πολλοὶ καὶ πιστοὶ καὶ ἐνεργεῖς οἱ κατάσκοποι οὗς χονσαρίους οἴδαμεν καλεῖν. δι' αὐτῶν γὰρ ὀφείλεις μανθάνειν τὴν τε τοῦ ἐχθροῦ δύναμιν καὶ τὴν ¹⁰ πανουργίαν αὐτοῦ. ἄνευ γὰρ κατασκόπων ἀδύνατον ποιῆσαι δουλείαν. εἰ δὲ καὶ χωρὶς αὐτῶν ἐνεργήσῃ τις, ἀλλὰ σπανίως καὶ ἐκ τῶν ἀπροσδοκῆτων. οἱ δὲ κατάσκοποί σου μὴ γνωρίζωσιν ἀλλήλους· ἴσως γὰρ κρατεῖται τις ἐξ αὐτῶν καὶ φανεροῖ καὶ τοὺς λοιπούς.

Ἔστωσάν σοι δὲ καὶ ἄλλοι χονσαρίοι, οἱ λεγόμενοι συνοδικοί. ^{κε} ^{περι χονσαρίων.} συνοδικοὶ δὲ εἰσιν οἴκτινες καὶ ὀκτώ καὶ ἑννέα καὶ δέκα καὶ πλείονες ἀποστέλλονται παρὰ σοῦ εἰς τὸ κρατῆσαι γλώσσαν. δῶρα δὲ μὴ ἐγκρατεῦν διδόναι αὐτοῖς, μᾶλλον δὲ ὅπταν ποιήσωσι δουλείαν. καὶ ὀμίλει μετ' αὐτῶν πολλὰ, περιεργάζου δὲ αὐτούς ἐν ταῖς ὀμιλίαις, ποῖος ἔχει ἀπλοῦν φρόνημα καὶ ποῖος ποικίλον, ποῖος ψεύδεται καὶ ²⁰ ποῖος ἀληθεύει. χρῆ δὲ γινώσκων ποῖος ἐξ αὐτῶν ἐστὶ γοργός ἢ ἀργός, ἢ τολμηρός ἢ δειλός. πλήν μὴ γινώσκωσι τὴν βουλήν σου μήτε οἱ κατάσκοποι μήτε ἄλλος τις. τοῦτο δὲ ἐπιτηδεύει ἵνα καθεκάστην ¹⁴⁸ μανθά|νης ποῦ κεῖται ὁ ἐχθρός σου καὶ πῶς κεῖται καὶ τί πράττει καὶ τί προσδοκεῖ καὶ πόσον λαόν ἔχει καὶ τί βούλεται καὶ πῶς ἀποστέλλει ²⁵ τοὺς κουρσάτορας αὐτοῦ κἂν τε καὶ μὴ, κἂν τε πανούργος ἔσται κἂν τε ἀπλοῦς. καὶ εἰ μὲν ἀπλοῦς ἐστὶ, μὴ καταφρονήσῃς αὐτοῦ τὸ σύνολον καὶ χειρώσεται σε, ἀλλ' ὡς πανούργον καὶ ἐπιτηδευτὴν αὐτὸν τροπώσασθαι σπούδαζε.

Ἄλλως δὲ οὐ δύνασαι μανθάνειν περὶ τῶν πολεμιῶν εἰ μὴ ἐάν ^{κς} ^{περι τοῦ μαν- θάνη ἀκριβῶς τῶν πολεμιῶν.} πολλοὺς κατασκόπους ἔχῃς. καὶ μαθὼν ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτούς, τότε, ἂν δύνασαι ἀντιτάξασθαι αὐτοῖς, πολέμησον, ἀλλὰ μὴ ἀσκόπως καὶ ἀπολέσῃς τὸν λαόν σου. ἀγωνίζου δὲ ἵνα μετὰ τρόπων καὶ μηχανῶν καὶ ἐνέδρων ταπεινώσῃς τὸν ἐχθρόν σου, καὶ ἔσχατον πάντων,

6 τρόπαι . . abscissis in fine una duabusve litteris   14 χονσαρίοι
24 ἀποστέλλει] ἀπόλῳ   27 πανούργος

εἴπερ ἐστὶν ἀπαραίτητον, πολέμησον. καὶ μὴ πρότερον πολεμήσης πρὶν ἂν ἐκπειράσεις καὶ λάβῃς αὐτοῦ πείραν. εἰ γὰρ πρὸ τοῦ πείραν λαβεῖν σε τοῦ πολεμίου πολεμήσης αὐτῷ, οὐ γινώσκεις πῶς ἔχεις πολεμήσαι· καὶ ἐὰν τραπήῃς, ἔκτοτε εἰσέρχεται δειλία εἰς τὸν λαόν καὶ τοῦ λοιποῦ μετὰ δειλίας καὶ φόβου πορεύση. εἰ δὲ καὶ ἔστι σοι 5 ἡμέρα ἐπιτηδεῖα, καὶ πρὸ τοῦ λαβεῖν αὐτοῦ πείραν πολέμησον. πλὴν τοῦτο σπανίως γίνεται. ἀγωνίζου δὲ φυλάττειν τὸν λαόν σου·

κζ [καί] πλὴν μὴ τῇ ἀφορμῇ ταύτῃ εἰς δειλίαν ἐμπέσης, ἀλλὰ τολμηρός ἔσο καὶ ἀσκυλτος, καὶ μηδὲ δι' ὄλου τολμηρός, καὶ περιπέσης, μηδὲ δι' ὄλου δειλός. καὶ εἰ δειλός εἶ, προφασίζῃ λέγων· ἐγὼ 10 τοῦτο ἀγωνίζομαι ἵνα φυλάσω τὸν λαόν μου. ἐρῶ γάρ σοι· ἐὰν ἤθελες φυλάσσειν τὸν λαόν σου, τί ἐξήρχου εἰς πολεμίαν; διὰ τοῦτο γὰρ εἶτε τὸ ἔθνος ἦλθε κατὰ σοῦ εἶτε σὺ κατ' αὐτοῦ, ἵνα ἀγωνίσῃ στήσαι τρόπαιον· τρόπαιον δὲ ἄλλως οὐ συνίσταται εἰ μὴ διὰ μηχανῆς ἢ πολέμου καθολικοῦ. οὐ λέγω σοι δὲ ἵνα μὴ φυλάσσης τὸν 15 λαόν σου, οὐδὲ ἐπιτάττω σοι κατατολμῶν τῶν ἀδυνάτων, ἀλλὰ λέγω σοι· πάντα μετὰ συνέσεως καὶ προσοχῆς καὶ σπουδῆς ποιεῖ, ἵνα μὴ εἶτε διὰ τῆς τόλμης εἶτε διὰ τῆς νομιζομένης σοι φυλακῆς μεμπτέος ἔση. τοίνυν μῆτε δειλός εἶ μῆτε ἀνδρείος δι' ὄλου, ἀλλὰ τὰ πλείονά σου ἔστωσαν τολμηρά, τὰ δὲ νομιζόμενά σοι δειλά ἔστωσαν 20 σοφά καὶ ὑπούλα μετὰ πανουργίας. ἐν τούτοις γὰρ φοβερὸς ἔση τοῖς ὑπεναντίοις.

κη "Ἦθελόν σοι δὲ δηλώσαι καὶ πῶς ὀφείλεις παρατάξασθαι ἐν ἡμέρᾳ 21 πολέμου, ἀλλ' ἱκανῶς οἱ ἀρχαιότεροι ἐξέθεντο καὶ τούτοις ἀρκεσθήση. ὡς γὰρ νοεῖς τὸ ἔθνος, οὕτως ποιεῖ καὶ τὴν παράταξιν. εἰσὶ γὰρ 25 ἔθνη ἃ μονοφάλαγγον τὴν παράταξιν ποιοῦσιν, ἕτεροι δὲ διφάλαγγον, ἄλλοι δὲ σποράδην, ἄλλοθεν ἄλλος ἐρχόμενοι κύκλω. παρά πάσας δὲ τὰς παρατάξεις ἡ ῥωμαϊκὴ ἐστὶ κρείττων καὶ ἀσφαλεστέρα. ἰστέον δὲ ὅτι πάσῃ μηχανῇ τῶν ἐθνῶν τὸ ἐνεδρὸν ἐστὶ. καὶ χρή σε ταῦτα παραφυλάττεσθαι· πολλοὶ γὰρ δι' αὐτῶν ἐάλωσαν· ἀλλὰ καὶ 30 σὺ ποιεῖ ἐνεδρα εἰς τόπους ἐπιτηδεῖους καὶ ἀπροόπτους, καὶ εὐδοῦντός σε τοῦ Θεοῦ ἀνδραγαθήσεις.

κθ Πρόσεχε τοὺς αὐτομολοῦντας καὶ προσφεύγοντάς σοι. πολλοὶ

8 ἐνπέση 11 ἐάν] ἔαν hic et saepius in hoc codice. 16 κατα-
τολμῶν τῶν] κατατολμώντων 20 δειλα 21 ὑπούλα 26 α] οἱ
ib. διφάλαγγον 31 ἐνεδρα 33 προσφεύγοντάσοι

γάρ ἐξ ἐπιβουλῆς τῶν ἐναντίων καὶ μετὰ δόλου αὐτομολοῦσιν εἰς τὸ περι προσφυγῶν.
 ἀπατήσαι καὶ ἐνθελναί σε εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ἰσχατον
 καὶ αὐτοὶ φεύξονται. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι προσπεφυγότες ἢ διὰ τὸ
 εὐεργετηθῆναι παρὰ σοῦ εἴτε λυπηθέντες παρὰ τοῦ ἔθνους αὐτῶν,
 5 καὶ οὐκ ἐνδέχεται ἵνα ἀπιστῆς πᾶσι. πλὴν μηδὲ πιστεύῃς, ἀλλὰ
 τοὺς αὐτομολοῦντας πρὸς σε, εἴ πινες εἴεν, δέχου μετὰ χαρᾶς καὶ
 εὐεργέτει καὶ τὴν πρόνοιαν αὐτῶν ποιεῖ ἀγαθὴν καὶ δαψιλῆ. ἔχε δὲ
 αὐτοὺς εὐόπτους καὶ φυλαττέσθωσαν, πλὴν ἀσυγνώστως, ἕως ἂν
 ἐξετάσεις κατιδίαν τὰ περὶ αὐτῶν, μὴ γινωσκόντων ἐκείνων ὅτι
 10 ἐρευνᾶς καὶ σκανδαλισθῶσιν. μετὰ δὲ τὸ πληροφορηθῆναι σε ὡς ἐν
 ἀληθείᾳ καὶ ὀλοφύχως σοὶ προσῆλθον, ἔστωσάν σοι οἰκεῖοι. τὴν κα-
 τοῦναν σου ὡς ὄχυρους τόπους ἴστα καὶ ἐμφανείς, ἔαν ἔχῃς λαόν·
 εἰ δὲ ὀλιγοστός εἶ, μᾶλλον εἰς ἀφανείς καὶ ὄχυρους τόπους, ἵνα μὴ
 κατοπτεύσαντές σε καὶ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου κυκλώσαντες χειρώσονται
 15 σε. κρεῖττον γάρ ἐστίν εἰ μὴ γινώσκουσί σου τὴν δύναμιν μηδὲ πῶς
 κεῖται ὁ λαός σου. εἰ δὲ ἔχεις δύναμιν μεγάλην, ὡς προείρηται, εἰς
 ἐμφανείς τόπους καὶ ἐξω τῆς ὕλης ἀπλίκευε. τοὺς δὲ γλινοειδεῖς
 τόπους καὶ ἔχοντας ὁσμὴν ἀπόφυγε διὰ τὰς ἀρρωστίας. οἱ δὲ ἀρ-
 χαῖοι εἶπον ἵνα μὴ ποιῇ ὁ στρατός ἡμέρας πολλάς εἰς ἓνα τόπον·
 20 γίνεταί γάρ ὁσμὴ καὶ ἐξ αὐτῆς ἀρρωστίαι· μᾶλλον δὲ εἰς πολεμίαν,
 ἵνα μὴ κατασκοπεύηται παρὰ τοῦ ἔθνους· ἐν χωρίοις δὲ τοιοῦτοις
 αὐλιζέσθαι, ἔνθα καὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζῴοις ἔσται ἀνάπαυσις,
 οἶον παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, παρὰ πηγὰς καὶ κρήνας. καὶ
 καλῶς εἶπον. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτό σοι λέγω· ὡς ὁ τόπος σε παραδέξε-
 25 ται, μόνον τὸ ἀσφαλές τοῦ στρατοῦ ποίησον. |

ε 150 Προφυλακὰς πάντοθεν στῆσον καὶ πλησίον καὶ μήκοθεν, οὐ μόνον ὅθεν
 ὄθεν προσδοχεῖς τὴν ἐφοδὸν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ ὅθεν οὐ προσ- περι τοῦ ἔχην
 δοχεῖς, ἵνα μὴ ὕστερον λέγῃς ὅτι ἀπὸ μέρους αὐτοῦ οὐ προσεδόκουν σε εἰς κατοῦ-
 ἐφοδόν. ἐγὼ γὰρ εἰς τὸ ἀπροσδόκητόν σε καταδικάζω κεφαλικὴν ναν φύλαξιν
 30 ὑποστῆναι τιμωρίαν. ἐρῶ γάρ σοι ἐχθρὸν εἶχες καὶ κακὸν πῶς οὐ καὶ βίγλαν εἰς
 προσεδόχεῖς; μετὰ πάντων ὁμίλει καὶ πρόσεχε ἐκάστου λόγον, καὶ τὴν) ἐφοδὸν
 εἰ καὶ ὁ εἰπὼν σοὶ ἀγαθὸν καὶ σοφὸν εὐτελής ἐστι, μὴ ἀποπέμψῃ τοῦ ἐχθροῦ
 τοῦτον. ἴσως γάρ θέλει ὁ Θεὸς δοξάσαι αὐτὸν καὶ ἐνέπνευσεν αὐτῷ σου καὶ ὅθεν
οὐδὲν παντέ-
χ(η) ἐφοδον.

7 ἔχετε δὲ 8 ἀσυγνώστος (cf. c. 43) 12 ὡς] εἰς? 15 γινώσκον
 18 ἀπόφυγε? 31 λόγων

λόγον εἶπειν σοφόν, καὶ μὴ καταφρονήσης αὐτοῦ διὰ τὴν εὐτέλειαν. τὴν βουλήν σου μηδεὶς γινώσκη, ἐὰν ἱκανὸς εἶ· εἰ δ' οὐκ ἐξικανεὶς μόνος βουλευσασθαι, ἔστωσάν σοι οἱ σύμβουλοί σου ὀλίγοι· πλὴν ἱκανοὶ ἔστωσαν καὶ πιστοί, ἵνα μὴ ἄλλα ἀντ' ἄλλων σοι βουλευσονται. πολλοὶ γὰρ ἀπὸ κακῶν συμβούλων ἐδυστύχησαν, ἄλλα ἀντ' ἄλ- 5
λων ἀκηκόετες.

λα Ἐάν σε παραβιβάξῃ ὁ ἐχθρὸς ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, εἴτε εἰρηνεῦσαι
περι κόμπο- εἴτε πάκτα δοῦναι ὑπισχνούμενος, ἔσο γινώσκων ὅτι ποδὲν βοήθειαν
μαν ἐχθροῦ. προσδοκεῖ εἴτε βούλεται σοφίσασθαι σε. ἐὰν σοι ἀποστείλῃ ὁ ἐξε-
ναντίας ξένια καὶ δῶρα, εἰ θέλεις, λάβε ταῦτα· πλὴν γίνωσκε ὅτι 10

λβ οὐκ ἀγαπῶν σε τοῦτο ποιεῖ, ἀλλὰ βουλόμενος δι' αὐτῶν ἀγοράσαι
περι χάρισμα τὸ αἱμά σου. μὴ καταφρονῆς τῶν ἐναντίων ὡς ἐθνικῶν, ἐπεὶ λογικοὶ
ἐθνικοῦ. εἰσὶν ὡς καὶ σύ, καὶ φυσικὴ σοφία ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς καὶ πανουργία.
σύ δὲ ἀκούσας τι τῶν ἀδοκίμων εἴτε καὶ ἰδῶν μὴ δειλιάσης, ἀλλὰ
μᾶλλον στήθι γενναίως παραδαρύνων τοὺς ὑπὸ σέ. ἰδόντες γὰρ σε 15
ὁ λαὸς σου ἄσχυλτον ἀναδαρσήσουσιν συνεχούσης αὐτοὺς δειλιάς καὶ

λγ φόβου, καὶ εἰ οὐ φερθῆς, σώσης τὸν λαόν σου. ἐὰν δὲ σύ δειλιάσης,
περι τοῦ μὴ τίς ὁ παραμυθούμενος καὶ θαρσοποιῶν τὸν λαόν; [ἦ] πάντως καὶ τὸν
δειλιῶν. λαόν καὶ σεαυτὸν προσαπολέσεις. πληροφορήθητι γὰρ ὅτι ὁ δειλιάσας
οὐδὲ φυγεῖν δύναται κατὰ τὸν ψαλμῶδόν· φησὶν γάρ· ἀπώλετο φυ- 20
γεῖν ἀπ' ἐμοῦ. μὴ τὴν σὴν σωτηρίαν μεριμνήσης μόνον, ἀλλὰ
πρῶτον τοῦ λαοῦ σου καὶ τότε τὴν σὴν, καὶ ὁ Θεὸς ἰδῶν ὅτι οὐ
φροντίζεις σοῦ μόνου, ἀλλὰ τῶν πολλῶν, βοηθήσει σοὶ διὰ τὴν τῶν
πολλῶν σωτηρίαν. τί γάρ σοι ὄφελος ἐὰν φύγῃς καὶ ἀπολέσης τὸν
λαόν; πολλοὶ γὰρ μὴδὲν εἰδότες ἔφυγον καὶ ἀπώλεσαν τὸ φροσάτον. | 25
καὶ σύ μὲν τὸ πᾶν εἰς τὸν Θεὸν ἀνάθου καὶ δυσώπει αὐτὸν ὄλο- 2
ε 15
ψύχως καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ γῆ καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας,
καὶ διαφυλάξῃ σε καὶ βοηθήσει σοὶ κατὰ τῶν ἐναντίων. πλὴν καὶ σύ
τὸ καθ' ἑαυτὸν ποιεῖ καὶ ἀγωνίζου καὶ μὴ καταπέσης. ἐπὶ δὲ τι
κατορδώσεις, Θεοῦ πάντως ἔσται δώρημα· χωρὶς γὰρ Θεοῦ ἀδύνατον 30
ἐπὶ στρουθίων θηρεῦσαι.

2 ἱκανὸς εἶ· εἰ] ἡκανός· εἰ ib. ἐξικανούς? cf. a. 125 4 καὶ
addidimus. ib. ἄλλα ἀντάλλα 7 παραβιάξῃ 8 πόθεν 17 φη-
θῆς 20 sq. φυγῶν? ceterum de psalmo videtur falli. 21 σὴν addidi-
mus. 22 τοῦ] τὴν τοῦ? ib. ὅτι addidimus. 23 φροντίζησου
28 βοηθήσει σοὶ

Ἐάν μάθης ἀκριβῶς ὅτι ἔστι φρόνιμος ὁ ἀρχηγός τοῦ ἔθνους
 πρὸς ὃν ἔχεις τὸν πόλεμον, φύλαττε τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. πᾶσαν
 γὰρ μηχανὴν καὶ πονηρίαν σοφίσεται εἰς τὸ χειρῶσασθαί σε. καὶ
 μηχανῶν καὶ σὺ τὰ δέοντα, καὶ οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἑμαδεις
 5 καὶ ἀκήκοας, ἀλλὰ καὶ ἄλλα νέα σοφίσου, ἀ ἐφευρεῖν ἔστι δυνατὸν
 τῇ φύσει. καὶ μὴ εἴπης ὅτι οὐκ ἀπελείφθη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. ἐρῶ
 γάρ σοι ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἔμφυτον ἔχει τὴν πανουργίαν καὶ τὴν
 σοφίαν, καὶ ὡς ἐφευρον οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι τὰς μηχανάς, εὐρὴ καὶ
 σὺ σὸν εὕρεμα καὶ στῆσον τρόπιον. πάντως γὰρ καὶ ἐκεῖνοι ἀνθρω-
 10 ποι ἦσαν ὡς καὶ σὺ. εἰ δὲ ἔστιν ἄφρων ὁ ἐξεναντίας, διπλῶς αὐτὸν
 φοβου· αὐτὸς γὰρ μᾶλλον βυθοκίνδυνος ἐπέλθῃ σοι εἴτε ἐν νυκτὶ
 εἴτε ἐν ἡμέρᾳ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἢ ἄλλο τι ποιῆσει ὅπερ ἔστιν ἀλλό-
 τριον ἀνθρώπων νοῦν ἔχόντων. ὅθεν χρὴ ἐξασφαλίσασθαι σεαυτὸν
 πάσῃ φυλακῇ καὶ μήτε καταφρονεῖν τῶν ἀπλουστέρων μήτε
 15 πτοεῖσθαι τοὺς πανούργους. ἐάν ἀποστειλῇ τινὰς πρὸς σε ὁ ἐναν-
 τίος ὡς δῆθεν μετὰ γραμμάτων, ἔσο γινώσκων ὅτι τοῦ κατασκοπεύ-
 σαι σε ἐνεκα ἦλθον. καὶ ἐάν εἰ ὀλιγοστός, ἐπιτήδευε ἕνα φαίνη πολλὴν
 δύναμιν ἔχων. ἄλλως δὲ τοῦτο οὐ δύνασαι ποιῆσαι εἰ μὴ ἐάν εἰ
 ἀπλικευμένος εἰς ὑλωδεστέρους τόπους. οὕτως γὰρ οὐ δύνανται σε
 20 ἀποκαθαρίσαι πόσον λαὸν ἔχεις, τῶν σῶν ἄλλοθεν ἄλλος ἐπερχο-
 μένων.

λδ
 περι φρονήσε-
 ως τοῦ ἐχ-
 θροῦ σου.

λε
 περι ὧν τοῦ
 ποιῆσαι σῶν
 τέχνον κατὰ
 τοῦ ἐχθροῦ
 σου.

Ἐάν θέλῃς κατασχεῖν τοὺς πρέσβεις ἡμέρας τινὰς, ἄς ἀπλικεύ-
 σωσιν εἰς χαμηλότερον τόπον καὶ μετὰ πιστοῦ καὶ ἱκανοῦ ἀνθρώπου
 σου, ἕνα μὴ κατασκοπεύσωσι τὸν λαὸν σου. μηδὲ περιπατῶσιν ὅπου
 25 βούλονται μηδὲ προσομιλῶσίν τινι, ἕως ἂν σὺ προστάξεις. εἰ δὲ καὶ
 ἔστι σοὶ τι σπουδαῖον, μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κατοῦναν, ἀλλὰ προ-
 φασίσου εἴτε εἰς θῆραν εἴτε εἰς ἄλλο τι ἐξελθεῖν, καὶ ἐκεῖσε συντυχῶν
 152 αὐτοῖς καὶ ἀναγνοὺς τὰ γράμματα καὶ δοὺς αὐτοῖς χαρίσματα χρη-
 στά ἀντίγραφοι καὶ ἀπόστειλον αὐτούς. ἀποδέξονται γὰρ μᾶλλον τὰ
 30 δῶρά σου καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸ ἔθνος αὐτῶν μεγαλύνουσί σε. ἰστέον
 γὰρ ὅτι οἱ ἀποστελλόμενοι πρέσβεις δεινοὶ εἰσὶ καὶ πονηροί, εἰ καὶ τὸ
 ἀπλοῦν ὑποκρίνονται.

λε
 περι τοῦσ εἰ-
 σερχομένους
 εἰς σὲ ἀπόκρι-
 σιάρου.

2 πρὸς δ? 4 α] αἰ 6 παρὰ τὰ ἀρχαία? 8 Ευρε 13 ἀν-
 (θρόπων) νοῦν ἔχόντων 17 ἦλθεν 20 ἄλλος] ἄλλως 22 ἄς (plu-
 rumque caret accentu) 27 θύραν 28 δοῦς] δός 29 ἀντίγραφον
 ib. αὐτοῖς; 30 μεγαλυνουσί σε?

λζ Ἐρρέθη δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅτι τὸν στρατηγὸν χρὴ εἶναι φοβε-
 περιλόγοις ἀρ- ρόν, ἕτεροι δὲ καὶ ἀγαπᾶσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἶπον· ἐγὼ δὲ οὐκ
 χαιούς. ἀπέλαβον τοῦτο, διότι οὐκ ἔδωκαν ἀπόφασιν πῶς ἢ ποίῳ τρόπῳ.

λη πλὴν ἐγὼ φαίην ὅτι ὁ στρατηγὸς εἰάν θέλη εἶναι ποδεινὸς τοῖς
 περιόρθως κρί- πᾶσιν, ἀπὸ δαρμοῦ ἢ ποινῶν ἢ χαρισμάτων καὶ δώρων οὐ δύναται
 νην καὶ βλέ- γενέσθαι, ἀλλ' ἔστω δίκαιος εἰς ἄκρον καὶ ἀνώτερος παντὸς δώρου
 πειν ἴσως. καὶ ἴσως, μὴ τοῦ μὲν προτιμῶν διὰ δῶρα ἢ πιττακοσίας προξε-
 νοῦντα αὐτῷ κέρδος αἰσχρὸν, ἢ φοβούμενος αὐτὸν ὡς δημοσηγέρτην
 καὶ γλωσσώδη, τοῦ δὲ ὡς μὴ δίδόντος αὐτῷ δῶρα ἢ ὡς πρᾶου καὶ 10
 ἡσύχου καταφρονῶν, ἀλλὰ τὸν ποιοῦντα δουλείας. καὶ μὴ εἰς ἄλλου
 δουλείας ἄλλος εὐεργετηθῆ, ὁ δὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ δούς μείνη κενός.
 καὶ εἰ ταῦτα φυλάξεις, καὶ φοβερός παρὰ πάντων καὶ ἀγαπώμενος
 ἔσῃ. τοὺς δὲ πταίσαντας κόλαζε, ἀλλὰ μὴ πάντας μηδὲ ἀντάξια τοῦ
 πταίσματος, ἀλλὰ φιλανθρώπως. 15

λθ Γίνωσκε γὰρ ὅτι ὁ διδούς σοι ξένια ἐπὶ τούτῳ σοι δίδωσιν αὐτά,
 περι του μὴ ἐπὶ τῷ ἀγοράσαι δι' αὐτῶν τὴν δόξαν σου, ἀγειν σε βουλόμενος ὅπου
 λαμβάνειν ξέ- καὶ βούλεται, εἴτε εἰς ἀμυναν ἀνθρώπων ἀδῶν οὓς αὐτὸς ἐξεναν-
 νεία. τίαις ἔχει, εἴτε εἰς ἄλλο τι. καὶ τότε οὐ μετ' οἰκείων ὀφθαλμῶν θεᾶση,
 μεδυσθεῖς γὰρ δῶροις, ἀλλ' ἵνα ἄλλως διακρίνης τὰ πράγματα, προ- 20
 φασίζόμενος προφάσεις ἐν ἀνομίαις. πολλοὺς γὰρ εἶδον ἐγὼ διὰ δῶρα
 καὶ εἰς θάνατον καταδικασθέντας. καὶ μὴ εἴπησ' ὅτι ἐγὼ εἰάν καὶ
 δῶρα λάβω, ἀλλὰ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ οὐκ ἐκπέσω. ἀκουσον γὰρ τί
 σοι ὁ Δαβὶδ λέγει· μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου
 καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου. ὦν ἐν χερσίν αἱ ἀνομίαι, 25
 ἢ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. λάβε κατὰ νοῦν τί ἔπαθεν ὁ μέγας
 Κωνσταντῖνος, πῶς ἀναιτίως κατεδίκασε τοὺς τρεῖς ἀνδρας ἀποκε-
 φαλισθῆναι πεισθεῖς τῷ ἐπάρχῳ. | 15

μ Ἐάν δυνηθῆς εὐεργετῆσαι τινα καὶ μετὰ τὸ εὐεργετηθῆναι αὐτὸν
 περι τῶν εὐερ- προσφέρῃ σοι δῶρα μὴ ἀπαιτούμενος παρὰ σοῦ μηδὲ ὀνειδιζόμενος, 30

1 Ἐρέθη 8 πιτακοσίας altera τ supra posita. 11 ἀλλά] ἄλλα
 hic et alibi saepe. ib. post δουλείας forsitan εὐεργετῶν vel simile quid
 interciderit. 16 Γίνωσκε] Γένος καὶ ib. ἐπὶ τοῦτο 18 αὐτοῦς
 19 θεᾶσο 20 μεδυσθῆς 23 δῶρα]ρα 24—26 Psalm. 25, 9—10,
 ubi ἀνομίαι recte caret articulo. 30 προσφέροι

ἀλλ' ἐκουσίως καὶ μετ' εὐχαριστίας πολλῆς, λάβε ταῦτα. μὴ λαβῶν γάρ ταῦτα λυπήσεις αὐτόν. εἰ δέ εἰσι πολλὰ, μὴ λάβῃς ὄλα, ἀλλὰ τὰ ἡμίση αὐτῶν, τὰ δὲ λοιπὰ στρέψον αὐτῷ εἰπὼν πρὸς αὐτόν· ἐγὼ δὲ διὰ τὸ μὴ λυπηθῆναι σε ἔλαβον ταῦτα, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ σύνολον ἤθελον λαβεῖν. τότε οὖν καὶ ἐκεῖνος τοῦτο ἀποδέχεται καὶ οἱ ἀκούοντές σου. πρὸς δὲ τὸ ποιῆσαι σε ἀνθρώπων ἀγαθὸν μῆτε λάβῃς τι μῆτε συμφωνήσης λαβεῖν μῆτε ὅλως καταδέξῃ τοιαύτην συντυχίαν. καὶ εἰ τοῦτο φυλάξης, καὶ παρὰ ἀνθρώπων μεγαλυνθήσῃ καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ λήψῃ ἑκατονταπλασίονα καὶ ἠυσθήσῃ ἐν καιρῷ πονηρῷ ἀπὸ θανατηφόρου κινδύνου.

γέμισσε τινὰ καὶ φέρε σε δῶρα λάβε αὐτῷ ἢ ἐξολετῆς τί.

Κατὰ δὲ τῶν πταισάντων αἱ μὲν ἀπειλαὶ σου ἔστωσαν πολλαί, αἱ δὲ κολάσεις σου ὀλίγαι. διακριτικὸς γενοῦ πᾶσι καὶ οὐκ ἀποστήσεται ὁ Κύριος ἀπὸ σοῦ.

μα περι τοὺς πτέσαντας.

οἱ τὰ περὶ τοῦ στρατηγοῦ γράψαντες προσέταξαν ἵνα ἐὰν τραπῇ ῥοσάτον, μὴ ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον ἕως τριῶν χρόνων, καὶ καλῶς ὤρισαν, ἵνα καὶ ἡ δειλία ἀπὸ τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐξέλθῃ καὶ ὡσπερ εἰς λήθην τῆς τροπῆς ἔλθωσιν. ἐγὼ δὲ σοὶ λέγω ὅτι ἐὰν τραπῇς, ὅπερ ἀπεύχομαι, εἰ δυναθῆς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς τροπῆς σου περισωρεῖσαι καὶ τὸ τέταρτον τοῦ λαοῦ σου, μὴ δειλιάσῃς ὡς οἱ λαγωκάρδιοι, ἀλλὰ λαβῶν ὅς ἐσώρευσας ἐπίδες τῷ πολεμίῳ, ἀλλὰ μὴ ἀπέμπροσθεν, ἀλλὰ πρότερον ὀπισθεν εἶτε ἀπὸ πλαγίου, αἰφνίδιον καὶ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου, εἶτε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς τροπῆς εἶτε τῇ νυκτὶ· καὶ πέπεισμαι ἀκριβῶς ὅτι Θεοῦ εὐδοκούντος ὀλέσης καὶ τὴν τελείαν αὐτόν ἀφανίσῃς. ἐκεῖνος γάρ, ἀφ' οὗ σε τρέψει, ἀμεριμνίαν ἔξει τελείαν μὴ προσδοκῶν τοῦτο, ἀλλὰ νομίζων καταλῦσαι σε. καὶ ἐξάπαντος οὕτως ποιήσον, οὐκ ἀστοχήσεις. ἀμεριμνήσας καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχειρωτός σοι ἔσεται.

μβ περι τροπῆς ρωσάτου.

προλαβόντες δὲ εἶπομεν ὅτι ἐὰν εἴ τοιοῦτος ἵνα μὴ χρήξῃ ἄλλου βουλῆς, ποίει ἀσυγνώστως πάντα. ὁ γὰρ στρατηγὸς ὁ μὴ δεόμενος ἐτέρου βουλῆς ἰσοστάσιός ἐστι τοῦ στρατοῦ παντός.

μγ περι στρατιῶν

3 ἡμισι 4 μὴ supra versum additum. 6 τὸ τοῦ 11 ἀπειλῆς σου 17 τροπῆς] τρόπησ ib. σοὶ λέγω] σοὶ λέγω σοὶ 18 ἀπεύχημα 20 ἐπίδες] eadem forma c. 65 extr. cf. etiam c. 68 ἐπιθέντες. 22 ἀφνίδιον ib. τῇ αὐτῇ 23 πέπεισμαι] πέμπεισ με 26 ποιήσων 27 ἔσεται] cf. c. 70. 29 ἀσυγνώστως (cf. c. 29) 30 οἶος] οἶσος

τοῦ μη δέον- ἦν Πύρρος ὁ Ἑπειρώτης καὶ Ἀνίβαλ ὁ Καρχηδόνιος, εἰ καὶ μετὰ τὰς
 τος βουλῆς. θαυμαστάς ἐκείνας στρατηγίας | κακὸν αὐτοὺς διεδέξατο τέλος, ἀλλ' ε
 οὐκ ἀπὸ σφάλματος ἰδίου, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς οἶμαι, τοῦτο εὐδοκῆ-
 σαντος. τὰς δὲ τοῦ μικροῦ Σικιπίωνος ἐξ εὐβουλίας γενομένας ἀνδρα-
 γαδίας τίς οὐ θαυμάσει, καὶ τοῦ Βουλευσαρίου τοὺς ἀγῶνας καὶ 5
 μὲ ἄλλων πολλῶν, οὓς οἱ φιλόπονοι οὐδασιν; εἰ δὲ θέλεις βουλευσασθαί
 τινας, ἔστωσάν σοι ὀλίγοι καὶ πιστοὶ, πλὴν ἔστωσαν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι
 οἱ δὲ δειλοὶ, καὶ σύγκρινον ἀμφοτέρων τὰς βουλὰς καὶ ποίησον ἐξ
 ἀμφοτέρων βουλήν ἰδίαν. καὶ ἀγωνίζου ἵνα πάντας ὑπερέχῃς εἰς τε
 βουλήν, εἰς ἀνδρείαν, εἰς φρόνησιν, εἰς σύνεσιν καὶ εἰς ἀρετήν. 10
 καὶ μὴ φοβηθῆς τὸν θάνατον, ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ βασι-
 λέως τοῦτον μέλλων λαβεῖν. φοβήθητι μᾶλλον τὸ αἰσχρῶς καὶ ἐπι-
 ψόγως ζῆν. πλὴν μὴ ἐπιρρίπτῃς σεαυτὸν ἀσκόπως καὶ ἀβουλήτως
 εἰς κινδύνους· τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ ψεκτόν.

ἐπεὶ δὲ οἱ θαυμαστοὶ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ περὶ μηχανημάτων στρα- 15
 τηγικῶν συγγραψάμενοι ἐμηχανήσαντο κριοὺς καὶ μηχανικὰ καὶ ἄλλα
 πολλὰ ὄργανα ἐν οἷς εἶλον πόλεις, λέγω σοὶ καὶ γὰρ μηχανήσασθαι
 μηχανὴν τινα ἐξ αὐτῶν, εἰ δὲ δύνασαι, καὶ καινόν τι ἐπινοήσασθαι.
 τοῦτο γὰρ μᾶλλον ἐπαίνου ἐστὶν ἄξιον.

με Χρῆ δὲ γινώσκειν σε τίνες εἰσὶν ἐν ἐκάστῃ παραταγῇ ἀνδρείο- 20
 περι τοῦ γινό- τεροὶ καὶ ἀσκνότεροί, ἵνα ἐπὶ ἐν χρεῖα γενήσῃ εἴτε τοῦ διώξαι εἴτε
 σκειν σε τοῦσ ἀνδρείουσ ἢ τοῦ ἐπιδέσθαι τοὺς πολεμίους, ἔχῃς αὐτοὺς παρασκευασμένους, καὶ
 ἐκάστου πα- ὁπόταν λαλήσεις, ἔτοιμοι ὦσιν εἰς τὸ ἀπελθεῖν καὶ πληρῶσαι τὴν
 ραταγῆς. πρόσταξίν σου. ὁ δὲ λοιπὸς λαὸς ἔστωσάν ἀσχυλοὶ μετὰ σοῦ, ἵνα
 εἰ συμβῆ αὐτοῖς τι τῶν ἀδοκῆτων, ἀνακάμψωσι πρὸς σε. θαρρούντων 25
 γὰρ εἰς σε καὶ ἡ φυγὴ αὐτῶν ἀφυρτος ἔσται. σκόπει δὲ να μὴδὲ
 τοῦτό σε διαλανθάνῃ, ὅτι παραδεικνύουσιν οἱ ἐναντίοι φλάμουλα
 πολλὰ, ὡς δῆθεν παραταγῶν, ἐκτὸς δὲ πυρὰς πολλὰς, οὐχ ὅσοι εἰ-
 σὶν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ δεκαπλασίους, ἐκ τούτου εἰς δειλίαν καὶ ἐκπληξίν
 σε ἐνθεῖναι σοφίζόμενοι καὶ τὸν λαόν σου, ὡς δῆθεν πλῆθος πολὺ καὶ 30

1 ὑπερώτης εἰ καρχιδόνιος 2 τέλος] στῆλος 4 γινομένας
 6 φιλόπονοι] φοιληπον 7 ἴστωσάν σοι ὀλίγα 12 τὸ] τὸν ib.
 ἐποψόγος 13 ἐπιρρήτης 14 ψεκτόν 16 οἰμηχανήσαντο ib.
 καὶ ἄλλα iterata deletimus. 17 εἶλον πόλεις] εἶχον πολλοὶς 19
 τοῦτου 28 οὐχ ὅσοι] ὀχόσοι

ἄπειρον ὄντες. πολλάκις γὰρ οἱ ἐναντίοι ὀλιγοστοὶ ὄντες καὶ ταῦτα
μηχανησάμενοι καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπλήξαντες τραπήναι ἐποίησαν.

15 | Ἐάν πρέσβεις στείλῃ πρὸς σε ὁ ἐξεναντίας τὰ πρὸς εἰρήνην
πρεσβείων, μὴ ἀποστρέψῃς αὐτούς μετ' αἰσχύνῃς καὶ ὀργισθῆ κατὰ
5 σοῦ ὁ τὴν εἰρήνην θεσπίσας. καὶ εἴ ἔστιν ἡ καινοτομία σου χρυσὸς
ὥστε ἄπαξ δοθῆναι, καινοτομήθητι καὶ καταδέξου ζημίαν μᾶλλον
ἢ σφαγὰς καὶ ἐπιδρομάς. συλλογίσθητι γὰρ τὰς καινοτομίας τῆς χώ-
ρας σου τὰς ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ
καὶ τῆς νίκης καὶ ἤττης τὸ ἄδηλον καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὴν κάκωσιν,
10 καὶ εὐρήσεις πολλὴν καὶ ἄπειρον οὖσαν τὴν ἀπὸ τῆς μάχης ζημί-
αν. εἰ δὲ καὶ χώραν ζητεῖ δοθῆναι αὐτῷ ὁ ἐξεναντίας ἀπὸ τῆς χώ-

με
περι ἀπόκρι-
σιάρων.

ρας σου, μὴ κατανεύσης, εἰ μὴ στοιχήσει ὑποχείριος καὶ ὑπόφορός σοι
εἶναι, καὶ τοῦτο κατὰ ἀνάγκην μεγάλην ποιήσον. ἐξ αὐτῆς γὰρ τῆς
αἰτίας πολλὰ σκάνδαλα καὶ ταραχαὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνέβησαν..... καὶ

με X
περι τοῦ ἐξή-
την χώραν ὁ
ἐξεναντίας ἢ
ὑπόφορον σε
ποιῆσαι.

15 Ἰσμαηλίται Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης ἐπὶ Ἡρακλείου. καὶ τί τὰ
προσφάτως συμβάντα καταλιπὼν ἐπὶ τὰ ἀρχαῖα ἀνδράμον; οἱ γὰρ
Πατζινακοὶ οὕτως εἰσῆλθον εἰς Ῥωμανίαν, καὶ οἶδα ὡς πάντες γνῶ-
σκουσι πόσα ἐλεεινὰ καὶ θρήνων ἄξια ἐξ αὐτῶν συνέβησαν. πόθεν δὲ
ταῦτα συμβαίνειν εἶωθεν; οἶδα γὰρ ὅτι περισσοτέρως ἐξ ἀπειρίας τῶν

20 ἀκριτῶν. ἀπειρίαν γὰρ ἐχόντων τῆς στρατηγικῆς γνώσεως καὶ
σοφίας καὶ μὴ συλλογιζομένων τί ἐκ τούτου καὶ τί ἐξ ἐκείνου συμβαί-
νειν εἶωθεν, ἀλλὰ ἀπείρως τὰ πράγματα διδυρόντων καὶ τοῖς βασι-
λευσὶ τὰ πρὸς χάριν ἐπιστελλόντων καὶ λεγόντων, οὐ μόνον τοιαῦτα,
ἀλλὰ καὶ ἄλλα χεῖρονα συμβαίνουσι. ὅθεν ἐνταῦθα μεμπτεῖ εἰς
25 καὶ κολάσεως ἄξιοι· εἰ δὲ καὶ τὰς ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίας φύγωσι,
τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοκρισίαν οὐκ ἐκφεύξονται.

μη
περι ἀπείρου
στρατιγοῦν-
τος.

Ἐάν δὲ ἔστιν ὁ ἐχθρὸς ἐνδον ὀχυρώματος καὶ οὐκ ἐξέρχεται καὶ
οὐ γινώσκεις τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἀπ' ἐμοῦ μάθε ὅτι ὀλιγοστός ἐστι
καὶ οὐκ ἔχει δύναμιν. πλὴν μὴ παρὰ τοῦτο αὐτοῦ καταφρονήσης,
30 ἀλλ' ἐάν ἐχῃς δύναμιν, μὴ ἐάσης αὐτὸν καθέζεσθαι, ἀλλὰ ἀπόστει-
λον χονσαρίους εὐρεῖν ὁδὸν τοῦ εἰσελθεῖν λαὸν κατ' αὐτοῦ. καὶ μὴ

μη X
περι ἐχθροῦ
μὴ ἔχοντος
δύναμιν.

2 ἐποίησεν 3 in numerandis foliis 155 numerus casu omissus
est. 4 sq. κατὰ σοῦ] in margine adscriptis m. recentior τῶν λόγων
σου 9 στρατηγοῦ] στρατοῦ? 12 στοιχήσεις 13 τῆς] τῆς
14 significavimus lacunam. 15 ἰσμαηλίται αἰγύπτου καὶ παλαιστίνης
16 συμβάντα 21 ἐξεκείνουσ

εἴπης μήτε μὴν πιστεύσης τοῖς λέγουσί σοι μὴ εἶναι ὁδόν. πῶς γὰρ δύναται φυλάσσειν διάστημα πολύ; ἔχει γὰρ πάντως τὸ ὄχυρωμα αὐτοῦ τέλος. καὶ ἐπειδὴν εὐρῆς ὁδόν, σὺ μὲν μὴ σκυλῆς, ἀλλὰ μεῖνον ἐκεῖσε ἐξεναντίας αὐτοῦ, ἀπόστειλον δὲ λαόν τοῦ εἰσελθεῖν ὄθεν εὐρες τὴν ὁδόν. ἐχέτωσαν δὲ ἄνδρα ἱκανόν τὸν ἄγοντα αὐτούς. ποιησάτωσαν δὲ πυρσόν εἰσελθόντες, εἴπερ ἐν νυκτὶ εἰσῆλθον, εἰ δὲ ἐν ἡμέρᾳ, καπνόν. καὶ πρόσεχε ἵνα ὁπότεν ζαλισθέντας καὶ ταρασσομένους αὐτοὺς ἴδῃς, ἐπέλθῃς καὶ σὺ κατ' αὐτῶν. τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ ὁ πορφυρογέννητος κύρ Βασιλείος ὁ βασιλεὺς ἐχειρώσατο ἰδ' χιλιάδας Βουλγαρίους εἰς τὸ δέμα τῶν Ζαγορίων, ἐξάρχοντος αὐτῶν τοῦ στρατηγικωτάτου Σαμουήλ.

ζ ν
 περι τοῦ κόψαι
 ἀδικίας.

Ἐπαινετόν δέ ἐστιν ἵνα εἰς πᾶσαν χώραν εἰς ἣν ἂν τραπῆς, εἰάν εὐρήσεις ἀδικίας εἴτε παρὰ τοῦ δημοσίου εἴτε παρὰ τῶν πρακτόρων ἐπιγεγενημένας, ἐκκόπτῃς αὐτάς, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ἄκρας. εἰ δὲ ἀδυνάτως ἔχεις κόψαι ταύτας, γράφε τῷ βασιλεῖ ἀνευδοιάστως. πολλαὶ γὰρ χῶραι ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἀπώλοντο καὶ οὐκ ὀλίγοι ἠντομόλησαν εἰς ἔθνη καὶ ἐξήγαγον αὐτὰ κατὰ τῶν Ῥωμαίων. οἷον γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τοῦ Μονομάχου. ἀπελθὼν γὰρ εἰς Ἰβηρίαν καὶ Μεσοποταμίαν τῇ προστάξει αὐτοῦ ὁ Σερβλίος ἀναγράψασθαι καὶ ἐπιδεινὰ τέλη αὐτῶν εἶδον εἰς τὴν χώραν αὐτῶν οἱ ἐκεῖσε ἄνθρωποι (ὁ καὶ ἐποίησεν, ἦν γὰρ δεινότατος εἰς πάντα), αὐτομολῆσαι τούτους πανοικεῖ παρεσεύασε πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν. οἱ καὶ ἐξαγαγόντες αὐτὸν πανστρατεὶ κατὰ τῆς Ῥωμανίας μυρίων κακῶν καὶ συμφορῶν ταύτην ἐπέπλησαν.

να
 περι τοῦ μὴ
 ἀμεριμνεῖν
 τῶν στρατι-
 γῶν.

Ἐάν εἰ κατεστολιασμένος εἰς τὸ θέμα σου, μὴ εἰ μεριμνημένος, ἀλλ' ἔσο πάντοτε ἑτοίμος. οὐκ οἶδας γὰρ πότε ἐν χρείᾳ σου γενήσονται. μὴ ἀγάπα τὸν προξενουῦντά σοι τὰ ἐκ τῆς ἀδικίας νομίσματα, μηδὲ καταφρονήσης τῶν ἐντοπίων, εἰ καὶ τῶν ἀσήμεων ὥσι, ἀλλὰ ἀγάπα καὶ ἐλία πάντας. καὶ σὺ μετὰ πάντων ὁμίλει, καὶ οὐ μὴ σε λανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι σου ἀδικοῦντες· καὶ ὅτε διαδέχῃ, οὐ μὴ ὑποχωρήσεις κρυφίως, ἀλλὰ πάντες καὶ προπέμψουσί σε καὶ λυπηθῆσονται ἐπὶ τῇ διαδοχῇ σου καὶ εἰς πολλοὺς χρόνους ἐναυλον ἔξουσιν

7 ζαλισθέντας (cf. c. 63) . 10 δέμα] δάμα 19 ἰβηρίαν
 20 ἴδων 21 sq. δυνότατος 23 πανστρατοὶ 28 ὥση 31 ὑπό-
 χορίσει

τὴν ἀρετὴν σου. εἰ δὲ εἰς αἰσχρὰ κέρδη ἀποβλέπῃς, οὐδὲ τὰ ἀπὸ δι-
 58 καίων πόρων κερδήσεις καὶ ἐγκληθεὶς ἀχρειωθήσῃ, καὶ οἱ θεματικοὶ
 ἑορτὴν ἐξαίσιον ἐτησίως ποιοῦσι τὴν ἡμέραν. τῆς διαδοχῆς σου καὶ
 σὺ λαθραίως ὑποχωρήσεις.

5 Δημοσιακὴν δὲ δουλείαν ἔχουσαν ἀπαίτησιν μηδὲν ἔγχειρι-
 σθῆς· οὐ δύνασαι γὰρ Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. στρατηγὸς γὰρ
 καὶ καλαμαρᾶς ἀπαιτητῆς οὐ δύνασαι εἶναι.

vb
 περι τοῦ μὴ
 ἔγχειρίζεσθαι
 τὸν στρατηγὸν
 δημοσιακὸν
 δουλείαν).

Τοὺς κόλακας καὶ τοὺς πρὸς χάριν ὀμιλοῦντάς σοι φεύγε ὡς
 φεύγει τις ἀπὸ ὄφραως. ἀλλὰ μὴδὲ σὺ πρὸς χάριν γράφῃς ἢ λέγῃς
 10 τινί· ἴσως γὰρ προσάπαξ ἀποδεχθήσῃ· ἀλλὰ πάντα ἃ λέγεις ἐν
 ἀληθείᾳ λέγε. καὶ εἰ ἔστι σκληρόν, πρῶτον μὲν οὐκ ἀποδέξονται σε,
 ἔσχατον δὲ καὶ πάνυ σε ἐπαινέσουσι.

vy
 περι κολάκων.

“Ὅταν δὲ σχολάσεις καὶ οὐκ ἀσχολῇ εἰς στρατηγικὰς δουλείας,
 ἀναγίνωσκε [στρατηγικὰς δουλείας] καὶ βίβλους, καὶ ἱστορίας καὶ τὰς
 15 τῆς ἐκκλησίας βίβλους. καὶ μὴ εἴπῃς· τίς ὠφέλεια στρατιώτῃ ἀπὸ
 τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων; πάνυ γὰρ ὠφελή-
 ῃσθαι· καὶ εἰ ἀκριβῶς προσέχεις, οὐ μόνον δόγματα καὶ ψυχοφελῆ
 διηγήματα καρπώσῃ ἐκ τούτων, ἀλλὰ καὶ γνωμικά καὶ ἠθικά καὶ
 στρατηγικά· σχεδὸν γὰρ πᾶσα ἢ παλαιὰ στρατηγικά εἰσιν. ἀλλὰ καὶ
 20 γνωμικά καὶ ἐν τῇ καινῇ οὐκ ὀλίγα καρπώσεται ὁ σπουδαῖος. ἐγὼ
 γὰρ τοιοῦτον ἐφίεμαι εἶναι σε, ἵνα θαυμάζωσί σε πάντες εἰς τε τὴν ἀν-
 δρείαν σου καὶ εἰς τὴν εὐβουλίαν σου καὶ εἰς τὴν γνῶσιν καὶ εὐγλωτ-
 τίαν σου. καὶ εἰ ταῦτα ἀσπάσῃ καὶ φυλάξεις, μακάριος ἔσῃ. ἐγὼ
 γὰρ συνέταξά σοι ταῦτα μὴ ὄντα εἰς ἄλλο στρατηγικὸν μὴδὲ εἰς
 25 ἄλλο βιβλίον· ἐξ οἰκείου γὰρ μου συλλογισμοῦ καὶ ἐξ ἀληθινῆς πείρας
 ταῦτα συνέταξα. ὠφελήσουσι γὰρ σε πάνυ. μέτελθε δὲ καὶ τὰς τῶν
 ἀρχαίων στρατηγίας· καὶ ταῦτα μὲν ἐκέισε οὐκ εὐρήσεις, ἕτερα δὲ τού-
 των κρεῖττονα καὶ θαυμαστά καὶ πλήρη σοφίας εὐρήσεις.

vd
 περι τοῦ μὴ ἀρ-
 γόν καθήσθαι
 τὸν σχολάζον-
 τα.

Ἐάν σοι ἐπέλθῃ δουλεία, εἴτε στρατηγικὴ εἴτε ἰδιωτικὴ εἴτε
 30 ἀντιγράψαι εἴτε στρατοῦ ἐπιμελήσασθαι εἴτε εἰς ἀγρόν ἐξελεθεῖν εἴτε

ve
 περι τοῦ τά-

3 διαδοχῆς] διδασχῆς   6 μαμωνᾷ] μονᾷ   7 praestiterit scri-
 bere καλαμαρᾶς   8 ὀμιλοῦντα σοι   13 σχολάζης?   21 εἰς τε] εἴτε
 26 μετέλθε   28 πλήρησ

χειον διοικεῖν ὠνήσασθαι τι εἴτε τι ἕτερον, καὶ ἐνδέχεται, ποιήσον αὐτὸ καὶ μὴ ἀναβάλλῃ. εἰ δὲ ὀκνήσεις, οὐ λυσιτελές σοι ἔσται· προστεθήσονται γάρ σοι καὶ ἕτεραι δουλείαι· καὶ οὐ δύνησῃ πληρῶσαι πάσας καὶ καταλίπῃς τὰς πλείονας ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος. εἰ δὲ ποιήσεις αὐτὰς ἐν σπουδῇ, ἄσυντάκτως αὐτὰς ποιήσεις καὶ οὐ καταλόγον. τοὺς ψόγους παραφυλάττου· εἰ δὲ ποιεῖς ἀγαθόν, φέγουσί σε δὲ ἀνόητοι, ἐν τούτῳ μὴ ἐνδοιάσῃς· ἀγαθόν σοὶ ἔστι ψεχθῆναι ὑπὸ πολλῶν ἀφρόνων, ἢ ὑπὸ ἑνὸς σοφοῦ καὶ πολυτείρου.

νς ^{περι συνίσεως.} Ἔσο πρῶτος καὶ ἐπιεικῆς καὶ ταπεινός, μὴ τῇ προφάσει δὲ τῆς ταπεινώσεως καταπεφρονημένος, ἀλλ' ἔσω μὲν ἔχε ταπεινώσιν, ἔξω δὲ ὀρώσι σε δείκνυε σεαυτὸν ἐνδοξον καὶ ὑψηλόν, καὶ ἐπιτήδευε ἐν πᾶσι τὸ πάντας ὑπερέχειν, ἐν τε ὀμιλίᾳ καὶ στολῇ καὶ βαδίσματι καὶ ἔργοις. καὶ ταῦτα μὲν ὅταν εἰ ἐν ταξιδίῳ καὶ ἐν πολεμίᾳ· ὧν δὲ εἰρηνικῶς καὶ ἐν ἀδείᾳ, ἔχε ταπεινώσιν διηνεκῶς καὶ λιτότητα.

νζ ^{περι τοῦ μὴ παρορᾶν τὰς ἀδικίας.} Μὴ παρορᾶς ἀδικίας. φησὶ δὲ τις σοφός· κόλαζε κρίνων, ἀλλὰ μὴ θυμούμενος. εἰ γὰρ τὰς ἀδικίας παραβλέπεις, παραβλέπεται σε ὁ μόνος δίκαιος. αἰσχρὸν δὲ λόγον οὐ μόνον μὴ λέγειν, ἀλλὰ μὴ δὲ ἀκούειν καταδέχου.

ς νη ^{περι τάξεως.} Μὴ θέλε εἶναι πολιτικός· οὐ γὰρ δύνασαι στρατηγός καὶ μῆμος τυγχάνειν. εἰ δὲ καὶ τινες οὕτως στρατηγοῦσιν, ἀλλ' οὐ καταλόγον, 20 παραξίαν δέ. ὁ γὰρ ἀτάκτως ὀμιλῶν καὶ γελῶν ὡς ἄτακτος καταφρονεῖται καὶ ψέγεται. ὁ γὰρ στρατηγός τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ὀφείλει εἶναι πᾶσιν· ἀφρονευσάμενου γὰρ τινος τῶν ἀνωνύμων οὐδ' εἰ ἔσφαλέ τις ἐπίσταται διὰ τὴν εὐτέλειαν αὐτοῦ, πταισας δὲ σὺ ὁ στρατηγός τὸ φαυλότατον καὶ οὐδαμινώτατον οὐκ ἔλαδες, ἀλλ' εὐθύς ἐν 25 ταῖς πάντων ἀκοαῖς ἐξεχύθη. εἶπω γὰρ σοι τοιοῦτόν τι. Βασιλεῖος ὁ Πεδιαδίτης κατεπάνω Σικελίας ὧν καὶ εὐκαιρέσας ἡμέρας τινὰς ἐπαῖξε τὴν τάβλαν, οὐκ ἔλαδε δὲ τὸν βασιλέα, ἀλλ' ἔγραψεν αὐτῷ οὗτος· ὡς ἀνέμαδεν ἡ βασιλεία μου, κατῶρθωσας τὴν τάβλαν. καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν αἱ πολλαὶ αὐτοῦ δουλείαι, ἀλλὰ τὸ οὐδαμινόν ἐλάττωμα. 30

1 αὐτῶ 3 ἕτεροι 13 πολεμίω 15 sq. versus κόλαζε —
 θυμούμενος legitur inter γνώμας μονοστιχους codicis Vindob. philol. gr. CLXV (Meineke Fragm. com. gr. IV p. 356). Démonacti adscribitur in Anecd. Boiss. I p. 118 (Nauck Trag. gr. fr. p. 643). 16 παραβλέπαι-
 ται σε (cf. c. 219) 21 ἄτακτος] ἀτάκτος 24 εὐτελείαν 27 παι-
 διαδίτης (cf. Cedr. II p. 523 ed. Bonn.) ib. εὐκείρεσας 28 οὕτως

Τοὺς στρατιώτας σου ἀνάγκαζε πρὸ πάντων ἔχειν ἵππους καλοὺς
 καὶ τὰ ἄρματα αὐτῶν ἀνελλιπῆ καὶ ἐσπιλωμένα, σελοχάλινα δὲ καὶ
 πέδιλα ἐπιτήδεια. πληροφορήθητι γὰρ ὅτι εἰ ἔχει ἵππον καὶ στολὴν
 καὶ ἄρματα καλὰ ὁ στρατιώτης, εἰ μὲν ἐστὶν ἀνδρείος, γίνεται δι-
 5 πλοῦς, εἰ δὲ ἐστὶ δειλὸς, πληροφορήθητι ὅτι θαρσοποιεῖται καὶ μερι-
 10 κῶς ἐνεργεῖ. εἰ δὲ ἐστὶν ἀτζαλος, ἔχων σέλαν μεγάλην, πέδιλα
 ἀνεπιτήδεια, ἵππον οὐκ ἀγαθόν, ἔσο γινώσκων ὅτι οὐ κἂν ἀνδρείος
 ἐστὶν ἀλλ' ἢ τὴν σωτηρίαν ἑαυτῷ διὰ φυγῆς πρὸ καιροῦ σοφίζεται.

νθ
 περι ἄρματώ-
 σεως καὶ ἵπ-
 πον.

Μανθανέτωσαν δὲ οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου σωφρονεῖν ζηλοῦντες
 10 τὸν βίον σου· ὄπλα γὰρ πολέμου δικαιοσύνη.

ξ
 περι δικαιοσύ-
 νης.

Ἐὰν εἰ εἰς ἄκραν καὶ ἐκ τῶν ὑπηκόων τινὲς διὰ τινὰ αἰτίαν ἀνα-
 σχυντήσωσιν, εἰ μὲν ἐστὶν ἀναγκαῖον, σπούδασον τοῦτο καταπαῦσαι διὰ
 συνέσεως· εἰ δὲ καὶ μετὰ θυμοῦ καὶ ἀπηνεΐας βουλευθῆς τοῦτο στή-
 15 σαι, μᾶλλον ἀναισχυνοτέρους αὐτοῦ ποιήσεις καὶ χαώσεις καὶ τὴν
 γῶραν καὶ ἀχρειωθῆς καὶ σύ. ἀλλὰ τὰ μὲν μετ' ἐπιεικειᾶς μετέρχου,
 τὰ δὲ ἀγνοεῖν προσποιοῦ, ἵνα μὴ γινώσωσιν ὅτι διὰ φροντίδος κέκτη-
 σαι τοῦτο. νοήσαντες γὰρ εἴτε φοβηθῶσι καὶ εἰς ἀποστασίαν χωρή-
 σωσιν, εἴτε κενοδοξήσαντες καταφρονήσουσί σου. εἰ δὲ οὐ δέχεται θε-
 20 ραπείαν οὕτως, τότε ἐξανάγκης μετὰ δυνατῆς χειρὸς, ἀλλὰ σκόπει
 μὴ ἀστοχήσας κινδυνεύσης. τέως δὲ τοῦτο μετὰ παραχῆς ἀπέχου.

ξα
 περι τοῦ ἀπο-
 τώμασ ἐκδι-
 κείν.

Ἐὰν ἐξέλθῃ τὸ ἔθνος κατὰ τῆς χώρας σου καὶ μάθῃς ἀκριβῶς
 μὴ δύνασθαι σε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ στήναι, μὴ αἰσχυνηθῆς ἀπο-
 25 στήναι ἀπὸ σοῦ, ἀλλ' ἀπόστηθι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀκολούθει αὐτῷ, εἴτε
 ὀπισθεν εἴτε ἀπὸ πλαγίου. καὶ ἐὰν εἰ σφίζομενος σύ, ἀπλωθῆναι αὐ-
 τὸ ὡς θέλει οὐ τολμᾷ οὔτε μὴν τὴν γῶραν σου κουρσεύσει, ἀλλὰ
 συντεταγμένον ἔσται· καὶ εἰ δοκιμάσαι κουρσεύσαι σε, εὐρήσεις αὐτὸ
 ἐσχορπισμένον· καὶ εἰ οὐκ ὀκνήσεις, κλασματίσεις αὐτὸ καὶ εἰ οὐ
 κλασματίσεις, ἀλλ' οὖν οὐδὲ ἀπλωθήσεται ὡς θέλει. καὶ οὕτως [θέλλει]
 30 ποιῶν φυλάττεις καὶ τὴν γῶραν σου καὶ τὸν στρατόν σου σῶον. εἰ δὲ
 ἀυθαδῶς πολεμήσεις αὐτῷ, ἀπολέσεις μὲν τὸν λαόν σου, ἐξαλείψει δὲ

ξβ
 περι τοῦ εἶν
 ἐξέρθ(η) ὁ ἐχ-
 θρὸς κουρσεύ-
 σαι τὴν γῶραν
 σου.

1 πρὸς πάντων ἔχεις 5 δεῖλοι 7 sq. οὐκἂν ἀνδρείως ἐστὶν ἀλλ' εἰ
 10 locus corruptus vel mutilus. - 11 εἰ] εἰέν ib. καὶ addidimus.
 16 προσποιεῖ 21 numerum in margine nos addidimus. 22 αὐτὸν
 23 ἀπὸ σοῦ] ἀπ' αὐτοῦ? 24 ὀπισθεν ib. ἀπὸ πλαγίου] εἰς ὀπλα-
 γίον (possis etiam ἐκ τῶν πλαγίων) 24 sq., item 26 et 27 αὐτὸ] αὐτῷ
 26 σηντεταγμένον

και την χώραν ἀφόβως τὸ ἔθνος, και ἔχεις εὐθῆνον μὴ στρατηγήσας καλῶς.

δ' εγ
ἐάν ἀπέλθ(η)
πολεμήσαι
ἔθνος ἢ καστ-
ρον.

Ἐάν δὲ ἀπέλθης πολεμήσαι ἔθνος ἢ κάστρον, πρῶτον κατονεύσας και ἀπλικεύσας κατάστησον τὸν λαόν σου εἰς τὴν κατοῦναν, ἕκαστον εἰς τὴν τάξιν αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴ πλησίον πολλά ἀπλικεύσης, ἵνα μὴ κατασκοπεύῃ παρ' αὐτῶν. καταστήσας δὲ τὸν στρατόν σου και ἀναπαυθεῖς, τότε, εἰ θέλεις, χώρησον πρὸς πόλεμον κατὰ τοῦ ἔθνους τυχόν ἢ τοῦ κάστρου. ἀκουσον γάρ τί ἔπαθον οἱ ταύτην τὴν τάξιν μὴ φυλάξαντες. Θεσσαλονίκη πόλις ἐστὶν ἐπὶ... πολυάνθρωπος..... μετὰ πλήθους πολλοῦ Βουλγάρων εἰς τὸ πολεμήσαι αὐτήν, οὐκ ἐπῆξε πρῶτον τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ κατονεύσας τὸν στρατόν αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς ἤρχετο μετὰ τοῦ τούλδου προσπελάσας τοῖς τείχεσιν ἤρξατο πολεμεῖν. ὁ δὲ λαὸς αὐτοῦ ἦν ἀπὸ τοῦ κόπου και τῆς ταλαιπωρίας κεκμηκῶς· ὁ γὰρ ἀπὸ τῆς ὀδοπορίας κάματος ἐκλείειν οἶδε και ὀκνηροὺς πειεῖν και τοὺς βῶμῃ και ἀλκῇ σώματος ὑπερέχοντας. μὴ κατονεύσαντος δὲ, ὡς εἴρηται, ἐξαλιζόντο ἔνθεν κάκειθεν, ὁ μὲν ὕδωρ πιεῖν θέλων, ὁ δὲ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀναπαῦσαι, ὁ δὲ ἑαυτὸν κεκμηκῶτα ἀνακτήσασθαι. θεασάμενοι οὖν αὐτοὺς οἱ ἔνδον τοῦ κάστρου οὕτως ἀτάκτως πλανωμένους ἐκπηδήσαντες αἰφνης ἐπέθεντο αὐτοῖς και αὐτίκα ἔτρεψαν τοὺς Βουλγάρους τροπὴν μεγάλην. και οἱ μὲν αὐτῶν ἐσφάγησαν, ἄλλοι δὲ ἀπέθανον ὑπὸ τῆς δίψης και τοῦ καύματος, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς πρόβατα ἐλαυνόμενοι ἐν μάνδρᾳ ἐωγρήθησαν. ὁ δὲ Ἄλουσιανός ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος στρατιώτης μόνος ἀπέδρασεν, ἀποβαλόμενος και τὸν θώρακα αὐτοῦ. πρόσεχε οὖν τούτοις.

ξδ
τερον περι τῶν
πατζινάκων.

Ἐξελθόντων τῶν Πατζινάκων κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ και ἐπιβάντων τοῖς ὀρίοις τῶν Ῥωμαίων ἀπεστάλη Κωνσταντῖνος ὁ ραίκτωρ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῶν Ῥωμαίων τοῦ Μονομάχου μετὰ στρατοῦ και δυνάμεως πολλῆς, πολεμήσαι τοὺς Πατζινάκους. ὁ ἀπελθὼν και θαρρήσας εἰς τὸν ἄπειρον ἐκεῖνον στρατόν οὐκ ἑκατόνευσε οὐδὲ

1 εὐθῆνον] εὐθουθῆναι? 3 ἀπέλθης] ἐπέλθη ib. κατονεύσαι
4 ἀπλικεύσας in hoc quoque codice nonnunquam scribitur. 9 θεσσαλονίκη ib. indicavimus lacunas, quarum in altera haud dubie Alusiani nomen intercedit. 15 ἐκλείειν· οἱ δὲ 16 κατανεύσαντος ib. ἐξαλιζόντο 18 αὐτοῖς] αὐτοῖς 20 ἔτρεψαν 23 Ἄλουσιανός appellatur a Cedreno et Zonara, Ἄλουσιανός sive Ἄλουσιανός a Psello (Sathae Μεσαιων. Βιβλ. IV p. 71 sqq.). 28 πατζινάκουσ (neque hoc solo loco) 29 ἐκεῖνον

ἔπηξεν τὸν πατυλεῶνα αὐτοῦ καὶ διανέπαυσεν τὸν στρατὸν κεκμηρότα, ἀλλ' ὠρμησεν εὐθύς κατ' αὐτῶν εἰς πόλεμον. οἱ δὲ Πατζινάκοι ἐκπηδῆσαντες ἐξ ἀναπαύσεως γαυριῶντες παρετάξαντο κατ' αὐτῶν· εἰωθεν γὰρ ἡ τρυφή καὶ ἀνάπαυσις θαρσαλεωτέρους ποιεῖν καὶ τοὺς ἀγαν ἀτυχεῖς. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν ἀγανακτήσαντες πῆ μὲν ἀπὸ τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας πῆ δὲ ἀπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς δίψης οὐδὲ μικρὰν προσβολὴν αὐτῶν ἠδυνήθησαν ὑποστῆναι, ἀλλ' εὐθύς εἰς φυγὴν ἐτράπησαν, καὶ γέγονε φόνος μέγας. ἐκεῖσε γὰρ ἔπεσαν οἱ Ῥωμαλεώτατοι καὶ ἀλχιμώτατοι τῶν Ῥωμαίων· ἀπώλοντο γὰρ μυριαδες πολλαί, καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων χώρα ἐπλήσθη θρήνων.

103 | Ἐάν ἐπέλθῃ ἔθνος καὶ ἔστιν ἀπαραίτητος ὁ πόλεμος, εἰ μὲν εἰσιν οἱ ἐναντίοι ἐν σπάνει χορτασμάτων καὶ νομῆς ἐνδεία τῶν ἀναγκαίων, σὺ δὲ εἰ ἐν ἀφρονίᾳ πάντων, ἀναβάλλου τὸν πόλεμον ὑπουλευόμενος 15 τὸ ἔθνος καὶ παραβιβάζων αὐτὸ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἀπόστειλε δὲ καὶ τῷ ἐξάρχοντι αὐτῶν δῶρα κατακοιμίζων αὐτοῦ τὴν δρασύτητα. ἰχθὺν γὰρ δέλεαρ ζωγρεῖ, τοὺς δὲ πλείστους τῶν ἀνθρώπων λήψας δῶρων καὶ χρυσοῦ χλωρότης. παραβιβάζοντός σου γὰρ αὐτοὺς τάλαιπωρῆσουσιν οἱ ἵπποι αὐτῶν ἀπὸ τῆς σπάνεως τῶν χορτασμάτων 20 καὶ τῆς νομῆς καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν ἀναγκαίων καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος κακοπαθοῦν ἀδυνατήσῃ. ὁπότεν δὲ μάθῃς τάλαιπωρῆσαι τούτους, τότε ἐπίθες αὐτοῖς καὶ εὐ οἶδα ὅτι σὺν Θεῷ συντρίψεις αὐτούς.

Ἦσαύτως παραβιβάζε καὶ ὁπότεν σοι λαοῦ ἐπιβουλή ἐπέρχεται εἰς βοήθειάν σου· πλὴν ἔσο ἀπὸ τοῦ τόπου ἐξησφαλισμένος, εἰ δύνασαι. ὅτε δὲ παραβιβάξεις φύλαττε καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὅση σοι 25 δύναμις, ἵνα μὴ ἐπιπεσόντες σοι ἐξαίφνης οἱ ἐναντίοι διαφθείρωσί σε. εἰ δὲ οὐκ ἔχεις ἀφρονίαν πάντων οὐδὲ προσδοχεῖς λαὸν σῶν ἐπιβουλήν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζώοις σου ἐν σπάνει εἰσὶ τὰ ἀναγκαῖα, μὴ ἀναβάλλῃ τὸ σύνολον, ἀλλὰ πλησιάσας αὐτοῖς ἐν χώρᾳ 30 ἐπιτηδεῖα διανάπαυσον τὸν λαόν σου δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, εἰ ἔχεις ἀδειαν,

Ξε
περὶ τοῦ καὶ
τῶν καιρῶν
χρητ. καὶ τὴν
Ἰνδιανσκοπήν.

Ξς
περὶ τοῦ παρα-
βιβάζην τὸν
ἰχθρόν.

2 εὐθύς] αὖθις 3 sq. εἰωθεν γὰρ] εἰωθελχθῆς (χ ex 3 facto)
11 θρόνον. 12 ἐπέλθῃ] ἀπέρχῃ (quam ad scripturam propius sane
accederes scribendo ἐπέρθη) 13 ἔνδια 15 ἀπόστειλε (quod cave
mutes in ἀπόστειλον, sed videri potest h. l. scribendum esse ἀπόστειλε)
18 αὐτοῦς] αὐτοῦ 19 οἱ ἵπποι] οἰπποι . ib. τῆσπάνεω 22 ἐπί-
θε] cf. c. 42. 30 εἰ addidimus.

καὶ τότε ἀπάρας κρότησον πόλεμον. μὴ ἀργήσης καὶ ἐπιλιπόντων σοὶ τῶν ἀναγκαίων ἀπολέμητος τραπήσεται ὁ λαὸς σου. βραδύνοντος γὰρ καὶ ἐν σπᾶνει ὄντος τῶν ἀναγκαίων δειλιάσουσι καὶ ὑποχωρήσουσιν. ^{ἔξ} ἀλλὰ εἶπω δὴ σοὶ τι τοιοῦτον συμβάν. ὁ μοναχὸς Βασιλείος καὶ ⁵ προνοητὴς Βουλγάρων ἀπεστάλη παρὰ τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως τοῦ Μονομάχου πολεμῆσαι τοὺς Πατζινάκας. ἀπελθὼν οὖν καὶ πλησιάσας αὐτοῖς, ἔχων καὶ τὸν ἀκόλουθον Μιχαὴλ σύνεργον αὐτῷ στρατὸς δὲ ἦν ἀμφοτέρων πολὺς· ἀπελθόντες, ὡς εἰρηται, καὶ πλησιάσαντες αὐτοῖς, ἐξ ἀπειρίας οὐκ ἠθέλησαν πολεμῆσαι αὐτούς αὐτίκα, ἀλλ' ἐπαρεβίβαζον ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἐπιλιπούσης δὲ τῆς τροφῆς τῷ στρατῷ καὶ ¹⁰ τοῖς ζῷοις· οἱ ἐναντίοι γὰρ ἰόντες ἀπὸ τῆς σπατάλης ἤρχοντο πλησίον τοῦ φοσάτου ἀλαλάζοντες καὶ πάλιν ὑποχωροῦσιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὸ ¹ μὲν ἀπὸ τῆς σπᾶνεως τῶν ἀναγκαίων ταλαιπωρήσαντες, τὸ δὲ καὶ δειλιάσαντες ἐκ τοῦ ὄραν αὐτοὺς καδεκάστην καὶ ἐνωτίζεσθαι τοὺς τούτων ἀλαλαγμούς, ἐτράπησαν μόνοι χωρὶς πολέμου. νυκτὸς γὰρ ¹⁵ ἐπιβάντες τοῖς ἔπποις ἔφυγον. ἀλλ' οὐ διέφυγον τὰς χεῖρας τῶν ὑπεναντιῶν, καὶ γέγονεν ἐκούσιος καὶ ἐξ ἀπειρίας κατάλυσις τοῦ στρατοῦ. τοῖς γὰρ κόπῃ καὶ καμάτῃ ταλαιπωροῦσι καὶ ἐνδείξ· εἰ καὶ πολέμου προσδοκία ἐπίκειται, ἄχθος καὶ θόρυβον ταῖς ψυχαῖς ἐμποιεῖ καὶ ἀμαχητὴ τὴν τροπὴν ἐργάζεται. φεῦγε, στρατηγέ, τὰς ἡδονάς, ἵνα μὴ ²⁰ περιπέσεις ὡς ὄρνεον εἰς παγίδα.

^{ἔξ} Εἰ δὲ ἀκρίτης εἶ, ἔχεις δὲ τσπάρχην γείτονα, εἰ μὲν εἰρηνικῶς ἐστὶ μετὰ σοῦ, εἰρήνευε καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ· πλὴν μὴ πιστεύσης αὐτῷ. ἐνὸν μὴ βλάπτει, τὴν δὲ χώραν σου φύλαττε καλῶς. εἰ δὲ μὴ βλαπτόμενος παρ' αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις βλάψαι αὐτόν, πρῶτον μὲν διεγείρεις αὐτόν τε καὶ τοὺς λοιποὺς τοπάρχας κατὰ σοῦ καὶ ποιεῖς πάντας ἀποστῆναι Ῥωμαίων καὶ δολιεύεσθαι αὐτούς, ἔπειτα δὲ φοβούμενοι τὴν δολιότητά σου ὑπερασπιοῦσιν αὐτοῦ καὶ εἴτε λαθραίως εἴτε φανερώς ἐπιδέντες σοὶ χειρώσονται σε. εἰ δ' οὐ δυνηθῶσιν, ἀλλ' οὖν βλάψουσι καὶ σὲ καὶ τὴν χώραν τοῦ βασιλέως μέγιστα. καὶ ἔκτοτε εἰ καὶ ³⁰

3 σπᾶνί 9 ἐξαπερίσ ib. ἀλλεπαρεβίβαζον 11 τῆσπατάλησ
 12 ὑπεχωροῦσαν? 13 τῆσπᾶνεωσ 18 κόπῃ καὶ καμάτῃ] κόπω-
 καμάτῃ (= κοποκαμάτῃ?) 24 ἐνον μῆ βλάπτει 25 ἐπιχειρήσασ
 28 ὑπερασπιῶσιν ib. εἶτα λαθραίωσ 29 ἐπιδέντεσοι, χειρήσον-
 ταί σοι

ἀγάπην θέλεις ποιῆσαι, οὐκ ἀληθεύσουσι πρὸς σε. εἰ δὲ ὁ πλησίον σου τοπάρχης ἐπιχειρήσει σε βλάπτειν, μὴ θρασυνηθῆς κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπολεύσου αὐτόν καὶ ὑποκρίθητι εἰρήνην καὶ ἀπλότητα. φύλαττε δὲ τὴν χώραν σου καὶ ποίησον φίλους, εἰ δύνασαι, ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ, ὅπως δι' αὐτῶν μανθάνῃς τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἀπόστειλε αὐτοῖς δῶρα κατιδίαν. ἀπόστειλε δὲ καὶ τῷ τοπάρχῳ δῶρα φανερώς ὑπολευόμενος αὐτόν. καταχαυνώσαντος γάρ σου αὐτόν διὰ τε τῶν δῶρων καὶ τῆς ὑποκριτικῆς ἀγάπης, ἀμεριμνήσει. καὶ τότε ἐπισωρεύσας σὺ τὸν λαόν σου λεληθότως καὶ μετὰ σπουδῆς, ἐπελθε αὐτῷ τε καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ αἰφνίδιον καὶ οὐκ ἀστοχῆσεις· ἐξαλείψεις καὶ ἀφανίσεις αὐτόν. καὶ σὺ μὲν ἐπαινέδηση παρὰ πάντων ἐχθρῶν τε καὶ φίλων ὡς μὴ γενόμενος αἴτιος τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, τροπώσαμενος δὲ ἄριστα τὸν ἐνάρξαντα, καὶ παρὰ βασιλέως τιμὰς καὶ εὐεργεσίας λήψῃ ὡς στατηγῆσας καλῶς· ἐκεῖνος δὲ εἰ καὶ δυναθῆ ἀποδράσαι, ἀπρόσωπος καὶ ἀπαρηρσίαστος ἔσεται εἰς τοὺς γειτνιῶντας αὐτῷ τοπάρχας καὶ συγγενεῖς, ὡς αἴτιος γενόμενος τοῦ κακοῦ. ἐροῦσι γὰρ αὐτῷ ὡς· ἄξια πέπονθας· μὴ πολεμούμενος γὰρ τί δουλείαν εἶχες βλάπτειν ξένην χώραν καὶ μὴ βλάπτοντάς σε ἐχθραίνειν καὶ διεγείρειν κατὰ σοῦ; καὶ οὐδὲ βοηθήσουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ μᾶλλον αἰδεσθήσονται καὶ φοβηθήσονται σέ ὡς ἀληθῆ στρατηγόν.

ξδ
περι πλησίον σου τοπάρχου.

ο
περι καινουργεία πρὸς τὸν ἐχθρόν σου.

Πλὴν ὅποταν εἰσέλθῃς καὶ κουρσεύσῃς τὴν χώραν αὐτοῦ, εἰ μὲν εἰσι κλησοῦραι ὄθεν εἰσηλθες, μὴ ὑποστρέψῃς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἐκεῖνοι γὰρ γινώσκοντες τὴν δυσκολίαν τῶν κλησουρῶν προκαταλάβωσιν αὐτάς καὶ ὑποστρέφοντός σου κλάσματίσουσί σε. ὅποιον ἐποίησεν ὁ Τριβούνιος ὁ Σέρβος τῷ κατεπάνω Δυρραχίου Μιχαῆλ τῷ τοῦ λογοθέτου υἱῷ εἰς Διοκλείαν καὶ ἀπώλεσε τὸν λαόν αὐτοῦ ἐπέκεινα τῶν τεσσαράκοντα χιλιαδῶν ὄντα. εἰσελθὼν γὰρ ὁ δηλωθεὶς κατεπάνω εἰς Διοκλείαν ἐκούρσευσεν, ὑποστρέψας δὲ εὖρε κατεχομένας τὰς κλησοῦρας ὄθεν εἰσηλθε, καὶ ἔαλω. καὶ εἰ τάχα εἶχεν ἄλλην ὁδόν εἰς τὸ ἐξελεθεῖν ἀσχύλτως, ἀλλ' ἀπὸ κακοβουλίας, μᾶλλον δὲ ἀπειρίας

σα
περι και κούρσου και κλησοῦρος.

3 ὑπολεύσου αὐτῶν 5 μανθάνεισ 7 σου αὐτοῦ pr. m. 8 μερμηνήσει 9 λελυθῶτα 14 ὡς] ὡς|ὡς 15 ἔσεται (cf. c. 42) 16 συγγενεῖς 25 δυραχίου ib. Μιχαῆλ — υἱῷ] cf. Cedr. II p. 543 Μιχαῆλ πατρίκιος ὁ Ἀναστασίου τοῦ λογοθέτου υἱός. 26 διωκλείαν et paullo post διόκλειαν 27 χιλιαδῶν] cf. c. 76 et Lobeck ad Buttmani gr. gr. II p. 338.

οβ ^{περι κατασκό-} ^{πικου.} ^{οβ} ^{εάλω.} σὺ δὲ ἔχε κατασκόπους καὶ τοποδέτας ἐντρεχεῖς, καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν σε κατασκοπευσάτωσαν τὰς ὁδοὺς· καὶ ἀπ' οὐ εἰσέλθης καὶ κουρσεύσεις, ἐξελθε δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ ἔξεις τὸ ἀφρόντιστον. εἰ δὲ καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλη ὁδὸς, εἰσελθε ἐξαίφνης ἀμήνυτος καὶ κουρσεύσας ὑπόστρεψον τάχιον ὅθεν εἰσῆλθες. εἰ δ' οὖν, ὅποταν εἰσέλθης κουρσεύσαι, ἔασον λαὸν ἵνα κρατήσωσι τὰς κλησούρας καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἄνδρας γενναίους καὶ ἐντρεχεῖς τοὺς ἐξάρχοντας αὐτῶν, καὶ κουρσεύσας ὑποστρέψεις μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας ἔχων τὸ ἀφρόντιστον, χαίρων καὶ εὐφραϊνόμενος.

φύλαττε, ἀκρίτα, τὰ κάστρα καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν χώραν, καὶ τοῖς πλησίον σου τοπάρχαις μὴ ἐμπιστεύης, εἰ καὶ πάνυ ὁμολογοῦσιν εἶναι φίλοι σου. ^{ογ} ^{περι κάστρου} ^{κεφαλῆς τοῦ} ^{τιβιρίου.} εἶπω σοί τι τοιοῦτον συμβάν. κάστρον ἔστιν εἰς τὰ μέρη τῆς Μεγάλῃς Ἀρμενίας· ἔστι δὲ εἰς ὑψηλὸν τόπον, ἔχον ἐπάνω πεδῖον ἰκανόν, ἀρκοῦν καὶ περισσεῦον τοῖς οἰκοῦσιν· εἰς τὸ κάστρον εἰς τὴν σπόριμον γῆν καὶ εἰς τὴν νομὴν τῶν κτηνῶν | αὐτῶν καὶ εἰς πᾶσαν αὐτῶν χρεῖαν, πάντοθεν κρηνοῖς καὶ φάραγξι βαθείαις κατησφαλισμένον, μὴ δεχόμενόν ποθεν παρὰ τίνος πολεμηθῆναι. οὐδὲ γὰρ ἔστι τι δυνατόν ἀνελθεῖν ἐκεῖσε εἰ μὴ διὰ στενῆς ὁδοῦ μιᾶς, καὶ τότε εἰσελθεῖν πρῶτον διὰ τῆς πύλης τοῦ κάστρου, καὶ τοῦτο μετὰ δυσκολίας πολλῆς. τούτου οὖν τοῦ ὀχυρώματος οὐδὲν ἦν ἀσφαλέστερον. ἐπεθύμει δὲ ὁ τοῦ Τιβίου τοπάρχης καὶ πάππος μου ἐγκρατῆς αὐτοῦ γενέσθαι. τί οὖν σοφίζεται; ποιεῖ φίλον διὰ δώρων πολλῶν τὸν στρατηγὸν τοῦ τοιοῦτου κάστρου, δηλώσας αὐτῷ ἵνα οὐ ἂν χρήζη θαρρῶν ἀποστέλλη καὶ λαμβάνη ἀπ' αὐτοῦ. τούτοις οὖν καταδελγθεὶς ὁ στρατηγὸς ἔτυχε ἐν χρεῖᾳ γενέσθαι σίτου, εἶτα δηλοῖ αὐτῷ. ὁ δὲ μετὰ χαρᾶς εἶπεν· ὅσον κελεύεις. ἀποστέλλει αὐτῷ ζῆα χίλια φέροντα σῖτον, καὶ τοῖς δυσὶν ὄνοις ἵκολοῦδει ἄνθρωπος ὡς δῆθεν ἐπιμελούμενος αὐτῶν. ἦν συλλογισάμενος γὰρ ὁ στρατηγὸς ὅτι παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ τῆς Ῥωμανίας ἂν σιταρχισθῆ τὸ κάστρον μου, τίνος ἀξίος εἰμι; εἶτα καταλαβόντος τοῦ σίτου ἀνοίγει μετὰ χαρᾶς τὰς πύλας τοῦ εἰσελθεῖν καὶ τὰ ζῆα καὶ τοὺς ἐπακολουθεῦντας αὐτοῖς. οἱ

1 τοποδέτας?   3 κουρσεύσεις   11 ἐμπιστεύω   12 φίλοισιν
14 περισσεύουν   16 vv. αὐτῶν χρεῖαν· πάντοθεν bis deinceps posita.
17 δεχόμενον πόθεν   21 τοῦ Τιβίου] τουτοβίου (praeter inscriptionem capitis, a qua in nomine proprio non differt πίναξ strategici, cf. Const. Porph. de adm. imp. p. 200 et 192 et Cedr. II p. 558 sqq.)   ib. ἐγκρατεῖς

δὲ ὠπλισμένοι ὄντες πρὸς μάχην καὶ κεκρυμμένας ἔχοντες τὰς ῥομφαίας αὐτῶν ὀπνήϊκα εἰσῆλθον, εἰσάσαντο τὰς πύλας τοῦ κάστρου. καὶ κτείνουσι μὲν τοὺς κονταράτους, γίνονται δὲ ἐγκρατεῖς τοῦ κάστρου. καὶ γίνεται ἡ φιλία συμφορᾶς πρόξενος καὶ μνήμης ἀξία. χρῆ οὖν σε φυλάττεσθαι ἀπὸ τῶν φίλων μᾶλλον ἢ τῶν ἐχθρῶν. εἰ γὰρ οὐκ ἐπίστευσεν ὁ στρατηγὸς τοῖς νομιζομένοις αὐτοῦ φίλοις, ἀλλ' ἔξω τῆς πύλης προσέταξεν ἀποφορτῶσαι τὸν σίτον, ἐκέρδανεν ἂν αὐτὸν καὶ εἰς κενὸν ἢ πανουργία αὐτῶν κατέληγεν καὶ ὁ στρατηγὸς εἶχεν τὸ ἀφρόντιστον.

10 Εἶπω δὲ σοὶ καὶ ἕτερον σόφισμα ἐθνικοῦ. ὁ Κατακαλῶν ὁ Κλυζομενίτης στρατηγὸς ἦν Ῥαουσίου. ἤθελε δὲ σῆσαι τρόπαιον ὁ στρατηγὸς διὰ φιλίας πλαστίης. ἦν δὲ εἰς τὰ κάστρα Δαλματίας εἰς τὴν Ζένταν καὶ εἰς τὴν Στάμμον τοπάρχης Βοισθλάβος ὁ Διοκλητιανός. ἠβούλετο δὲ κρατῆσαι αὐτόν. καὶ τί ποιεῖ; συμφιλιάζεται αὐτῷ ἀποστέλλων πρὸς αὐτόν δῶρα πυκνότερον, ἀπατῆσαι αὐτόν ἐν τούτοις βουλόμενος. ὁ δὲ εἰ καὶ ἐθνικός ἦν, ἀλλὰ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἀπὸ πείρας σοφίαν εἶχε, καὶ τὰ μὲν δῶρα ἐλάμβανεν, ὑπεκρίνατο δὲ καὶ δούλος εἶναι τοῦ βασιλέως ὡς δῆθεν διὰ τῆς καλοκαγαθίας καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ στρατηγοῦ. ἔχοντος δὲ καὶ τοῦ τοπάρχου παῖδα 20 ἀρτιγενῆ, ἐμήνυεν ὁ στρατηγὸς δεῖξασθαι τοῦτον ἀπὸ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος. τοῦ δὲ μετὰ χαρᾶς εἰπόντος καὶ εἰ κελεύεις καὶ ἔλθης εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠθέλησεν. ἐτύπωσαν οὖν ἀμφότεροι ἵνα ἐν μέσῳ τοῦ θέματος τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῆς χώρας τοῦ τοπάρχου ποιήσουσι τὴν συντεκνίαν. εἶχε δὲ δρόμωνα παρασκευασμένους εἰς 25 τὴν θάλασσαν ὁ στρατηγὸς (παρὰ θάλασσαν γὰρ ἦν ὁ τόπος), ἵνα ὅποταν νεύσῃ κρατήσαντες ρίψωσιν αὐτόν εἰς τὸν δρόμωνα. τὴν αὐτὴν δὲ βουλὴν εἶχε καὶ ὁ τόπαρχος, καὶ εἶχεν ἄνδρας γενναίους παρασκευασμένους ἐν τῷ κρυπτῷ, ἵνα ὅποταν ποιήσῃ σημεῖον ὅπερ αὐτοῖς διετάξατο, ἐκπηδήσαντες κρατήσωσι τὸν στρατηγόν καὶ τοὺς 30 σὺν αὐτῷ· ὁ καὶ γέγονεν. εἶτα ἠνώθησαν καὶ ἀσπασάμενοι ἐκαθέσθησαν. ἅμα οὖν τῷ καθεσθῆναι αὐτοὺς σημείου γενομένου ἐκύκλωσαν τὸν στρατηγόν καὶ δῆσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας ἄγουσιν

οδ
 ἄλλο πούτον
 περί τοῦ μὴ
 ἐνοθῆν τοπάρ-
 χῃ(η) γίτον σου
 διὰφιλί(ας).

7 αὐτῶν 10 κατακαλῶν 11 Κλυζομενίτης? 13 βοισθλα-
 βοσ (de accentu cf. Hase ad Leon. Diac. p. 461 sq. ed. Bonn.) ib. Διο-
 κλειανός? 17 σοφίαν inseruimus coll. c. 32. 18 ὡς δοθέν 27 ὁ
 τοπάρχως (cf. c. 69) 28 ποιῆ

αὐτὸν δέσμον μετὰ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πάντων καὶ τοὺς δρόμοντας εἰς τὴν Στάμνον. καὶ εἰς βρόχοις καὶ δικτύοις ἠβούλετο ζωγρῆσαι ἔζωγρήθη, εἰς ὄνειδισμόν Ῥωμαίων. καὶ πρόσεχε ἕνα μὴ ἂ σοφίῃ γένωνται τρόπαια ἐτέρων· ἢ γὰρ ἐτέρων πονηρία ἐτέρων γίνεται δόξα καὶ κέρδος. δεῖ οὖν σε λογιζόμενα πράττειν. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀρχαῖά σοι παρήγαγον, ἀλλὰ ὅσα πρὸ μικροῦ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν συνέβησαν. οἱ πλείονες γὰρ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν νομιζομένων φίλων ἔπαθον.

οε
ἄλλο περι κά-
στρου πανουρ-
γίαν.

Δημητριάς πόλις ἐστὶ τῆς Ἑλλάδος παρὰ θάλασσαν, ἀπὸ τε τῆς θαλάσσης καὶ τῶν κύκλωθεν βαλτῶν ἐξησφαλισμένη. ἤς ἐγκρατῆς 10 γέγονεν [οὕτως] ὁ Δελιάνος· τοπάρχης δὲ ἦν οὗτος Βουλγάρων. ἐγκρατῆς δὲ αὐτῆς γεγονῶς ἀπέστειλεν ἐν αὐτῇ στρατιώτην ἀρχαῖον καὶ ἔμπειρον εἰς τὰ πολέμια (ὁ δὲ στρατηγὸς τῆ τῶν Βουλγάρων διαλέκτῳ τζελνίκος λέγεται) Λυτοβόην τὸν Διαβολήτην, δούς αὐτῷ καὶ λαόν εἰς φυλακὴν τοῦ κάστρου. ὅς ἀπελθὼν ἀνοικοδόμησε τὰ 15 τεῖχη ἡμελημένα ὄντα καὶ ἐποίησε μαγανικά καὶ μηχανάς ὅσας ἐνδέχεται ποιῆσαι στρατηγόν. ὀχυρώσας δὲ τὸ κάστρον ἀπεμερίμησεν, μὴ φοβούμενος ἔξωθεν προσβολὴν μήτε ἐνδοθεν ὑφορώμενος ἐπιβουλὴν διὰ τὸ τοὺς ἐντοπίους εἶναι ἀπλουστάτους καὶ παντελῶς ἀπείρους καὶ διὰ τὸ καὶ ὄρκω αὐτοὺς ἐξασφαλίσασθαι. εἰωθεν γὰρ ἡ 20 ἀμεριμνία προσφέρειν λύπας καὶ κινδύνους ἑξαπίνης. ἐπὶ τούτοις οὖν ἀμεριμνήσας ὁ στρατηγὸς καὶ μὴ ἔχων ὑπόνοιαν εἰς τοὺς ἐνδον, προσέειπε τῇ τρυφῇ καὶ τῇ ἀνέσει. οἱ δὲ ἐντόπιοι εἰ καὶ ἀπειροὶ ἦσαν, ἀλλ' ἡ φύσις διδάσκαλός ἐστι πάσης μηχανῆς καὶ πανουργίας· ἀποστέλλουσι λάθρα πρὸς τὸν δοῦκα Θεσσαλονίκης ὅπως ἀποστέλλῃ 25 τοῦ παραλαβεῖν τὸ κάστρον καὶ τιμῆσαι αὐτούς. ὁ δὲ δοῦξ ἀποστέλλει τινὰ πανθεώτην Ζεπέ καλούμενον μετὰ πλοίων καὶ λαοῦ. καταχθέντων οὖν τῶν πλοίων πλησίον τοῦ λιμένος ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ, μηνύεται τοῦτο τοῖς ἐντοπίοις λάθρα· καὶ δὴ ἀπελθόντες αὐτίκα ἐκράτησαν τὸν στρατηγόν καὶ δεσμήσαντες αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν 30 αὐτῷ φύλακας παρέδωκαν τοῖς Ῥωμαίοις.

οσ Σέρβεια πόλις ἐστὶν ὀχυρὰ ἐν Βουλγαρίᾳ. ἐφύλαττε δὲ αὐτὴν στρα-

5 ἑτερων 9 ἐλάδος 11 γέγονέν πως? 12 γεγονῶς] γε-
γονεν οὕτως 14 Διαβολίτην? 15 ὡς ἀπελθῶν ἀνηκοδομήσει
16 ποιῆση 25 Θεσσαλονίκησ 28 πλοίων] πλησίον pr. m., corr.
πλή. ἰων 32 Σέρβια Cedrenus et Cantacuzenus. ib. δὲ αὐτῆν] διαυτῆν

τηγός ῥωμαίος ὀνόματι Μαγηρίνος καὶ ταξιάρχαι δύο μετὰ τῶν χιλια- περι καστρο-
φύλακος τοῦ
μὴ ἐξελεσθῆν.
δῶν αὐτῶν. ὁ δὲ πρὸς μητρός πάππος μου Δημήτριος ὁ Πολεμάρ-
χιος οὕτω καλούμενος ἦν υπερέχουσα κεφαλὴ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς
τὴν ἄκραν· ὃν μετὰ τὸ εἰρηνεῦσαι τὴν Βουλγαρίαν ἀνεβίβασεν ὁ μα-
5 καρίτης κύρις Βασίλειος ὁ πορφυρογέννητος εἰς τὸ τῶν πατρικίων
ἀξίωμα, πεποιθῶς αὐτὸν καὶ μυστικόν. πολλὰ οὖν οὗτος κοπιάσας
καὶ ἀγρυπνήσας ἐνιαυτὸν ὅλον εἰς τὸ ἐλεῖν αὐτὴν ἀπολέμητον οὖσαν
κρατῆσαι οὐκ ἴσχυσεν. ὤθεν καὶ εἰς κενὸν αὐτῷ γέγονεν ὁ τοσοῦτος
κόπος. κρημνοῖς τε γὰρ καὶ φάραξι φοβερωτάταις τὴν ἀσφάλειαν
10 ἐκέκτητα ἦν δὲ λοετρὸν κάτωθεν τοῦ κάστρου εἰς τὸν κρημνόν,
ἐνθα καὶ ἀπήρχετο ὁ στρατηγός καὶ οἱ ταξιάρχαι ὅτε ἠβούλοντο καὶ
ἐλούοντο. μηχανᾶται οὖν μηχανὴν τοιαύτην· ἐλθὼν νυκτὸς καὶ
ἔστη ἀντικρυς τοῦ κάστρου μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ (ὁ δὲ τόπος ἐστὶν
15 ὑλώδης ἔχων θάμνους) καὶ προσέταξε τοῖς σὺν αὐτῷ πᾶσι βασιτάζειν
θάμνους μεγάλους, κρατεῖν δὲ αὐτάς ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ σκιαζειν
καὶ ἀποκρύβειν τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀναβάτας αὐτῶν, ὥστε φαίνεσθαι
οὐκ ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοπικὴν τινα ὕλην. εἶχε δὲ χονσαρίους δύο
πλησίον τοῦ κάστρου εἰς τὴν ἀκρώρειαν, οἱ ἅμα τῷ κατελεθεῖν τὸν
στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχας καὶ ἄρξασθαι τοῦ λούεσθαι ἐποίησαν
20 τὸ σημεῖον ὃ προσετάγησαν. οἱ δὲ καταπτερνίσαντες ἐκύκλωσαν τὸ
λοετρὸν, κρατήσαντες τοὺς ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ μὴ προσέχων, ἀλλὰ ὄζ
ἀφυλάκτως πορευόμενος πολλάκις καὶ συμφοραῖς περιπίπτει. κρατη- περι τοῦ ἔχην
πάσαν προσο-
χῆν.
θέντων οὖν αὐτῶν ἀναιμωτὶ τὸ κάστρον παρέλαβεν. πρόσεχε οὖν
τούτοις· καὶ ἐὰν φυλάττης κάστρον, ἔχε ἀκρίβειαν πολλὴν καὶ εἰς τοὺς
25 ἔξω καὶ εἰς τοὺς ἔσω, καὶ μὴδὲ ἀνθρώπων σου πιστεύης καὶ ἀπολέσεις
καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν λαόν.

Βλέπε δὲ καὶ καθεκάστην τὰ τεῖχη καὶ ἔνδον καὶ ἔξω, ὡσαύτως ση γ
καὶ τὰς πόρτας. τὰ δὲ τεῖχη τοῦ κάστρου ἔστρωσαν ἐλεύθερα· μὴ περι τοῦ προ-
σέχειν) τοῦ
κάστρου τὰ τέ-
χ(η) καὶ περι
τοῦ μὴ ἔχην
ἔστω οἰκία σύγκολλα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστι, κατὰστρεφον αὐτὴν,
30 καὶ ἐκγύμνω|σον τὰ τεῖχη καὶ ἔνδον καὶ ἔξω, ὡσαύτως καὶ τὰς πόρ-
168 τας πάσας παντελῶς, ἵνα ἔχῃς ἀδειαν διέρχεσθαι καὶ βλέπειν αὐτά.

1 Μαγηρινος (= Μαγειρίνος?)   2 πρὸς] πρὸ   4 βουλγαρίαν
6 πεποηκῶν   9 τε] εἰς τε   ib. φάραξι   10 λοετρὸν] ὀλοετρὸς
(ὁ superscriptum, quo compendio in archetypo ὃν significari poterat)
12 λούοντο pr. m., corr. ἐλούοντο   16 ἀποκρίβειν   24 ἐχέ   25 ἐξώ
29 σύγκολλα] συγκολλα (infra bis et c. 84 semel σύγκολλα, c. 79 συ-
κόλλα, c. 84 bis συγκολλὰ)   30 πόρτας inseruimus.

οικίαν συνε-
κολυμ(έ)ν(ην)
του τύχου.

εἰ δὲ ἀρχαῖος οἶκός ἐστι καὶ πολῦτιμος σύγκολλα τοῦ τείχους, μὴ σε πτόησῃ ἢ καταστροφὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάλυσον αὐτόν. εἶπω γάρ σοι τοιοῦτόν τι. ἡ Ἰδρουῦντα πόλις ἐστὶ τῆς Ἰταλίας παρὰ θάλασσαν, πολυάνθρωπος καὶ πλουσία. ἐφύλαττε δὲ αὐτὴν Ἰδρουντιανός ὁ Μαλαπέτζης, ἔχων εἰς φυλακὴν τοῦ κάστρου Ῥῶς καὶ Βαράγγους κονταράτους τε καὶ πλοῖμους. εἶχε δὲ ὁ αὐτός Μαλαπέτζης ἀνεψιῶν, ἧτις εἶχε σύγκολλα τοῦ τείχους οἶκον. ὁ δὲ θεῖος αὐτῆς τὸ μὲν ὡς ἀρχαίου, τὸ δὲ ὡς πολυτίμου, πῆ δὲ καὶ ὡς τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ ὄντος ἐφείσατο αὐτοῦ καὶ οὐ κατέλυσεν αὐτόν, μὴ ἔχων ὑπόνοιαν ἐξ αὐτοῦ τὴν οἰανούσιν. οἱ δὲ Φράγγοι πολλὰ κοπιᾶσαντες εἰς τὸ παραλαβεῖν ἀπὸ πολέμου τὴν Ἰδρουῦντα οὐκ ἠδυνήθησαν. τί οὖν σοφίζεται ὁ κόμης αὐτῶν; μὴνυεὶ τῇ ρηθείσῃ ἀνεψιᾷ τοῦ Μαλαπέτζη ὅτι· εἰ ποιήσεις με εἰσελθεῖν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὸ κάστρον, ἵνα σε λάβω γυναῖκα· καὶ ὁμνυεὶ αὐτῇ, δούς αὐτῇ καὶ δῶρα πολλά. ἡ δὲ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὑπεσυρεῖσα κατένευσε καὶ ἐποίησε, καὶ διὰ νυκτός διὰ τοῦ τείχους ἀνεβίβασε μετὰ σχοινίου τινὰς τῶν Φράγγων τοὺς λογιωτάτους καὶ κριτοτέρους, οἵτινες διὰ τῆς ἐπιούσης νυκτός τρυπήσαντες τὸ τεῖχος τοῦ κάστρου εἰσήγαγον Φράγγους λαὸν πολὺν καὶ πρὸ τοῦ διαφθεῖσθαι ἀλαλάξαντες ἐπῆλθον τοῖς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἀπροσδοκῆτως τοὺς ἐχθροὺς ἔνδον τοῦ κάστρου ἰδόντες ὤρμησαν εἰς φυγὴν. τὸ γὰρ κακὸν αἰφνιδίως ἐπελθὼν καὶ τοὺς πάνυ ἀλχιμωτάτους καὶ λογικωτάτους ἀπόλλυσιν. αὐτίκα γοῦν ὁ τοῦ κάστρου τὴν πρόνοιαν ποιούμενος Μαλαπέτζης φεύγων εἰσῆλθε μόνος εἰς πλοῖον καὶ σέσωσται σωτηρίαν ἐπίβογον καὶ μεταλύτης πρόξενον, τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα κατέλιπε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. πρόσεχε οὖν τί αὐτῶ συνέβη ἐκ τοῦ μὴ ἔχειν ἀκρίβειαν.

οἱ
τερον πρὸς τὸ
ἠτιμασθῆν σε
εἰς πολέμον.

Ἐάν φυλάττης κάστρον καὶ ἀκούσης ἐρχεσθαι πρὸς σε τὸν ἐχθρὸν, εὐτρέπισον σεαυτὸν πρὸς τὸ δέξασθαι πόλεμον· οἰκονόμησον τὰ τεῖχη τὰ διερρωγότα, τοὺς πύργους τοὺς προμαχῶνας κατοχυρώσον, σώρευσον λίθους ἐπάνωθεν τῶν τειχέων, πλέξον λέσας, ποιήσον χάντακας διπλοῦς καὶ τριπλοῦς καὶ βαθυτάτους καὶ πλατεῖς, καὶ ἔξω τῶν χαντάκων λάκκους εἰς τὸ ὀλισθαίνειν τοὺς ἵππους, ἐπίστησον μαγγανικά τοῖς τείχεσι καὶ τζάγρας, ποιήσον ἄρπαγας οὐς λύκους

4 Ἰδρουντιανός   5 Ῥῶς] ῥώσων   6 ἀναψιῶν   16 φραγγῶν
17 κρειτοτέρους?   33 μαγγανικᾶ   1b. ἄρπαγᾶς

160 καλοῦσιν, εἰς ἀμυναν τῶν κριῶν. | και εἰ προσβάλλουσί σοι μετὰ
 κριοῦ, δράξον αὐτόν μετὰ τῶν ἀρπάγων. ἔχων ἐτοιμοὺς βόας ἔνδον
 και ἐπίδησας αὐτοῖς τὸν λύκον σύρειν αὐτοὺς ἀνάγκασον· εἰ δ' οὐκ
 ἔστιν ἐπιτήδειον σύρειν, ἐπίδησον αὐτόν εἰς ὄχυρόν τόπον, ὥστε μὴ
 6 δύνασθαι ὀπισθοποδησαι. εἰ δὲ θελήσει παρασκάψαι τὰ θεμέλια,
 σκάψον σύ μᾶλλον ἐμπροσθεν και σύγκολλα τῷ τείχει εἰς βάθη ἔδεν
 νοεῖς ὅτι μέλλει ὁ ἐχθρὸς ὑποδῦναι τοῖς θεμελίοις, και ἔχε ἀνδρας
 γενναίους ἠύτρεπισμένους και πρὸς μάχην ἐτοιμοὺς, ἵνα ὑπόταν
 ὑπὸ γῆν ἐρχόμενος ὑποδύνη τοῖς θεμελίοις, ἀνακύψη και μὴ βουλό-
 10 μενος ἐν ᾧ τόπῳ σύ ἔσκαψας· ἀνακύψας δὲ και ἀπὸ τοῦ ὀρύγματος
 ἀγανακτήσας κρατηθήσεται ὑπὸ τῶν σῶν. και αὐτῷ σφαλερόν τὸ
 μηχανήμα, σύ δὲ ἔξεις τὸ ἀσφαλές. εἰ γὰρ ποιήσεις τοῦτο, ἔξεις
 ἄδειαν και ἀπὸ τῶν προμαχώνων ῥίπτειν μεγίστους λίθους ἐπὶ τῷ σῷ
 ὀρύγματι, ἔνθα ἐκεῖνος ἀνακύψει, και φονεύσεις αὐτόν. εἰ δὲ ποιήσει
 15 χωματισμόν, ἔχε ὕλην ἠτοιμασμένην και κτίσον ἔνδον πρὸς τὸ πά-
 χος τοῦ τείχους και ἕτερον τεῖχος, και ποιήσον αὐτὸ συγκεκολλημέ-
 νον τῷ τείχει τοῦ κάστρου, κείμενον ἀντικρυς τοῦ χωματισμοῦ, και
 ἰσάσας αὐτὸ μετὰ τοῦ περιπάτου και ἐνώσας αὐτὸ, ὡς εἴρηται, μετὰ
 τοῦ παλαιοῦ τείχους, ποιήσον ἀμφοτέρα τεῖχος ἔν, και ὑψωσον αὐτὸ
 20 εἰς ὕψος πολὺ. ὑψωμένου δὲ τοῦ χώματος ὑπερβαινέτω εἰς ὕψος
 οἰκοδομούμενον τὸ σὸν τεῖχος και οὐ κατακυριεύσει σου ὁ χωματι-
 σμός, διὰ τὸ εἶναι σε εἰς ὑπερέχον ὕψος. διὰ τοῦτο δὲ σοι λέγω ὅτι
 κτίσον ἔνδον τοῦ τείχους και ἕτερον και ἐνωσον ἀμφοτέρα τεῖχη εἰς
 ἔν, διότι ἐάν οὐκ ἔχει τὸ τεῖχος τὸ πάχος πολὺ και ὑψώσεις αὐτὸ,
 25 καταπίπτει. τὸν δὲ παρὰ τοῦ ἐχθροῦ γινόμενον χωματισμόν, εἰ δύ-
 νασαι, καῦσον, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἅπας ὁ χωματισμός χῶμα, ἀλλὰ και
 ξύλα.

Ἐάν ἐλθῇ ὁ ἐχθρὸς μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως, μὴ ἐξέλθῃς π⁺
 ἔξω τοῦ κάστρου πολεμῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ φύλαττε και πολέμησον περι τοῦ μὴ
 30 αὐτῷ ἀπὸ τῶν προμαχώνων ἕως δύο και τριῶν ἡμερῶν. στοχασά-
 μενος δὲ αὐτοῦ τὴν δύναμιν, τὴν ἐνέργειαν και τὸν πόλεμον και
 ποιήσιν πολε-
 μόν.
 τὰς μηχανάς, τότε, εἰ δύνασαι, ἐξαίφνης ἀκρωτηριάσαι αὐτόν. ἐξελ-
 θέτωσαν οἱ μὴ φυλάσσοντες τὰ τεῖχη, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν τευχῶν τὸ σύ-

1 εἰς προσβάλλουσί   6 βάθει   7 ὑπόδῆναι   9 ὑποδῦναι
 13 ῥίπτει   16 τοῦ τείχους] τὸ τύχος τοῦ τύχους   1b. συγκεκολυ-
 μένον   17 κείμενον] ἐκεῖ μόνον   30 τριῶν   32 ἀκρωτηριάσαι

νολον μὴ κατιέτωσαν· ἀρκεῖ γάρ σοι καὶ τὸ φυλάττειν τὸ κάστρον. εἶπω δέ σοι τι τοιοῦτον συμβάν. ὁ Βοϊάνος κάστρον ἐστὶ βουλγαρικὸν ὄχυρόν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς κύρις Μιχαὴλ εἰς πόλεμον εἰς Βουλγαρίαν καὶ ἐπιβάς τῇ Τριαδίτζῃ κατέλαβεν καὶ τὸν Βοϊάνον. ἦσαν ἐκεῖ ἄνδρες ὀνομαστοὶ καὶ πολεμισταὶ Βούλγαροι, ὁ δὲ ἐξάρχων αὐτῶν ἐκεῖσε ἦν ὁ Βότκος οὕτω καλούμενος. θαρρήσαντες δὲ εἰς τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ἐξέρχονται ἔξω τοῦ κάστρου πολεμῆσαι, ὡσπερ αἰσχυρόμενοι ἔνδον εἶναι τοῦ κάστρου. συναφθέντος δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης κραταιᾶς γενομένης τρέπονται οἱ ὀνομαστοὶ ἐκεῖνοι Βούλγαροι. θελόντων οὖν αὐτῶν εἰσελθεῖν τὴν πύλην τοῦ κάστρου συνῆλθον αὐτοῖς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἐλόντες τὴν πόλιν ἐποίησαν φόνον μέγαν. πρόσεχε οὖν τούτοις.

πα
περιετέρου κά-
στρου ἱστορία.

Εἶπω δέ σοι καὶ ἕτερον τοιοῦτον συμβάν. ἔστι κάστρον ὀνομαζόμενον Μόρεια μέσον Φιλίππου πόλεως καὶ Τριαδίτζης, κατείχετο δὲ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. ὀπλισθεὶς δὲ πρὸς μάχην ὁ πορφυρογέννητος βασιλεὺς κῦρ Βασίλειος καὶ καταλαβὼν τὴν Μόρειαν ἐπιστήσας μαγγανικὰ ἐσφενδοβόλει βιαίως, εἶτα ποιεῖ χωματισμόν. ὡς οὖν ὕψωσεν ὁ χωματισμός, μηχανῶνται οἱ ἔνδον τοῦ κάστρου μηχανήματα μνήμης ἀξίων. νεωτέρους γὰρ γενναίους δώροισι δεξιωσάμενοι ἀπέστειλαν· οἱ δὲ ὑπεισελθόντες ἔνδον τοῦ χωματισμοῦ διὰ τῶν ἐξωθεν ξύλων καὶ εἰς τὸ πρόσω χωρήσαντες, ἔχοντες δάδας καὶ ῥητίνην καὶ πυρεκβόλους ἀπτουσιν ἔνδον καὶ ἐξέρχονται. καὶ ἡ μὲν φλόξ ἔξω οὐχ ὥρατο, διὰ τὸ εἶναι εἰς βᾶθος ἔνδον τῶν χωμάτων καὶ τῶν ξύλων, περιλαβοῦσα δὲ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ ἐν τῷ χωματισμῷ πάντα πρὸς ὄρθρον ἐξαίφνης πρὸς ὕψος ἐρριπίσθη καὶ ἀπώλετο ὁ χωματισμός. ὁ δὲ βασιλεὺς λυπηθεὶς ἀνεχώρησε, καὶ ἔμειναν οἱ τοῦ κάστρου ἀχειρίωτοι καὶ ἀήττητοι.

πβ
ἕτερον ἱστορία.

.....ἦν τις πόλις ἐν Ἑλλάδι πολυάνθρωπος. ἀγωνισάμενος οὖν πολλὰ Συμεῶν ὁ ἀρχων, Βουλγάρων ὁ τότε τύραννος, εἰς τὸ ταύτην

2 εἶπον 3 βουλγαρίαν 10 συνεισῆλθον? 15 βουλγάρων
20 ἀπέστειλας ib. [ἐξωθεν] ἔσωθεν 23 οὐχώρατο ib. βᾶθος
28 videtur intercidsisse urbis nomen, quod non inepte coniecercis fuisse
Καστορία (cf. ἱστορία illud in inscriptione capitis cum Chalcond. p. 29 ed. Bonn. et Font. rerum Austr. XII 498) sive Καστρίον (cf. Tafel Thessalon. p. 61, Cantacuz. III p. 130, I p. 433, Notit. epise. in Hieroclis Synecd. ed. Parthey p. 101 et alibi) sive denique Κάστρο(ν), si quidem recte infra legitur (μετὰ τῶν πολιτῶν) κάστρον sine articulo.

χειρώσασθαι, εἰς κενὸν αὐτῷ γέγονέν ὁ κόπος. σοφίζεται οὖν ποιῆσαι ἀγάπην μετὰ τῶν πολιτῶν κάστρου, ὡς δῆθεν ἀποστελλόμενοι παρ' αὐτοῦ μήνυμα φέροντες. ἦσαν δὲ οἱ ἀποστελλόμενοι δεινοὶ εἰς τὸ στοχάσασθαι, ἀλκιμώτατοί τε καὶ ῥωμαλεώτατοι. οἵτινες στοχαζόμενοι εἶδον τὰς πύλας τῆς πόλεως μετεώρους ἐχούσας τὰς στρόφιγγας καὶ τὰς πύλας ἀφροστηκυίας τῆς γῆς. κατανοήσαντες δὲ τοῦτο ἐλάλησαν εἰς τὰ ὦτα τοῦ τυράννου. ὁ δὲ ἐπιλεξάμενος ἄνδρας πέντε γενναίους ἀπέστειλεν εἰσελθεῖν εἰς τὸ κάστρο προφάσει δουλείας. ἦν δὲ παραγγεῖλας αὐτοῖς βαστάζειν πελέκεις εἰς τὰς ζώνας αὐτῶν ὅπως οὐδεν, ὅπηνικα δὲ τῇ πύλῃ προσβάλλουσι τοὺς μὲν τὴν πύλην φυλάττοντας διαχειρώσασθαι, τὰς δὲ στρόφιγγας τῶν πυλῶν ἀποκόψαι. ὁ δὲ καὶ ἐποίησαν. ἀποκοπέντων γάρ τῶν στροφίγγων κατηνέχθησαν εἰς γῆν αἱ πύλαι. εὐθύς οὖν ποιήσαντες σημεῖον ὃ ἐνετειλατο αὐτοῖς, καταλαβεῖν πεποιήκασι τάχιστα καὶ οὐς εἶχεν εἰς τοῦτο παρασκευασμένους ὁ τυράννος. θορυβηθέντων δὲ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ γεγονός 15 εἰσεπήδησαν ἔνδον τῶν πυλῶν οἱ τοῦ τυράννου καὶ ἐκράτησαν τὴν πόλιν ἀναιμωτί.

Ἡ δὲ μεγάλη Ἀντιόχεια οὐκ ἐκ τῶν νομιζομένων ὀχυρωμάτων αὐτῆς παρεδόθη. καὶ γὰρ ὁ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς προσβαλὼν αὐτῆς τοῖς τείχεσιν οὐκ ἠδυνήθη ταύτην παραλαβέσθαι. ἦν δὲ εἰς ἓνα τόπον τὸ τεῖχος πάνυ στενότατον. μὴ ἐχόντων δὲ ἀδειαν τῶν φυλάκων ἐν τῷ περιπάτῳ διαβαίνειν εὐρυχώρως ἀπεκρέμασαν ξύλα μακρὰ ἐπίσης τῷ περιπάτῳ, δῆσαντες αὐτὰ τοῖς προμαχώσιν ἐν σχανίοις. ἀνελθόντων δὲ ἀνθρώπων πλείστων καὶ βάρους ἤδη δι' αὐτῶν ἐπιτεθέντος τοῖς ξύλοις, ἐστῶτες κατέπεσον. ταραχθέντος δὲ ἐπὶ τούτοις τοῦ λαοῦ καὶ προσδοκήσαντος εἰσπέναι τοὺς πολεμίους καὶ τὰ τεῖχη καταλιπόντος καὶ φυγόντος, ὁ Χοσρόης ἀναιμωτί τὴν πόλιν ἔλαβεν.

Ἐὰν ἔλθῃ ἔθνος εἰς τὸ κάστρον σου καὶ ποιῆσῃ ἀγάπην μετὰ σοῦ καὶ ὁμότησιν σοι, μὴ πιστεύσῃς αὐτῷ, ἀλλὰ μᾶλλον τότε φύλαττε. καὶ εἰ θελήσῃ ποιῆσαι πανήγυριν πωλεῖν τε καὶ ἀγοράζειν, ποιησάτω πλὴν μὴ ἴσῃσι ταύτην σύνεγγυς τοῦ κάστρου. ἄξιον γὰρ ἐπιμνησθῆ-

πγ
περι τῆς με-
γάλης ἀντιό-
χείας.

πδ
Ἐτερονπεριτοῦ
μὴ πιστέβην
ἄρχον εἰς κά-
στρον.

2 Κάστρο? ib. sive ante ὡς δῆθεν sive post haec verba videntur aliqua intercidisse. ib. ἀποστελλόμενος 8 τὸ Κάστρο? 9 αὐτοῖς] αὐτοῦς pr. m. 10 δὲ τὴν 12 στροφίγγων 13 εὐθύς] αὐθις 18 Ἡ] Τῇ 21 τόπον] τόπόλεος 31 ποιησάτω] ποιήσαστω 32 σύνεγγυς

ναι πόλεως τῆς Δημητριάδος τί πέπονθε νεωστί. πέντε γάρ πλοῖα Ἄγαρηνῶν πειρατῶν ἤλθον ὥρα πρώτη τῆς ἡμέρας· οἱ δὲ τῆς πόλεως προμαθόντες τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν ἦσαν παρασκευασμένοι. ἐλθόντων οὖν τῶν Ἄγαρηνῶν ἐμνήθη παρ' αὐτῶν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὅτι· ἡμεῖς οὐ πολεμηῆσαι ἤλθομεν, ἀλλὰ ποιῆσαι φόρον καὶ πωλῆσαι αἰχμαλώτους καὶ πράγματα ἃ ἔχομεν ἀπὸ κούρσου· καὶ εἰ κελεύετε, ὁμνύμεθα ὑμῖν καὶ διδάμεν καὶ ὀψίδας καὶ ποιοῦμεν πραγματείαν. οἱ δὲ ἐπίστευσαν αὐτοῖς ἐξ ἀπειρίας, καὶ ὁμνύουσιν ἀμφοτέροι. τῇ γὰρ ἀπειρία προσπεσῶν τις, εἰ μὲν ἀγαθὸν ἐστίν, εἰς ἀμετρον χαρὰν καὶ ἀγενὲς θράσος ἐξολισθῆσαι πεποιήκεν, εἰ δὲ τι κακὸν ἢ φοβερόν, φανταζομένης τῆς ψυχῆς ἐκπλήξιν ἐμποιεῖ. δόντες οὖν λόγον δι' ὄρκων ἀμφοτέροι καὶ ὀψίδας ἡμερίμησαν. ἦν δὲ ἐκεῖσε ἀνδρωπὸς τις Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, οἰκῶν δὲ ἐν Δημητριάδι, δολερὸς τὰ μάλιστα· Νῶε δὲ τῷ βῆθῆντι ἀνδρώπῳ ὄνομα. οὗτος πάσῃ μηχανῇ ἐμηχανήσατο τὰ τῶν ἐντοπίων χρήματα καὶ κτήματα ἀφελῆσθαι καὶ ἴδια ταῦτα ποιῆσαι. ἡ δυνάστης οὖν τότε τυγχάνων ὁ τοιοῦτος ἐν Δημητριάδι, ἐφιέμενος δὲ καὶ ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν τι καρπώσασθαι, οὐ συνεχώρησεν αὐτοῖς ἀπελθεῖν μήκοθεν τοῦ κάστρου καὶ τὸν φόρον ποιῆσαι, ἀλλ' ἐποίησεν αὐτοὺς ποιῆσαι τὴν πρᾶσιν σύγκολλα τοῦ τείχους, τοῦτο σοφισάμενος ὅτι εἰ μὲν ἀπομήκοθεν τοῦ κάστρου γένηται ἢ πρᾶσις, οὐ δύναται ἀπελθεῖν καὶ ἰδεῖν τί πωλοῦσιν, εἰ δὲ σύγκολλα τοῦ τείχους, ἀπὸ τοῦ πύργου ἔχει βλέπειν τί ἀρεστόν αὐτῷ ἐστίν καὶ ἀναλαβῆσθαι ὡς δῆθεν ἀγοράσων τὸ τοιοῦτον, ἐσπέρας δὲ γενομένης μηδὲν λαβόντες ὑποχωρήσωσι κενοί. πραγματευσάμενοι οὖν οἱ τοιοῦτοι ὀλίγον προσπειθήσαντο εἰσελθεῖν εἰς τὰ πλοῖα ὑετοῦ βραγδαίου κατενεχθέντος. οἱ δὲ τῆς πόλεως κατελθόντες τῶν τειχῶν εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας διὰ τὸν ὑετὸν, καταλιπόντες φύλακας ὀλίγους, οἱ δὲ ἀπειρίαν καὶ αὐτοὶ ἡμέλησαν. οἱ δὲ Ἄγαρῆνοί μὴ μελλήσαντες ἐποίησαν δοκιμὴν ριψαντες ἀπὸ τῶν πέντε πλοίων ἀνά πέντε ἀνδρας ἐνόπλους. οἱ καὶ διαβάντες ἐκ πλαγίου τοῦ κάστρου, ὄθεν οὐκ εἶχον οἱ ἐντόπιοι ὑποψίαν, ἀνῆλθον εἰς τοὺς προμαχῶνας τοῦ κάστρου διὰ τῶν σύγκολλα τοῦ τείχους οἰκιῶν καὶ κεράμων καὶ ἐκράτησαν πόλιν τοιαύτην ὄχυράν καὶ βριδύσαν παντὸς ἀγαθοῦ ἐπευθείας καὶ χωρὶς μάχης.

2 ἄγαρινῶν (ita etiam 4) πειραστῶν 11 ἰδόντες ib. διόρκον
 12 ἡμέριμησαν 15 ἀφέλεσθαι 16 ὄτοισοῦτος 20 εἰ] ὁ ib. δυνάττι

Εἶπω δὲ σοι καὶ ἕτερον [ἐὰν ἔχῃς χάρισμα Θεοῦ, εἰ στρατηγικώ-
 5 τατος], ὁ Τήρας ὁ Καλαβρός πέπονθεν πόλεως ὧν φύλαξ τῆς Βισι-
 νιάνων. ἦν γὰρ πλούσιος πάνυ καὶ εὐγενὴς καὶ πρῶτος ἄνθρωπος
 τῆς χώρας. ὁ δὲ Ῥουπέρδος ὁ Φράγγος κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ γε-
 10 γονῶς τύραννος ἐσπούδαζε κρατῆσαι αὐτόν. ποιήσας οὖν πᾶσαν μη-
 χανὴν ἀπεκρούσθη. τί οὖν ποιεῖ; ἔρχεται ὡς φίλος ἔξω τῆς πόλεως
 καὶ μηνύει αὐτῷ ἐξελθεῖν ἔξω τῆς πύλης, ὡς δῆθεν ἀναγκαίαις ὑπο-
 θέσεως ἕνεκα καὶ μυστηρίου. ἐξέρχεται οὖν ὁ Τήρας ἔξω μὲν τῆς
 πύλης τοῦ κάστρου, ἔσω δὲ τοῦ χάντακος. προσεποιήσατο οὖν ὁ
 15 Φράγγος φοβεῖσθαι τοὺς συνεξελθόντας τῷ Τήρα. εἶτα προσέταξεν
 ὁ Τήρας αὐτοὺς ὑποχωρῆσαι, καὶ μονωθεὶς, ἑστησαν ἀμφοτέροι εἰς
 ὀμιλίαν. ὁ δὲ Φράγγος εἶχεν παρασκευασμένους ἄνδρας ἐπιλεκτοὺς
 τρεῖς ἐπικαθημένους ἵππους πολυτίμους, οἵτινες καταπτερνίσαντες
 ἐπήδησαν τὸν χάντακα καὶ κρατήσαντες αὐτόν αὐτίκα εἰς τοῦπίσου
 20 μετ' αὐτοῦ ἀνέκαμψαν, καὶ ἐχειρώσαντο τὸν θαυμαστόν ἐκεῖνον ἄνδρα
 ὡς ἀνδράποδον. ἃ δὲ βάσανα αὐτῷ ἐνεδείξαντο οὐκ ἐξικανῶ τοῦ
 λέγειν. φύλαττε οὖν τὰς βουλάς τῶν ἐναντίων καὶ μὴ πιστεύῃς
 αὐτοῖς.

Εἰ δὲ τοποτηρητῆς εἰ εἶτε ἄλλην τινὰ ἐξουσίαν ἔχεις καὶ ὑπὲρ
 25 ἐξουσίαν τοῦ στρατηγοῦ, μὴ ἀντιτάτῃ αὐτῷ, ἀλλ' ἐπάκουε αὐτοῦ ἐν
 πάσῃ ὑποταγῇ, καὶ ἂν ἀποστέλλῃ παρ' αὐτοῦ, ἔνθα καὶ προστάσσει
 σοι ἀπέλθε μετὰ προθυμίας. καὶ μὴ τῷ σχήματι μὲν προθυμῆς, τῇ
 30 δὲ γνώμῃ οὐ προθυμῆς, ἀλλὰ σπούδασον οὐ ἂν σταλῆς ἵνα τὴν
 δουλείαν ποιήσεις τὴν ἐνταλθεῖσάν σοι καὶ ἄλλο τι παρά σεαυτοῦ
 25 θαυμαστόν καὶ ἐπαινετόν. καὶ ἀγωνίζου ὑπερέχειν πάντας, ὅπως
 178 γένη ὄνομαστός. πόθεν δὲ τοῦτο συμβαίνει; οὐκ ἄλλοθεν εἰ μὴ
 ἀπὸ σπουδῆς καὶ ἀγρυπνίας. τὰ αὐτὰ δὲ παραγγέλλω καὶ τοῖς στρα-
 30 περὶ τοῦ ἐγγη-

1 ἐὰν—στρατηγικώτατος verba hoc certe loco incommoda. 2 Τή-
 ρας] eundem hominem alii huius rei auctores appellant Petrum de Turra
 (Gaufrerus Malaterra hist. sic. I 17: Muratori V 554) sive Pierre fil
 de Tyre (Aimé Ystoire de li Normant III 10). sive Petrum Tyras (Leo
 Ost. in Pertzii SS. VII 707). de Annae Comnenae narratione cf. Vasi-
 lievski СОВѢТН П РАЗКАЗН Виз. боярина XI в. p. 49 sq. 4 Ῥουνπέρδος
 appellatur infra c. 183. 11 ἀμφοτέροι 14 τοῦπίσου (ou posteriori
 ex ai sive oi facto). cf. c. 110 ὑποκάτου. 23 οὐ ἂν σταλῆς] οὖν
 ἂν σταλῆς 27 αὐτὰ] ταῦ pr., corr. αὐτὰ

γορίν και
σπουδάσειν.

τιώταις· οὐκ εἶδον πώποτε σπουδαῖον και ἀγρυπνον μὴ εἰς ἄκρον εὐ-
ημερήσαντα. δουλεία γὰρ οὐκ ἀπόλλεται. ἐπεὶ δὲ οὐ πάντες τὴν
εὐθεϊαν ὀδεύουσιν, ἀλλ' εἰς ἀδικίας ἐκκλίνουσιν, ἀρπάζοντες οὐ μόνον
βρώσιμα και πόσιμα, ἀλλὰ και κόσμια και ἱμάτια, εὐδωθέντες δὲ
ἅπαξ και δις κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ και τοῦ δικαίου καταφρονήσαν-
τες οὐκ ἐπιστρέφουσιν, οἱ δὲ ἀδικούμενοι μὴ φέροντες τὴν βίαν εἴτε
μετὰ βελῶν ἢ ξίφους κρούσαντες ἔκτειναν αὐτούς, ἰστέον ὅτι ὡς
βιοθάνατοι ἐλογίσθησαν και οὐ μόνον αἰσχρῶ θανάτῳ ἐάλωσαν,
ἀλλὰ και τῆς μελλούσης κρίσεως πείραν λήφοντα.

πῆ
περὶ τοῦ ἐν
οἰκίᾳ ἰδιάζον-
τος.

Εἰ δὲ ἰδιάζεις εἰς τὸν οἶκόν σου και οὐδὲν πράττης, ποίει τὰς
δουλείας τοῦ οἴκου σου δι' ὧν εὐ διατραφήσεται ὁ οἶκός σου, και μὴ
ἀμέλει τούτων· οὐ γὰρ ἐστὶν σοι ἕτερος πόρος ζωῆς ὑπὲρ τὸ ἐργάζε-
σθαι τὴν γῆν. ποιήσον σεαυτῷ αὐτουργίας, οἶον μυλῶνας και ἐργα-
στήρια, κήπους τε και ἄλλα ὅσα σοι ἐπιδώσουσι τοὺς αὐτῶν καρπούς
ἐτησίως, διὰ τε πάκτου και καρποῦ. φύτευσον δένδρα παντοῖα και
καλαμῶνας, δι' ὧν ἔσται σοι εἰσοδος μὴ ἔχουσα κατ' ἔτος κόπον· ἐκ
τούτων γὰρ ἀναπαυθήσῃ. κτήνη δὲ ἔστωσάν σοι οἶον βόες ἀροτῆρες
και χοῖροι και πρόβατα και ἄλλα ζῶα ἅτινα κατ' ἔτος γεννῶνται,
αὐξάνονται και πληθύνονται· ταῦτα γὰρ παρέξουσίν σοι ἀφθονίαν ἐν
τῇ τραπέζῃ σου. και εὐφρανθήσῃ ἐν πᾶσι, ἐν τε περισσειᾷ σίτου, οἴνου
και τῶν λοιπῶν ἀπάντων, σπερμάτων και ζῶων, ἐδωδίμων και ἀγωγι-
μων. και εἰ οὕτως βιῶν ἔχεις, μὴ ἀναπέσης και ἀμελήσης τοῦ βίου
σου, και ταῦτα πάντα μειωθήσονται.

πθ
περὶ τουσπου-
δάσειν εἰς τὸν
βίον σου· ὅταν
οὐκ εἰ εἰς τα-
ξίδιν.

Ἀλλὰ σπούδαζε εἰς τὸ καλῶς κυβερνᾶν τὸν βίον σου. εἰ δὲ και
ἀμελήσεις, τότε τὸ σὸν κέρδος φάγωσιν οἱ ὑπηρετοῦντές σοι και ποιή-
σονται αὐτὸ ἴδιον. Ἐλθῃ δὲ και χρόνος ἐναντίος και ἀφορησάσης τῆς
γῆς οὐχ εὐρεθῆς ἔχων ἐναπόδετον σῖτον και λοιπὰ σπέρματα εἰς
διατροφήν τοῦ λαοῦ σου. θέλοντός σου δὲ ἀγοράσαι οὐχ εὐρεθήσεται
σοι νόμισμα. ἐμβλέψας δὲ πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντάς σοι διαλογίσῃ
περὶ τῆς διατροφῆς αὐτῶν, πῶς διατραφήσονται. στενάξεις δὲ μέγα
και ἐνδυμηθῆς πρὸς τινὰ ἀπελθεῖν και δανείσασθαι τὰ ἀναγκαῖα, και
ὁ διδούς σοι οὐκ ἔστιν. ὄν γὰρ αἰτήσῃ ἔρει σοι· πιστεύσον, εἶχον,

6 βίαν] βείαν	7 βέλῶν	8 βιοθάνατοι	10 πῆ numerum
nos addidimus.	16 ἔσται σοι	17 ἔστῶσαν	18 ζῶα ατινα κα-
τάτηνα κατ' ἔτος	20 εὐφρανθήσο	25 τὸ] τὸν	ib. φαγῶσιν
32 αἰτήσῃ] ᾠτήσῃ			

ἀλλὰ πρό σου ἄλλοι με ἠτήσαντο καὶ δέδωκα αὐτοῖς, καὶ εἰ μὴ τὰ ἀρκοῦντά μοι ἄλλο οὐχ ὑπελείφθη μοι. καὶ ἔσται σοι τότε καὶ αἰσχύνη καὶ θλίψις, αἰσχύνη μὲν ὅτι ἠτήσας καὶ οὐκ ἔλαβες, λύπη δὲ ὅτι οὐκ ἔχεις ποῦ λαβεῖν. εἶτα ἀπελεύση πρὸς ἕτερον, ποιήσει δὲ σε τὴν αὐτὴν ἀπολογίαν καὶ αὐτός. εἰ δὲ καὶ δώσει, ὀλίγον τι, καὶ τοῦτο μετ' ἐγγύης καὶ μετὰ γογγυσμοῦ καὶ ἀποβλέπων μείζον τι παρὰ σου λαβεῖν, καὶ τότε δανείσει νομίσματα. μᾶλλον δὲ εἰ εὐρεθῇ ὁ διδούς ὡς οἱ πολλοί, ἀπαιτήσει καὶ τόκους καὶ ζητήσει καὶ κτήμιά σου εἰς ὑποθήκην, σὺ δὲ ἐτοιμῶς καὶ μετὰ προθυμίας ποιήσεις αὐτῷ χαρτίον, ¹⁰ θεῖς καὶ ὄρον. εἶτα ὁ ὄρος κατέλαβεν ὁ δανειστής ζητεῖ τὸ κεφάλαιον μετὰ τόκου, σὺ δὲ ἀναβάλλῃ ἐκ τοῦ μηδὲ ἔχειν. πολλὰς δὲ παρ' αὐτοῦ μηνυθεῖς καὶ μηδὲν αὐτῷ δούς προσαπειληθήσῃ. εἶτα εὐρών σε ἐν ἀγορᾷ ἢ ἐν πραιτωρίῳ ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ εἰς ἡμέραν ἑσπέρτης, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ βουλόμενος ἑαυτὸν ὑπερέχοντά σου δεῖξαι καὶ ¹⁵ πλούσιον ἔρει σοι· ἄνθρωπε, τί σοι χρεωστῶ καὶ κατέχεις τὸ πρᾶγμα μου; θέλεις ἵνα σε ἀχρειώσω; ἐκεῖνος δὲ διὰ τὸ σε ἀχρειώσαι ταῦτα λέγει καὶ ἤδη ὅτι ἠχρειώσέ σε. καὶ εἰ μὲν σιγήσεις, ἐροῦσι πάντες, οἱ μὲν κατιδίαν οἱ δὲ φανερώς, τὸ ὁ χρεωστῶν νεῦρα οὐκ ἔχει, καὶ τὸ κακὴ ἢ ἡμέρα τοῦ χρεωστοῦντος. εἰ δὲ ἀντιλογίση αὐτῷ, τότε γελάσουσι πάντες εἰπόντες σοι πῶς οὐκ αἰσχύνῃ ὅτι οὕτως ἀναισχυντεῖς κατὰ τοῦ ποιήσαντός σοι καλόν; καὶ αὐτὸς στραφεὶς πρὸς αὐτούς εἶπη· εἶδετε, κύριοί μου, τοιαύτην ἀναισχυντίαν; τότε σὺ ὡσπερ ὑπὸ ἐχιδνῆς δηγθεῖς τὴν καρδίαν εἰς πολλὰς ἡμέρας ἀλγήσης καὶ εἴτε ἀποποιήσῃ πρᾶγμα σου γονικὸν ἢ ὅπερ σὺ ²⁰ μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου καὶ τοῦ καύματος ἐκτήσῃ, καὶ παρὰ τιμὴν τοῦτο δούς πληρώσης αὐτῷ· εἰ δὲ μὴ ποιήσεις αὐτό, καὶ δευτέραν κατάθεσιν παρὰ σου λήψεται, ὑπισχνουμένου σου διπλασιάσαι τὸν τόκον καὶ τοῦ τόκου τὸν τόκον, καὶ ἀναβιβασθέντος πολλοῦ ποσοῦ ἐλεεινολογήσεις [καὶ] ὁ ποτε μακάριος νῦν εἰς δικαστήρια ἐλκόμενος. εἶχόν σοι ³⁰ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ περὶ τούτου εἶπεν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀρκεσθήσῃ, ἂν εἰ φρονίμος. φρονίμῳ γὰρ, φησὶν, ἀνὴρ εἰς λόγος ἀρκέσει, ἀσύνετον δὲ οὐδὲ αὐτὰ τὰ πράγματα σωφρονίσουσιν. ὁθεν χρῆ σε ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ βίῳ καὶ τὴν ἐκ τοῦ κόπου ταλαιπωρίαν προθύμως

περὶ δάνου καὶ τόκου.

περὶ ὕβρεως τοῦ δανιστοῦ.

2 αἰσχυνή et 3 αἰσχυνή   13 πραιτωρίω   17 ἤδη] οἶδεν?
 18 νεῦρα] νᾶρα   25 καύματος] καμάτου?   29 aut καὶ delendum
 aut leg. ἐλκόμενος ἔση.

φέρειν. ἀψευδει γὰρ ὁ εἰρηκῶς τὸ ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου. καὶ ὁ Σολομῶν, πονηρὸν, φησί, περισπασμὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως εἰ μὴ μετὰ κόπου βιοτεῦσαι καὶ ἰδρώτος.

Λβ Καὶ μὴ εἴπῃς ὅτι πιστοὶ εἰσιν οἱ ἀνθρωποὶ μου καὶ οὐκ ἔχω ὑπό- 5
 νοιαν εἰς αὐτούς· εἰάν σε βλέπωσιν, εἰσὶ πιστοὶ· εἰ δ' οὖν, πάντες τὸ
 ἴδιον συμφέρον ποιοῦσιν, καὶ φυσικῶς ἐγκατέσπαρται | τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ε 1
 προσπαθεῖν ἑαυτῷ καὶ τὸ κερδαίνειν εἴτε ψυχικῶς εἴτε σωματικῶς.

ἀκούσας δὲ ὅτι εἰπόν σοι κάμνουν καὶ ἀγωνίζεσθαι εἰς τὸν βίον, 10
 μὴ ἐκδώσης ἑαυτὸν εἰς ἐπινοίας τινὰς καὶ κόπους ἀμετρήτους, καὶ ἐκ
 τούτου ἀπολέσης τὴν ψυχὴν σου καὶ τοῦ Θεοῦ καταφρονήσας τῆς
 Λγ ψαλμωδίας ἀκολουθίας ἐπιλάθῃ τῆς παρὰ τῶν ὀρθοδόξων κοσμικῶν
 περὶ τοῦ μὴ 15
 καταφρονῶν
 ἑκάστου ἡμέ-
 ρας τὰς ὥρας
 καὶ τὴν προ-
 εὔχην.
 τελουμένης, εἰον ὄρθρου καὶ τῶν τεσσάρων ὥρων, σὺν τούτοις ἐσπε-
 ρισοῦ καὶ τῶν ἀποδείπνων. ταῦτα γὰρ εἰς σύστασιν τοῦ βίου ἡμῶν
 εἰσὶ καὶ δι' αὐτῶν τῶν λειτουργιῶν γνωριζόμεθα εἶναι δούλοι οἰκεῖοι 15
 τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ τὸ ὁμολογεῖν Θεὸν καὶ οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ δαίμονες καὶ
 πάντες Θεὸν εἶναι ὁμολογοῦσι. καὶ οὐ μόνον ταύτας τὰς λειτουργίας
 χρῆ σε πρᾶξαι, ἀλλ', εἰ δύνασαι, καὶ μεσονύκτιον εὔξαι εἰπὼν κἀν ἕνα
 ψαλμὸν διὰ γὰρ ταύτης τῆς ὥρας ἀπερισπάστως δυνήσῃ ἐμιλῆσαι
 τῷ Θεῷ· καὶ εὐξάμενος ἀναπαύθητι. τοῦτο γὰρ οὐ κόπος ἐστίν, ἀλλὰ 20
 μᾶλλον εὐφροσύνη, τὸ κατιδίαν ἐμιλεῖν τῷ Θεῷ. ὡσπερ γὰρ σοὶ
 παραγγέλλω σπουδαῖον εἶναι εἰς τὰ βιωτικά, οὕτως θέλω εἶναι σε
 σπουδαῖον καὶ εἰς τὰ πνευματικά, ὅπως ἐξ ἀμφοτέρων εἰ εὐέλπις, καὶ
 ἀπλῶς θέλω σε εἶναι ἐξοχώτατον εἰς πάντα τὰ δέοντα. καὶ μὴ εἴπῃς
 ὅτι ὁ δεῖνα ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν οὐ ποιεῖ καὶ εὐημερεῖ· οὐ γὰρ 25
 οἶδας τί ἐν κρυπτῷ ὁ τοιοῦτος ἐργάζεται. οὕτως γὰρ ἐν κρυπτῷ
 τινὲς ἀγαθὰ ἐργαζόμενοι ἔλαθον οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 διάβολον. εἰ δὲ ἀμεληταὶ τινες καὶ κακοὶ προκόπτουσιν, οὐδὲν θαυ-
 μαστόν· Ἑβραῖοι γὰρ καὶ αἰρετικοὶ καὶ Σαρακηνοὶ καὶ ἀπλῶς ἄλλοι
 πολλοὶ οἱ μῆτε πείραν δογμάτων ἔχοντες μῆτε εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν 30
 Ἰησοῦν Χριστόν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἐλπίζοντες ζῶσι, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν
 καὶ εὐημεροῦσι καὶ ἐθνῶν ἄρχουσι καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος ἀπο-

1 sq. Gen. 3, 19. 2 sq. Eccles. 1, 13. 6 εἰδοῦ πάντες 18 με-
 σονυκτιὸν corr. ead. m. (vult fort. μεσονυκτικόν). 23 εὐέλπις
 29 σαρακηνοὶ 31 ἀληθῆνον 32 ἀγαθότη

λαύουσι, και οὐ ζηλοῦμεν αὐτῶν τὴν εὐημερίαν. ἡ γὰρ ἀγαθότης αὐτοῦ οἷς κρίμασιν οἶδε διοικεῖ τὰ πάντα.

Ἔχε δὲ και ἐλεημοσύνην, και οὐ μὴ ἀπολέσης αὐτήν. ὁ γὰρ 4δ Κορνήλιος Ἕλληνας ὦν και ἐν ἀγνοίᾳ πολλῇ οὐ μόνον δογμάτων, ^{περὶ ἐλεημοσύνης.} ἀλλὰ και φιλῆς διδασκαλίας, κινούμενος δὲ ἀπὸ ὀρθῆς διανοίας και παιῶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον Κυρίου, ἤκουσε τὸ Κορνήλιε, αἱ προσευχαῖ σου και αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Μὴ θελήσης δὲ ὑπεισελθεῖν εἰς περισσοπρακτορίας. τὰς δὲ δημο- 4ε ^{περὶ περισσοπρακτορίας.} σιακάς δουλείας τὸ σύνολον μὴ ὑπεισέλθης, και ἀπολέσεις τὸν ἄρτον σου και τοὺς κληρονόμοις σου ἀντὶ κληρονομίας ἀγαθῆς | μέριμναν καταλίπης και ἔσονται ἐν διηνεκεῖ σάλῳ. διηγήσομαι γὰρ σοι ἱστορίαν ἣν ὁ πατήρ μου ἰδὼν εἶπέν μοι. εἶχεν γὰρ ἐξάδελφον τὸν πρωτοσπαθάριον Ἰωάννην και στρατηγὸν Μάϊον, φρόνιμον και ἐνεργῆ, περισ- 15 σευόμενον ἐκ πάντων νομισμάτων τε και πραγμάτων πολλῶν. ἔδοξε δὲ αὐτῷ ποτὲ λαβεῖν δουλείαν τὴν ἐπίσκεψιν Ἀραβισοῦ. βουλευσάμενος δὲ ἐκεῖνον ἐκώλυετο παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ὑπεδείκνυεν αὐτῷ τῶν πολιτῶν οἴκους λέγων ὅτι πάντες οὗτοι οἱ οἴκοι ἀπὸ τῶν δημοσιακῶν δουλειῶν συνέστησαν. τοῦ παπποῦ μου δὲ ὑποχωρήσαντος εἰς τὴν ἐνεγκαμένην, αὐτὸς λαβὼν τὴν ἐπίσκεψιν ἐξῆλθεν. μετὰ δὲ χρόνους ὀλίγους ἐλθὼν ἐν τῇ πόλει και ἀπελθὼν εἰς τὸ χαιρετίσαι αὐτὸν οὐχ εὔρεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. λαβὼν δὲ αὐτὸν ὁ βεστιαρίτης αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον, και ἐθεάσατο αὐτὸν ἐν σκοτεινῇ καμάρᾳ καθεζόμενον ἐναπόκλειστον, ὅπερ ἔλεγον 15 κούσπους εἶναι, δακρυροοῦντα και τὴν ζωὴν ἀπολεγόμενον· ἐξήκοντα γὰρ λίτραι ἐλοίπασαν αὐτὸν, και ἀπήτησαν ἀπ' αὐτοῦ ταύτας. και οὐδὲ οὕτως ἔσωσεν, ἀλλὰ και μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐχρεώσται. ὁμως σὺ γινώσκεις τί ἔπαθον διὰ τῶν τριούτων δημοσιακῶν δουλειῶν και

1 εὐημερίαν 6 sqq. Act. Ap. 10, 3—4. 11 κληρονόμοις σου] κληρονόμησου 12 διονεκεῖ 14 ἰω̄ = Ἰωάννην oriri potuit ex ultimis litteris vocabuli praecedentis, quod in nostro quidem codice ita scriptum est: πρωτοσπα^{θρ}. sed fortasse ante Μάϊον intercidit τὸν. 16 vulgo scribitur Ἀραβισσοῦ velut in Hieroclis Synecd. p. 38 ed. Parthey, ὁ Ἀραβισσοῦ extat in Ordine praesid. metrop. ibid. p. 108, ὁ Ἀραβησοῦ in Leonis Sap. et Photii Ord. patr. ibid. p. 65. 19 παππᾶ? 20 ἐναγκασμένην 24 ἐναπόκλειστον 25 δακρυροοῦντα 26 λύτρας

ἄλλοι πολλοί· ξένοι γέγονασι τῶν ἀξιωματῶν καὶ τῶν ἰδίων ὑποστάσεων.

45 Ἐροῦσί σοι δὲ οἱ φίλοι σου εἴτε ἡ γυνή σου ἐξ ἀπειρίας ἐγγε-
 περι τῶν πα-
 ροξυνάντων σε
 τεινὸς τοῦ
 κράτειν σε.
 ρίσθητι καὶ ἐκπροσωπικῆν ἢ τὴν ἀρχοντίαν ἢ τὸ βασιλικόν τῆς πολιτείας ἡμῶν καὶ ἔχεις διοικηθῆναι σύ τε καὶ ὁ οἶκός σου καὶ οἱ ἄνθρωποι σου· ἀλλὰ μὴ ἀκούσης αὐτῶν. εἰ γὰρ πεισθῆς τούτους ὑπεισέλθῃς τινὰ τῶν τοιούτων δουλειῶν, ἀκουσον τί σοι συμβήσεται. εἰ μὲν ἀγωνίσῃ περιστῆσαι τὸν δημόσιον καὶ τὰς καινοτομίας σου ἀνασῶσαι, καὶ τῶν ἀνθρώπων σου τὰς βόγας θέλεις ἀδικῆσαι καὶ ἔσχατον ἐμέσεις ἃ οὐκ ἀπήτησας· εἰ δὲ πολιτεύῃ δικαίως, ἔχεις φυρᾶσαι. ἀλλὰ τί λέγω δικαίως; τελώνης ποταπὸς δίκαιος; ἀνδρῶν γὰρ ὠφείλεις μεσιτεύειν καὶ εἰρηνοποιεῖν πάντας καὶ ἀνδρῶν ὠφείλον πάντες προστρέχειν εἰς σε ἀγαθὸν λόγον ἀκούσαι, φεύξονται μᾶλλον ἀπὸ σοῦ. τίς γὰρ οὐ φεύγει ἀπὸ τελώνου; ἐλεύσεται γὰρ ἄνθρωπος βασιλικὸς ζητῆσαι σε ὑποζύγιον ἀγγαρείας, σύ δὲ τὸν μὲν ὡς φίλον ἐντραπήσῃ, τὸν δὲ ὡς συγγενῆ, ἕτερον δὲ ὡς δυνάστην, τὸν δὲ ἄνθρωπόν σου ἀποστελεῖς λαβεῖν ἢ νομίσματα ἢ ὀβολούς καὶ τῶ βασιλικῶ ἀνθρώπῳ ἔρεις ὡς οὐχ εὔρον. καὶ αὐτὸς κρατήσας ἴσως καὶ μαστιγῶσει καὶ ἀχρειώσει σε εἰς τὴν πολιτείαν σου, καὶ ἔνθα ὠφείλεις τιμηθῆναι ἀτιμωθῆσθαι, καὶ ἔξεις τοῦτο ὄνειδος εἰς γενεὰς γενεῶν. εἰ δ' οὐ φείσῃ τινός, ἀλλὰ ἀγγαρεύσεις, ἐκεῖνος μὲν ὑποχωρήσει, ἐχθρανεῖς δὲ τοὺς φίλους σου, καὶ εἰ οὐ πάντες σε καχίσουσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν βλάψαι σε ἔχει, λαβῶν καὶ τοὺς λοιποὺς συνεργούς. ἀλλὰ καὶ ἕως δέκα καὶ δεκαπέντε χρόνους οἱ ἀπαιτηθέντες παρὰ σοῦ εἴτε ἀερικὸν εἴτε ἄλλο τι, οὐ μόνον ἀδίκως, ἀλλὰ καὶ δικαίως, εἰς τοὺς θεματικούς δικαστὰς ἀξουσί σε. καὶ εἰ καὶ εὐλογα λέγεις, ὁ κριτὴς προφήτης οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἡ ἀπαιτῆσαι καὶ εἰς ὄρκους σε πέμψει. καὶ εἰ μὲν ὁμόσεις δικαίως, ὅπερ ἀπεύχομαι, πάντες στενάξουσιν ἐπὶ σοὶ καὶ ἐξουθενήσουσί σε· εἰ δ' οὐκ ὁμόσεις, πάντως ἀποδράσεις καὶ ἀναγκασθεὶς φεύξῃ καὶ ἔσῃ ἐξουθενημένος καὶ ὄνειδιζόμενος.

46 Εἰ δὲ ἔστιν ὑπερέχουσα κεφαλή εἰς τὸν τόπον, ἀπέρχου πρὸς αὐτόν,
 περι τοῦ ὑπὸ-
 ἀλλὰ μὴ πυκνά, ἀλλὰ ἀραιὰ ἀπερχόμενος λέγε μετὰ συνέσεως τὰ

3 φιλοισσου 16 τὸ μὲν 18 ὀβόλους 22 ἐχθραν εἰς
 25 ἀερικὸν] ἀρενικὸν 26 ἀξιούσι σε 33 ἀρεία (ceterum cf. Krum-
 bacher Zeitschrift f. vergl. Sprachf. XXVII p. 522)

δέοντα, μὴ ἐρωτώμενος δὲ σιώπα. ἐξ ὧν δὲ σοι δέδωκεν ὁ Θεὸς βρω-
 σίμων καὶ ποσίμων ἀπόσπελλε καὶ αὐτῶ καὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ
 κατὰ τὸ δυνατόν σοι. ἐὰν ἀρξηται ἀδικεῖν, ἐλευσονται δὲ πρὸς σε
 οἱ τοῦ κοινοῦ λέγοντες· ἡμεῖς σὲ ἔχομεν αὐθέντην καὶ διὰ τί οὐκ ἐπι-
 5 στομίζεις αὐτόν; ἀπέλωμεν μετὰ σοῦ πάντες καὶ λάλησον αὐτῶ
 παρρησία. καὶ μὴ δειλιάσης· ἡμεῖς γὰρ μετὰ σοῦ ἐσμέν — μηδὲ τὸ
 σύνολον προσδέξῃ τούτους. πανοῦργοι γὰρ τοῦτο ἀκούσαντες πρὸς ἑαυ-
 τοὺς μὲν μειδιάσουσιν, πρὸς σὲ δὲ τὰ πρὸς χάριν ὁμλήσουσιν ἐκδειά-
 ζοντές σε· ὁ πατήρ σου, γὰρ ἐροῦσι, τοιοῦτος ἦν ἐκδικητής, διὸ καὶ
 10 ἕως τοῦ νῦν ἐν τοῖς πάντων στόμασιν ἄδεται. τούτοις καταδέξαντές
 σου τὰς ἀκοάς καὶ συνθεμένου σου αὐτοῖς τοῦτο ποιῆσαι, εὐθέως
 λάθρα δραμόντες ἀναγγελοῦσι τῶ ὑπερέχοντι, ἡμεῖς, λέγοντες, 13^β
 πίστιν καὶ δούλωσιν ἔχοντες πρὸς σε καὶ πάνυ σοι εὐνοοῦντες
 ἀναγγέλλομέν σοι ἅπερ οἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν· ὁ δεῖνα (λέγοντες
 15 διὰ σέ) τὴν πόλιν πᾶσαν κατὰ σοῦ ἐκίνησε καὶ αὖριον ἐπελεύσεται
 ἐπὶ σὲ μετὰ παντός τοῦ λαοῦ, καὶ ἴσως καὶ εἰς φόνον χωρήσουσι καὶ
 ἀποκτενοῦσί σε. ταῦτα ἀκούσας ἐκεῖνος φυγῇ χρήσεται ὡς νομίζων
 αὐτοὺς ἀληθεύειν, καὶ γράψῃ τῶ βασιλεῖ κατὰ σοῦ ὡς κατὰ λαοσυ-
 νάκτου καὶ στασιαστοῦ, καὶ ἐξαλιφήσῃ ἀδίκως. εἰ δὲ ἴστιν ἀτρέμας,
 20 εἰάσει σε ἐπιβῆναι τοῦ πραιτωρίου μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ χειρωσάμενος
 σε διὰ δαρμοῦ καὶ κουράς σωφρονίσει. οἱ δὲ τότε ἐπαινοῦντές σε φεύ-
 ξονται καὶ οἱ ὀρῶντές σε εἰπωσὶ δι' ἡμᾶς πανθάνει ὁ ἀνθρωπος
 17^α αὐτός ἄρτι, καὶ σγῆματι λυπηθέντες ὑποχωρήσουσι. σὺ δὲ τὸ ὄμμα
 ἔνθεν κάκεῖθεν τείνας καὶ μὴ εὐρίσκων ἐκ τῶν πρῶν ἐπαινούντων
 25 σέ τινα λαλήσεις καὶ σεαυτὸν αἰτιάσῃ, φεῦ, λέγων, τῆς ἐμῆς
 ἀβουλίας. ὁ δὲ ὑπερέχων θέλων ἡμερώσαι τὸ κοινόν προσκαλέσεται
 αὐτοὺς καὶ εἶπη· ἐγὼ γινώσκω τὴν εὐνοίαν ὑμῶν ἣν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς
 τοὺς πρῶν ἐνεδείξασθε, καὶ οὐκ ἔχω τι καθ' ὑμῶν, ἀλλ' ἔχω ὑμᾶς
 ὡς παιδία μου· οὐκ ἐξ αἰτίας γὰρ ὑμῶν τοῦτο γέγονεν, ἀλλ' ὁ
 30 δημοηγέρτης οὗτος ἔπταισεν, ὑμεῖς δὲ φίλοι μού ἐστε. ταῦτα καὶ
 ἄλλα πλείονα εἰπὼν ἀπολύσει αὐτοὺς, ἐξ αὐτῶν κατασχὼν τοὺς ἐξέ-
 χοντας εἰς τὸ ἄριστον, καὶ καταχαυνώσας τὸν νοῦν αὐτῶν πείσει
 αὐτοὺς μάλιστα λαλεῖν κατὰ σοῦ.

τάσσειν τοῖς
 ὑπερέχουσιν
 ἑκατόν.

17^α
 περὶ τοῦ μὴ
 ἀκοῦειν τοῦ
 κοινοῦ καὶ τοῦ
 δήμου.

13^β
 περὶ τοῦ εἶναι
 ἀκούσης τὸν
 δῆμον.

2 ποσίμων 4 αὐθέντι 14 εἶδαμεν? 17 φυγεῖν 18 ἀληθευεῖν
 20 sq. χειρωσάμενόςσε 21 κουράσ σῶ φρονίσει 1b. ἐπαινοῦντεσε
 22 ὀρῶντεσε 25 ἀλήσεις? 26 ὑπερέχω 28 τοὺς] τοὺς ἐμοὺς?

ρ
 ὅτι αγαθόν τοῦ
 φροντίζειν τοῦ
 κεινοῦ.

Καὶ δεῖ σε ταῦτα πάντα φυλάττειν· οὐ λέγω σοι δὲ μὴ λαλεῖν
 διὰ τὴν χώραν καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. ὁ γὰρ μὴ λαλῶν, ἀλλὰ ἐνδύμε-
 νος βοηθῆσαι καὶ μὴ ἐλεῶν συμπράττει τοῖς ἀδικηταῖς. λάλησον οὖν
 καὶ σὺ, ἀλλὰ μὴ μετὰ παραχῆς, ἀλλὰ μετὰ συνέσεως καὶ ἠθους
 χρηστοῦ καὶ κατὰ μόνας, καὶ αἰδεδθήσονται σε, καὶ ὁ ἀδικῶν ἐν-
 τραπήσεται σε μᾶλλον μόνον ἢ μετὰ λαοῦ. εἰ δὲ ἀπαιτεῖ καιρὸς
 ἐνώπιον λαοῦ παρρησιασθῆναι, παρρησιάσθητι, ἀλλὰ μὴ μετὰ ἀπο-
 νοίας. ὁ γὰρ βλέπων ἀδικουμένους καὶ μὴ λαλῶν, οὗτος διάβολός
 ἐστι.

καὶ εἰ μὲν ἔχεις ἀξίωμα, τίμα αὐτό, καὶ ἵνα σὲ τιμήσῃ· εἰ δὲ
 οὐκ ἔχεις, σπούδασον ἵνα ὁμοίως τοῖς ἀξιώματικαῖς καὶ κρεῖττον αὐ-
 τῶν τιμήσωσί σε. εἰ δὲ ἐπήρειά τις ἔλθῃ βασιλικὴ καὶ συναχθέντες
 πάντες ἔλθωσιν πρὸς σε, ἵνα τυπώσῃς σὺ ἕκαστον, μὴ τυπώσῃς,
 ἀλλ' εἰπὲ ταῦτα αὐτοῖς ὅτι· τυπώσατε ὑμεῖς καθὼς οἴδατε, παρόντος
 κάμου· καὶ ἄς τυπώσωσιν ἄλλοι. οὕτως γὰρ ἑνὴν καὶ φίλον σου
 ἐκκουσεῦσαι καὶ ἀνθρωπὸν σου, καὶ τὸν αἰτησάμενόν σε ἐλαφρῶσαι,
 καὶ οὐδεὶς ἐρεῖ τι, ἀλλὰ εἰ καὶ μέμψις ἐπέλθῃ παρὰ τοῦ κοινοῦ, πρὸς
 τοὺς τυπώσαντας ἀναδράμη καὶ σὺ μενεῖς ἀμεμπτος. εἰ δὲ σὺ τυ-
 πώσεις, οὐδὲ φίλον σου οὐδὲ ἀνθρωπὸν σου ἑνὴν καὶ κουρίζαι καὶ
 γογγύσουσι κατὰ σοῦ ὡς παρὰ τὸν τύπον ποιήσαντος. εἰ δὲ καὶ
 ἀνθρωπὸν σου ἐκκουσεύσεις, μέγα κράξουσι κατὰ σοῦ δωρολήπτην
 καὶ ἐξαλειπτὴν ὀνομάζοντάς σε. τοῦτο δὲ σοι συμφέρει, ἵνα μετὰ
 τοῦ κοινοῦ μηδὲν καταπραγματεύσεις, ἐλεῆς δὲ καὶ προσπαθῆς αὐ-
 τοῖς ἐν οἷς δύνασαι. εἰ γὰρ καὶ τοὺς ἀνθρώπους λανθάνωμεν, ἀλλὰ
 τὸν ἀκρίμνητον ὀφθαλμὸν λαθεῖν οὐ δύναμεθα.

ρβ
 περὶ φίλου τοῦ
 μὴ ἀπλικεύ-
 σαι εἰς τὴν
 οἰκίαν σου.

Ἐὰν ἔχῃς φίλον εἰς ἄλλον τόπον καὶ διέρχεται διὰ τῆς πόλεως
 ἐνθα οἰκεῖς, μὴ ἀπλικεύσῃ εἰς τὸν οἶκόν σου, ἀλλὰ ἄς ἀπλικεύσῃ
 ἀλλαχοῦ, καὶ ἀπόστειλε αὐτῷ τὰ χρειώδη καὶ κρεῖττόν σε ἀποδίξε-
 ται. εἰ δὲ ἀπλικεύσει εἰς τὸν οἶκόν σου, ἄκουσον πόσαι μομφαὶ σοι
 γενήσονται. ἐν μὲν, ὅτι ἡ γυνή σου καὶ αἱ θυγατέρες σου καὶ αἱ νύμ-
 φαι σου οὐκ ἔχουσιν ἄδειαν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ οἰκῆματος | καὶ διατάξασθαι
 εἰς τὸν οἶκόν σου τὰ δέοντα. εἰ δὲ ἀναγκαῖα χρεῖα ἐστὶν ἐξελθεῖν

10 αὐτὸν 16 ἐκκουσεύετε 17 ἐρεῖ τι] ἐρατὶ 18 ἀμέμπτος
 20 γογγύσουσι 22 ἐξαλειπτὴν ib. συμφέρειν 23 μηδὲνα κατα-
 πραγματεύσῃ? ib. ἐλεῆν δὲ καὶ προσπαθῶν 25 δυνάμεθα 27 ἄς
 ἀπλικεύσει 30 θυγατέρεςσου

αὐτάς, ἀναλαρυγγίσει ὁ φίλος σου καὶ τὸ ὄμμα πρὸς αὐτάς ἀπαιωρή-
 σει· εἰ δὲ καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ ἴστασαι, κάτω μὲν δοκεῖ σοι νεύειν, περι-
 εργάσεται δὲ αὐτῶν καὶ βᾶδισμα καὶ γύρισμα καὶ ζῶσμα καὶ βλέμμα
 καὶ ἀπλῶς εἶπεῖν, ἀπὸ κορυφῆς ἕως ποδῶν, καὶ μιμησάμενος μετὰ
 5 τῶν οἰκείων αὐτοῦ κατὰ μόνας ὑπογελάσει. εἶτα ἐξουδενήσει τὴν ὑπη-
 ρεσίαν σου, τὴν τράπεζαν, τὴν τάξιν, ἐρωτήσῃ δὲ καὶ περὶ τῶν προ-
 σόντων σοι εἰ ἔχεις τοῦτο, εἰ ἐκεῖνο. καὶ τί πολλά λέγω; εἰ εὐρῆ ἄδειαν,
 νεύσει νεύματι ἐρωτικῶ πρὸς τὴν γυναῖκά σου καὶ ἀκολάστοις ὀφθαλ-
 μοῖς ἐμβλέψει πρὸς αὐτὴν καὶ, εἰ δύναται, καὶ μιανεῖ αὐτὴν· εἰ δ' οὖν,
 10 ἐξελθὼν καυχῆσεται ἅ μὴ θέμις. εἰ δὲ ἐκεῖνος οὐκ εἴπη, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς
 σου ἐν μάχῃ ἀνακράξει σ. . . . . γυναικὸς σου παραγγεῖλαι σοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ ταῖς γυναῖξι θέλομεν συντάξαι τὸ πῶς δεῖ αὐτάς ἀνα-
 στρέψασθαι, ἐκεῖ ἔχω περὶ πάντων εἶπεῖν, σὺ δὲ ἐν τούτοις ἀρκεσθήσῃ. ρβ
περὶ τῶν θυ-
γατέρων σου
πῶς δεῖ ἀνα-
τρέψασθαι.
 μιᾶς δὲ ὑποθέσεως ἐπιμνησθεῖς ἐπ' αὐτὴν μετὰξω τὴν παραγγελίαν.
 15 ἀγαθὸν γὰρ ἔστιν ἵνα πάντοτε ἔχῃς ἀκρίβειαν εἰς τε τὴν θυγατέραν
 σου καὶ εἰς τὴν γυναῖκά σου. ἀνδρωπὸς τις τῶν περιφανῶν καὶ πλού-
 σιος, ἐν τε ἀξιώμασι καὶ εὐγενεστάτως ἐπίσημος, ἔχων τὰς οἰκῆσεις
 ἐν τῇ πόλει (τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἐκὼν παραδράμω· ἐπὶ γὰρ ζῆ), ἔχει
 δὲ ὁ τοιοῦτος γυναῖκα εὐγενῆ, ἔχουσαν ἀδελφὸν στρατηγόν, ὠραίαν
 20 μὲν τῇ μορφῇ, ὠραιότερα δὲ ἢ αὐτὴ τότε τῇ ψυχῇ, συνέσει καὶ
 ἀρετῇ κεκοσμημένη, μεμυημένη δὲ καὶ τὰς θείας γραφάς. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς ἀκούσας τὰ περὶ αὐτῆς πολλάκις ἐπεμψε πρὸς αὐτὴν τινὰς
 ἐπιθυμῶν αὐτῇ συγγενέσθαι, ἐπαγγελόμενος αὐτῇ τε καὶ τῷ ταύτης
 ἀνδρὶ ἀξιώματα καὶ ἄλλα πολλά ἀγαθὰ· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἐγίνω-
 25 σκεν. εἶτα ἀποστέλλει αὐτὸν κριτὴν θέματος. μὴ δυνηθεὶς δὲ αὐτὴν
 πείσαι ἐσιώπησε. μετὰ δὲ τρεῖς ἵνιαυτοὺς ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ θέματος ὁ
 ἀνὴρ αὐτῆς ἦν εὐφραϊνόμενος εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. νέος δὲ τις εὐειδῆς
 καὶ τῶν περιφανῶν ἐξωτικῶς προσεποιήσατο εἶναι συγγενὴς αὐτῆς, εἶτα
 λέγει τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἔνδον τοῦ παλατιοῦ· ἐγὼ, φησί, συγγενὴς εἰμι
 30 τῆς κυρᾶς ἐκεῖ τῆς κριταίνης. καὶ ἄλλα πολλά αὐτῷ εἰπὼν συμφιλιά-

9 ei prius addidimus. 11 lacuna in codice et spatio vacuo
 indicata et notula λοίπ(ει = λείπει) quam in margine adscriptit m. 1.

ib. παραγγεῖλαι 15 ἔχεισ 17 εὐγενεστάτως] εὐγενεστά (an leg.
 εὐγενέστατος, ἐπιστήμους ἔχων?) 19 ὄρατων 30 κριτένης

ζεται αὐτῷ καὶ καλεῖ αὐτὸν ὁ κριτὴς. ὁ δὲ ὑπολεύεται αὐτῷ καὶ γί-
νεται αὐτῷ τούτῳ συνήθης. τί δὲ θέλω λέγειν πολλά; συγγίνεται μετ'
αὐτῆς ποτὲ μακαρίας νυνὶ ἀδλίας. τούτου τοῦ δράματος διαγνωσθέν-
τος τὸν μὲν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τοὺς συγγενεῖς κατῆφεια καὶ λύπη
κατέσχε, μᾶλλον δὲ ἀχρειασύνῃ, ὁ δὲ νέος ὡς ἐφ' ἐνὶ τῶν ἀδλων τοῦ
Ἡρακλέους τούτῳ ἐνεκαυχᾶτο. καὶ ὅπερ βασιλεὺς καὶ ἐπαγγελίαι
ἀξιομάτων καὶ πλούτων ποιῆσαι οὐκ ἴσχυσαν, τούτο συνήθεια καὶ
φίλος ἐποίησεν.

ργ
περὶ φίλου κα-
κοῦ καὶ μύ-
στηριων.

Θέλω δὲ ἵνα ἀγαπᾶς πάντας ἀνθρώπους, πλὴν τὸ μυστήριόν
σου μὴ λέγε τινί· ἐπισηφαλὲς γάρ τοῦτο πάνυ. ἀφ' οὗ γὰρ εἴπης τὸ
μυστήριόν σου τινί, ἔκτοτε δούλος αὐτοῦ τυγχάνεις καὶ τὰ μέγιστα
σε βλάψει καὶ ὑβρίσει, καὶ οὐ τολμήσεις ἀντειπεῖν αὐτῷ. καὶ διὰ τί
ἐκουσίως ἵνα προδώσῃς τὴν ἐλευθερίαν σου; πάντως γὰρ ἔρεις ὅτι
ἐνάρετός ἐστι καὶ οὐ μὴ δημοσιεύσῃ τὸ μυστήριόν μου· καὶ οὐ
γινώσκεις ὅτι σὺ αὐτὸ ἐξεφάυλισας ἐς ἑτέρας ἀκοάς τοῦτο ἐνδεῖς. τὰ
γὰρ εἰς ἀκοάς εἰσερχόμενα διὰ τῶν χειλέων δημοσιεύονται. ὅθεν οὐ
χρὴ λέγειν τὸ μυστήριόν σου τινί. ὅμως ὁ προφήτης λέγει· ἀπὸ τῆς
συγκοίτου σου φύλαττε τοῦτο.

ρδ
περὶ τῶν εἰσερ-
χομένων εἰς
τὸν οἶκον σου
καλοῖ ἔστωσαν
μὴ περίεργοι.

Οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου ἀγαθοὶ ἔστωσαν καὶ μὴ περι-
εργοί· ὁ γὰρ περίεργος τὸν βίον σου ἐρευνᾷ καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς
οἰκίας σου ἀνερευνήσας ὡς ὑπομνηματογράφος παρασημειώσεται καὶ
ἐν καιρῷ ὄνειδισμού σου ἔρει. τινὲς τῶν ἀνθρώπων οὐς γινώσκουσι
ταραχοποιούς καὶ διαστρέφοντας τοὺς ἀπλουστέρους, κτῶνται φίλους,
ὅπως ἔχωσιν αὐτοὺς βρηθούς εἰς τὸ συνηγορεῖν ταῖς ἀδικίας αὐτῶν.
ἐγὼ δὲ σοὶ παραγγέλλω τοιοῦτον φίλον μὴ ἔχειν· ὁ γὰρ τοιοῦτον
φίλον ἔχων ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν, κακός δὲ ὢν καὶ ἀδικητὴς χρήζει βρη-
θοῦ καὶ φίλου τοιοῦτου, ἵνα ὅποτεν οἱ ἀδικηθέντες ἐκζητήσωσιν τὰ
ἴδια, ὑπερλαλῇ αὐτοῦ. καὶ μὴ ἀγαπήσῃς τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον,
ἐὰν ὁμολογήσῃς ἀγαπᾶν τὸ ἀγαθόν· τὸ καλὸν γὰρ οὐ καλὸν ὅταν
συμφιλιᾷ μετὰ τοῦ κακοῦ. σὺ δὲ ἴσως ἔρεις μετὰ τοῦ Δαβὶδ ρητόν,
τὸ μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός. καὶ οὐκ εἶπεν

2 συνήθως (cf. cc. 128 et 220)   3 δράματος (ita etiam c. 21)
4 κατῆφεια   5 ἀδλῶν   6 ἐπενεκαυχᾶτο? cf. c. 129.   17 τὸ
inseruimus.   17 sq. Micha 7, 5.   18 συγκοίτου   23 κτῶνται]
καὶ τῶνται   24 ἔχοντας   31 Psalm. 119, 6—7.   ib. εἰρηνικός,
sed p. 45, 1 εἰρηνικός (fortasse etiam cc. 56 et 68 εἰρηνικός reponendum).

ἡγάπων αὐτούς, ἀλλ' ἤμην εἰρηνικός, ταυτέστιν ἐσιώπων φέρων αὐ-
των τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς ὀνειδισμούς. καὶ οὐ λέγω σοι οὕτως· διότι
εἰσι κακοί, πολέμει αὐτοῖς καὶ ταρασσου, ἀλλ' ἄφες αὐτοὺς φλυαρεῖν.
εἰ δὲ καὶ σφοδρῶς ἐπιπέσωσί σοι, μὴ δειλιάσης· πολέμησον αὐτοῖς,
6 εἰ καὶ τῶν ἐνδόξων εἰσί, καὶ εὐρήσεις τὸν Θεὸν συμμαχοῦντά σοι. καὶ
τὸ σύνολον κακὸν ἄνθρωπον φίλον μὴ ἔχης· ἐνθήσει γάρ σε εἰς ἡμέ-
ραν πονηρὰν καὶ περιλήψεται σε ἡ κακοβουλία αὐτοῦ ὥσπερ παγίς
11 ὄρνειον, καὶ τότε τοὺς λόγους μου ἐπὶ μνήμης λήψη. |

Ἐχθρῶ σου, εἰ καὶ ὑποκρίνεται εἶναί σου φίλος, μὴ πιστεύσης·
10 συμποδίσαι γάρ σε βούλεται. καὶ ἐὰν δακρύῃ ἐνώπιόν σου, οὐκ
ἀγαπῶν σε τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' εὖρεν αὐτὸν θλίψις ἢ ἀνάγκη. καὶ εἰ
δύνασαι, ἐλέησον αὐτὸν καὶ μὴ παρίδης, καὶ ψυχικὸν αὐτῷ δός, εἰ
ἔχης, καὶ ἐξελε αὐτὸν ἀπὸ τῆς περιστάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐξελεῖ σε ὁ
Θεὸς ἐκ θλίψεως, καὶ θεράπευσον αὐτὸν· πλήν μὴ ἔχης αὐτὸν γνή-
15 σιον φίλον. οἶδα, ἀνιστορησαί ἔχεις τινὰς ἀπὸ μεγάλης ἐχθρας εἰς
μεγάλην φιλίαν συμβιβασθέντας. ἀλλὰ τοῦτο ἀπὸ πολλῶν τρόπων
γίνεται· εἴτε γὰρ φοβούμενος αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ σιωπᾶ, εἴτε δεό-
μενος τῆς αὐτοῦ βοηθείας, εἴτε ὑπουλευόμενος αὐτῷ, πτερνίσαι τοῦ-
20 θέλη σιωπᾶ. ἴσως δὲ καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς ποιεῖ ἀγάπην, ἀλλὰ σπανίως,
καὶ ἐν μυρίοις εἰς εὐρεθήσεται. φύλαξον τοὺς λόγους μου· ἀρχαῖος
γὰρ ἐχθρὸς πρόσφατος φίλος οὐ γίνεται. εἰ δὲ ἔχεις ἰσχὺν εὖ ποιεῖν
τοὺς ἐχθρούς σου, μὴ ἀναβάλλῃ, ἀλλ' εὖ ποιεῖ· καὶ τὰς μὲν εἰς σέ
ὕβρεις παράβλεπε, τὰς δὲ εἰς ἀγίας εἰκόνας καὶ εἰς τὸ θεῖον μὴ παρα-
25 βλέπῃς, ἀλλ' ἕως θανάτου ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνίζου. ἀγαθὸν
ἔστιν τὸ ἐλεεῖν καὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς· ἐὰν ἐλεῆς, κρείττονα μισθὸν
ἔχεις.

Μνήσθητι, τέκνον μου, ἐν εὐημερίᾳ σου ἀνθρώπου διὰ σέ παθόν-
τος· ὁ γὰρ ἐπιλανθανόμενος τούτου τοῦ Θεοῦ ἐπιλανθάνεται. μνή-
30 σθητι τοῦ χειραγωγήσαντός σε καὶ ἀγωνισαμένου σοι ἐν καιρῷ πε-
ρασμοῦ, μνήσθητι ἀρχαίου φίλου πατρῶου σου, μνήσθητι συγγενοῦς
σου ἐν εὐπραγίᾳ σου, καὶ εὐεργέτησον αὐτούς. μνήσθητι αὐτῶν καὶ

ρβ
περι ἐχθροῦ.

ρζ
περι τοῦ μνη-
σθῆναι φίλον
εἰς ἐβημερίαν.

3 πολέμοι 9 Ἐχθρὸς σου 24 ἀγίας] ὕγιασ 24 sq. παρα-
βλέπῃς] παραβλέπῃν 26 κρείττονα] prius τ supra versum. 31 sq.
συγγενοῦσου

μνησθήσεται σου ὁ Θεός· ἴσως πρὸς τὸ εὐεργετῆσαι αὐτοὺς ἐδόθη σοι ἡ εὐημερία. μνήσθητι ὅτι οὐκ εἰσὶ μόνιμα οὔτε τὰ τερπνὰ οὔτε τὰ λυπηρὰ, ἀλλὰ πάντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀποροῇ εἰσὶ, καὶ ἕως ἔχεις ἡμέραν δεῖξον τίς εἶ, ἵνα τῶν παρὰ σοῦ εὐεργετηθέντων οἱ ἔγγονοι ὡσπερ ἐν στήλῃ βλέπωσιν τὴν εὐποιίαν σου. εἴαν τε ἀγαθὸν εἴαν τε πονηρὸν ποιήσεις, οὐκ ἐπιλησθήσεται, ἀλλ' ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου ἔσται εἰς ἀνταπόδοσιν.

ρῆ
περι τοῦ ἔχην
τόν νοῦν σου
εἰς ἰβεργε-
σίαν.

Ὁ σκοπός σου καὶ ἡ ἐφρασίς σου ἔστω εἰς τὸ εὐεργετῆσαι, οὐ μόνον φίλους, ἀλλὰ καὶ ἐχθρούς σου, καὶ μὴ εἰς τὸ κακοποιῆσαι. [ὁ γὰρ ἐλαίψ χρίσαι βουλόμενος] καὶ μὴ πλανηθῆς, τέκνον· οὐ τὰ ἔργα ἰμόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὰ διανοήματα ἐνώπιον Κυρίου. ὁ νοῦς σου ἔστω κείμενος εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ Θεός ποιήσει ἀγαθὰ μετὰ σοῦ.

ρθ
περι τοῦ μὴ
καθῆσαι μετα-
νεότερου.

Ἐν καθέδρᾳ νεωτέρων μὴ καθίσσης, ἀλλ' ἐκκλινον ἵνα μὴ τὴν ψυχὴν σου κατεχθράνης. νεωτέρους δὲ φημι τοὺς τὰ νεωτέρων φρονοῦντας καὶ πράττοντας, εἰ καὶ γέροντές εἰσι.

ρι
περι κλέπτου
φίλου.

Κλέπτης φίλος μὴ σοι ἔστω· εἰ γὰρ καὶ οὐ συμπράξεις αὐτῷ, ἀλλ' οὐκ ἀδφωθήσῃ ἀπὸ ψόγου. μετὰ ἐχθροῦ σου μὴ συνοδεύσης. εἰ δὲ καὶ παρὰ γνώμην σου ἔτυχες αὐτοῦ ἐν ὁδῷ, αὐτίς διαχωρίσθητι. εἰς ποταμὸν μὴ ἀνδρίζου, καὶ ὑποκάτου κρημοῦ ἢ ὄρους μὴ οἰκήσης· 20 κυλισθήσεται γὰρ λίθος καὶ προσπεσὼν τῇ οἰκίᾳ σου, τάφος σοι πανοικί ἢ οἰκία γενήσεται καὶ οὐ γνώση. πολλοὺς γὰρ ἔγνων ἐγὼ τοῦτο παθόντας. ἔνθα τὴν ὁδὸν οὐκ ἐπίστασαι μὴ νυκτοπορῆς. μύκητα πρόσφατα μὴ ἐσθίης· 25 πολλαὶ γὰρ οἰκίαι ἐξ αὐτῶν ἔμειναν ἔρημοι. ὁ ἐπάνω ποταμοῦ πεπαγωμένου ἢ λίμνης διαβαίνων, οὗτος ἐφίεται αὐθωρον ἰδεῖν τὸν θάνατον αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐπὶ ξυλίνου γεφυρίου διαβαίνων ἔφιππος, οὗτος κλασθῆναι ἐφίεται καὶ τὸν ἔππον αὐτοῦ προσαπολέσαι· ἀνατραπέντος γὰρ ξύλου εὐτελοῦς ἢ κυλισθέντος ἢ τοῦ ἔππου μικρὸν ὀλισθήσαντος ἐπιμνησθήσεται τοῦ λόγου μου. δειπνᾶν εἰς κόρον μὴ θέλε. οἱ παῖδές σου λογικὰ καὶ θεωρητικὰ 30 μαθήματα παιδεύεσθωσαν.

3 ἀποροῇ 8 σκοπόσου et ἐφρασιου 9 sq. seclusimus verba
ab hoc opere aliena. 10 χρῆσαι ib. πλανησ 12 ἀγαθὰ] ἀγαθὰς
(= ἀγαθῶς?) 18 ἐχθρῶν 20 ὑποκάτου (cf. c. 85 τοῦπίσου) 21—
22 πανοικί ἢ] πανηοίκι 25 διάβαίνοντι, 27 ἐφίται 30 καὶ
inseruimus.

Τὸ δὲ πράττειν καὶ ἐξουσιάζειν θεμάτων μὴ παραιτοῦ· ἔσο γὰρ ^{ρια} γινώσκων ὅτι εὐλογία Θεοῦ ἐστὶ τὸ ἀξίωμα. τὸ δὲ κακῶς πράττειν ^{περι τοῦ πράττειν} παραιτοῦ. ^{(τειν)θέματος.} πράττων δὲ τῆς οἰκίας σου ἐπιμελοῦ καὶ λάμπρυνον αὐτήν· ⁵ παυσάμενον γὰρ σε τοῦ πράττειν ἡ οἰκία σου ὑποδέχεται καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἀναπαυθήσῃ.

Οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου σεβέσθωσάν σε, σὺ δὲ αἰδοῦ ^{ριβ} αὐτούς καὶ μὴ καταφρονῆς αὐτῶν, εἰ καὶ νήπιοί εἰσιν· ὡς γὰρ ἀπὸ ^{περι παιδίας} σου μάθωσιν, οὕτως ποιήσουσιν. ἀλλὰ καὶ σὺ ἑαυτὸν αἰδοῦ· ὁ γὰρ ^{θυγατέρων.} μὴ ἑαυτὸν αἰδοῦμενος οὐδὲ ἄλλον αἰδεσθήσεται. μὴ εἰ θρασὺς· πᾶς ¹⁰ γὰρ ὁ παραλόγως θρασυνόμενος ἐνύστερον μετάμελος γίνεται. πρεσβύτην καὶ νέον τίμησον, καὶ ἀντιτιμηθήσῃ παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ τοῦ ποιήσαντος αὐτούς. εἰς ἐκκλησίαν εἰσιῶν μὴ περιμεργάζου καλλὴ γυναικῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ θυσιαστήριον βλέπε κάτω νεύων.

Ἀναγίνωσκε πολλὰ καὶ μαθήσῃ πολλά. καὶ εἰ οὐ νοεῖς, θάρσει ^{ριγ} ¹⁵ ^{περι ἀναγνώσεως.} πολλάκις γὰρ διελθόντι σοὶ τὴν βίβλον παρὰ Θεοῦ γνώσις δοθήσεται καὶ νοήσεις αὐτήν. ἀ οὐ γινώσκεις ἐρώτα τοὺς ἔχοντας γνῶσιν καὶ μὴ ὑψηλοφρονῆς· ἐκ ταύτης γὰρ τῆς αἰτίας, ἐκ τοῦ μὴ θέλειν ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν, εἰσὶν ἑλλιπεῖς εἰς γνῶσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅποταν τις ὁμιλῇ, ἄφες αὐτῷ πληρῶσαι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν ²⁰ ἀγαθὴ ἢ σοφία ἐστίν, ὠφελήθησῃ, εἰ δ' ἀγενής, καὶ οὕτως ὠφελήθησῃ, ²⁵ μεμφάμενος αὐτήν. ἐρεύνα τὰς γραφάς, καθὼς ὁ Κύριος προσέταξεν, ἀλλὰ μὴ περιμεργάζου αὐτάς. μὴ ὑπνώσης μηδὲ μείνης εἰς οἰκίαν ἔνθα γινώσκεις ὅτι ὄφις ἐστίν ἢ μικρὸς ἢ μέγας.

Ἐάν τις σε αἰτήσεται δοῦναι αὐτῷ ἐλεημοσύνην, δός αὐτῷ μετὰ ^{ριδ} ³ ^{περι ἐλεημοσύνης εἰς φίλον καὶ ἔχθρον.} πρεσβυμίας καὶ μὴ ἀναβάλλῃ. καὶ εἰ μὲν ἐστὶ φίλος σου, εὐχαρίστησον τῷ Θεῷ ὅτι διηκόνησας αὐτῷ διὰ χειρῶν σου· εἰ δὲ ἐστὶν ἐχθρὸς σου, ζητῶν σε καὶ ἔλαβε παρὰ σοῦ. εἰ δὲ ἐστὶν ἀγνώριστος, νόμισον τὸν Χριστὸν εἶναι καὶ εὐχαρίστησον αὐτῷ. ἐάν σε ζητήσῃ τις δάνεισμα, εἰ μὲν εἰς ἀνάρρυσιν θέλει αὐτῷ αἰχμαλώτων ἢ εἰς ἄλλην ⁰ τινὰ ἀναγκαίαν πάνυ καὶ εὐλογον αἰτίαν, δός αὐτῷ ὃ δύνασαι, καὶ εἰ αὐτὸς οὐκ ἀποδώσει, ὁ Θεὸς διπλοῦν σοὶ τοῦτο παρέξει, μόνον μὴ διὰ τόκον ἢ αἰσχροκέρδειαν καὶ ἐρωτα σατανικόν. εἰ δὲ χρήζει αὐτοῦ

3 τοῖς οἰκίᾳσου

4 οἰκίᾳσου

5 οἰκίᾳσου

6 θυγατέρεσου

10 ἐνύστερον?

19 ἄφες αὐτὸν?

20 ἡ σοφῆα (= ἡ σοφῆ?)

21 Ισα. 5, 39.

εἰς τὸ ἐκλαβῆσθαι δημοσιακὴν δουλείαν ἢ ἀγορὰν ψυχαρίων ἢ κτημάτων ἢ ἄλλων τινῶν ἢ εἰς πραγματείαν, μὴ δώσης αὐτῷ, καὶ χαώσεις καὶ τὸ πρᾶγμα σου καὶ ποιήσης καὶ τὸν φίλον σου ἐχθρόν.

περὶ πανούργων δανειζομένων.
 Σὺν τούτοις δὲ πρόσεχε καὶ τοῖς ἐν πανουργίᾳ θέλουσι δανείσασθαι ἀπὸ σοῦ πολλοὶ γὰρ ἀπώλεσαν οὕτως τὸν ἄρτον αὐτῶν. καὶ ἀκουσον πῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ζητεῖ τὸ δάνεισμα ὁ οὕτως θέλων δανείσασθαι, ἀλλὰ ἀποστελεῖ σοι βρώσιμά τινα, λαγῶους τυχόν ἢ πέρδικας ἢ ἰχθύας, καὶ ἄλλα τινὰ [καὶ] οἷον εὐώδη· εἶτα καὶ δεύτερον καὶ τρίτον τοῦτο ποιήσει, καὶ αὐθις καλέσει σε, ὡς δῆθεν ἀγαπῶν σε, καὶ ἀπαξ καὶ δὶς. Ἐπειτὰ ὑποδείξει σοι χρυσίον ἰκανόν ὅπερ ἀπ' ἄλλου ἐδανείσατο, καὶ εἶπη σοι ὅτι ταῦτα παρεῖχον εἰς τὴν δεῖνα τὴν πραγματείαν, ἀλλ' οὐ θέλουσιν τοιαύτην χαραγὴν, ἀλλὰ τὴν δεῖνα (οἷαν νοεῖ ὅτι ἔχεις σύ). καὶ γινώσκω, φησὶν, ὅτι ἔχεις, καὶ ἂν με ἀγαπᾶς, δός μοι, μὴ ἀπολέσω τὴν πραγματείαν, ἐπεὶ πολλὰ μέλλω ὠφεληθῆναι, καὶ αὔριον εἴτε δειλῆς τῆς ἐβδομάδος λήψῃ τὸ σὸν μετὰ καὶ δώρων μεγίστων. εἰ δὲ μὴ τοῦτο εἶποι, ἀλλ' εἶπη ἕτερον, οἷον ὅτι ταῦτα ἔχω τὰ νομίματα πρὸ χειρῶν ἃ βλέπεις, καὶ εἴτε ἢ κλεις τοῦ κιβωτίου ἀπώλετο, εἴτε χθές, εἶπη, ἦλθε φίλος μου καὶ δέδωκα αὐτῷ λίτρας τόσας καὶ ἄρτι χρήζω καὶ δός μοι· εἰς ἐμὲ οὐδὲν ἵνα χαώσεις. ταῦτα εἰπὼν οὖν καὶ καταθέλξας σε, μᾶλλον δὲ καταχαυνώσας, μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἀπὸ σοῦ δανείσεται, ἐπιμνησθέντος σου μᾶλλον καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ σταλέντων σοι ἐδώδιμων καὶ τῶν πολυτελῶν τραπεζῶν καὶ εἰσέτι ταῦτα ἐλπίζοντος. ὁ δὲ λαβὼν κέρδος τὰ σὰ ἠγήσεται καὶ, εὐλογημένοι, εἶπη, οἱ λαγῶοι καὶ τὰ λοιπὰ ἃ ἀπέστειλον αὐτῷ, καὶ αἱ τράπεζαι μακάριαι αἱ προσεφέρον μοι τόσον | χρυσίον. κατὰ μικρὸν δὲ ἄρξεται τοῦ μακρύνεσθαι ἀπὸ σοῦ. μηνύσεις δὲ αὐτῷ ἀποδοῦναί σοι, καὶ λόγους χαρίσεται. εἶτα ἐπιχειρήσει καὶ ἀποκρῦβεσθαι ἀπὸ σοῦ. σὺ δὲ ὀρθριεὶς εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, ὁ δὲ οὐδὲ ἀπόκρισιν δώσει, καὶ ὑποχωρήσεις κατηφῆς. εἰ δὲ καὶ αἰζηνιδίως εἰσέλθῃς καὶ θελήσεις αὐτῷ ὀμιλῆσαι, προβαλεῖται ἄλλο τι, ὡς δῆθεν εἴτε χολαινόμενος κατ' ἄλλου εἴτε λύπην ἔχων. εἰ δὲ καὶ ἀναγκασθεὶς εἴπῃς αὐτῷ τι, εἶπη σοι ὅτι οὐκ

1 ἐκλάβεσθαι   3 χαώσις   6 βηται   7 λαγῶους   11 εἶπα
 13 ἔχῃ σύ   15 δι' ἄλλου τῆς εβδομάδος   20 καταθέλξας σε] κατέλξασε
 25 ἃ ἀπέστειλον] ἀπέστειλον   26 δὲ ἄρξεται] διάρξεται   28 ὀρθριεὶς

αισγύνη ἀναγκάζων με διὰ τὰ κίβδηλα καὶ ἀστοατα ἐκεῖνα νομίσμα-
 τα; πίστευσον, ἐπερ ἐγίνωσκον ὅτι τοιοῦτος εἶ, οὐ μὴ ἔλαβον ἀπὸ
 σου ταῦτα. ἐγὼ γάρ, φησί, τὴν πραγματείαν μου οὐκ ἐπώλησα.
 καὶ ἄλλα τινὰ πιδανὰ ἐπειπὼν ἀποπέμφει σε κενόν. ἐφη δέ σοι
 5 μετὰ τοῦτο ὅτι· πίστευσον, ἃ σοι ἐπέστειλα ἐδώδιμα καὶ αἱ τράπεζαι
 ἃς ἐδαπάνησας καὶ ἃ τότε μυριστικά εἰλήφεις καὶ ἑκαπνίσω, πολλοῦ
 τιμήματος ἦσαν· καὶ τί σε ἐντρεπόμεν ἔγώ; καὶ δῆσει καὶ ταῦτα εἰς
 τὸ κεφάλαιον. σὺ δὲ θελήσεις κἄν τὸ ἥμισυ λαβεῖν καὶ οὐ δοθήσεται
 σοι, ὃ δὲ ψέξει σε καὶ διαβάλλῃ τὰ μάλιστα. καὶ τί πολλά λέγω;
 10 ἔχθρὸς ἔσται σοι ἀπεχθῆς πῦρ πνέων κατὰ σου. καὶ τὰ μὲν οἱ δα-
 νεισται μηχανῇ πειρῶνται, ἕτεροι δὲ ἀδελφοποιήσεις καὶ συντεκνίας
 ἐπιτηδεύονται, προξενουσί τε γαμβροὺς καὶ νύμφας, καὶ τὰ ὑπὲρ δύ-
 ναμιν ἐπαγγελλόμενοι πάσῃ μηχανῇ πειρῶνται στερῆσαι σε τὸ σόν.
 πρόσχε οὖν τούτοις.

15 Δύο ἐμίσησα, κνιπὸν καὶ εὐθηνόν, εὐθηνόν μὲν μηδὲν ἔχοντα καὶ
 πτωχόν καὶ ὑπὲρ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐξουσιάζοντα, κνιπὸν δὲ περισ-
 τευόμενον, καὶ ἐταλάνισα καὶ τοὺς ἀμφοτέρους. σὺ δὲ ἐάν σοι δέδωκεν
 ὁ Θεός, μὴ εἶ κνιπός, ἀλλ' εὐμετάδοτος ἔσο συμμέτρως· πλὴν μὴ
 εἰς μίμους καὶ αἰσχρολόγους καὶ κόλακας, εἰς σεμνοὺς ἀνθρώπους,
 20 φίλους τε καὶ ὑστερημένους. καὶ εἰ μὲν θέλεις δοῦναι ἐλεημοσύνην,
 δός ἐν παντὶ καιρῷ, ἐσπέρας καὶ πρωτὶ καὶ μεσημβρίας· εἰ δὲ θέλῃς
 χάρισαι, ἀπὸ ἀρίστου μὴ χάρισης· ὑπολάβωσι γάρ ὅτι μεδυσθεῖς
 ἐδώρησω· πρωτὶ δὲ μᾶλλον δός. εἰς δὲ τὴν ἐλεημοσύνην ὄρον μὴ
 ἔχῃς, ἀλλ' ὅπταν εἰς τὸν λογισμὸν σου ἔλθῃ, δός· εἰ γὰρ ἀργήσεις,
 25 ἐμποδίσει σε ὁ διάβολος.

ρς
 περι κνιποῦ
 καὶ εὐθηνου.

αἱ θύραι τῆς οἰκίας σου ἐπὶ ἀνατολᾶς ἔστωσαν βλέπουσαι, ἵνα
 δέχωνται τὸν ἀέρα. τὰ ὑποζύγια σου ἔστωσαν παχέα· οὐ γὰρ οἶδας τί
 συμβήσεται. οἰκέτην ἀργὸν μὴ ἔχε. μοναχὸς ὁμίλει πυκνοτέρως,
 καὶ εἰ ἰδιῶται εἰσιν, μὴ καταγίνωσκε αὐτῶν· οἱ γὰρ θεοὶ ἀπόστολοι,
 30 εἰ καὶ ἰδιῶται ἦσαν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ τὸν κόσμον ἐφώτισαν. τοὺς ἐξυ-
 185 πηρετοῦντάς σοι ἐλευθέρους, εἰ δύνασαι, εὐεργέτει, καὶ εἰ θελή-
 σουσιν εὐεργετηθέντες ἀπὸ σου ὑποχωρῆσαι, μὴ βιάσῃς αὐτούς· οὐ
 γὰρ ἔστι δίκαιον.

9 διαβαλη ib. τὰ μέγιστα? 10 ἐστάί σοι 12 ὑπὲρ] οὔτε
 19 εἰ σεμνοῦς 27 δέχονται 28 οὐκέτην 30 ἰδιῶται — τῷ
 λόγῳ] cf. 2 Cor. 11, 6. ib. ἀλλεὶ τὸν

^{ριζ}
 περι του οίνου
 γεωργεῖν. Οἶνον ἀγωνίζου γεωργεῖν πολὺν, ὀλίγῳ δὲ αὐτῷ χρῶ· ὁ γὰρ
 δαιμόνων ἀπαξ τῆς σελήνης τυχόν ἢ τοῦ χρόνου παραφρονεῖ, ὅθεν
 πᾶσα αὐτοῦ ἡ ζωὴ ἐν σκότει. μὴ φονεύσης. μὴ συνευδοκῆσης εἰς
 βουλήν φόνου, καὶ εἰ ἐμελέτησεν ἐκεῖνος θανατῶσαι σε. πᾶς γάρ,
 φησὶν, ὁ ἐκτείνων μάχαιραν ἐν μαχαίρα ἀποδανεῖται. μὴ ἐπίσειαι
 προγνῶναι ἐκ μαντευομένων· ἤξει κἂν μὴ προγνῶς. εἰ δὲ κακόν, τί
 σοι ὠφέλεια προδαπανᾶσθαι τῇ λύπῃ καὶ κατατρύχεσθαι; ἀναίτιον
 ἄνθρωπον μὴ διαβάλλης, μὴ ἐγκληματικῶς μήτε χρηματικῶς. καὶ
 τί λέγω ἀναίτιον; ἀλλὰ μὴδὲ αἴτιον. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ φύλαξον
 καὶ σκέπασσον αὐτόν, εἴπερ οὐκ ἔστιν πρὸς ἡν ἢ βασιλέως καὶ ἐτέρων
 πολλῶν βλάβην. φυλακτήριον δὲ μὴ βαστάσης εἰ μὴ σταυρόν ἢ εἰ-
 κόνα ἀγίαν ἢ λείψανον ἀγίου. ὄνειροις δὲ μὴ πρόσεχε μήτε μὴν τὸ
 σύνολον πίστευε, εἰ καὶ θεῖόν ἐστι. καὶ εἰ τοῦτο ποιήσεις, ἔξεις τὸ
 ἀσφαλές. πολλοὶ γὰρ δι' αὐτῶν ἀπώλοντο.

^{ριη}
 περι του μη
 ἐγγυθῆναι
 τινᾶ. Τινὰ μὴ ἐγγυήση ποτὲ· πολλοὶ γὰρ ἐγγυησάμενοι περιέπεσαν.
 ἀλλὰ μὴδὲ εἰ καὶ σφοδρὰ φίλος σου ἔστιν ἐγγυήση αὐτόν, ἀλλὰ ἐὰν
 ἐχῆς, δὸς αὐτῷ ἐξ ὧν χρήζει καὶ τελειοῖς τὴν ἀγάπην. εἰ δὲ καὶ
 ἐγγυήση καὶ τὸ ἐγγυηθὲν παρέξεις, καὶ τὸν φίλον σου προσαπολέσεις
 καὶ ὡς ἄφρων τισὶν νομισθήσῃ. τὸν φίλον σου ἀγάπα καὶ εἰς πάντα
 ὄρεγε αὐτῷ χεῖρα, φύλαξον δὲ μὴ σκανδαλίσαι αὐτόν ἕως θανάτου.
 εἰ δὲ πολλάκις εἶπῃ σοι δηλητήριον πιεῖν ἢ ἄλλο τι φθοροποιόν, δη-
 λονότι ἐὰν σοι συμβουλευέσῃται κακόν τι ποιῆσαι, μὴ συναπαχθῆς
 τῇ βουλῇ αὐτοῦ. εἰ γὰρ θελήσεις ἀνιστορηῆσαι, οἱ πλείονες διὰ φίλων
 ἀγάπην ἀπώλοντο, καὶ οὐ μόνον χρήματα καὶ σώματα ἀπώλεσαν,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ψυχὰς.

^{ριθ}
 περι φρονίμου
 καὶ ὑπηρέτου. Μέγα ἔστιν τὸ ἔχειν τινὰ δύναμιν ὑπηρετῶν, δυνατώτερος δὲ
 ἔστι καὶ μείζων ὁ φρόνιμος, εἰ καὶ πλοῦτου ἀμοιρεῖ. λέγει γὰρ τις
 σοφός· λύτερον ἀνδρὸς ὁ ἴδιος πλοῦτος· καὶ καλῶς εἶπε. πλὴν ἐγὼ
 φαίην ὅτι πολλοὶ διὰ πλοῦτον ἐπιβουλευθέντες καὶ τὸ ζῆν προσαπώ-
 λησαν. οὐ ψέγω δὲ τὸν πλοῦτον, ἀλλὰ τὴν φρόνησιν προτιμῶ. διὰ

2 δαιμονῶν scribendo parum proficitur, forsitan hic quoque locus
 mutilus sit. ib. τυχόν] τηχῆν (cf. c. 123 τυχῆν) 4 sq. Matth.
 26, 52. 6 τίς? 7 προδαπανᾶσθαι 10 πρὸς ἡν ἢ] προσήνῃ
 11 βαστάζης? 27 πλοῦτου 28 Prov. 13, 8, unde fortasse post
 ἀνδρὸς inserendum ψυχῆς.

γὰρ ταύτης Θεοῦ χάριτι ταῦτα ποιούμεν· πρῶτον γὰρ διανοούμεθα
καὶ οὕτως χερσὶν ἐργαζόμεθα.

Εὕξαι μὴ ἔχειν ἐχθρὸν υἱὸν σου ἢ γαμβρὸν ἢ ἀδελφόν. καὶ εἰ ρκ
μὲν τιμωρήσεις αὐτόν, πάντες σου καταμémψονται καὶ ὁ Θεὸς αὐτός, <sup>περὶ ἐχθρὸν-
κιάκὸν τοῦ μὴ
ἔχειν.</sup>
καὶ σὺ ἐαυτὸν ὑστερον μέμψη ὑπὸ τῶν σπλάγχθων νικώμενος· εἰ δὲ
κακώσει σε, βλαβήσει μὲν καὶ σὺ κάκεινος δὲ παρὰ Θεοῦ, καὶ πάλιν
λυπηθήσῃ ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ αὐτοῦ.

Θυγάτηρ δὲ ἀναίσχυντος οὐκ αὐτὴν μόνον ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ ρκα
γονεῖς καὶ τοὺς κατὰ γένος αὐτῇ διαφέροντας. τὰς θυγατέρας σου <sup>περὶ θυγατέρας
ἀναίσχυντου.</sup>
ὡς καταδικούς ἔχε ἐγκεκλεισμένας καὶ ἀπροόπτους, ἵνα μὴ ὡς ὑπὸ
ἀσπίδος δηχθῆς. τὰ ἀναγκαῖα πρῶτον μερίμνησον εἰς τὸν οἶκόν σου,
καὶ τότε τὰ περισσά· εἰ γὰρ πρῶτον τὰ περιττὰ ὠνήσῃ, ἔσχατον
πωλήσεις αὐτὰ ἐπιλιπόντων σοι τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀγοράσεις ταῦ-
τα. ἀναγκαῖα δὲ εἰσὶν ἐν οἷς διατρεφόμεθα, περιττὰ δὲ οἷον σκεύη
πολύτιμα καὶ στρωμναὶ ἀπαλαὶ καὶ κλῖναι διάχρῦσαι καὶ τὰ λοιπὰ.

Ἔως εἰ πτωχός, μὴ ἐπιχειρεῖ κτίζειν ὦν μετὰ χρέους ἀμαρτήσεις ρκβ
καὶ μεταβληθήσῃ, φύτευε δὲ μᾶλλον ἀμπελῶνας καὶ ἐργάζου τὴν <sup>περὶ πτωχῶν
λέγω μὴ κτί-
ζειν.</sup>
γῆν, ἢ τοὺς καρποὺς αὐτῆς ἐπιδώσει σοι καὶ ἀλύτως διατραφήσῃ.
περισευθεῖς δὲ πάντων ἄρξαι κτίζειν. χρήματα γὰρ δομήσουσιν
οἴκους καὶ ὑπὲρ αὐτὰ ὁ Θεός. τέχνην πολυκερδῆ προξενουσάν σοι
ἀχρειωσύνην εἴτε κίνδυνον μὴ μετέλθῃς, εἰ καὶ σφόδρα εἰ ἔμπειρος
αὐτῆς, οἷον παραχαράσσειν καὶ ψαλίζειν τὰ νομίματα καὶ φαρσο-
γραφεῖν καὶ βουλάς ἐπισφραγίζειν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Σὺν τούτοις καὶ τοῦτό σοι παραγγέλλω· ἐὰν ἔλθῃς εἰς ἱερατικὸν ρκγ
τάγμα τυχὸν μητροπολίτης ἢ ἐπίσκοπος γενέσθαι, μὴ ἀναδέξῃ αὐτό <sup>περὶ ἱεροσύ-
νης.</sup>
ἕως ἂν διὰ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας ἀποκαλυφθῆσῃ ἄνωθεν καὶ λάβῃς
τελείαν πληροφορίαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἰ ἐμβραδύνει ἡ θεοφάνεια,
θάρσει καὶ ἐπίμεινον καὶ ταπεινώσον σεαυτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ
ᾄψαι, μόνον ὁ βίος σου ἔστω καθαρὸς καὶ ἀνώτερος τῶν κωλυόντων
παδῶν. καὶ τί λέγω μητροπολίτην; εἰς πατριαρχικὸν θρόνον ἐὰν προ-
κρίθῃς καθεσθῆναι, χωρὶς θείας ὄψεως μὴ τολμήσῃς ἐγγχειρισθῆναι
τοὺς τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας οἶακας. τυχῶν δὲ τούτου μὴ
γίνου ἐνδοξος ὑπὸ δορυφόρων ὀψικευόμενος καὶ χρήματα σωρεύων,

1 ταύτης] ταύτην? 2 χερσὸν 4 αὐτόν] αὐτοῦ 8 οὐκ αὐτῆν
(cf. c. 156 ἐν αὐτῷ. his duobus locis solis spir. asp. in hac voce non inepte
positus est.) 9 κατὰ γένους 19 περισευθῆς 24 ἐὰν] ἵνα 25 τυχῆν

χρυσού και ἀργύρου ἐπιμελούμενος και δειπνῶν πολυτελῶν, ἀλλ' ἔστω ἡ ἐπιμέλειά σου εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖν και χήρας τρέφειν και εἰς νοσοκομεῖα και ἀνάρρυσιν αἰχμαλώτων και εἰς τὸ εἰρηνεύειν και ἀδυνάτων προϊστασθαι, και μὴ εἰς τὸ συνάπτειν οἰκίαν πρὸς οἰκίαν και ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίξειν και τὰ τοῦ πλησίον ἀφελεῖν, προφασίζόμενος ὡς οὐ τοῖς παισὶ μου ταῦτα προσφέρω, ἀλλὰ τῷ Θεῷ και τῇ ἐκκλησίᾳ μου. εἶδον γάρ ἄλλους ἀρχιερεῖς τοιαῦτα λέγοντας και ἐθαύμασα τοῦ διαβόλου τὰς πανουργίας, πῶς ἡμᾶς ἀπατᾷ ἐκ τῶν δοκούντων εἶναι εὐσεβῶν. ἐρῶ γάρ σοι· ὁ ἅγιος Νικόλαος και ὁ ἅγιος Βασίλειος και οἱ λοιποὶ ἕως ἂν ἐν τῷ κόσμῳ ἐβίουσαν τὰ ἴδια τοῖς πένησι διένειμον και ἀκτημοσύνην ἐδίδαξαν, νῦν δὲ ὁπόταν τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν κατέλαβον, τότε χρῆζουσιν ἀρπαγῆς πτωχῶν; μὴ γένοιτο. ὅτι δὲ εἶπόν σοι δεηθῆναι τοῦ Θεοῦ ἵνα ἀξιωθῆς θείας ὄψεως προτρεπομένης ἱερατεύειν σε, και πρόσεχε ἵνα μὴ ἀντὶ θείου ἀγγέλου ἀγγελὸν πονηρὸν θεᾶσῃ. ὁμως διέλθε τὸν μακάριον Κασσιανὸν και γνώσῃ τί ἔπαθεν, ὡσαύτως και ὁ θαυμαστός Ἡρῶν και ὁ Μεσοποταμηνός και ἄλλοι πολλοὶ ἀσκηταί. εἰς ἄκρον δὲ εὐλαβοῦ τὰ θεῖα. ἄκουε δὲ και τοῦ μακαρίου Γρηγορίου λέγοντος· ἀγαθὸν ὑποχωρῆσαι μικρὸν τι Θεῷ ὡς Μωϋσῆς ἐκεῖνος τὸ παλαιὸν και Ἰερεμίας ὕστερον, και, φησί, προσδραμεῖν ἐτοιμῶς καλοῦντι ὡς Ἁαρὼν τε και Ἡσαίας· μόνον εὐσεβῶς ἀμφοτέρω, τὸ μὲν διὰ τὴν οἰκειαν ἀσθένειαν, τὸ δὲ διὰ τὴν τοῦ καλοῦντος δύναμιν. ἡ μελέτη σου ἔστω νυκτός και ἡμέρας | εἰς τὰ θεῖα και εἰς τὸ ἀναπαῦσαι πτωχοῦς και πλουσίους.

περι ρκγ Τῶν συγγενῶν σου μὴ ἐπιλάβῃ και ἐπιλησθήσῃ παρά τοῦ Θεοῦ.¹
 νῶν. και τί θέλεις λέγειν πολλά; γενοῦ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα και ὁ Θεὸς ἀνταποδώσει σοι. εἰ δ' ἄλλην τινὰ ἐπιστήμην μετέρχῃ, σπούδασον ὅπως εἰς ἄκρον ταύτην ἐκμάθῃς και μὴ εἰ ἐλλιπὴς αὐτῆς. εἰ δύνασαι δὲ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἐν πείρᾳ γενέσθαι, γενοῦ, πλὴν μὴ εἰσῆς τὴν ἐπιστήμην ἣν ἐξ ἀρχῆς εἶχες και εἰς ἑτέραν μεταπέσῃς, εἰ οὐκ²
 ρκδ ἔστιν αἰσχρὰ ἢ ἐπιβλαβὴς· οὐ γὰρ λυσιτελὲς σοι ἔσται. ὁ γὰρ

1 ἀργύρου 6 παῖσι 7 ἐκκλησιᾶμου ib. λέγοντες 15 ὁμο
 15 sq. Κασσιανόν] και σιανόν 18—22 Greg. Naz. Or. I (vol. I p. 4
 ed. Par. a. 1842). 19 μικρὸν τι Θεῷ] Θεῷ τι μικρὸν Greg. Naz.
 25 ρκγ] γ in rasura. 31 λυσιτελήσοι ἔσται

ναύτης οὐ δύναται γενέσθαι στρατιώτης, ὅθεν στρατιώτης γενόμενος ^{περὶ ναύτου} ἀπώλετο, οὐδὲ ὁ νοτάριος χαλκεὺς, καὶ οὕτως καθεξῆς. εἰ δὲ καὶ τις ^{του μὴ ᾔηται} οὕτως μεταπεσὼν ἠυδοκίμησεν, ἀλλὰ σπανίως. ναύτη δὲ, λέγω σοι, ^{στρατιώτης.} μὴ δώσης ἵππον ἐποχεῖσθαι· οὐ γὰρ ἐπιμελήσεται αὐτοῦ. τὸ γὰρ
 5 πλοῖον οὔτε ἐσθίει οὔτε πίνει, καὶ νομίζει ὅτι καὶ ὁ ἵππος ὡς τὸ
 πλοῖον ὑπουργήσῃ.

Εὐχου μὴ ἐμπεσεῖν σε εἰς χεῖρας ἰατροῦ, εἰ καὶ σφόδρα ἐστὶν ^{με} ἐπιστήμων· εἴπῃ γὰρ σοὶ τὰ μὴ δεόντα. καὶ εἰ ἐστὶν ἡ ἀρρωστία σου ^{περὶ του μὴ} μικρά, ^{εμπεσῖν εἰς} μεγαλύνει αὐτὴν ὑπέρογκα καὶ, πολλοῦ, εἴπῃ, ^{χεῖρας ἰατροῦ.} τιμῆματος
 10 βοτανῶν χρεῖα σοὶ ἐστὶν· πλὴν ἐγὼ σε ἰάσομαι. λαβὼν δὲ παρὰ σοῦ
 νομίσματα, οὐκ ἐξικανοῖ, φησί, τοῦτο εἰς ἀγοράν. εἶτα καὶ ἄλλα ἑλα-
 15 βεν. | Θέλων σε δὲ τρυγᾶν εἴπῃ σοὶ φαγεῖν ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῆς
 ἀρρωστίας καὶ ἐξάψει μᾶλλον τὴν ἀρρωστίαν. καὶ πάλιν ἐπιμελήσε-
 20 ται καὶ αὐθις ἐπιτενεῖ τὸ ἄλγος. καὶ οὕτως πολλάκις ποιήσας λάβῃ
 15 παρὰ σοῦ ἃ χρεῖζει καὶ μόλις ποτὲ ἐπιμελήσεται. εἴπερ οὖν οὐ θέ-
 λῃς ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας ἰατρῶν, φαγὼν ἀρίστων εἰς κόρον, ἀπέχου
 δειπνῶν, καὶ οὐκ ὀχλήσει σε ὕλη ἐγκειμένη τῷ στομάχῳ σου. ἀλλὰ
 καὶ εἰ ἐπέλθῃ σοὶ ἀρρωστία, νήστευσον καὶ ἰαθήσῃ χωρὶς ἰατροῦ.
 σκόπει δὲ πόθεν ἡ ἀρρωστία σοὶ προσέβαλεν· εἰ μὲν ἀπὸ ψύχους,
 20 θέρμανον σεαυτὸν, εἰ δ' ἀπὸ γαστριμαργίας, ἐγκρατεύθητι, εἰ δ' ἀπὸ
 κόπου εἴτε ἡλίου, ἀναπαύθητι, καὶ ἔσῃ, μετὰ Θεόν, ἑαυτὸν ἰώμενος.
 ἐμπλαστρον δὲ μηδέποτε ἐπιθήσῃς τῇ κοιλίᾳ σου· θεις γὰρ τὸ ἐμπλα-
 25 στρον, ἴσως ὠφελήσῃ σε πρὸς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἢ καὶ ἐβδο-
 μάδα, καὶ ἔκτοτε μᾶλλον οὐκ ἀγαθὸν σοὶ ἔσται. βοήθημα δὲ ἡ ἀντί-
 26 ὀτον ἢ ποτόν οἰονδηποτοῦν μὴ πῆγς. πολλοὺς γὰρ εἶδον ἐκ ποτῶν
 ἀποθανόντας, οἱ καὶ ἰδιοθάνατοι ἐλογίσθησαν. εἰ δὲ θέλεις ποιεῖν ἵνα
 σε ὠφελήσῃ εἰς τὸν στόμαχόν σου, πῖε ἀψίνδιον. εἰ δὲ τὸ ἡπάρ σου
 πάσχεις, πῖε ῥέον ἰνδικόν, πλεον δὲ τούτου μηδέν. πάνυ γὰρ εἰσι
 βλαβεροὶ οἱ ποτοί, μᾶλλον δὲ εἰς τοὺς νέους. φλεβοτόμει δὲ ἐκ τρίτου,
 30 Φευρουαρίῳ Μαίῳ καὶ Σεπτεμβρίῳ, ἀκριζε, καὶ πλέον μηδέν. εἰ δ'
 ἀρρωστία κατεπείγει, πᾶς καιρὸς ἐπιτήδης.

τοὺς υἰοὺς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου μᾶστιζε μὴ ῥάβδῳ, ἀλλὰ

1 γενάσθαι 2 ἀπώλετο 4 ἵππον addidimus. 14 ἐπιτενεῖ
 23 ὠφελήσῃ σε] ὠφελήσαι 25 ποτῶν] τῶν 26 οἱ καὶ ἰδιοθάνατοι
 27 τὸ στόμαχόσου 29 φλεβοτόμοι 30 σεμπετρίῳ

λόγω, και οὐ μὴ μαστιγωθήσονται παρ' ἑτέρου. μέγα ἐστὶν τὸ στοχάζεσθαι και κατανοεῖν τὴν φύσιν τῶν ὄντων και πράττειν τὰ δέοντα. τινὲς θαυμαστά βουλευσάμενοι ἡστόχησαν, ἕτεροι δὲ ἀσκοπῶς και ἀσυνέτως μεγάλων ἐπέτυχον· ὄθεν οὐ χρὴ τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν ἐπαινεῖν ἢ φέγειν τὴν ἀτυχίαν, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν και τὴν πράξιν.

ρκς
περὶ τοῦ μὴ
ὑπερφανέβε-
σθαι.

Τέκνον, μὴ ὑπερηφανεύου, εἰ και μεγάλα κατορθώσεις, ἀλλὰ μνήσθητι τοῦ εἰπόντος· ἀκάθαρτος παρὰ Κυρίῳ πᾶς ὑψηλόφρων, και τὸ Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοὶς δὲ δίδωσι χάριν. ὥστε ὁ μὲν κλέπτης ἔχει πρὸς τὸν κύριον τοῦ πράγματος και ὁ μοιχὸς ἀντιτάσσεται τῷ ἀνδρὶ τῆς μοιχευθείσης, ὁ δὲ ὑπερήφανος τὸν Θεὸν 10 ἔχει ἀντιτασσόμενον.

ρκζ
περὶ τοῦ ἀγω-
νίζειν εἰς πό-
λεμον.

Στρατευθεὶς ἀνδρίζου εἰς πόλεμον, εἰ και ἀποθανεῖν μέλλεις. μνήσθητι ὅτι διὰ τοῦτο ἐστρατεύθης και οὐδεὶς ἀθάνατος. φεῦγε δὲ ἀπὸ καπηλοπολέμου· τρωθεὶς γὰρ θανήσῃ και μετὰ θάνατον ὄνειδος ἔσῃ. ἐνθα οὐ κερδαίνεις οὔτε ψυχικῶς οὔτε σωματικῶς, μὴ κοπία. 15 τὰ μυστικά σου εἰάν θέλῃς μὴ ἐκφραυσθῆναι, δι' αὐτοῦ γράφε και μὴ διὰ τοῦ νοταρίου σου.

ρκη
περὶ ἀρετῆς
και ἔργου.

Σπουδάξε διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς σου αἰδεσίμους και περιφανεὶς ἀποδείξαι τοὺς γονεῖς σου. ὁ ὑποκρινόμενος ἐκθειάζειν σε, ψέγων δὲ τὸν πατέρα σου, σὲ αὐτὸν ἀτιμάζει· ὁ γὰρ λέων λέοντα γεννᾷ και 20 ἡ ἀλώπηξ ἀλώπεκα. φύλαττε σεαυτὸν ὁπόταν μετὰ γυναικὸς ὁμιλῆς, εἰ και τῶν κοσμίων δοκεῖ εἶναι, και μὴ γίνου αὐτῇ συνήθης· οὐκ ἐκφρεύῃ γὰρ τὰ θήρατρα αὐτῆς. οἱ ὀφθαλμοὶ σου γὰρ παρατραπήσονται και ἡ καρδία σου σαλευθήσεται και οὐκ εἰς ἑαυτὸν ἔσῃ. ἐκ τριῶν γὰρ πολεμηθήσῃ ἀπὸ τοῦ διαβόλου, ἀπὸ τῆς ὀψεως και τῶν 25 λόγων αὐτῆς και ἀπὸ τῆς φύσεως. μέγα γὰρ ἐστὶ νικῆσαι ταύτην.

ρκθ
περὶ τοῦ μὴ
ἐξηθμούσθαι.

Οἱ μεγάλως θυμούμενοι μεγάλοις ἐγκλήμασι περιπίπτουσιν· οὐκ αἰσθάνονται γὰρ τί πράττουσιν. ἐπιθυμία δὲ τινες ἐλκόμενοι ὀλισθήσαντες εἰς βράαθρον κατεβλήθησαν. σὺ δὲ μὴ τῶν ἐνηδόνων, ἀλλὰ τῶν ἐπαινετῶν και μνήμης ἀξίων ἐπιθύμει· εἰ γὰρ και ἐπίπονα δοκεῖ εἶναι, 30 ἀλλ' εἰς μακρὰν εὐδηνήσει, κἂν τε σωματικὰ κἂν τε ψυχικὰ εἴεν. θάρσει, οὐδὲν ἀγαθὸν χωρὶς πόνου· ἐξ ἀκανθῶν ῥόδα και ἐξ ἰδρώτων τὰ κρεῖττονα. ἀνακείμενος ἐν κλίνῃ ἀνίστορει τὰ παρελθόντα και

5 ἐπαινεῖ   7 Προν. 16, 5.   8 Προν. 3, 34.   18 Σπουδάξαι

21 ἀλώπηγξ ἀλώπεκα   22 συνήθος   26 ταύτην] ταύ (= ταῦτα?)

ἐξ αὐτῶν διδάσκου τὰ μέλλοντα. ταῦτα γὰρ οὐκ ἀσύνετοι, ἀλλὰ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες μελετήσουσι. ἄφρων δὲ πρὸς ἃ κέχηνε σκοπῶν, ποῦ δειπνᾶ καὶ κύμβαλα, ἐπιλιπόντων δὲ αὐτὸν τῶν ἀνάγκαιων πορεύεται κατηφῆς ὡς ὁ μονογενῆ παῖδα ἀποβαλόμενος. 5 ποῦφλον δὲ πᾶσαν μηχανὴν μετελθῶν λαβεῖν τι ἀπὸ σοῦ, καὶ εἰ οὐ λάβῃ, ὄνειρον πλάσει ἀγαθὰ προξενοῦν πολλά καὶ τοῖς λόγοις σε καταθέλξας ἐκ τοῦ κόλπου σου ὡς μετὰ ἀγκίστρου ἀνασπάσει τὸ χρυσίον, καὶ μακρὰν ἀποστάς ἀπὸ σοῦ μέγα ἐπεγκαυχῆσεται καταγνώσκων σου.

1) Πρόσεχε τοῖς ἔργοις τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἀφρόνων, ἀφ' ὧν τε ^{ρλ} οὔτοι ἐποίησαν καὶ ἐξ ὧν ἔπαθον. φύλαξον μὴ ὁμόσαι ὅλως μῆτε ^{περι σοφῶν καὶ ἀφρόνων.} δικαίως μῆτε ἀδίκως, εἰ καὶ τὰ μέγιστα βλαβῆναι μέλλεις. καὶ εἰ μὲν δικαίως ὁμόσεις, κατεφρόνησας καὶ παρέβης τὸν εἰπόντα μὴ ὁμόσαι ὅλως, εἰ δὲ ἀδίκως, θάνατός σε καὶ ἀπώλεια λήψεται. μακάριος δὲ ὅς οὐκ ὤμοσε. μὴ εἴπῃς ὅτι· ἐλεήμων καὶ εὐσπλαγχνός ἐστιν ὁ Θεός, καὶ εἰ ὁμόσω, συναπαθήσει με. ἐρῶ γὰρ σοι ὅτι καὶ δίκαιός ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκπεσόντες καὶ ἀπώλεια παραδοθέντες ταῦτα λέγοντες ἀπώλονται. μὴ ἀποστής ἀπὸ Θεοῦ καὶ οὐ μὴ ἀποστή ὁ Θεός ἀπὸ σοῦ. μὴ ἀτιμάρῃς τοὺς γεγεννηκότας σε δι' αἰσχυρῶν πράξεων· πάντως γὰρ καὶ οἱ σε γεννήσαντες τοιοῦτοι νομοθήσονται.

Μέγα ἐστὶν τὸ ἔχειν τινὰ δούλον ἢ ἐλεύθερον πιστόν. καὶ εἰ ἔχεις ^{ρλα} αὐτὸν καὶ ἐνεπίστευσας αὐτῷ, τὴν δὲ θυγατέρα σου εἰς δυνατὸν μηδὲ ^{περι τοῦ ἔχειν ἀκρίβειαν εἰς τὴν ἰδίαν γηναίκα.} γνωρίζῃ, καὶ ἔξεις τὸ ἀσφαλές. εἰ γὰρ ψόγος λαληθῆ, κἄν τε ψευδής ἐστί κἄν τε ἀληθής, οὐ γινώσκεις, ὑποπτον δὲ σοι γενήσεται καὶ τὸ βρέφος, εἰ καὶ ἐκ τῆς σῆς ὀσφύος ἐστί, καὶ οὐαί τότε. μὴ ἐμπιστεύσῃς τινὶ λόγον ὅς προξενεῖ σοι κίνδυνον, εἰ καὶ ἀρετῇ διαλάμπῃ· ἢ γὰρ φύσις τῶν ἀνθρώπων ρευστὴ ἐστὶ καὶ τρεπτὴ καὶ ποτὲ μὲν τρέπεται ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὸ κακόν, ποτὲ δὲ ἐκκλίνει ἐκ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν.

ὁ δὲ θάψας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὸ ἡμισυ εἶπε καὶ τὸ πλεῖον τῆς ζωῆς αὐτοῦ συναπώλεσεν, εἶπερ ἀγαθὴ ἐστίν. καὶ εἰ μὲν ^{ρλβ}

2 requiritur μελετῶσιν, sed cf. a. 122 δομήσουσιν. 3 ἐπιληπόντων δὲ αὐτῶν τῶν 4 ἀποβαλλόμενος 5 ποῦφλον] ὑπουλος? cf. c. 20. 13 sq. Matth. 5, 34. 14 θανατώσε 16 συναπαθήση 19 γεγεννηκότασε 22 εἰ δυνατὸν? 26 προξενεῖ σοι] προξενήσοι 28 ποτε μὲν

περι ἀνδρὸς σωφρονήσει, μέγας ἔσται παρά τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις· αὐτὸς
 σῶφρονος. μὲν ἐν ἀδείᾳ πολλῇ καὶ εὐφροσύνῃ διάξει, τοὺς παῖδας ἐκτρέ-
 φων καλῶς, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ὡς ἐπὶ ὀχλήματος ἐπογηθήσονται, καὶ
 ἡ οἰκία αὐτοῦ ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει ἔσται· εἰ δὲ ὀστρω ἀκολασίας
 περιπαρῆ, μᾶλλον ἐὰν δοκεῖ σῶφρων εἶναι, εἰσερχόμενος καὶ ἐξερχό-
 μενος τῆς οἰκίας δακρύει, τῆς μακαρίας δῆθεν ἐπιμνησκόμενος, καὶ
 τὴν τοῦ οἴκου ἀμέλειαν καὶ τὴν τῶν παιδῶν κακουχίαν προβάλλε-
 ται, οἰκειώσεται δὲ γυναῖκας αἱ εἰς τὸ προξενεῖν πείραν ἔχουσιν, ἅς
 κουρκουσοῦρας καλοῦσι, τραπέζης ταύτας ἀξιώσει καὶ τὰς ἀτίμους
 τιμήσει ὁ δεῖλαιος. καὶ δούς αὐταῖς ὡν χρήζουσι, πέμπει ἐπαγγελ-
 λόμενος μεγάλα, εἰ προξενήσουσιν αὐτῷ γυναῖκα καλήν. αἱ δὲ τὴν
 κρείττονα ἐπαγγέλλονται, προμεμισθωμένοι δὲ οὔσαι παρά γυναϊκὸς
 εἰς τοῦτο, ἀπελθοῦσαι πρὸς αὐτήν, εὐρομέν σοι, φησιν, οἶον ἦθε-
 λες, ἀπόλαυσον τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. εἶτα ἐπὶ τὸν ἄθλιον ἀναστρέ-
 φουσι μεγαλύνοντες αὐτήν. καὶ καταδέλξασαι αὐτοῦ τὰ ὦτα καὶ 15
 καθ' ἡμέραν αὐτῇ τε καὶ τούτῳ πρὸς χάριν ὀμιλοῦσαι καὶ ἀπολάυσα-
 σαι ἀμφοτέρων τῶν ἀγαθῶν πείδουσιν αὐτόν. εἰώθασι γὰρ οἱ ὀστρω
 περιπαρέντες ἐξ ἀκοῆς ὀλισθαίνειν. εἶτα ἔλαβεν αὐτήν, ἡμελήθησαν
 δὲ αὐτοῦ οἱ παῖδες. ἐκείνη δὲ εἰς ἄλλους κέχηγεν ὑποτάξει τοῦτον
 ἐφιεμένη, μαγεύσασα δὲ ἄλλον ἀντ' ἄλλου ἐποίησε καὶ ἀπώλεσεν. 20
 εἰ δὲ τῶν χρησίμων ἔστιν ἐκείνη, ἐπ' εὐνῆς ἀνακειμένη καὶ τοῦ παρ-
 θενικοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἐπιμνησθεῖσα μέγα ἐστέναξε, κάκεινος ἴσως
 τῆς στεφανικῆς αὐτοῦ ἐνθυμηθεὶς ἐδάκρυσε, καὶ γέγονεν ἡ εὐνὴ πέν-
 θος. εἰ δὲ καὶ ἀμφοτέροι παῖδας ἔχοιεν, τί χειρον γένοιτ' ἄν; ἔρις καὶ 21
 μάχαι ἀπὸ πρωίας ἕως ἑσπέρας, ἐχθρα ἄσπονδος καὶ ταραχὴ κα-
 25 θημερινή. καὶ οὐς ποτε ἐπόθει ὁ πατὴρ φιλοστόργως καὶ ὀρῶν ἐτέρ-
 πετο νῦν γυναϊκὶ ἠττηθεὶς ὡς ἐχθροὺς ἔχει, οὐ φέρω, λέγων, δι'
 ὑμᾶς ταρασσεσθαι. εἶχον δὲ σοι εἰς τοῦτο εἶπεῖν πολλὰ, ἀλλ' ἄρκει,
 εἴπερ οὐκ ἐδελοκωφεῖν ἐθέλεις. τοῦτο δὲ μόνον λέγω· μακάριος ὁ φυ-
 λάσσων ταῦτα. 30

ῥλγ Παραγγέλλω δὲ σοι καὶ τοῦτο ὅτι εἰ καὶ ἐν οἰκίᾳ ἰδιάξεις, ὑπο-
 περι του ἔχειν τάσσεται δὲ σοι ὁ λαὸς τῆς χώρας, φύλασσε ἵνα μὴ ἀναισχυντήσῃ ὁ λαὸς

2 εὐφροσύνη 4 εἰρήνηκῆ 12 προμεμισθωμένοι 13 sq.
 ἡθαίλεσθ 19 εἰς ἄλλους] εἰσάγουσ 23 τῆσ iteratum. 24 ἀνφό-
 τεροι 28 εἶχον] εἶχον

κατὰ σοῦ εἶτε δικαίως εἶτε ἀδίκως καὶ βλαβήσῃ τὰ μέγιστα ψυχικῶς τε καὶ σωματικῶς. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἀπ' ἄκρας δικαιοσύνης· δικαίος γὰρ ὢν ἀδικῶν ἢ αἰσχρὸν οὐ φέρεις βλέπειν πραττόμενον, νυσούμενος δὲ ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς ταύτης ἀρετῆς ὀργίζῃ μετὰ δικαίου θυμοῦ καὶ ἀμύνη ἀξίως τοὺς ἀμαρτάνοντας. ποιήσας δὲ τοῦτο εἰς πάντας τοὺς ἀμαρτήσαντας ἤχθραναι αὐτοὺς καὶ τοὺς ὁμόφροναι αὐτῶν καὶ μελετήσαντας κατὰ σοῦ ἐπανεστῆσαν σοί.

παντίαν προ-
συχῆν.

Χρῆ οὖν εἶναι σε δίκαιον εἰς ἄκρον καὶ ἀληθῆ, πλὴν τοὺς ἀμαρτάνοντας τοιοῦτω τρόπῳ κόλαζε· τοὺς μὲν σὺ κόλαζε καὶ τιμῶρει, τοὺς δὲ ἄγων συνάθροίζε τὸν λαόν καὶ διηγοῦ αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν καὶ λέγε αὐτοῖς· κρίνατε αὐτούς. καὶ εἰ τάχα καὶ ὁμόφροναι αὐτῶν εἰσὶν, ἀλλ' οὐ δυνήσονται τὸ δίκαιον παρακρούσασθαι, ἀλλ' ἐντροπέμενοι, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ δικαίου συνωδούμενοι καὶ ἐλεγχόμενοι εἰπωσι τιμωρηθῆναι αὐτούς. καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἐλαφρότεραν καὶ συμπαθεστέραν αὐτοῖς ποιήσον τὴν τιμωρίαν ὡς σπλαγχνιζόμενος αὐτούς· εἶπον αὐτοῖς ὅτι· πάντως βαρέως ὑμᾶς κατεδίκασαν οἱ φίλοι καὶ συντρόφοι ὑμῶν, ἀλλ' ἐγὼ ἐλέησας ὑμᾶς ἐκούφισα τὴν κρίσιν, ὅτι οὐ σοφὸν ἐστὶν τὸ μετὰ ἀπονοίας παιδεύειν. τότε ἐπαινέδηση παρὰ πάντων καὶ παρ' αὐτῶν τῶν τὰς ποινὰς ὑποστάντων. τοὺς δὲ λοιποὺς λόγους ἀμυντηρίαις ἐκφοβῶν διορθοῦ, ἄλλους δὲ μετὰ καλοηθείας καὶ ἡμερότητος νουθέτει ὡς πατὴρ παῖδας ἰδίους, καὶ οὕτως καὶ τὴν ἀδικίαν δυνήσῃ ἀναστεῖλαι καὶ σεαυτὸν ἀνώτερον διατηρῆσαι πάσης ἐπιβουλῆς Θεοῦ χάριτι. τὰ δὲ ἐλάχιστα σφάλματα προσποιῶ μηδὲ ἀκηκοῖναι σε, μᾶλλον δὲ τὰ κατὰ σοῦ καὶ τὰ κατὰ ἀνθρώπων σου γινόμενα· εἰς τὰ ἑκατὸν ἐκδίκησον ἐν, ἵνα καὶ οἱ πταίσαντες εἰς σε φοβηθῶσιν, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ προσποιῶ ἄγνοιαν. εἰ δὲ θέλεις πᾶσι κατὰ τὰ πταίσματα ἀποδιδόναι, οὐ δυνήσῃ οὐδὲ σὺ οὐδὲ ἄλλος τοῦτο ποιῆσαι, ὁ δὲ βασιλεὺς, καὶ τί λέγω βασιλεὺς; ἀλλ' οὐδὲ ὁ Θεὸς τοῦτο ποιήσει. λέγει γὰρ ὁ Δαβὶδ· ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς, Κύριε, τίς ὑποστήσεται, ὅτι παρὰ σοὶ ὁ Ἰασμὸς ἐστὶ, καὶ τὸ οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησας ἡμῖν. ὁ γὰρ προφήτης Ἡλίας δίκαιος ὢν καὶ ζηλωτῆς τοῦ νόμου ἐξ ἄκρας δικαιοσύνης ἐνεκάλει τῷ

ρλδ
περὶ δικαιοσύ-
νης καὶ ἀλη-
θειας.

ρλε
περὶ τῶν πται-
σάντων.

5 ἀξίως   15 συναθεστέραν   ib. ὡς] ὁ   22 δῆνηση
23 φάλαματa   24 τὰ prius addidimus.   27 θέλις   29 sq.
Psalm. 129, 3—4.   29 ἀνομίαισ   30 sq. Psalm. 102, 10.   31 Ἡλιοῦ

Θεῷ ἀξίαν τιμωρίαν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅθεν καὶ παρὰ τοῦ φύσει ἀγαθοῦ μικρόν τι ἐγκαταλειφθεὶς δειλιάσας ἐφυγεν ἀπὸ προσώπου γυναικὸς ὁ τὸν βασιλέα ἀντ' οὐδενὸς λογισάμενος πρότερον.

ῥλζ
περι νουδ-
σίας.

Ταῦτα δὲ λέγων εὐ λέγω σοι μὴ ἀντέχεσθαι τοῦ δικαίου· ὁ γὰρ μὴ ἀντέχόμενος αὐτοῦ ἀδεὸς ἐστίν· ἀλλὰ μετὰ συνέσεως καὶ φόβου Θεοῦ. εἰ δὲ θέλεις μετὰ αὐστηρότητος καὶ ἀπονοίας κολάζειν ὡς δῆθεν τοῦ δικαίου ἀντέχόμενος, εἴτε μετὰ ὕβρεως καὶ αὐθαδείας ἀναισχυτήσουσιν, ἴσως καὶ πρὸς φόνον ὀρμήσουσιν. εἰ δὲ δυνηθῆς αὐτοὺς ἀμύνασθαι, βλαβήσονται μὲν παρὰ σοῦ, βλαβήση δὲ μᾶλλον σὺ ψυχικῶς τὰ μέγιστα, ἔση δὲ καὶ παρὰ πάντων μεμφόμενος καὶ αἱ πράξεις σου ἐξουδενωθήσονται καὶ σὺ ἀτιμασθήση.

ῥλζ
περι τοῦσ ράπ-
τοντας κατὰ
σοῦ.

Εἰ δὲ τινες ράπτουσι κατὰ σοῦ ἐπιβουλὰς διαστρέφοντες τὸν λαὸν θανατῶσαι σε, εἰ μὲν θέλεις ἔργον θεῖον ποιῆσαι, ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, καὶ ἀφεθήσονται σοὶ αἱ ἀμαρτίαι σου· εἰ δὲ θέλεις τὴν ἐντολὴν τοῦ εἰρηνικοῦ παραβῆναι, μὴ ὑποφέρων ὡς δῆθεν τὴν ἐπιβουλήν, καὶ ἀμύνασθαι αὐτοὺς ὡς κακοὺς, ἄκουσον πῶς ἂν αὐτοὺς ἀμύνασθαι δυνήση. μὴ ἀντιπαρατάξῃ αὐτοῖς· πολλοὶ γὰρ ὄντες ἐπιπέσωσι καὶ θανατώσουσί σε, ἀλλὰ μακροθύμησον, καὶ εἰ ὑβρίζουσί σε, σὺ μὴ ἀντίλεγε. οὐ πάντοτε δὲ ἔσοντα ἐπὶ τῷ αὐτῷ, καὶ ὁπόταν αὐτοὺς ἴδῃς κατ' ἀλλήλων γενομένους καὶ διασχισθέντας εἴτε καὶ ἀπομεριμνήσαντας, ἐπέλθε αὐτοῖς σοφῶς καὶ μετὰ τρόπου σωφρονισσὸν αὐτοὺς, οὓς μὲν διὰ ζημίας οὓς δὲ διὰ δαρμοῦ, ἄλλους δὲ μετὰ ὕβρεως καὶ ὀνειδισμοῦ, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τρόπου χρηστοῦ, ἐπεὶ ἀδύνατόν σοι ἐστὶ πρὸς κέντρα λακτίζειν. εἰ δὲ καὶ πρὸς πόλεμον καὶ σφαγὴν ὀρμήσουσι κατὰ σοῦ ἀδίκως, ἀντίταξον αὐτοῖς καὶ μὴ δειλιάσης. ἔση δὲ ἔργον ποιήσας ἀνθρώπινον καὶ οὐ θεῖον. εἰ δὲ διὰ σφάλμα σὸν ἐπανεστησάν σοι, διόρθωσαι αὐτό· ὁ γὰρ Θεὸς οὐ τοῖς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖ. εὐχου μὴ ἐμπεσεῖν εἰς πειρασμόν, ἐμπεσῶν δὲ στῆθι ἀτρέμας· θάρσει, οὐδεὶς ἀπειραστος. ἄνθρωπος γὰρ ὢν ἀνθρώπινως περιέπεσες συμφοραῖς· πλήν πᾶς κλύδων εἰς εὐδίαν καταλήγει.

· 2 ἐγκαταληφθεὶς 11 sq. ἡ πράξις (= οἱ πράξεις?) 13 τὸν]
τὸ πρ. μ. 15 ἀμαρτίαισσο 16 ὡς δῆθεν μὴ ὑποφέρων? 22 ἐπεδε
25 ἀδυνατόν 27 ἔση δέ] ἐσὺ δε· 27 sq. δι'σφαλμα 28 αὐτόν
29 ἐμπεῖν 31 ἀ(θρωπ)ῆνος

Ἡ δύναμις σου μὴ ἐν τοῖς χρήμασί σου, ἀλλ' ἐν τῷ νοί σου ἔστω, ^{ρλη} μᾶλλον δὲ ἐν τῷ Θεῷ. εἰ' αὐτοῦ γὰρ και ζῶμεν και κινούμεθα και ^{περι γνώσεως και μη κλοῦ- του.} ἔσμεν. εἰ εὐπάθει παρα τινος, ἀντιλαβοῦ αὐτοῦ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτοῦ, εὐ δὲ ποιήσας τινὰ μὴ ἀπαιτήσης αὐτόν συγκακοπαθῆσαι ⁵ σοι ἐν καιρῷ θλίψεώς σου. σκοτεινὸν πάθος και αὐγμῶδες ἡ δυστυχία· μέρος γὰρ αὐτὴν τιθῆμι τῆς μετὰ ταῦτα κολάσεως. εὐφράνθητι ἐν εὐτυχία, ἀλλὰ μὴ ἐπαίρου· εἶδον γὰρ ἐγὼ βασιλέα τύραννον πρωτὶ μὲν ἐν ὑπερηφανία, ἐσπέρας δὲ θρήνων ἄξιον. ὁ ἔκουσίως σκυθρωπάσας ὑπέρκειται τῶν λυπηρῶν.

¹⁰ Μὴ ὠνήση τὴν ἀρχὴν διὰ ξενίων· ὁ γὰρ ὠνούμενος ταύτην οὐκ ^{ρλδ} οἶδεν ἀληθῶς και δικαίως πράττειν. πῶς γὰρ και πράξει δικαίως; ^{περι τοῦ μὴ ξενιάζην και ἀρχην.} ὠνησάμενος γὰρ πράξιν πάντως ἃ ἔδωκεν ἀγωνίζεται περιστῆσαι εἰς κεφάλαιον και μετὰ ταῦτα εἰς κέρδος τρέχει. ἐκ τούτου οὖν και μισητός τοῖς πᾶσιν και φορτικός γίνεται. και ταῦτα μὲν οὐ στρατηγός ¹⁵ και κριταῖς συμβουλεύω μόνον ποιεῖν, ἀλλὰ και τοῖς ἐν οἰκίᾳ ἰδιάζουσι· τινὲς γὰρ μὴ ἔχοντες τὴν ἀπό τοῦ Θεοῦ τιμὴν, ἔπειτα τὴν ἀπό τοῦ βασιλέως ἀξίωσιν, σπουδαζοῦσι διὰ χρημάτων και ξενίων τιμηθῆναι ²⁰ παρὰ τῶν θεματικῶν ἀρχόντων, οἰκειωθέντες δὲ παρ' αὐτῶν και τιμηθέντες ὑποκλέπτουσι ἑαυτοὺς δουλείας τινὰς αἰσχροκερδεῖς ἀναλαβέσθαι παρ' αὐτῶν, ὅπως ἀδικήσαντες τοὺς πένητας και κερδήσαντες αὐθις εἰς ξένια τράπωνται. ἐκ τούτου οὖν συμβαίνουσι αἱ κατὰ τὸν βίον ἀνομαλῖαι. ὑμεῖς δὲ, τέκνα μου, μὴ ὠνήσησθε ποτε ἀρχὴν ^{ρμ} διὰ ξενίων, ἀλλ' ἀπό τοῦ Θεοῦ ταύτην αἰτεῖσθε· ὁ γὰρ ἀπόστολος λέγει ὅτι πᾶσα ἀρχὴ ἀπό τοῦ Θεοῦ ἐστίν. εἰ δὲ ἰδιώτης εἶ, ἐργά- ²⁵ ζου τὴν γῆν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου, κατὰ τὸν εἰπόντα· και δώη σοι τὰ ἐξ αὐτῆς. οὐκ ἀρμόζει σε γὰρ εἶναι πακτονάριον και ³⁰ πακτόνειν σεαυτὸν εἰς τὸ εἰδόναι τοῖς ἄρχουσιν | ἃ λαμβάνεις ἀπό τῶν πενήτων, και σὲ μὲν κερδαίνειν ἀμαρτίας, τοὺς δὲ λαμβάνοντας ἀπό σου κερδαίνειν χρήματα.

1 δύναμίσου 2 δι' αὐτόν? 5 sq. δυστυχία 9 τὸν λυπηρὸν. 14 ταῦτα μὲν] ταμὲν 15 συμβουλεύω μόνον] συμβουλεύομεν 17 ξενίων 24 Rom. 13, 1. 25 sqq. voluit fortasse scribere ac scripsit fortasse C.: ἐργάζου τὴν γῆν, κατὰ τὸν εἰπόντα· ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου. in nostri vero codicis scriptura vv. κατὰ τὸν εἰπόντα nisi ad ea quae sequuntur referri nequeunt. quorum similia saepius occurrunt in V. T. velut Levit. 26, 4 = Zach. 8, 12. Psalm. 84, 13. Ezech. 34, 27. 26 δώη] cf. c. 218 δώρη.

^{ρμα}
περί μαντείας. Ὁ μάντεσι προσέχων ἀμαθῆς και ιδιώτης ἐστίν, εἰ και δοκεῖ φρονεῖν· πολλοὶ γάρ θησαυροὶ εἰσιν ἐν γῆ κεχωσμένοι, και εἰ ἐγίνωσκεν ὁ μαντευόμενος, ἀνορύξας εἶπεν ἂν αὐτοῦς. ὄνειροκρίτης και ὄρνεοσκοπός, ἐπαιδός τε και ὁ ἐν παλμοῖς μαντευόμενος ὁμοιοὶ εἰσι ταῖς ἐπιστήμαις αὐτῶν αἰς προσήλωνται· ἀνύπαρκτοι γάρ εἰσι. βουλευοῦ και πρᾶττε τὰ κρείττονα· ἀστοχήσας γάρ οὐδὲν ἡδικήθης. ὁ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιστήμην ἀδόκιμος εἰς οὐδὲν εὐδοκίμησει. οὐ δυστυχῆς ἐστίν ὁ ὑπὸ τῶν βιωτικῶν περιστάσεων καταπίπτων, δυστυχῆς ἐστίν ὁ ἐκδειάζων τὰ μάταια.

^{ρμβ}
περί ἡταποιμένου δούλου μη λιπηθῆναι. Ἀδύνατόν ἐστι μὴ λιπηθῆναι δι' ὧν εὐφραίνῃ. εἶπω γάρ σοι λόγον ἀρχαῖον Λαρισαίου, Ἰωάννης αὐτῷ ὄνομα, ἐπίσκοπος δέ. πρὸς τινά γάρ εἴρηκεν· ἐάν εὐφραίνῃ ἐπὶ φίλῳ και δούλῳ, μνήσθητι ὅτι ἀνθρωπός ἐστι και ἀποθανεῖν μέλλει ὡς ἀνθρωπος, και τελευτήσαντος αὐτοῦ μὴ παραχθῆς· οὐ γάρ ὠφελήθησθαι. εἰ δὲ ἐν σκευῇ ἐνηδύνη χρυσίῳ τυχόν ἢ ἀργυρῷ ἢ ὑελίνῳ, ἔχων αὐτὸ λογιζοῦ ὅτι τὸ μὲν ἀπόλλεται τὸ δὲ κλάται. συμβάντος δὲ τούτου μὴ παραχθῆς, και οὕτως λογιζοῦ ἕκαστον και οὐ σφόδρα καταπέσης. ὁ τοιούτος δὲ και ἄλλα τινὰ εἶπε μνήμης ἄξια· διὰ δὲ τὸ οἶδα τούτον καγὼ και ἐσυνέτυχον, ἐξουσιάζοντός μου τότε εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, παρήγαγον αὐτόν εἰς τοῦτο μόνον.

βίβλον λαβίων ἰδιάζων ταύτην ἀνάγνωθι, ἀναγνοὺς δὲ ὀλίγον μὴ ἐπιχειρεῖ μετρᾶν φύλλα ἢ ἐκλέγεσθαι ἃ νομίζεις κρείττονα εἶναι και ἀναγινώσκειν ταῦτα· οὐκ ὠφελήθησθαι γάρ· ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μίας σανίδος ἣτις ἔχει τὴν ἀρχὴν γραμμάτων ἀρξάμενος ἀναγίνωσκε ταύτην ἕως οὐχ ὑπολειφθῆ ἐν αὐτῇ γράμμα, και πᾶν ὠφελήθησθαι σπερμολόγου γάρ ἔργον τὸ μὴ διελθεῖν πᾶσαν τὴν βίβλον ἐκ δευτέρου και τρίτου, ἀλλ' ἐκλέξασθαι ὀλίγα πρὸς τὸ φλυαρεῖν.

^{ρμγ}
περί του ἔχων ἡμερότητα εἰς τὸν ἔκων σου. Μὴ ἀπηνῆς ἔσο εἰς τὴν οἰκίαν σου, πλὴν φοβείσθωσάν σε οἱ ἐν αὐτῇ· φοβούμενοι γάρ σωφρονήσουσιν. ἀλλὰ και σύ φοβοῦ τοὺς ὑπερέχοντας· χρησιμὸν γάρ φόβος. φιλίαν ἐπιβλαβῆ σοι παραίτου,

3 μαντέβομενος 4 ἐν παλμοῖς] ἐπαλμοῖς 5 ἐπιστημαῖς 7 ἐσ.
οὐδεὺς στηχῆσ 11 Λαρισαίου] ut urbis nomen ita ἔθνικὸν modo simpliciter modo geminato σ scribitur in codice. 13 ὅτι] ὁ 15 χρυσίῳ (= χρυσεῖῳ?)

ib. ἀργυρῷ] γαργηρῷ 16 ἀπόλλεται τὸ δὲ κλάται 22 ἐπιχειρεῖ
23 μίας 26 ἔργον] ἔρων

καὶ μὴ αἰσχυνθῆς τοῦτο ποιῆσαι, εἰ καὶ τις σε ψέγη. ἀγγαρείαν ἡγοῦ τὸ ξένον ἄριστον· ἀβουλήτως γὰρ φάγης καὶ πίης. ἐγὼ δὲ βαρύτερον ἀγγαρείας τοῦτο ἡγησάμην, εἰ καὶ ποτε ἀπῆλθον εἰς ξένον ἄριστον. τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀνάκρινον νυκτὸς ἑαυτὸν εἰς ἅ τε
 5 ἐπραξας καὶ ἐλάλησας | καὶ ἤκουσας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. καὶ εἰ μὲν ἀγαθὰ εἰσιν, εὐχαρίστησον τῷ Θεῷ, εἰ δὲ ἐναντία, φύλαξον μὴ αὔριον ἐνολισθήσεις. οἱ ἀσκόπως καὶ μὴ μετὰ συνέσεως ὀμιλοῦντες εἰκόασιν ἀνθρώπων ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐπὶ χειμῶνος ὀδεύοντι ἄνευ κοπῆς καὶ
 10 γθέντι· ὀλισθος μὲν γὰρ συναρπάζει πόδας, γλῶσσα δὲ αὐτὴν τὴν κεφαλὴν. ἀηδὲς σαπρία καὶ βρῶμος, ἀηδέστερον δὲ λόγος ἀπρεπῆς καὶ ἄτακτος. χαλεπὸν δειλία ἀγενής. ψευσάμενος δὲ τις καὶ ἦν εἶχεν ἀλήθειαν προσαπίωλεσεν, ὑποπτοὶ δὲ λόγοι στόματος αὐτοῦ. ὁ δὲ κλέπτῃς οὐ μόνον εἰς ὃ ἐκλεψεν ἀνερευνᾶται καὶ ἐξετάζεται, ἀλλὰ
 15 καὶ εἰς ἅ οὐδὲ εἶδε. διαγνωσθεῖς τις ἅπαξ εἰς πορνείαν ἀπρόσδεκτος εἰς μαρτυρίαν. εἰ λέγει τι ἀπολέσας τις μαργαρίτην πολὺτιμον ἢ λίθους τῶν διαφανῶν καὶ τιμίων, εὖρε κρείττονας καὶ ὠνήσατο· ἀπολέσας δὲ ἀνθρωπὸν δούλον τυχόν ἢ ἐλεύθερον ἢ φίλον πιστόν καὶ ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν εὖρεῖν.

20 Σφαλερόν ἐστι μάχεσθαι μετὰ γυναικῶν, σφαλερώτερον δὲ συμφιλιάζειν αὐταῖς· καὶ ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ βλαβήσῃ. ὄφιν ἔχειν φίλον καὶ πονηρόν ἀνθρωπὸν ἐν καὶ ταῦτόν ἐστιν· ἐκ στόματος γὰρ ἀμφοτέρων ἐξέρχεται ἰὸς θανατηφόρος. οὐδέποτε ἡγάπησα ἔχειν ἑταῖρον οὐδὲ ὀμοδιαιτὸς τινι γέγονα ἰσάζοντί μοι εἰ μὴ κατὰ ἀνάγκην. ὁ μὲν
 25 γὰρ ἑταῖρος ἐλθούσης περιστάσεως καὶ συγκλεισθεὶς κάκιενος μερικῶς ἢ τελείως αἰτιάσεται τὸν ἑταῖρον καὶ τὴν κεφαλὴν κινήσει, καὶ εἰ οὐ φανερώς λαλήσει, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ εἶπη· οὐκ ἀγαθὴ μοι γέγονεν ἢ πρὸς αὐτὸν φιλία, καί· ἰδοῦ, δι' αὐτοῦ ἐν δεινοῖς συσφίγγομαι. ὃν ἰδὼν ὁ ἑταῖρος ἀλγήσῃ τὴν καρδίαν, ἐξ ἀμφοτέρων ἔχων
 30 τὴν θλίψιν, ἐκ τε τοῦ γογγυσμοῦ τοῦ ἑταίρου καὶ τῆς ἰδίας συμφορᾶς. καὶ εἰς μικρὰς μὲν ἀτυχίας εὐρεθήσεται φίλος, εἰς μεγίστην δὲ καὶ ἐπιμένουσαν συμφορὰν μηδεὶς σε πλανήσῃ· φίλος οὐκ ἔσται. ὁ δὲ ὀμοδιαιτὸς σου ὀρεγομένου σοῦ φαγεῖν ἴσως ἀνόρεκτος ἔσται εἴτε

ρμδ
 περί τοῦ μὴ
 ὀλισθῆναι δια
 γλῶττης.

ρμε
 περί τοῦ μὴ
 δικάζειν γή
 ναιον.

1 τις σε] τισε   3 βαρύτερον   6 ἐναντία   9 sq. κατενεχθέν.
 14 ανερευνάται   21 ἔχει   29 ὃ ἰδὼν?   32 μηδεὶς σε] μηδεῖς
 33 ὀμοδιαιτίσου ὀρεγομένου σὸν

μὴν τὸ ἀνάπαλιν· εἰ δὲ ὑπνώσαι βουληθῆς, ἐκεῖνος ἀγρυπνήσῃ· σὺ θελήσης συναριστῆσαι ἴσως φίλῳ σου, ἐκεῖνος δὲ γογγύσῃ. καὶ ἀπλῶς ἄλλο γνωμικὸν θέλημα ἑνὸς καὶ ἄλλο ἑτέρου, καὶ ὡσπερ τὰ τῶν ἀνθρώπων πρόσωπα οὐκ εἰσὶν ὅμοια . . . . ἀδύνατον κατὰ πάντα εὐρεθῆναι, οὕτως καὶ τῇ γνώμῃ διαφέρομεν ἀλλήλων, εἰ καὶ πλησιάζειν πῶς δοκεῖ ἕτερος γνώμῃς ἑτέρου.

ρμζ
περι τοῦ μὴ
μαχεσθαι με-
τὰ ἀδελφοῦ.

| Μὴ μάχου μετὰ ἀδελφοῦ σου, εἰ καὶ δοκεῖ σοι βλαβῆναι παρ' αὐ-
τοῦ, ἐπεὶ σὺ τε κάκεινος μισᾷδελφοὶ τοῖς πολλοῖς λογισθήσεσθε.

ἄλλο
περι τοῦ μὴ
ὑποφέρειν ὑ-
βριν αὐταδέλ-
φου.

Ἵβριζόμενου δὲ τοῦ αὐταδέλφου σου μὴ καταδέξῃ· εἰς γὰρ τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου ἡ ὑβρις ἀνατρέχει. οἱ δικάζεσθαι ἐπιέμε-
νοι ταρασσεσθαι ὀρέγονται.

ρμζ
περι τοῦ γινώ-
σκειν τὸ ἴδιον
σφάλμα.

Ὁ ἐπιγινώσκων τὸ ἑαυτοῦ σφάλμα σοφός ἐστιν, ἐπαινώ τὸν
ἀνδρεῖον, ὁ δὲ πολύβουλος καὶ πονηρός ὑπέρεκειται πάντων· οὐκ ἑαυτῷ
γὰρ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς χρήσιμος. ὁ ἐμπεσὼν ἀδίκως
εἰς πειρασμὸν μακάριος· οὐκ ἔστι πειρασμὸς ὃς μὴ εἰς ὄφελός ἐστι·
τοῦ πειραζομένου, εἴτε σωματικὸν εἴτε ψυχικόν, εἰ μετ' εὐχαριστίας
αὐτὸν φέρει ὁ πειραζόμενος.

περι τοῦ μὴ
ἐπιβουλεύει
ἄλλοτρίοις
πράγμασι.

Ὁ τοῖς ἄλλοτρίοις πράγμασιν ἐπιβουλεύων οὐ μετὰ πολὺ τῶν
ἰδίων ἀποξενωθήσεται. φυσικὸς μὲν ὁ σύμμετρος ὕπνος, ἐπιβλαβῆς
δὲ καὶ ἐπίφογος ὁ πολὺς· ὁ μὲν γὰρ ὠφέλησεν, ὁ δὲ καὶ τὰ μέγιστα
ἔβλαψε. σὺ δὲ εἴτε ἰδιάζης εἴτε ἐξουσιάζης, ἔχε εἰς τοῦτο ἀνθρωπον
τεταγμένον, ἵνα ὑπνώττοντός σου εἰ τις χρεῖαν σου ἔξει, ἐξυπνίσει σε·
πολλοὶ γὰρ οὕτως ὑπνῷ ἐνηδόμενοι ἠστούχησαν μεγάλως, ἄλλοι δὲ
καὶ ἐκινδύνευσαν. ὑπνῷ καὶ τρυφῇ μὴ δουλώσης ἑαυτόν. . . . . καὶ μὴ
κοπιῶν ἐκ πλουσίου γέγονε πένης καὶ ἐνδείης. ὁ δὲ τὸν ἴδιον ἀδελφόν
ἐν δεινοῖς βλέπων καὶ μὴ συγκαχοχούμενος αὐτῷ, ἀλλὰ παραβλέπων
αὐτόν, ἐπικατάρατός ἐστι· τί γὰρ ἀπηνέστερον τούτου;

3 γνωμικόν 4 ὅμοιο ib. intercederunt quaedam, nisi forte
ei scienda sunt v. οὐκ εἰσὶν. 7 δοκεῖ σὺ 10 sq. ἐπιεμένοι 11 ex
indice discimus periisse caput περι τοῦ ἔχειν τμηὶν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν
ἄρχοντα τῆς χώρας. 16 sq. εἴτε σωματικὸν εἴτε ψυχικόν] εἰς τε σω-
ματικὸν (possis etiam οὔτε σωματικὸς οὔτε ψυχικὸς) 20 ἐπίφογος
ib. μέγιστα 22 ἐξυπνίσει σε 24 indicavimus lacunam. 27 ἐπι-
κατάρατός

Μνήσθητι ὠδίνος μητρός σου, θηλῆς δὲ αὐτῆς μὴ ἐπιλάβῃ και ^{περὶ τιμῆς γο-}
 ἀπόδος αὐτῇ ἀγαθὰ· εἰ γὰρ και πάσης γῆς κυριεύσης και ἐν χερσὶ ^{νέων.}
 σου θησαυροὶ πάντες, οὐ δυνήσῃ τὸ ἴσον ἀνταποδοῦναι αὐτῇ. μνή-
 σθητι ὡς ἐν ἀγκάλαις ἀνέπαυσέ σε και ἀνάπαυσον αὐτήν. δεήθηθα
 5 τοῦ Θεοῦ καταλαβεῖν σε εὐχὴν πατρός σου και μητρός σου. μνήσθη-
 τι ὡς οὐδὲν ποθεινότερον ἀνθρώποις ὑπὲρ τέκνα, και εἰ μὴ ἐγέννη-
 σας, μάδε ἀπ' ἐμοῦ. ἱστοροῦσι γὰρ τινες ἱστορίαν ἀληθῆ, ὡς ἐν ὄρει
 Αἰτνης πατὴρ μετὰ υἱοῦ ξυλευόμενος, ἐξαίφνης δὲ τοῦ αἰτναίου πυρός
 ἀναδοθέντος και ὡσπερ ἐκχυθέντος και τὴν τοῦ ὄρους ὁδὸν περιλα-
 0 βόντος, μέσον εὐρέθησαν τοῦ πυρός οἱ δύο. εὐθύς οὖν· ὁ υἱὸς ἀρπάσας
 τὸν πατέρα γηραιὸν ὄντα και ἐπιθείς τοῖς ὤμοις ὤρμησε φεύγειν κα-
 ταφρονήσας μᾶλλον ἑαυτοῦ. αἰδεδθέν δὲ τὴν ἀρετὴν τοῦ νέου τὸ πῦρ
 δεῖα νέυσει, διὸ ἑαυτοῦ κατεφρόνησε σῶσαι δὲ ἠβουλήθη τὸν πατέρα,
 11 και σχεθὲν παρεχώρησεν αὐτοῖς τὴν ἐξοδον, και ἀμφοτέροι ἐσώθη-
 5 σαν. μνήμης και ἐπαίνων ἄξιοι οἱ και μετὰ τὴν ἐντεῦθεν τοῖς γονεῦ-
 σιν ἐκδημίαν διὰ χρημάτων και ἐλεημοσυνῶν τῷ Θεῷ ὑπὲρ αὐτῶν
 ἐξιλεύομενοι.

Μετὰ ἄφρονος μὴ παιζῆς· ὑβρίσει γὰρ σε και ἴσως κρατήσῃ και ^{ρνε}
 τῆς γενειᾶδος σου, και σκόπησον πόση αἰσχύνῃ σοι ἔσται. και εἰ ^{περὶ ἐλεήμο-}
 0 μὲν ἑάσεις αὐτόν, πάντες γελάσουσιν, εἰ δὲ τύψῃς αὐτόν, παρὰ πάν- ^{σύνης του μὴ}
 των μεμφθῆσῃ και λοιδορηθῆσῃ. τὸ δ' αὐτό σοι συμβήσεται και ἐπὶ ^{μετρίαζειν με-}
 τοῖς προσποιουμένοις τὸ σαλόν. λέγω σοι δὲ ἵνα ἐλεῆς και παρέχῃς ^{τὰ ἀφρόνων.}
 αὐτοῖς, τὸ δὲ παίζειν και γελᾶν μετ' αὐτῶν καταλιμπάνῃς, ἐπεὶ ἀσύμ-
 φορόν ἐστίν. εἶδον γὰρ ἐγὼ ἄλλους οἱ γελῶντες και παίζοντες μετὰ
 5 τοιοῦτου ἐφόνευσαν αὐτόν οἷς ἐπαίζον. ἀλλὰ μήτε ὑβρίζῃς μήτε τύ-
 πτης σαλόν, ὅποῖος ἂν εἴῃ. τοῦ ὑπερκειμένου τοῦ σαλοῦ ὁ ἐὰν λέγῃ ^{ρνε}
 σοι ἄκουε, πλὴν μὴ καταφρόνει αὐτοῦ· ἴσως γὰρ βούλεται σε κατα- ^{περὶ τοῦ προ-}
 πανουργεῦσασθαι διὰ τοῦ σαλοῦ. εἰς ἐμπρησμόν μὴ ἐπαίρου κατὰ τοῦ ^{σέχ(ειν) τοῦ}
 πυρός, ἀπόστηθι δὲ μᾶλλον ἐξ αὐτοῦ· πολλοὶ γὰρ ἐν αὐτῷ ἀπώλοντο, ^{σαλοῦ.}
 0 ὡσαύτως και ἐν πτώσει οἴκου ἐν συσσεισμῷ. ὁ ὀπισθεν τοῦ πλοῦτου
 κορευόμενος και ἐπιδυμῶν αὐτοῦ οὐδέποτε αὐτοῦ κορεσθήσεται, εἰ

5 sq. μνήσθητι 6 εἰ μὲν 7 sqq. multos huius historiologiae auctores
 enumerant interpretes ad Lycurgi Leoor. § 95. 9 ἐκχυθέντος (χ ex λ
 facto) 10 εὐρέθησαν 15 ἔπεινον 16 ἐλετήμοσύνων 19 τῆς]
 τά pr. m. 20 πάντες μεμφθηγελάσουσιν 26 ὑποκρινομένου τὸ
 σαλόν? ib. λέγει 27 ἴσω 30 συσεισμῷ

καὶ πάντα λήφεται. τύπωσον οὖν ὄρον ἐν αὐτῷ καὶ στῆθι τοῦ ἐπιθυμῆν τοῦ πλοῦτου, καὶ ἔξεις ἀνάπαυσιν. ὁ εἰδῶλα τοῦ πλοῦτου καὶ πορνείας ἐν τῇ αὐτοῦ φυγῇ συνιστῶν οὐδέποτε γενναῖον καὶ ἐπαίνων ἄξιον κατορθώσει, αἰσχροῖς καὶ ἀδήλοις φαντασίαις τὸν νοῦν φανταζόμενος ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, σκοτιζόμενος.

ρξ
περὶ τοῦ πρὸς
ἐλθόντος ὁμι-
λεῖν πρὸς σέ.
Ἐάν τις ἔλθῃ πρὸς σε, πᾶν ὃ ἐὰν ἐργάζῃ ἀπόθου καὶ ἀκουσον αὐτοῦ τί σοι μέλλει λέγειν, καὶ μὴ προσφάσει ἄλλης δουλείας ἀποπέμψης αὐτὸν μὴ ὁμιλήσας αὐτῷ. εἰ δὲ καὶ τάβλας ἕνεκα ἢ ἄλλου παιγνίου αὐτὸν ἀποπέμψης μὴ ὁμιλήσας αὐτῷ· τί δὲ καὶ λέγω παίγνιον· βιβλίον ἱερὸν ἂν ἐπὶ χεῖρας κατέχῃς καὶ ἀναγινώσκεις 11 καὶ ἔλθῃ τις πρὸς σε, κλείσον αὐτὸ καὶ ὁμιλήσον τῷ ἐλθόντι. εἰ δὲ ἑάσεις αὐτὸν καὶ ἀναγινώσκεις, λογισθήσῃ ὡς ὑποκριτῆς καὶ ὡς ἀνίκανος καὶ ὡς κενόδοξος. ὁπότεν δὲ κατὰ μόνας εἶ, εἰ δυνατόν, ἔστω ἢ μελέτη σου αἱ βίβλοι.

ρξη
περὶ στασιάζ-
μοῦ καὶ μούλ-
του.
Ἐάν τις μουλευσῇ καὶ βασιλέα ἑαυτὸν ἐπιφημίῃ, μὴ ἔλθῃς 11 εἰς βουλήν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπόστηθι ἐξ αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν δυνηθῆς πολεμῆσαι καὶ καταβαλεῖν αὐτὸν, πολέμησον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς τοῦ παντός εἰρήνης· εἰ δ' οὐ δύνασαι τοῦτον πολεμῆσαι, ἀπόστηθι, ὡς εἴρηται, ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κρατήσας τινὸς ὀχυρώματος μετὰ τῶν ἀνθρώπων σου, γράψον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἀγωνίζου, ὅσον δύνασαι, 2 ποιῆσαι δουλείαν, ὅπως τιμηθῆς καὶ σὺ καὶ τὰ παῖδιά σου καὶ οἱ ἀνθρωποὶ σου. εἰ δ' οὐκ ἔχεις τινὰς ἵνα κρατήσῃς ὀχυρώματος, κατὰλιπε πάντα καὶ πρόσφυγε πρὸς τὸν βασιλέα. εἰ δ' ἴσως διὰ τὴν φασιλίαν σου οὐ τολμᾷς φυγεῖν, ἔσο μὲν μετ' αὐτοῦ, ὃ δὲ νοῦς σου ἔστω πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ὁπότεν δυνηθῆς, δείξον ἔργον ἐπαίνου 28 ἄξιον· ὧν γὰρ μετ' αὐτοῦ ὑπόσυρόν τινὰς οὐς ἔχεις φίλους ὑπερφύχίους καὶ ἔργασαι αὐτὸν καὶ ἔχε πίστιν πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ οὐ μὴ διαμάρτης τῆς ἐλπίδος σου. γράφε δὲ αὐτῷ κρυφίως. καὶ εἰ μὲν οἰκεῖς εἰς κάστρον τῆς ἀνατολῆς εἴτε τῆς δύσεως, ἔχον κουλά, καὶ γένηται ἀποστασία, διανάστηθι καὶ περισύ- 30 ναζόν τινὰς καὶ πολέμησον τῷ ἀποστατήσαντι· εἰ δὲ καταγύρωθεν ὄλα θέλουν ἀποστατήσουν, περισύναζον τὰ γεννήματά σου καὶ τὰ παρα-

1 αὐτῷ (cf. c. 121)   4 ἀδήλοι (an log. ἀζήλοι?)   9 τί δεῖ καὶ
11 κλήσον   15 ἐπιφημίση?   24 νοῦσου   27 scripsissemus καὶ κατέρ-
γασαι nisi verbum simplex idem significare posse videretur. cf. c. 184 et
Cedr. I p. 653.   27 sq. Κωνσταντινουπολί   28 ἐλπίδοσσυ   30 ἔχων

βλήματά σου ἃ ἔχεις καὶ εἰσάγαγε αὐτὰ ἔνδον τοῦ κουλά, ἐπαγόρα-
 σον δὲ καὶ ἄλλα γεννήματα καὶ εἰσάγαγε αὐτὰ ἐκεῖσε, καὶ ἔχε ἐνα-
 πόθετον γέννημα ὅσον ἀρκεῖ σοὶ τε καὶ τῇ φημίλιᾳ σου καὶ τοῖς
 δούλοις καὶ ἐλευθέροις τοῖς ὀφείλουσι μετὰ σοῦ ἐποχεῖσθαι τοῖς ἵπποις
 5 καὶ ἐξέρχεσθαι εἰς παράταξιν. τὸ δ' αὐτὸ ποιησάτωσαν καὶ οἱ λοιποὶ
 μικροὶ τε καὶ μεγάλοι τῇ συμβουλῇ σου. ἔχων δὲ ἔνδον τὰ γεννή-
 ματά σου εὖ οἶδα ὡς ἐπὴνίκα δοκιμάσωσιν οἱ ἐναντίοι πολεμῆσαι
 σοι, Θεοῦ χάριτι καταβαλεῖς αὐτούς καὶ φυγάδας ποιήσεις. εἰ δὲ καὶ
 μὴ καθὼς σοι ἐνετειλάμην ποιήσεις, παθεῖν μέλλεις ὅπερ ἔπαθον ἐπὶ
 10 τῷ Σαμουήλ οἱ γονεῖς τοῦ Νικουλιτζᾶ εἰς Λάρισαν.

Ἔως γάρ ἦν ὁ μακαρίτης μου πάππος ὁ Κεκαυμένος ἐν Λαρίσῃ,
 τὴν ἀρχὴν ἔχων τῆς Ἑλλάδος, ἐδοκίμασε πολλάκις ὁ τύραννος Βουλ-
 γαρὸς Σαμουήλ τὸ μὲν ἀπὸ πολέμου τὸ δὲ καὶ μετὰ δολιότητος κα-
 τασχεῖν τὴν Λάρισαν καὶ οὐκ ἠδυνήθη, ἀλλὰ ἀπεκρούσθη καὶ ἐνε-
 15 παίχθη ὑπ' αὐτοῦ. καὶ τὸ μὲν πολεμήσας ἐδίωξεν αὐτὸν τὸ δὲ καὶ
 δώροισι αὐτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐκμειλιξάμενος, καὶ ταῦτα ποιῶν
 τὴν τε γῆν ἐν ἀδείᾳ στείρων ἐθέριζε καὶ τὸν ἴδιον λαὸν περιέσφζεν
 αὐταρκείᾳ. ὁπότεν δὲ εἶδεν αὐτὸν δυναστεύσαντα παντελῶς, ἐφή-
 19 μισεν αὐτὸν, καὶ οὕτως πάλιν αὐτὸν πραγματευσάμενος ἔσπειρε καὶ
 20 ἐθέρισεν. ἔγραψεν δὲ καὶ πρὸς τὸν πορφυρογέννητον κῦρ Βασιλεῖον
 ὅτι ἐγὼ, δέσποτά μου ἄγιε, ἀναγκασθεὶς παρὰ τοῦ ἀποστάτου προ-
 σέταξα τοῖς Λαρισαίοις καὶ εὐφήμισαν αὐτὸν, καὶ ἔσπειραν καὶ ἐθέρι-
 σαν σὺν Θεῷ. καὶ διὰ τῆς ἀντιλήψεως τῆς βασιλείας σου συνέβαλα
 τοὺς καρποὺς ἀρκοῦντας τοῖς Λαρισαίοις ἐπὶ χρόνοις τέσσαρσι, καὶ
 25 ἰδοὺ, πάλιν εἰσὶ τῆς βασιλείας σου δούλοι. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ βασι-
 λεὺς ἀπεδέξατο τὸ σόφισμα τοῦ πάππου μου. καὶ μετὰ τρεῖς ἐνιαυ-
 τοὺς προεβάλετο ἕτερον στρατηγὸν εἰς Ἑλλάδα. μὴ ἐνδημῶντος δὲ
 τοῦ πάππου μου ἐν Λαρίσῃ, ἀλλ' ἐν τῇ πόλει ὄντος, μήτε μὴν τοῦ
 στρατηγοῦ ἔχοντος ἐνέργειαν τοιαύτην εἰς τὸ σοφίσασθαι τι στρατη-
 30 γικόν, ἐλθὼν ὁ Σαμουήλ οὐκ εἶασεν αὐτούς θερίσαι, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ
 σπορᾷ ἐδίδου αὐτοῖς ἀδειαν σπείρειν, ἐν δὲ τῷ θέρει οὐ παρεχώρει αὐ-
 τοῖς τοῦ ἐξελεῖν τὸ σύνολον. τοῦτο δὲ ἐπὶ τρισὶ χρόνοις ἐποίηε, ὥστε

ρξθ
 +
 περι κεφαλῆς
 κάστρου καὶ
 φρονήμου.

ρο
 >
 περι κεφαλῆς
 μὴ ἐγνωρίζων
 τι στρατιγη-
 κῶν.

1 κουλά (item c. 188)   9 ἔπαθεν   10 νικουλιτζᾶ   17 ἐνα-
 δείασ σπέρων   19 πράγματευσάμενος (in promptu est scribere κατα-
 πραγματευσάμενος, sed cf. quae supra de ἐργάζεσθαι verbo diximus)
 23 συνέβαλλα

καὶ ἐπιλιπούσης αὐτοῖς τῆς τροφῆς, κυνῶν καὶ ὄνων καὶ ἄλλων τινῶν
 μιαρῶν ἀπεγεύσαντο κρεῶν, ἐπιλιπόντων δὲ καὶ αὐτῶν, δέρματα τὰ ἐν
 ταῖς κοπρίαις κείμενα συλλέγοντες εἴψεναν αὐτὰ καὶ ἔτρωγαν, παραμυ-
 θήσασθαι βουλόμενοι τὸν λιμὸν. ἀλλὰ καὶ γυνὴ τεθνηκότος τοῦ ἀνδρός
 αὐτῆς ἔφαγεν τὸν μηρὸν αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀφορήτου
 λιμοῦ παρέλαβεν αὐτοὺς ἀναιμωτὶ ὁ Σαμουήλ, καταδουλωσάμενος
 πάντας τοὺς Λαρισαίους ἐκτός τῆς γενεᾶς τοῦ Νικουλιτζᾶ. αὐτοὺς
 γὰρ μόνον μετοίκισεν ἀβλαβεῖς καὶ ἐλευθέρους μετὰ καὶ τῶν ὑπαρ-
 χόντων αὐτοῖς, εἰπὼν τοῦτο ὅτι· εὐχαριστῶ πάνυ τῷ πορφυρογεννήτῳ
 κύρ Βασιλείῳ ὅτι ἐδέξατο τὸν συμπέθερόν σας τὸν Κεκαυμένον ἀπὸ
 τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπήλλαξέ με τῶν τούτου σοφισμάτων.

ροα
 ἐπι νουθε-
 σίας. Καὶ εἰ μὲν νοεῖς, τέκνον μου, ὅτι οὐ δύνασαι πολεμῆσαι ἐτι τοῖς
 τεμουλτεύσασι τῷ βασιλεῖ οὐδέ ἐστι σοι ἄδεια σπείραι ἢ θερῖσαι,
 σύνελθε καὶ φημισάτωσαν τὸν ἀποστάτην οἱ ὑπὸ σέ. καταπραγμα-
 τευσαι αὐτόν πῃ μὲν διὰ δῶρων πῃ δὲ διὰ πανουργίας, καὶ γράψον
 πρὸς τὸν βασιλέα περὶ πάντων, καὶ τὴν σωτηρίαν σου πορίζου. καὶ
 ὅποταν σοι γράψῃ ὁ βασιλεὺς, ὃ εἰάν σοι γράψῃ ποιήσον καὶ οὐ μὴ
 ἀπολέσης τὸ κάστρον τοῦ βασιλέως καὶ τὸν λαόν.

ροβ
 ἐπι στρατη-
 γου φρονήμου. Εἶπω δὲ σοι τί ἔπαθεν ὁ Νικουλιτζᾶς ὁ Λαρισαῖος ἐπὶ τοῦ μακα-
 ρίτου βασιλέως τοῦ Δούκα. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς προσεπάθει αὐτῷ καὶ
 ἐπίστευε τοῖς λόγοις αὐτοῦ. μιᾶ δὲ τῶν ἡμερῶν εἶπεν πρὸς αὐτόν
 δέσποτα ἀγαθὲ, μούλτον ὀφείλει γενέσθαι εἰς Ἑλλάδα, καὶ εἰ κελεύεις
 διηγῆσμαι σοι πῶς ὀφείλει γενέσθαι. ὁ δὲ σιωπᾶν αὐτόν ἐπέτρεψεν.
 αὐτὸς δὲ προσεδόκησεν ὅτι διὰ τοὺς παρεστῶτας τότε σιωπᾶν αὐτῷ
 προσέταξεν, καὶ κατέλιπε τοῦτο προσάπαξ. ἐπὶ ἡμέρας οὖν πολλὰς
 πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον κύρι Γεώργιον τὸν Κορίνθιον ἀπερχόμενος
 ὑπεμίμνησκεν αὐτόν ἵνα εἴπῃ τῷ βασιλεῖ καὶ συντύχῃ αὐτῷ καπι-
 δίαν περὶ τῆς μελλούσης γενέσθαι ἀνταρσίας· ὁ δὲ παρεβίβαζεν αὐτόν
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἐπὶ τριάκοντα οὖν ἡμέρας κατατριβόμενος ἔνεκε
 ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ τυχῶν ἀποκρίσεως, ἀγα-
 ρογ
 ἐπι σημείου νακῆσας ὑπεχώρησεν. μᾶλλον δὲ ἐγένετο καὶ ἀστήρ κομήτης τό-
 τε, ὃν ἔλεγον οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ δοκόν εἶναι· κακοποιὸν δὲ αὐτόν ἔρα-

1 ἐπιλιπούσης 2 ἐπιλειπόντων 3 αὐτὰ] αὐτῷ 7 Νικου-
 λιτζᾶ 8 μετοίκισεν 10 συμπέθερόν (cf. c. 180) 13 τεμουλ-
 τευσαι 15 δῶρων 17 ὅποταν σοι γράψῃ 20 δούκα 22 Ἑλλάδα
 ut saepius 23 αὐτῶν 24 παρεστῶτας 26 κορίθιον 32 δοκόν] διόκον

σπον. ὁ δὲ τοιοῦτος ἦν μέγας, παρεμφερῆς δοκῶ, ἀναποδίξων κα- ^{ἀστέρος.}
 δεσπέραν ὡς ἡ σελήνη. ἦν δὲ καὶ φημιζόμενον τότε ὅτι ὁ Ῥουπέρ-
 δος ὁ Φράγγος εὐτρεπιζέται ἔλθειν καθ' ἡμῶν. καὶ τὸ μὲν λυπηθεὶς
 ὅτι οὐκ ἠθέλησεν αὐτῷ ὁμιλῆσαι ὁ βασιλεὺς, τὸ δὲ φοβηθεὶς καὶ διὰ
 5 τὰ ἐπιφημιζόμενα καὶ διὰ τὴν τοῦ τοιοῦτου ἀστέρος ἐπιφάνειαν, ὑπε-
 χώρησεν. ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰς Λάρισαν καὶ μαθὼν
 ἀκριβέστερον περὶ τῆς ἐπιβουλῆς, ἔγραψεν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν
 τοιαύτην πᾶσαν ἐπιβουλήν. ὁ δὲ (πῶς, εἰπεῖν οὐκ οἶδα) ἀπόκρισιν οὐκ
 ἔδωκεν αὐτῷ. οἱ δὲ τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν μελετῶντες οὐκ ἐτόλμη-
 10 σαν ἐκφάναι πρὸς αὐτὸν τὸ οἰνοῦν. αὐτὸς δὲ μὴ δεξάμενος ἀπόκρι-
 σιν ἀπὸ τοῦ μακαρίτου βασιλέως ἐλυπήθη. βουλόμενος δὲ καὶ κρατή-
 σαι τοὺς ἐξάρχοντας τῆς πονηρᾶς βουλῆς ἐλογίσατο οὕτως ὅτι εἰ
 μὲν κρατήσῃ αὐτοὺς καὶ οὐ τυφλώσῃ οὐδὲ ἀποκεραλίσει τούτους αὐ-
 τίκα, ἐξανάγκης ἐπαναστῆναι αὐτῷ ἔχουσιν οἱ ἑταῖροι αὐτῶν (ἦσαν
 15 γὰρ ποιήσαντες συνωμοσίαν μετὰ τῶν Βλάχων καὶ τῶν Τριχα-
 λιτῶν) καὶ ἴσως καὶ περιγένωνται αὐτοῦ καὶ ἐκτρίψωσιν αὐτὸν· εἰ δὲ
 20 καὶ ἀντιστῆναι αὐτοῖς θελήσῃ καὶ γένηται πόλεμος μέσον αὐτῶν
 καὶ σφαγῶσί τινες ἢ καὶ κρατήσας τινὰς καὶ τυφλώσῃ αὐτοὺς, πάν-
 τως ἔρεϊ αὐτῷ ὁ βασιλεὺς· ἐμὴ ἐστὶν ἡ χώρα καὶ οὐχ ἡ σῆ· καὶ περὶ
 20 τούτων ὑπέμνησάς με καὶ ἀπαξ καὶ δις, καὶ εἰ ἤθελον, ἤκουσα ἄν
 σου. σὺ δὲ πρόσταξιν ἐμὴν μὴ ἔχων πῶς ἐτόλμησας ἢ τυφλώσαι ἢ
 σφάζαι ἀνδρῖοιους; ἀλλὰ φθονήσας τὴν εὐπραγίαν αὐτῶν τοῦτο
 ἐποίησας. ἦν γὰρ ὁ μακαρίτης βασιλεὺς συμπαθὴς εἰς ταῦτα. ταῦτα
 οὖν λογισάμενος καὶ ὡς εἰ τοῦτο ποιήσοι, οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ γενή-
 25 σεται ὡς παρὰ πρόσταξιν τοῦ βασιλέως ποιήσαντι (πάντως γὰρ τὴν
 τε οἰκίαν αὐτοῦ ἐμπρήσουσιν οἱ ἀποστάται, τοὺς δὲ δύο αὐτοῦ παῖδας
 καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τὸν τε Θεόδωρον καὶ τὸν Δημήτριον,
 ἀποσφάζουσιν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, αὐτὸν δὲ εἰς τὴν πόλιν εἰσά-

1 παρεμφερῆς διῶκων 2 Ῥουπέρδος legitur supra c. 85. 4 αὐτῶν
 11 ἐλυπήθη] cf. c. 177 ἐθηράθη et διανέστην. quae formae cum etiam
 ad tertiam personam pertinere possint, tamen propter γέγονα (c. 177) et
 ὑπεισῆλθον et εἰσῆλθον (c. 179) haud dissimile veri videtur haec omnia et
 fortasse alia nonnulla ex ipsius Nicolitzae narratione, quam scilicet ille
 scriptam miserat ad Cecaumeni avum (c. 182 extr.), remansisse invito
 strategici auctore. 15 sq. τῶν βλαχῶν καὶ τῶν τριχαλιτῶν 16 αὐ-
 τοῦ] αὐτῷ 17 αὐ|τοῦ 19 αὐτὸν (an πρὸς excidit?) 20 τούτων
 22 τῆ (τῆν cod.) εὐπραγία? 24 αὐτῷ] αὐτοῦ

ξαντες κακοπαθεῖν καταλείψουσιν καὶ λιμῶ διαφθαρήναι), διέμενον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὡς μηδὲν γινώσκων, καίπερ κατασκόπους εἶχεν πολλοὺς, δι' ὧν καὶ ἐμάνθανεν τὴν βουλήν αὐτῶν, ἥτις καὶ ἦν ἡδε.

^{ροδ} Βουλήν γὰρ ἐβουλευόντο τοιαύτην· ^{περι βουλήν του μούλτου.} περὶ αὐτοῦ ὅτι· εἰ μὲν θελήσωμεν χωρὶς αὐτοῦ ποιῆσαι τι, οὐ μὴ δυνηθῶμεν πέρασ δοῦναι τῇ βουλῇ ἡμῶν· εἰ δὲ πάλιν θελήσωμεν αὐτὸν σφάζαι, καὶ οὕτως οὐδὲν ἀνύσαι δυνηθῶμεν καὶ κακοδιοικηθῆναι ἔχομεν παρ' αὐτοῦ· ἀνθρώπους γὰρ ἔχει καὶ λαὸν ἴδιον, καὶ τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα αὐτῷ πείθεται εἰς ὃ ἂν εἴπῃ. ἀλλὰ ἂς ἀποκαλύψωμεν αὐτῷ τὰ δόξαντα ἡμῖν. ὃ δὴ καὶ ἐποίησαν. ἀποστείλαντες γὰρ πρὸς αὐτὸν τοὺς ἀρχηγούς αὐτῶν, τὸν τε Ἰωάννην ἀποπρωτοσπαθάριον τὸν Γρημιανήτην καὶ Γρηγόριον τὸν Βαμβακᾶν ἀπεκάλυψαν αὐτῷ πάντα. αὐτὸς δὲ προσεποίησατο πάντα ἀγνοεῖν καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι· πάντως εἰ τι ποιήσετε ὑμεῖς, τοῦτο κάγω. τὸ ὄλον δὲ ἐσπούδαζεν ἵνα ἀφ' οὐ συνέλθῃσι πάντες, εἰ δυνηθεῖη, διαστρέψαι αὐτούς. ἐκεῖνοι δὲ εἶχον τὸ συναγώγιον αὐτῶν εἰς 15 τὴν αὔριον εἰς τὴν οἰκίαν Βεριβόου τοῦ Βλάχου. ἐπεὶ δὲ ἐμήνυσαν οὕτοι πρὸς τοὺς Βλάχους ὅτι· καὶ ὁ πρωτοσπαθᾶριος Νικουλιτζᾶς ὁ Δελφινᾶς συνῆλθε τῇ βουλῇ ἡμῶν (πρωτοσπαθᾶριος γὰρ ἦν τὸ τότε), ἐχάρησαν μεγάλως [·ὁ] καὶ ἠβουλήθησαν εἰσελθεῖν πάντες πρὸς αὐτόν. αὐτὸς δὲ μὴ μελλήσας προέλαβεν αὐτούς καὶ ἀπῆλθεν ἔνθα ἦσαν 20 συνηγμένοι. οἱτινες καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἄφνω καταπηδήσαντες ὑπήντησαν αὐτῷ πάντες δουλοπρεπῶς, ἀποβάντος δὲ αὐτοῦ τοῦ Ἰππου ἐδέξαντο καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν μέσον αὐτῶν, λέγοντες αὐτῷ· ἡμεῖς σε ὡς πατέρα καὶ αὐθέντην ἔχομεν καὶ χωρὶς σου οὐδὲν ἠδελήσαμεν ποιῆσαι τι· οὐδὲ γὰρ ἐστὶ δίκαιον. καὶ ἐπεὶ ἦλθες, εἰπέ ἡμῖν περὶ τῆς βουλῆς 25 ταύτης, τί ἔχομεν ποιῆσαι. ἐκείνου δὲ εἰρηκότος πρὸς αὐτούς ὡς· οὐκ ἀγαθὸν τοῦτό ἐστιν· προσκρούομεν γὰρ πρῶτον μετὰ τοῦ Θεοῦ ποιοῦντες αὐτὸν ἐχθρόν, ἔπειτα μετὰ τοῦ βασιλέως, ὃς δὴ καὶ παρακινήσαι ἔχει ἔθνη πολλὰ καθ' ἡμῶν καὶ ἐξαλεῖψαι ἡμᾶς. ἀλλὰ καὶ Ἰούνιος μὴν ἤδη ἐστὶ, καὶ πῶς ἔχομεν θερίσαι γενομένης 30 ταραχῆς; εἰπόντος δὲ καὶ πρὸς τοὺς Βλάχους· ποῦ εἰσὶ τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ αἱ γυναῖκες νῦν; αὐτοὶ εἶπον· εἰς τὰ ὄρη Βουλγαρίας. οὕτως

11 ἀποπρωτοσπαθᾶριον 12 τὸν αμβακᾶν pr., corr. τὸν αμβακᾶν 18 δελφινᾶς 19 μεγάλως ὁ ib. αὐτῆν 23 σε addidimus. 26 pro ^{ροε} numero in margine ornamentum est. 31 εἰπόντος 32 βουλγαρίας οὕτως

γάρ ἔχουσι τύπον, ἵνα τὰ [τῶν Βουλγάρων] κτήνη καὶ αἱ φαμίλια
 αὐτῶν εἰσὶν ἀπὸ Ἀπριλλίου μηνός ἕως Σεπτεμβρίου μηνός ἐν ὑψηλαῖς
 ὄρεσι καὶ ψυχροτάτοις τόποις. καὶ ἄρα γε, εἶπεν, οὐ μὴ διαρπάσωσι
 ταῦτα οἱ ἐκεῖσε ὄντες, ὅσοι δηλονότι εἰς μέρος εἰσὶ τοῦ βασιλέως; καὶ οἱ
 5 μὲν Βλάχοι ἀκούσαντες τούτων ἐπέισθησαν τοῖς λόγοις αὐτοῦ,.... καὶ
 εἶπον ὅτι· ἡμεῖς ἀπὸ τῆς βουλῆς ταύτης οὐκ ἐξερχόμεθα καὶ ἀποδε-
 χόμεθα τοῦτο. ὅμως κατέλειπαν πάντα καὶ ἀνεκλίθησαν τοῦ ἀριστή-
 σαι. ἐγερθέντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀρίστου καὶ ἀναπαυθέντων, ἐν
 μεσημβρία ἦλθον πάλιν πρὸς αὐτὸν πάντες ὁμοῦ, εἴτε Βλάχοι καὶ οἱ
 10 Βούλγαροι, ἀνατραπέντες παρὰ τῶν Λαρισαίων. οἱ γὰρ Λαρισαῖοι ^{ροζ}
 οἱ συγκαστρεῖται αὐτοῦ εἶπαν πρὸς αὐτούς ὅτι· αὕτη ἡ βουλή ἀπὸ τοῦ ^{περὶ φανέρω-}
 νῦν οὐ κρύπτεται, μᾶλλον δὲ ὅτι καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἐν ^{σιν βουλῆς.}
 τῇ πόλει, ὃ τε Γρηγορᾶς καὶ ὁ Παγκράτης, καὶ πάντως ἐμποδίζει
 ἡμᾶς ἵνα μαθῶν τοῦτο ὁ βασιλεὺς κρατήσῃ ἡμᾶς. τούτοις οὖν πει-
 15 σθέντες τοῖς λόγοις λέγουσιν αὐτῷ ὅτι· πάντα ὅσα ἂν λέγῃς καλὰ
 εἰσι λίαν, πλὴν οὐ συμφέρει ἡμῖν καταλιπεῖν τοῦτο. αὐτοὶ συν-
 δραμόντες πάντες καὶ κρατήσαντες αὐτὸν εἶπον· σὲ ἔχομεν ἀπὸ τῆς
 σήμερον κεφαλῆν καὶ αὐθέντην καὶ σὲ προκρίνομεν ἐν τῇ παρούσῃ
 ἀποστασίᾳ ὅπως προστασίας ἡμῖν τί ὀφείλομεν ποιῆσαι. αὐτὸς ^{ροζ}
 20 δὲ ἀπεκρούσατο αὐτούς καὶ ἄπαξ καὶ δις καὶ πολλακίς, ὡς τὴν ^{περὶ τοῦ μι-}
 εἰρήνην ἀσπαζόμενος. εἶτα ἐλθόντες τινὲς τῶν φίλων αὐτοῦ ἐξομνύ- ^{ἀκούσῃν κα-}
 25 μνοι αὐτῷ εἰς τὸν Θεὸν λέγουσιν | ὡς· εἰ μὴ συνέλθῃς τῇ βουλῇ ^{κῆν συνβου-}
 αὐτῶν, ἀπεθνήσκεις ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ὅθεν καὶ μὴ βουλόμενος ^{λῆν.}
 γέγονα αὐτοῖς κεφαλῆ, καὶ βουλόμενος θηρεῦσαι ἐθηράθην. ὅμως ἀνα-
 25 θέντες εἰς ἐκεῖνον πάντες τὴν κακὴν αὐτῶν βουλήν ἐποίησαν αὐτὸν
 ξένον τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν. διὰ δὲ τὸ μὴ ἀπολεσθῆναι καὶ διαφθα-
 ρῆναι τὴν γῆν αὐτῶν πᾶσαν καὶ τὸν λαὸν σφαγῆναι καὶ καταδουλω-
 θῆναι διανέστην ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸν τῇ φροντίδι
 πάντων. ἐξῆλθεν δὲ ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπὶ τὰ Φάρσαλα καὶ τὸν

1 βουλγάρων (apparet scribam hic et alibi in hoc nomine lineolam
 illam qua nomen proprium significatur pro circumflexo habuisse. ceterum
 non de Bulgaris hic agitur, sed de Vlachis.) 3 ψυχροτέροις? 5 la-
 cuna quam indicavimus sic fere videtur explenda: οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐπέισθη-
 σαν τοῖς λόγοις αὐτοῦ. 13 praestat scribere Παγκράτης 14 μάθῶν
 ib. τοῦτοῖς οὖν 15 λέγῃς] λεγίς 16 αὐτοῖ] εὐθύς? an αὐτίκα?
 sed fortasse ante αὐτοὶ aliqua interciderunt. 17 sq. τῆσάμερον 18 πα-
 ρουσή 24 γέγονα] cf. c. 173. ib. ἐθηρεύθην? ib. ὁμῶς ἀναθεντές

Πλήρην. ποταμός δέ ἐστιν οὗτος ὁ Πλήρης ἔχων πεδιάδα μεγάλην ἔνθεν κάκειθεν, ὡς δὴ καὶ διέρχεται μέσον τῶν Βλάχων διαιρῶν αὐτοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ τεντώσας ἐκεῖσε περιεσώρευσε τοὺς τε Βλάχους καὶ Βουλγάρους τοὺς ἐκεῖσε πλησιάζοντας, καὶ ἠδροῖσθη πρὸς αὐτὸν λαὸς πολὺς. ἀπέστειλεν δὲ καὶ εἰς τὸ Κίτρος παραταγὴν 5 μίαν, προστάξας καταλῦσαι τὸ τοιοῦτον κάστρον· ὃ καὶ ἐγένετο. ἔγραψε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι· πάντως εἰπὸν σοὶ ἀπὸ στόματος ὅτι μούλτον ὀφείλει γενέσθαι, καὶ ἄλλιν ἔγραψά σοι ἐλθῶν εἰς τὴν οἰκίαν μου περὶ τούτου, καὶ τανῦν δηλώ τῇ γαληνότητί σου· καὶ νῦν πίστευσον ὅτι ἐμούλτευσαν καὶ ἐποίησαν ἐμὲ κεφαλὴν αὐτῶν. εὐχα- 10 ρίστησον οὖν τῷ Θεῷ ὅτι ἐγὼ ὑπέχω τὸν λαὸν καὶ ἔχω καταλῦσαι τὸν τοιοῦτον μούλτον, εἴπερ ἀκούσεις μου καὶ ἐκκλίσεις ὡς σὺ ἐπ' αὐτοῖς ἐποίησας αὐξήσεις καὶ φανερώσεις. ἦν γὰρ πολλῶν νομισμάτων αὐξήσεις ποιήσας. ὃ δὲ ἐπεμψεν αὐτῷ ὄρκους φρικωδεστάτους 15 ὅτι· ὅσα ἐποίησα ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐβασίλευσα καὶ ἕως τῆς σήμερον, 15 πάντα συμπαθῶ, καὶ οὐ μὴ ἐξορισθῆ ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ μέρους σου ἢ περιορισθῆ, οὐ ζητηθῆ δημοσιακὴν βλάβην ἢ ἰδιωτικὴν, ἀλλὰ πάντα συμπαθῶ μετὰ φόβου Θεοῦ. πρὸ τοῦ δέξασθαι δὲ αὐτὸν τὸν τοιοῦτον ὄρκον ὤρμησεν κατὰ τοῦ κάστρου Σερβίων. τὸ δὲ τοιοῦτον κάστρον ἐστὶν ἐν πέτραις ὑψηλαῖς πάνυ κείμενον καὶ φάραγγιν ἀγρίαῖς 20 καὶ βαθυτάταις περικυκλούμενον. ἀπῆλθεν οὖν ἐκεῖσε, οὐκ ἠθέλον δὲ οἱ ἐκεῖσε ὄντες μετ' αὐτοῦ οὐδὲ αὐτὸς ὁ μούλτος πολεμῆσαι αὐτοῖς, ἀλλὰ ἀπελθῶν ἐκεῖσε παρέταξεν. στρατοπεδεύσας οὖν ἐνώπιον αὐτῶν ἐν τῇ πεδιάδι κάτωθεν τοῦ κάστρου, ἐμήνυσε αὐτοῖς κατελθεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ καὶ κατῆλθον πάντες ὁμοῦ καὶ ἀποβάντες τῶν ἵππων αὐτῶν 25 ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ | ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου δεδεμέναις χερσὶ, 21 λέγοντες ὅτι· ἡμεῖς δουλοὶ σοῦ ἐσμεν, καὶ εἰ κελεύεις πολυχρονίζομέν σε νῦν. αὐτὸς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι· οἶδα, ἐὰν ἀπολύσω ὑμᾶς καὶ ἀπέλθητε, ἀφ' οὗ εἰσέλθητε εἰς τὸ κάστρον οὐ μὴ φυλάγητε ἃ συνέ- 30 δεσθὲ μοι, καὶ ἤρμοζεν ἵνα κατέχω ὑμᾶς ἐνταῦθα· ἐπεὶ δὲ νόμος ἐστὶ 30 στρατηγικός ἀρχαῖος ἵνα ὁ οἰκειογνώμως ἀπερχόμενος εἴτε πρὸς βασιλέα εἴτε πρὸς τύραννον ἢ στρατηγὸν μὴ κατέχηται παρ' αὐτοῦ μὴ

ροη
περὶ ὄρκου
βασιλέως.

1 πεδιδά (α posteriori ex i facto)   3 βουλγάρους   5 κίτρος
10 ἐποίησαν   13 αὐξήσας   15 τῆσήμερον   16 σοι| σοσ   22 ὁμούλ-
τος (= ὁ Νικουλιτζᾶς? an ἠβούλετο?)   1b. πολεμῆ (cf. p. 71, 8)
27 sq. πολυχρονίζωμεν.   29 ἀπέλθετε et εἰσέλθεται   32 κατέχεται

βουλόμενος, ἀλλὰ ἀπέρχηται πάλιν πρὸς τὰ οἰκεῖα ἐλευθερίως, τούτου ἕνεκα καὶ γὰρ ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀπέλθετε μετὰ χαρᾶς εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ οὗ ψεύσεσθε οὐ μὴ φείσομαι ὑμῶν. οἱ δὲ μυρία αὐτῷ ἐπαγγειλάμενοι ὑπεχώρησαν. ἐκείνου δὲ αὐτοὺς προ-
 5 τρέψαντος ἀνελθόντες εἰς τὸ κάστρον ἤρξαντο ὑβρίζειν οἷα ἔδος ἐστὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις. λυπηθεὶς δὲ ἐκεῖνος εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν ἤρξατο τοῦ καστροπολεμεῖν αὐτοὺς διὰ τὰς ὑβρεις αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ἤθελεν πολεμῆσαι αὐτοὺς, διότι οὐδὲ ἐκουσίως ὑπεισηλθὼν τὸν μούλ-
 10 τόν, ἵνα ἀγωνίζηται εἰς τὸ φημίζεσθαι αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τὸν λαόν, ἵνα μὴ σκανδαλισθέντων ὡς κακοῦργον κατεργάσονται αὐτόν. διὰ δὲ τὰς ὑβρεις καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν εἰσηλθὼν εἰς τούτους καὶ πολεμήσας αὐτοὺς ἐν ἡμέραις δυσὶ τῇ τρίτῃ παρέλαβεν αὐτοὺς. μετὰ δὲ ταῦτα κατέλαβεν καὶ ὁ τοῦ μακαρίτου βασιλέως ὄρκος καὶ εἰκῶν. ἔχων ὄρ-
 15 τοῖς βασιλευσὶν κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν λέγουσιν, οὐκ εἰσὶν ἐν ὀρθότητι, ἀλλὰ ψεῦδος καὶ ἀδικία ἐπὶ στόματος αὐτῶν καὶ δολιότης ἐνεδρεύει ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν. ἤθελον γὰρ μὴ γενέσθαι εἰρήνην τότε, ἀλλὰ σφαγαῖς καὶ αἱμασι τῶν χριστιανῶν μολύνεσθαι τὴν γῆν. ὁ συμπεθερός μου δὲ εἰ καὶ εἰς τῆς αὐτῆς συμφορᾶν ἐπέπεσεν ἀπροσδοκῆτως, ἤχητο τῷ Θεῷ ρυσθῆναι ταύτης καὶ εἰρηνεῦσαι τὰ πράγματα. ὁ δὲ ἀγαθὸς Θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, καὶ τῇ αὐτοῦ χάριτι ἠδυνήθη εἰρηνεῦσαι πάντα ὅσα ἤθελεν.) ἔλαβεν οὖν τοὺς ὄρκους καὶ τὴν ἀγίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλων ἁγίων πολλῶν τῶν ἐν τῇ εἰκόνι ὄντων, ἠυχαρίστησεν τῷ Θεῷ τῷ τὴν εἰρήνην βρα-
 25 βεύοντι, | προσκαλεσάμενος δὲ τὸν λαὸν ἐξήνεγκεν καὶ ἐνώπιον πάντων τὰς εἰκόνας καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς, ὑπανέγνω δὲ αὐτοῖς καὶ τὸν ὄρκον καὶ προέτρεψεν αὐτοὺς εἰρηνεῦειν καὶ ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια ἀπελθεῖν. οἱ δὲ οὐκ ἤθελον, ἀλλ' ἔλεγον· πόλεμον ἐκίνησας, εἰρήνην μὴ ζῆται. ἐκείνου δὲ ἐνισταμένου τὰ πρὸς εἰρήνην ἐκεῖνοι οὐ κατένευον, φωνᾶς ἀζιέντες μεγάλας οἷα λαὸς ἀτακτος ὀφείλει ποιεῖν. προσέταξεν οὖν ἀποκλεισθῆναι ἀπὸ μὲν τῶν Βλάχων τὸν πρόκριτον αὐτῶν ἄρχοντα Σθλαβωτῶν τὸν Καρμαλάκην, ἀπὸ δὲ τῶν Λαρισαίων Θεόδωρον Σκριβονα τὸν

ροζ
 περι ἀτάκτων
 και ἀπεδευ-
 των.

ρπ
 περι τῆς ἀπο-
 στηλώσεως εἰ-
 κόνος τοῦ βα-
 σιλέως.

ρκα
 περι τοῦ ὑπό-
 δείξει αὐτῷ
 τοῦς ἄρχον-
 τας) καὶ τὸν
 δήμον.

3 ὑπὲρ οὐψεύσεσθαι 4 ἐπαγγειλάμενος 5 ἀν. ἐλθόντες (deleta post prius v una litera) δὲ εἰς ib. ἤρξατο 8 ὑψηλῶν (cf. c. 173)
 9 ἀγωνίζεται 11 εἰσηλθὼν (cf. c. 173) 13 non male post ἔχων adderetur οὖν 15 λέγοντες? 18 συμπεθερός 18 sq. συμφορῶν
 29 ὀφείλη (= φιλεῖ?) 29 sq. ἀπόκλησθῆναι

Πεταστόν. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἰδόντες τοὺς τοιοῦτους ἀπαγομένους τὴν ἐπὶ θάνατον ἐφριξαν καὶ προσπεσόντες αὐτὸν πάντες ἐζήτησαν τὸ συμπαθῆσαι αὐτὸν αὐτοὺς, λέγοντες· ποιούμεν ὃ ἂν προστάξεις ἡμῖν. ἐπικαμφθεὶς οὖν ἐκεῖνος ταῖς αὐτῶν παρακλήσεσιν συνεπάθησεν αὐτοὺς καὶ ἀναλαβόμενος τοὺς προκρίτους τῶν Βλάχων καὶ τῶν Λαρισαίων ἀπέηλθεν πρὸς τὸν κατεπάνω Βουλγαρίας Ἀνδρόνικον τὸν Φιλοκάλην, ὃς τὸν ὄρκον αὐτῷ ἐπέμψε τοῦ βασιλέως. ἤυρεν δὲ αὐτὸν εἰς τὸν Πετερίσκον, συστελλόμενον καὶ φοβούμενον αὐτὸν

ρπβ πολλά· οὐ γὰρ προσεδόκει ἀληθεύειν αὐτὸν τὴν εἰρήνην. κάκειθεν
περι τοῦ εἰ-
σῆλθεν πρὸς
τὸν βασιλέα.
δὲ εἰσῆλθεν πρὸς τὸν μακαρίτην βασιλέα ἐν τῇ πόλει, ὃς ἐδέξατο 10
αὐτὸν καλῶς, καὶ ἐπὶ τέσσαρσι μῆσι περιεπάτει ἐν τῇ πόλει ἀδεῶς
μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ εἰσελθόντων προκρίτων Βλάχων καὶ Λαρισαίων.
μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν μακαρίτην πατριάρχην Κων-
σταντινουπόλεως κύρ Ἰωάννην τὸν Ξιφιλίνον, ὡς εἴπερ βεβηλώσει ὁ
πατριάρχης τὸν ὄρκον καὶ ἀδετήσῃ τὰ συμφωνηθέντα δι' αὐτοῦ, τότε 15
ἵνα τὸν ἐργάσωται καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὡς δὲ ὁ ἀγιώτατος πα-
τριάρχης μᾶλλον ἐπεκύρωσε τὸν ὄρκον συμπαθήσας αὐτὸν μετὰ
καὶ τῶν σὺν ἐκείνῳ πάντων καὶ ἀπολύσας αὐτὸν τοῦ ἐγκλήματος,
ὠργίσθη δὲ φανερώς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὸ Ἀρμενιακὸν
εἰς τὸ κάστρον Ἀμασειας, καθεὶρξας αὐτὸν ἐν φυλακῇ τῇ λεγομένῃ 20
μαρμαρωτῇ. ἐν ἣ καὶ καθήμενος ἔγραψεν πρὸς τὸν πάππον μου τὸν

ρπγ περὶ ἀλαξοβα-
σιλείας.
Κεκαυμένον ἅπερ ἔπαθεν ἐν τῷ παντὶ βίῳ. τελευτήσαντος δὲ τοῦ
βασιλέως ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ῥωμανὸς ὁ Διγενῆς, ἀνὴρ μνημο- 25
νεύων φιλίας. ἅμα τῷ ἀναγορευθῆναι αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ ἔγραψεν πρὸς
τὸν πρωτοσύγκελλον Γεώργιον καὶ πραιτῶρα Ἀρμενιακοῦ τὸν Κορίν- 25
θιον ὅπως μὴ κωλύσῃ αὐτὸν τοῦ εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν γὰρ ὁ μα-
καρίτης Διογένης φίλος αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς, ὁπότεν ἦν κατεπάνω. ἔγραψε

ρπδ περὶ τοῦ μνη-
σθήναι τοῦ βα-
σιλείως ἀρχέ-
δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν· χαίρου καὶ εὐφραίνου ὅτι ὁ Θεὸς ἀνεβίβασέ με
εἰς τὴν βασιλειὸν ἀρχήν, καὶ ἔλθε τάχιον ὅπως εὐεργετηθῆς παρὰ τῆς
βασιλείας μου. ὃ καὶ ἐποίησεν, καὶ εἰσῆλθεν ἐν τάχει πρὸς τὴν βασι- 30

3 συναπαθῆσαι ib. δ] ὦ 5 τοὺς] τὰς 6 τῷ κατεπάνω βουλγαρίᾳ
7 αὐτῷ] αὐτοῦ 9 αὐτῶν (utrobique) 11 τέσσαρσι μῆσι] τέσσαρσι
13 τὸν μακαρίτην] μακαρίτην 14 ἰωάννην τὸν ξηφιλίνον 15 π(α)τρι-
άρχης ib. διὰ τοῦτον, τότε? 16 ἐργάσωται (=ἐργάσεται αὐτὸν
τε?) ib. σὺν αὐτὸν. 18 ἐκεῖνου 19 εἰς τὸν 21 καθήμεος
23 ρωμανῶν ὁ διγενῆς 24 ἅμα] ὃς ἅμα? 27 ὁπότεν ἦν] ὅπως
τανὺν ib. κατεπάνωσ 28 ὅτι post θεός iteratum.

λεύουσαν, προσκυνήσας και ἀπευχαριστήσας αὐτῷ περι ὧν ἐμνήσθη ^{αυ} ἀγάπη.
 αὐτοῦ. πλην οὐδὲν ἕτερον ἀγαθὸν αὐτὸν πεποίηκεν εἰ μὴ τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Γρηγόριον ἐτίμησε πρωτοσπαθάριον σπαθαροκαυδιδάτην ὄντα
 και τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Παγκρατίου ἠΰξησε τὴν βόγα. διὰ τὸν τῶν
 5 ἀνδρώπων φθόνον δὲ προσέταξεν ἐκεῖνον ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
 και πράττειν εἰ τι και βούλεται· εἶχεν γάρ εἰς αὐτὸν ὑπολήψεις ἀγα-
 θάς. διετέλεσεν οὖν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ χρόνους τέσσαρας ἀναπαυόμε-
 νος και εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ και αὐτῷ· και ἵπερ πολλῶν ὄντων τῶν δια-
 βαλλόντων αὐτὸν, ἀλλ' οὐδενὶ ἐπίστευε. ληφθεὶς οὖν ὁ μακαρίτης·
 10 παρὰ τῶν Περσῶν αἰχμάλωτος, εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλεύουσαν.
 ἦν γάρ τότε ὁ μεγαλοδοξότατος σεβαστοφόρος κύρ Νικηφόρος κριτῆς
 Πελοποννήσου και Ἑλλάδος, ἀνὴρ ἄριστος εἰς πάντα και φρονιμώτατος
 πάνυ ἀκριβῶς τε ἐξησκημένος τὴν τε στρατηγικὴν και πολιτικὴν ἐμ-
 πειρίαν, εἰ και εὐνοῦχος ἦν, μεγαλόψυχος, πάνυ ὀξύτατος, νοῶν και
 15 λέγων προχειρότατα. και εἶδεν και συνέτυχεν αὐτῷ και ἠθέλησεν
 ἐπαινεῖν αὐτὸν, διαδεχθεὶς γάρ διὰ τῆς Λαρίσου, και συνεβούλευσεν
 αὐτῷ εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει διὰ τὸ ἐκ νεότητος αὐτοκρατορεῦσαι τὸν
 πρῶτατον και ἡμερώτατον κύρ Μιχαήλ. σκεψάμενος οὖν και αὐτὸς
 ὡς ἀγαθὴ ἐστὶν ἡ συμβουλή, εἰσῆλθεν προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ, και
 20 ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς. ἤργησε δὲ ἡμέρας πολλὰς και ἑκακοπά-
 θησε διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν ἀναγκαίως δουλείας. μετὰ δὲ τοῦτο ἐβάλετο
 αὐτὸν ἀρχηγέτην τε και ἀναγραφέα τῶν τε κονταράτων και τῶν
 πλωτῶμων.

Ἰδῶν γάρ ὁ Θεὸς ὅτι ἀπὸ κακουργίας ἐκεῖνου οὐ γέγονε τὸ μούλ- ^{ρπε}
 25 τον ἐνέβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κύρ Μι- ^{περὶ θεοῦ νεύ-}
 χαήλ τοῦ ἕλεεῖν και προσπαθεῖν αὐτόν. οὐδέποτε γάρ τις ἐτόλμησεν ^{σεω.}
 ἀνταρσίαν ποιῆσαι κατὰ τοῦ βασιλέως και τῆς Ῥωμανίας πειρώμενος
 1 2017 διαφθεῖραι τὴν εἰρήνην, και οὐκ αὐτὸς διεφθάρη. διὰ ταῦτα οὖν ^{ρπς}

1 αὐτῶν 2 ἕτερος 4 βόγαν? 8 τῷ] τῶν ib. θε(ο)ν pg. m.
 12 ἀνὴρ ἄριστος] ἀνήριστος 15 αὐτῶν 16 διαδεχθῆς ib. Λαρίσου]
 cf. τῆς θαλάσσου, cuius formae exempla collegit G. Meyer: Beiträge zur
 Kunde der indogerm. Sprachen, herausg. v. A. Bezzenger, vol. I p. 228.
 21 προεβάλετο? 22 κοντάρατων 24 ἀπὸ πανουργίας? 28 post dis-
 φθάρη in codice leguntur haec verba (atramento, non minio scripta): πα-
 ραγγελω προσ τοῦς παῖδ(α)s, quae nos indicem secuti in margine colloca-
 vimus παραγγελω in παραγγελεία mutato et praemisso numero ρπς.

παραγγελία
προς τοὺς
παῖδας.
παραγγέλλω ὑμῖν, τέκνα μου ἠγαπημένα, οὓς μοι δέδωκεν ὁ Θεός,
εἰς τὸ μέρος τοῦ βασιλέως καὶ εἰς τὴν δούλωσιν αὐτοῦ εἶναι. ὁ γὰρ ἐν
Κωνσταντίνου πόλει καθεζόμενος βασιλεὺς πάντοτε νικᾷ.

ρπζ
περίαπιστίας
τον βλαχων.
Παραγγέλλω δὲ ὑμῖν καὶ τοῖς ἐξ ὑμῶν τοῦτο. ἐπεὶ δὲ τὸ τῶν
Βλάχων γένος ἄπιστόν τε παντελῶς καὶ διεστραμμένον, μήτε εἰς 5
Θεὸν ἔχον πίστιν ὀρθὴν μήτε εἰς βασιλέα μήτε εἰς συγγενῆ ἢ εἰς
φίλον, ἀλλὰ ἀγωνιζόμενον πάντας καταπραγματεύεσθαι, ψεύδεται
δὲ πολλὰ καὶ κλέπτει πάνυ, ὀμνύμενον καθεκάστην ὄρκους φρικωδε-
στάτους πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ φίλους καὶ ἀδετοῦν ῥαδίως ποιοῦν τε ἀδελ-
φοποιήσεις καὶ συντεκνίας καὶ σοφιζόμενον διὰ τούτων ἀπατᾶν τοὺς 10
ἀπλουστέρους, οὐδέποτε δὲ ἐφύλαξε πίστιν πρὸς τινα, οὐδὲ πρὸς τοὺς
ἀρχαιοτέρους βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων. πολεμηθέντες παρὰ τοῦ βασι-
λέως Τραϊανοῦ καὶ παντελῶς ἐκτριβέντες ἐάλωσαν, καὶ τοῦ βασιλέως
αὐτῶν τοῦ λεγομένου Δεκαβάλου ἀποσφαγέντος καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ
δόρατος ἀναρτηθέντος ἐν μέσῃ τῇ πόλει Ῥωμαίων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ 15
λεγόμενοι Δᾶκαι καὶ Βέσσι. ὦκουν δὲ πρότερον πλησίον τοῦ Δανουβίου
ποταμοῦ καὶ τοῦ Σάου, ὄντων ποταμὸν Σάβαν καλοῦμεν, ἔνθα Σέρβοι
ἀρτίως οἰκοῦσιν, ἐν ὄχυροῖς καὶ δυσβάταις τόποις. τούτοις θαρροῦντες
ὑπεκρίνοντο ἀγάπην καὶ δούλωσιν πρὸς τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν Ῥω-
μαίων βασιλεῖς καὶ ἐξερχόμενοι τῶν ὄχυρωμάτων ελείποντο τὰς χώ- 20
ρας τῶν Ῥωμαίων. ὅθεν ἀγανακτήσαντες κατ' αὐτῶν, ὡς εἰρηται,
διέφθειραν αὐτούς. οἱ καὶ ἐξελθόντες τῶν ἐκεῖσε διεσπάρησαν ἐν πάσῃ
τῇ Ἠπειρῷ καὶ Μακεδονίᾳ, οἱ δὲ πλείονες αὐτῶν ὦκῃσαν τὴν Ἑλ-
λάδα. εἰσὶ καὶ δειλοὶ πάνυ λαγωῶν ἔχοντες καρδίαν, θάρσος δὲ ἔχον-
τες καὶ τοῦτο ἀπὸ δειλίας. παραγγέλλω οὖν ὑμῖν ἵνα μὴ πιστεύητε 25
τούτοις τὸ σύνολον. καὶ εἰ γένηται ποτε μούλτον καὶ ὑποκρίνονται
ἀγάπην καὶ πίστιν, ἐξομνύμενοι εἰς τὸν Θεὸν φυλάξαι ταύτην, μὴ
πιστεύητε αὐτοῖς. κρεῖττον γὰρ ἐστὶν ὑμῖν μὴ ὀρκίσαι αὐτούς τὸ σύ-
νολον μήτε ὄρκον δοῦναι, ἀλλὰ παρατηρησαὶ αὐτούς ὡς κακοὺς, ἢ
ὁμοσαι ἢ δέξασθαι ὄρκον. γρηὶ οὖν μὴ πιστεύειν αὐτοῖς τὸ σύνολον, 30
πλὴν ὑποκρίνου καὶ σὺ φίλος αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ ποτε γενήσεται ἀνταρ-

5 διεστραμμένον 8 κλάπτει ib. ὀμνύμενον 10 σοφιζόμενοι
16 δακκαὶ καὶ βέσι 17 δν] δ 18 σέρβει 19 ἀγάπα 23 ἠπειρῷ,
deinde καὶ supra versum. fuitne olim ἐν πάσῃ τῇ Ἠπειρομακεδονίᾳ? de quo
genere cf. L. Ross, Reisen auf d. griech. Inseln d. ägäischen Meeres vol. II
(1843) p. 109. ib. ὤκισαν

σία εις Βουλγαρίαν, καθώς προείρηται, και ει φίλοι σου ὁμολογοῦσιν
 1 20 εἶναι ἢ και ὀμνουνται, μὴ πιστεύσης αὐτοῖς. | εἰ δὲ και τὰς γυναῖκας ρπη
 και τὰ τέκνα αὐτῶν εισάγωσιν εις τὸ κάστρον τῆς Ῥωμανίας, πρό- ρπη
 5 τρεψον εισαγαγεῖν αὐτάς, πλὴν ἔνδον τοῦ κυλά ἔστωσαν· αὐτοὶ ἐξω
 5 ἔστωσαν. και εἴπερ θέλουσιν εισέρχεσθαι εις τὰς φαιμιλίας αὐτῶν,
 δύο ἢ τρεῖς εισερχέσθωσαν· ὁπόταν δὲ αὐτοὶ ἐξέλθωσιν, ἄλλοι πάλιν
 εισερχέσθωσάν σοι. ἀκρίβειαν δὲ ἔχε ἐπὶ τῶν τειχέων και ἐπὶ τῶν
 πυλῶν πολλήν. οὕτως δὲ ποιῶν ἐν ἀσφαλείᾳ ἔση. εἰ δὲ και εἴσεις
 πολλοὺς εισελθεῖν εις τὰς φαιμιλίας αὐτῶν, προδοθήσεται τὸ κάστρον
 10 παρ' αὐτῶν και δηχθήσῃ ὑπ' αὐτῶν ὡς ὑπὸ ἀσπίδος, και τότε μνη-
 σθήσῃ τῶν παραγγελιῶν μου. ἀλλ' ἐὰν φυλάξεις ταῦτα, ἔξεις και
 αὐτοὺς ὑποχειρίους σου και σοὶ τὸ ἀφρόντιστον προσγενήσεται.

Ἐπει δὲ οἱ ἀρχαῖοι ὠρυξαν τὴν γῆν ποιήσαντες λάκκους μεγά- ρπθ
 15 λους και κειλώματα (τῷ γὰρ χώματι ἐχρήσαντο εις τύμβους), χρή- ρπθ
 15 σε και ταῦτα παραφυλάττειν, ἵνα μὴ ποιήσαντες οἱ ἐναντίοι ἐνεδρα
 ἐν αὐτοῖς και ἐκπηδήσαντες ἀφ' αὐτῶν βλάψωσι τὸν λαὸν ἡμῶν.
 ἡμεῖς γὰρ οἶδατε ὅτι μεγάλοι εἰσὶν οἱ λάκκοι ἔχοντες χώρησιν ὁ μὲν
 τριακοσίων, ὁ δὲ τετρακοσίων, ὁ δὲ και πεντακοσίων ἰππέων.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ ὁ ἐχθρὸς καστροπολεμῆσαι, μὴ ὑβρίζῃς αὐτὸν τὸ ρι
 20 σύνολον, ἀλλὰ φιλικῶς λέγε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους. ἐπὰν δὲ ρι
 20 ἔλθῃ πολεμῆσαι, πολέμησον αὐτὸν· ὑβρίζων γὰρ πρὸς ὀργὴν και
 μηγανὰς αὐτὸν κινεῖς κατὰ σοῦ. τί γὰρ σοὶ ὄφελος ἐκ τοῦ ὑβρίσαι
 και αἰσχρολογῆσαι; ἀλλὰ και εἰ τινα τῶν ἀπαιδευτῶν ἴδῃς και ἀκού-
 25 σῃς ὑβρίζοντα, ἐπιστόμισον και ἐξουδένωσον αὐτόν.

Ἐτι δὲ ὀλίγα προσθεῖς καταπαύσω τὸν λόγον, παραγγέλλων σοι
 25 μὴδὲν αὐθαδῶς και μετὰ θυμοῦ ποιήσης, ἐν παντὶ δὲ λόγῳ και ἔργῳ
 προηγείσθω σου σύνεσις και σοφία και φόβος Θεοῦ. εἰ δὲ και εὐχὴ
 συνοδεύῃ τούτοις, τὸ εὐτύχημα προπορεύσεται ἄγγελος ἀγαθὸς
 ἐμπροσθέν σου και μακάριός ἔση.

Ἐγὼ γὰρ ἁμιρὸς εἰμι λόγου· οὐ γὰρ παιδείας ἐλληνικῆς ἐν ρλα
 30 σχολῇ γέγονα, ἵνα στροφήν λόγων πορίσωμαι και εὐγλωττίαν δι- ρλα
 30 πρὸς του ευτε-

3 εισάγουσιν sive εισαγάγωσιν si scribamus, nullum erit in strategico
 exemplum coniunctivi praesentis ex ei suspensi, quod quidem pronuncia-
 tione differat ab indicativo. nam aoristi coniunctivus pro indicativo futuri
 est. 13 λάκκους et 17 λάκκοι 14 τυμβοὺς 18 τετρακοσίων]
 τριῶκοσίων 28 εὐτύχημα 29 ἐν πρὸς θέν 30 παιδεία ἐλληνικῆς

λίσε τὸν αὐ-
τού του.

δαχθῶ. καὶ οἶδα ὅτι ἐπιμέμφονται μού τινες δρασσόμενοι τὴν ἀμαθίαν μου, ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὡς ποιητικὸν τοῦτο συνέταξα πρὸς ἄλλους τινάς, ἀλλὰ πρὸς σέ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, τοὺς ἐμούς παῖδας, τοὺς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχθων, οὓς ὁ Θεὸς μοι δέδωκεν. συνέταξα δὲ ταῦτα οὐ κομποῖς τισὶ λόγοις καὶ σεσοφισμένοις μύθις, μόνον καὶ μηδὲν ἀγαθὸν ἔχουσιν, ἀλλὰ ταῦτα ἐξεθέμην ἅ τε ἐποίησα καὶ ἔπαθον καὶ εἶδον καὶ ἔμαθον, πράγματα ἀληθῆ, ἃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πράττονται καὶ γίνονται. καὶ εἰ τάχα ἰδιωτικοὶ εἰσιν οἱ λόγοι, πλὴν ἐὰν ὑγιῶς προσέχῃς τοῖς λεγομένοις, ἀληθεστάτους εὐρήσεις.

β
περὶ τοῦ μι-
λετᾶν ὅπερ
μαίλη πράξει.

Λέγω δὲ σοὶ καὶ τοῦτο ὅτι ὅποτεν βουληθῆς πράξαι τι ἔργον, διαλογίσθητι πρὸς ἑαυτόν καὶ σκόπησον ἀκριβῶς. καὶ εἰ μὲν πέποιδας ἐκπληρῶσαι τοῦτο, ποιήσον αὐτό· εἰ δὲ πολλά εἰσι τὰ ἐμποδίζοντά σε καὶ ἀμφιβαλλομένην τὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἀποτυχίαν τοῦ πράγμα-τος, μὴ ποιήσης τοῦτο· κρεῖττον γάρ σοι ἐστὶ μὴ ἀρξασθαι σε τούτου τὸ σύνολον.

σιη
περὶ τόπαρ-
χου.

Ἐὰν εἰς ἰδίαν χώραν κάστρα τυχόν ἢ χωρία ἔχῃς, εἰ δὲ ἐν αὐτοῖς τοπάρχης καὶ ἐξουσιαστής, μὴ σε πλανήσῃ πλοῦτος ἢ ἀξιώματα ἢ ὑποσχέσεις μεγάλαι τῶν βασιλέων καὶ δόξης τὴν χώραν σου βασιλεῖ καὶ ἀντ' αὐτῆς λάβῃς χρήματα καὶ κτήματα, εἰ καὶ τετραπλασίονα μέλλεις λαβεῖν, ἀλλὰ ἔχε τὴν χώραν σου κἂν μικρὰ καὶ οὐδαμινῆ ἐστὶ· κρεῖττον γάρ σοι ἐστὶν εἶναι σε φίλον αὐτεξούσιον ἢ δούλον καὶ ὑπεξούσιον. ἕως τότε γάρ θέλεις εἶναι εὐγενῆς, τίμιος καὶ ἐπαινετός καὶ ἐνδοξος παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων, ἕως ἂν εἰς τὴν χώραν σου καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν σου καὶ σὺ καὶ οἱ παῖδές σου καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐστέ. ὀπηνίκα δὲ ἀποβάλλῃ τὴν χώραν σου καὶ ἐκπέσῃ τῆς ἀρχῆς σου, προσάπαξ ἀγαπηθήσῃ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, μετ' ὀλίγον καταφρονηθήσῃ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἀντ' οὐδενός παρ' αὐτοῦ λογισθήσῃ, καὶ γνῶσῃ ὅτι δούλος καὶ οὐ φίλος εἶ. τότε καὶ ὁ ὑποχείριός σου φοβερός σοι ἔσται· εἰ γὰρ λυπήσεις αὐτόν, ἀπελθὼν πρὸς τὸν βασιλέα κατηγορήσῃ σου ὡς μελετᾶς κατ' αὐτοῦ πονηρὰ ἢ ὅτι φυγεῖν θέλεις καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν προτέραν σου χώραν, καὶ σὺ μὲν ἴσως οὐδὲ ἐνδυμηθῆναι εἶχες ὁ σου καθηγόρησε. τότε καθιεῖται κατὰ σοῦ κριτήριον φοβερόν καὶ ἀνα-

1 δρασσόμενη
12 πολλά ἴδης?
ρήσῃσσοῦ

3 προσέ
14 ποιήσης

ib. ἀδελφούσου
21 εἶναι σοι φύλον

10 δέ σοι] δέ σοι δέ
30 κατηγο-

κρινούσι σε ὡς δοῦλον πονηρὸν καὶ ἐπίβουλον. καὶ σὺ μὲν λέγων τὴν Ὀρμηνῦα το-
 10 ἀλήθειαν οὐ πιστευθήσῃ, ὃ δὲ ποτέ σου ὑποχείριος καὶ δοῦλος ψευ-
 δόμενος πιθανὰ λέγων φανήσεται καὶ τιμὰς παρὰ τοῦ βασιλέως λη-
 φεται. σὺ δὲ φημιωθήσῃ μηδὲ ἀποκριθῆναι δυνάμενος καὶ ἡ ἐκτυ-
 5 φλωθῆναι ἐξενεχθήσεταιί σοι ἀπόφασις παρὰ τοῦ κρατοῦντος ἡ ὅτι
 ἡ βασιλεία μου συμπαθεῖ σοι, στερηθήσῃ δὲ τῶν ὑπαρχόντων σοι
 καὶ ἐξορισθήσῃ ἡ ἐν φυλακῇ κατακλεισθήσῃ παρ' αὐτοῦ. καὶ τότε
 μνησθήσῃ τῆς μικρᾶς σου ἐκείνης χώρας καὶ τῆς ἐξουσίας σου καὶ
 ὡς ἀπὸ ἐλευθέρων δοῦλος γέγονας ἐκουσίως, καὶ ὁ ποτε κρίνων καὶ
 10 τιμωρῶν ἄλλους δικαίως ἔσῃ τότε ἀδίκως κατακρινόμενος καὶ τιμω-
 ρούμενος. καὶ τάχα καὶ ὁ βασιλεὺς ἵνα διέγνω ὅτι ψευδῆ κατηγορή-
 θης, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν πάλιν ἅ σοι δέδωκε καὶ ὅσα
 ὑπέσχετο παραβλέφεται τὸ δίκαιον. ἔστι δὲ σοι κρείττον ἵνα εἰ εἰς
 τὴν χώραν σου. καὶ τὸν μὲν βασιλέα τίμα καὶ ἀγάπα καὶ τοὺς συ-
 15 νηγοροῦντάς σοι πάντας.

Καὶ εἰ φρόνιμος εἶ, μὴ θελήσῃς ψεύδεσθαι τῷ βασιλεὶ καὶ λόγοις
 πιθανοῖς νομίξῃς ὑποκλέπτειν αὐτὸν καὶ δῶρα ἐξ αὐτοῦ πορίζεσθαι. σκ
 ὁ
 οὐ γὰρ ἀγαθὸν σοι ἀποβήσεται. εἶπω γάρ σοι περὶ ἐνὸς τοπάρχου τί
 ἐπαθε, τοὺς πολλοὺς παρεάσας. Ἰαδῶρα καὶ Σάλων πόλεις εἰσὶ τῆς
 20 Δαλματίας. ἦν δὲ ἐν αὐτῇ ἄρχων καὶ τοπάρχης Δοβρωνᾶς τις φρό-
 νιμος καὶ ἱκανώτατος. ἠθέλησε δὲ ποτε ἔλθειν καὶ προσκυνῆσαι τὸν
 μακαρίτην βασιλέα κύρ Ῥωμανόν τὸν Ἄργυρον, ὃ δὲ ἐφιλοτιμήσατο
 αὐτὸν δώροις καὶ τιμαῖς καὶ ἀπέλυσε εἰς τὰ ἴδια μετὰ πλοῦτου πολ-
 λοῦ. ἠδυνθεὶς οὖν ταῖς εὐεργεσίαις ἐποίησε τοῦτο καὶ αὐθις. καὶ
 25 πάλιν φιλοτιμηθεὶς, οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀλλὰ σπανίως, ὑπεχώρησε.
 τελευτήσαντος δὲ τοῦ τοιοῦτου βασιλέως ἐβασίλευσεν ὁ μακαρίτης
 βασιλεὺς κύρ Μιχαὴλ ὁ Παφλάγων, καὶ πάλιν ἦλθεν ἐν τῇ πόλει,
 συνήθης δὲ γενόμενος κατεφρονήθη. ὑποχωρῆσαι δὲ αἰτησάμενος οὐκ
 ἤξιώθη τούτου καὶ λυπηθεὶς ἤρξατο γογγύζειν. μαθόντες οὖν γογγύ-
 30 ζειν αὐτὸν οἱ τὰ τοῦ παλατιοῦ διοικούντες ἀνήνεγκαν τῷ βασιλεὶ, καὶ
 ἐσκέψαντο βουλήν τοιαύτην ὡς· αὐτὸν μὲν ἤδη ἐν χερσίν ἔχοντες τὴν
 χώραν αὐτοῦ δεσπόμεν, μηδενὸς ἀνδισταμένου. ὃ καὶ γέγονε. καὶ

περὶ τοῦ μη
 ψεύδεσθαι
 πρὸς βασιλέα.

1 λέγων] λόγον   6 στερηθήσῃ addidimus.   7 κατάκλησθήσῃ
 11 ἵνα διαγνῶ?   14 τοὺς] τοῦ   19 ἰαδῶρα   20 ἐν αὐταῖς?
 22 ρωμανῶν   28 συνήθεσ   29 τοῦτον

καθεΐραντες ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ πραιτωρίου τὸν τοιοῦτον τὴν χώραν αὐτοῦ ἀπόνως κατέσχον. τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν μετοικίσαντες ἤγαγον καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον. καὶ διετέλεσαν ἅπαντα τὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνον ἐν φυλακῇ καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ Μονομάχου ὃ τε Δοβρονᾶς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐν τῷ πραιτωρίῳ, ὃ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καταφρονηθεὶς καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογισθεὶς μόλις ἠδυνήθη ἀποδρᾶσαι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ αὐτῶν.

✓ σα
περὶ ἱστορίας
ἰθνηκοῦ.

Ἦν δὲ καὶ τις φύλαρχος τῶν Ἀράβων, ὄνομα αὐτῷ Ἀπελζαράχ. ὃς καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν ῥηθέντα βασιλέα κύρ Ῥωμανὸν ἐφιλοτιμήθη δώροις ἀξιολόγοις καὶ τιμαῖς καὶ ἀπελύθη εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως. καὶ πάλιν ἐποίησε τοῦτο, ἐκ δευτέρου δὲ κατεφρονήθη. καταφρονηθεὶς δὲ ἤθελεν ὑποχωρῆσαι καὶ οὐ συνεχωρεῖτο ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐποίησε δὲ χρόνους δύο ἐν τῇ βασιλευσῇ καδεκάστην προσδοκῶν ἐξορίαν καὶ ἀπώλειαν. ὅμως μετὰ διετῆ χρόνον ἀπέλυσεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ἴδια ἀπελθεῖν. καὶ ὑποχωρήσας καὶ περάσας τὸ σιδηρογέφυρον τὸ ἐκεῖθεν Ἀντιοχείας, προσεκαλέσατο τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἰκείους αὐτοῦ πάντας καὶ κρατήσας τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ταῖς δυσὶν αὐτοῦ χερσίν εἶπε πρὸς αὐτούς· τί τοῦτό ἐστιν; οἱ δὲ γελάσαντες εἶπον· ἡ κεφαλὴ σου, κύριε ἡμῶν. καὶ εὐχαριστῶ, φησί, τῷ Θεῷ ὅτι τῆς κεφαλῆς μου ἐν τῷ σώματι αὐτῆς οὔσης διεπέρασα εἰς Χρυσούπολιν καὶ νῦν κατέλαβον τὰ ὅρια Ἀραβίας· οἱ γὰρ σκελίζειν πειρώμενοι πίπτουσι συμποδισθέντες ὑπὸ τῆς ἰδίας τέχνης. χρὴ οὖν σε διὰ ταῦτα λέγειν καὶ πράττειν ὀρθῶς καὶ τοῖς ἰδίοις ἀρκεῖσθαι. εἰ δὲ ποτε ἐπιθυμήσης ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸ βασιλεῖον κράτος, πῆ μὲν προσκυνῆσαι εἰς τοὺς ἀγίους ναοὺς, πῆ δὲ ἰδεῖν τὴν εὐταξίαν τοῦ παλατίου καὶ τῆς πόλεως, ἅπαξ τοῦτο ποίησον, πλὴν ἔκτοτε δούλος εἶ καὶ οὐ φίλος.

σβ
περὶ ἀπόσταλ-
μένων σου.

Οἱ δὲ ἀποκρισάριοί σου εἰσερχέσθωσαν πρὸς τὸν βασιλέα, πλὴν ἀλήθειαν λεγέτωσαν αἱ γραφαὶ σου πρὸς αὐτὸν, ὡσαύτως καὶ οἱ στελλόμενοι παρὰ σοῦ φρόνιμοι ἔστωσαν καὶ ἀληθεῖς καὶ συνετοί, συνιέντες ἃ δὴ ἀκούουσι παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἃ δεῖ λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν λαλοῦντες. καὶ μὴ ἔστωσαν περιεργοί, πλὴν κρεῖττον σοὶ εἶσθαι δούλον φίλον τοῦ βασιλέως εἶναί σε εἰς τὴν χώραν σου ὄντα | ἢ σκυ-

1 πραιτωρίου 2 sq. μετοικήσαντες 5 Μονομάχου] μοναχοῦ
9 ἐλθόντα (=ἐλθὼν τὰ?) 10 παρὰ] περὶ 14 διετῆ 21 χρυσούπολιν

λέντα πρὸς τὸν βασιλέα καταφρονηθῆναι. καὶ εἰ ἐπιξενωθῆ σοὶ τις, δέχου καὶ φιλοφρόνως αὐτὸν πρόπεμπε.

Εἰ δὲ ἔχεις θάλασσαν εἰς τὴν ὑπὸ σέ χώραν, τὰ πλοῖα ἃ εἴτε ἐκουσίως διὰ πραγματείαν εἴτε ἀκουσίως ὑπὸ τῆς βασιλείας τῶν κυμάτων ἔλθωσι, λιμένουσιν καὶ ἀνάπαυσον αὐτά. καὶ εἰ οὕτως βιώσεις, παρὰ τῶν ἑμπορούντων καὶ τῶν ξένων ἐπαινεθήσῃ, καὶ πάντες φίλοι σου γνήσοι γενήσονται, καὶ ἡ χώρα σου ἀνεπιβούλευτος ἔσται, καὶ σὺ τὸ ἀμέριμνον ἔξεις. εἰ δὲ γενήσῃ ἐπηρεαστῆς δι' αἰσχροὺς κέρδος, ἐπιβουλεύθῃ διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης καὶ κακοδιοικηθῆσῃ σὺ τε καὶ ἡ χώρα σου. λέγω σοὶ δὲ ἀγάπην ἔχειν καὶ μετὰ τῶν πλησίον καὶ μετὰ τῶν ξένων καὶ πάντας κατὰ τὸ δυνατόν λιμενεύειν καὶ εὐεργετεῖν, πλὴν μὴ καταπιστεύῃς εἰς αὐτούς· οὐ γὰρ αἶδας τί τεκταίνουσι κατὰ σοῦ καὶ τῆς χώρας σου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· ἀλλὰ ἔχε ἀκρίβειαν καὶ φυλακὴν εἰς τὴν χώραν σου νυκτός τε καὶ ἡμέρας, οὐ μόνον ὀπίσταν πρὸς τινὰ ἔχῃς, ἀλλὰ καὶ ὀπίσταν εἰρήνην σοὶ βαθεῖα ἐπιπολάζει. τότε μᾶλλον ἐπιτίθενται, ὀπίσταν εἰρήνης βαθείας ἀπολαύς. λέγει γὰρ ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς θείοις εὐαγγελίοις ἐγρηγόρειν ἐν παντὶ καιρῷ· εἰ γὰρ ἐγίνωσκε, φησὶν, ὁ αἰδοεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ εἰ τάχα περὶ πνευματικῶν διαλέγεται, πλὴν εἰ καὶ ἐπὶ τοῖς βιωτικοῖς ταῦτα ἐκλάβοις καὶ φυλάξεις, οὐχ ἀμάρτης· ἐπελεύσονται γὰρ σοὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης σου καὶ καταλήσονται τὴν χώραν σου, σὲ δὲ ἀποκτενοῦσιν. εἰ δὲ δυναθῆς διαφυγεῖν, γυμνὸς ἐρημος δραπετεύσεις καὶ ἡ χώρα σου ὑπὸ τοῦ ποτὲ δοκοῦντος εἶναι φίλου σου ἐξουσιασθήσεται.

Διὸ ἀγρυπνεῖν σε δεῖ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ φυλάττειν. οὐ μόνον δὲ εἰς σέ ἐστὶν ἀσφαλῆς ἡ ἀγρυπνία καὶ φυλακὴ, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιμὴν καὶ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ ἔμπορος καὶ ὁ ναύτης καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ βίῳ τὸ αἰονοῦν μεταχειριζόμενοι μικρὸν ῥαθυμήσαντες καὶ ἀμελήσαντες ἀπώλοντο, καὶ οὐ βιωτικοὶ δὲ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ πνευματοφόροι ἄνδρες ἀρετῇ συνόντες.

σκ
περὶ τοῦ λι-
μενεῦν καὶ μὴ
κακοποιεῖν τὰ
πλοῖα.

σδδ
περὶ τοῦ εχ-
(εἶν) σε πᾶσαν
προσωχῆν
ὅταν εἰρήνην
καὶ ἀμεριμ-
νίαν.

σκε
περὶ ἐγρηγο-
ρεῖν καὶ μὴ
πρόσταθεῖν
τὸν ὕπνον.

7 φίλοισσου ib. ἔσται] ἔστω 8 γεννήσοι ἐπερεαστῆς δι
αἰσχροῦ 11 πλησίον 12 καταπιστέβην 15 sq. εἰρήνην
18 sq. Matth. 24, 43. 22 ἀμάρτης ib. εὐφροσύνης σου 24 γυ-
μνός καὶ ἐρημος? 26 ἀγρυπνεῖσει δεῖ ib. οὐ] ὁ

σκς
περι δώρων. Ἔάν σοι ἀποστείλῃ ἀκρίτης δώρα, λάμβανε μὲν αὐτὰ, ἀπόστειλλε δὲ καὶ σὺ αὐτῷ ἐξ ὧν ἔχεις, πλὴν γίνωσκε ὅτι τοῦτο ἐπιτηδεύεται ὡσάν διὰ δώρων συμφυλισθήσῃ καὶ πιστεύσεις αὐτῷ, καὶ ὁπόταν ἀμεριμνήσῃς, ἐπέλθῃ τῷ κάστρῳ σου ἢ τῇ χώρᾳ σου καὶ κατακυριεύσει αὐτῆς. καὶ γρή σε φυλάττειν ἀπὸ τῶν φίλων μᾶλλον ἢ τῶν ἐχθρῶν.

σκη
περι σατύρων
συλογισμός. [Τινὲς σπερμολόγοι, μᾶλλον δὲ τὴν ἀλήθειαν ἀναπλάττοντες ζῶν τι λέγουσι σάτυρον, ἀνθρωπάριον αὐτὸ ζωγραφίζοντες λόγῳ, φασὶ τετιμημένον καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ποιοῦντα. ἔθεν καὶ παραδεικνύουσι ἰστορίαν τινὰ ὡς ὁ μακάριος Ἀντώνιος διὰ τῆς ἐρήμου πορευόμενος πρὸς τινὰ μοναχὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον καὶ, φησὶν, ὑπέδειξε τῷ δακτύλῳ ὁ σάτυρος ἐμιλήσας καὶ ἐδηγῆσας αὐτὸν εἰς σπήλαιον, πολλὰ πρὸς τὸν μακάριον Ἀντώνιον λέξας. οὐ γρή οὖν τούτοις πιστεῦν· ἡμεῖς γὰρ ἂ εἰρήκαμεν περὶ δρακόντων, ταῦτα καὶ νῦν λέγομεν. ὁ Θεὸς δύο φύσεις ἐποίησε λογικὰς, ἀγγέλους φημί καὶ ἀνθρώπους, ἐκτός δὲ τούτων λογικόν τι οὐ παρελάβομεν. καὶ οἱ μὲν ἀγγελοὶ οἱ μὲν ἐν τῷ φωτὶ καὶ ἐν τῷ ἁγιασμῷ ἔμειναν καὶ εἰσὶν, ὁ δὲ διὰ τὴν λαμπρότητα ἕως ῥόρος σκότος γέγονε διὰ τὴν ἕπαρσιν, οἱ δὲ ἀνθρώποι λόγῳ τετιμημένοι ὠλίσθησαν ἀπὸ τῆς ὀρθῆς διανοίας πληνηθέντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας. μὴ φέρον δὲ ὁ Θεὸς τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν κατῆλθε διὰ σπλάγγνα ἐλέους, τέλειος Θεὸς ὢν, καὶ γέγονε καὶ τέλειος ἀνθρώπος χωρὶς ἁμαρτίας, ἵνα σῶσῃ τὸν κόσμον, καὶ ἐτάπεινωσεν ἑαυτὸν ἕως θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, καὶ ἀπέθανεν ἔκρουσιώς ἀνέστη τε αὐτεξουσίως καὶ συνανέστησεν ἡμᾶς καὶ ἐτίμησεν ἡμᾶς τοὺς ἔκρουσιώς ἀπειμασθέντας. οὐδαμοῦ δὲ εὔρομεν ὅτι ἐλήλυθεν καὶ πρὸς σατύρους ἢ σατύρους ἀνέστησεν. καὶ εἰ λογικός ἐστὶν ὁ σάτυρος, εἰπάτωσαν ἡμῖν ποῖος προσήτης ἢ ἀπόστολος ἢ διδάσκαλος πρὸς σατύρους ἀπεστάλη καὶ ἐδίδαξεν; ἐπεὶ εἰ λογικοὶ εἰσὶν ὡς καὶ οἱ ἀνθρώποι, εὐδὴλον ὅτι καὶ πρὸς σατύρους ἐλήλυθεν ὁ Κύριος ὡς καὶ πρὸς ἀνθρώπους. καὶ δεξιᾶτωσαν ἡμῖν τὸ εὐαγγέλιον τὸ πρὸς σατύρους. ἀλλ' ὄντως ἁμαθεῖς ταῦτα φλυαροῦσι. παρὰ τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων ἡμῶν | τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀσκησάντων ἠκούσα-

4 sq. κατακυριεύσεις 10 ἀντονηος et infra (13) ἀντώνιον
11 καὶ φησιν 13 σπήλαιον] πύλαιον 26 καὶ ἡ λογικός ἐστὶν
28 προσατήρους ib. ἐπεὶ εἰ] ἐποὶ 30 sq. προσατύρους

μεν δράκοντας και παντοίους ὄφεις, ἀσπίδα τε και βασιλίσκον, λέον-
τας και μονοκέρους και ἄλλα θηρία και γένη ζῶων, και ὄναγρον,
τρέφειν τὴν ἔρημον· σάτυρον ἀνθρώπων λογικόν οὐδέποτε παρ' αὐτῶν
ἀνηκόαμεν. τοιαύτη τις ἔστι και ἡ τῶν ἱπποκενταύρων μυθοπλαστία,
ἣν και ὁ μακάριος και ἅγιος και οἰκουμενικός διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ
Δαμασκηνός ἐλέγχει και ἀποδεικνύει ψευδῆ. ὁθεν οὐ γρηΐ, ὡς πα-
ραδέχεται ἐκτός ἀγγέλων και ἀνθρώπων ἑλλην λογικὴν φύσιν.
ὁ γὰρ τοῦτο λέγων . . . . τὸ αὐτὸ δὲ φημί και περι σκινδαφῶν και
δρακόντων.

Ἐπει δὲ και δράκοντας ἀναπλάττουσι μεταμορφουμένους εἰς ἀν-
θρώπων μορφὰς και ποτὲ μὲν ὄφεις γινόμενους μικροῦς, ποτὲ δὲ μεγί-
στους λίαν, ὄγκω και μεγέθει σώματος ὑπερβάλλοντας, ποτὲ δὲ ἀν-
θρώπους, ὡς εἶρηται, γινόμενους και μετὰ ἀνθρώπων ἐμιλοῦντας,
ἐρχομένους τε και γυναικας ἀφαρπάζοντας και ὡς ἀνθρώπους αὐ-
ταῖς συγγινόμενους, ἐροῦμεν αὐτοῖς· πόσας φύσεις λογικὰς ἐποίησεν
ὁ Θεός; και εἰ οὐ γινώσκουσιν, ἐροῦμεν αὐτοῖς· δύο, ἀγγέλους, φημί,
και ἀνθρώπους. ὁ δὲ διάβολος εἰς τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων ἦν,
ἐκουσίως δὲ ἀποστάς ἐκ τοῦ φωτός ἐν σκότει πορεύεται. ταύτας μὲν
τάς δύο λογικὰς φύσεις ἐποίησεν ὁ Θεός, ὁ δὲ δράκων ἐπεὶ ἐμίλει
μετὰ ἀνθρώπων μεταμορφούμενος και συνουσιάζων γυναιξὶ και ποτὲ
μὲν ὄφεις, ποτὲ δὲ ἀνθρώπους εἰς τῶν πολλῶν γινόμενος, εὐδὴλον ὅτι
λογικὸς ἔστι και μᾶλλον τιμώτερος ὑπὲρ ἀνθρώπων. ὅπερ οὐδὲ ἦν
οὐδὲ ἔσται. εἰπάτωσαν, και τίς τοῦτο ἰστορεῖ; ἡμεῖς γὰρ τοῖς δόγ-
μασι Μωσέως παιδόμεθα, μᾶλλον δὲ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοῦ δι'
αὐτοῦ λαλήσαντος, και οὐδαμοῦ ταῦτα λέγει. λέγει δὲ και ἡγαγεν

σδδ
περι δράκόν-
των συλλογι-
μοσ.

2 ὄναγρον 5 Ἰωάννης 8 significavimus locum mutifum esse.
ib. φησι? sed fortasse vv. τὸ αὐτὸ — δρακόντων indidem sumpta sunt
unde ea quae sequuntur quinque capita, ex Ioanne Damasceno. vid. Ioa.
Damasc. ed. Lequien. t. I p. 471. 10 Ἐπειδὴ και Ioa. ib. μετα-
μορφουμένους εἰς Ioa.] μεταμορφουμένους 11 μὲν et δὲ om. Ioa.
ib. γινόμενους] γενέσθαι Ioa. 12 σώματος et ποτὲ 14 ἐρχομένους
Ioa. ib. ἀρπάζοντας Ioa. 15 συγγενομένους (Ioa. pro vv. και — συγ-
γενομένους habet και συνουσιασμένους αὐταῖς) 18 ἐκουσίως δὲ] και
ἐκουσίως Ioa. 19 λογικὰς φύσεις] φύσεις τὰς λογικὰς Ioa. ib. ὁ Θεός
om. Ioa. 20 γυναιξὶ] ταῖς γυναιξὶ Ioa. 21 εἰς] ὡς εἰς Ioa. 22 ἀν-
θρώπων] τὸν ἀνθρώπον Ioa. 23 τουτον 23 sq. τῶ δόγματι τοῦ
Μωσέως Ioa. 25 οὐδαμοῦ et λέγει δὲ om. Ioa. 25 sqq. Gen. 2, 19.

ὁ Θεὸς πάντα τὰ ζῶα πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτὰ, καὶ ἐκάλεσεν ἕκαστον, τοῦτο ὄνομα αὐτῶν.

σλ
περὶ δρακόντων. Ὅθεν καὶ ὁ δράκων ἐν τῇ τῶν ζῶων. καὶ οὐ λέγω σοι ὅτι οὐκ ἔστι δράκων· εἰσὶ μὲν δράκοντες, πλὴν ὄφεις εἰσὶ, γινόμενοι μὲν ἐξ ἐτέρων δρακόντων, ὄντες δὲ ἀρτιγενεῖς καὶ νέοι μικροὶ εἰσιν, ἀνατραφέντες δὲ καὶ παλαιωθέντες μεγάλοι καὶ παχεῖς γίνονται, ὄγκω καὶ μεγέθει ὑπερέχοντες τῶν λοιπῶν ὄφρων. φασὶ δὲ αὐτοὺς ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα πηχῶν αὐξάνεσθαι, τῷ δὲ πάχει γίνεσθαι οἰονεῖ δοκὸν μεγάλην. ὁ δὲ Δίων ὁ Ῥωμαῖος, ὁ συγγραφάμενος περὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς δημοκρατείας Ῥώμης καὶ διηγησάμενος περὶ τοῦ πολυθρῦλῆτου πολέμου τοῦ καρχηδονίου, λέγει ὅτι Ῥηγούλου τοῦ ὑπάτου Ῥώμης πολεμοῦντος τὴν Καρχηδόνα αἰφνης δράκων ἐρπύσας ἐξω

σλα
περὶ τοῦ ἀποκτανέντος δράκοντος. τοῦ χαρακώματος τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔκειτο. ὃν καὶ τῇ προστάξει αὐτοῦ ἔκτειναν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀποδείρας αὐτὸν ἔστειλεν τὴν δορὰν αὐτοῦ τῇ συγκλήτῃ Ῥώμης μέγα θαῦμα. ἢ καὶ παρὰ τῆς αὐτῆς συγκλήτου μετρηθεῖσα, ὡς ὁ αὐτὸς Δίων λέγει, εὐρέθη ἔχουσα μῆκος ποδῶν ἑκατὸν εἴκοσι, πρὸς δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ ἦν καὶ τὸ πάχος. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα γενεὰ δρακόντων πλατείας κεφαλᾶς ἔχόντων, ὀφθαλμοὺς χρυσοειδεῖς· οὐ μὲν δὲ εἰς τοὺς τένοντας αὐτῶν κέρατα οὐδὲ γένεα εἰς τοὺς λάρυγγας αὐτῶν. ὦν δὴ τὴν γενεὰν καλοῦσιν ἀγαθοδαίμονα, λέγουσι δὲ τούτους μὴ ἔχειν ἰόν. ὁ δὲ δράκων γενεὰ ἔστι ὡς καὶ τὰ λοιπὰ θηρία, ἔχει δὲ γένειον ὡς καὶ ὁ τράγος, καὶ πρὸς τὸν τένοντα αὐτοῦ ὡς κέρας, πλὴν οὐκ ἔστι σκληρόν, ἀλλὰ σὰρξ ἔστι φαινόμενη ὡς κέρας. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ μεγάλοι καὶ χρυσοειδεῖς, γίνονται δὲ καὶ μεγάλοι καὶ μικροὶ καὶ ὡς εὐρέθῃ.

1 πᾶν ζῶον Ioa. ib. πρὸς] εἰς Ioa. 2 ἐκάλεσεν ἕκαστον] ἐκάλεσε Ioa. ib. αὐτοῦ Ioa. 4 εἰσὶ μὲν γὰρ δράκοντες Ioa. ib. μὲν ἐξ] δὲ ἐξ Ioa. 5 δὲ] γὰρ Ioa. 8 τὸ δὲ πάχος Ioa. ib. οἰονεῖ] οἶον Ioa. 10 καὶ τῆς] καὶ περὶ τῆς Ioa. 10 sq. πολυθρῦλῆτου (πολυθρῦλλῆτου Ioa.) 11 ρηγούλος 12 αἰφνης] ἐξάφνης Ioa. 13 τοῦ Ῥωμαίου στρατοῦ Ioa. ib. καὶ om. Ioa. 14 ἀποδείραντες Ioa. ib. ἔστειλε Ioa. 15 ἢ om. Ioa. 16 συγκλ.μετρ.] μετρ.συγκλ. Ioa. ib. ὡς αὐτὸς ὁ Δίων ἔλεγε Ioa. 17 ἑκατον Ioa. ib. δὲ om. Ioa. 18 sq. πλατεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν κεφαλὴν Ioa. 19 οὐ μὲν—αὐτῶν] οἷς μὲν εἰς τὸν τένοντα αὐτοῦ Ioa. 20 οὐδὲ] ἐτέροις δὲ Ioa. ib. τὸν λάρυγγα Ioa. ib. ὦν τὴν γενεὰν αὐτῶν Ioa. 22 ἔστιν Ioa. ib. ταληπχθηρία ib. γένειον] γένεα Ioa. 23 τὸν Ioa.] τὴν 23—24 πλὴν—κέρας] om. Ioa. 25 καὶ μεγάλοι] μέγχοι Ioa. ib. καὶ ὡς εὐρέθῃ (ita cod.) om. Ioa.

πᾶσαι δὲ αἱ γενεαὶ τῶν ὄφρων καὶ ἰοβόλοι εἰσὶ, μόνος δὲ ὁ δράκων
 ἰὸν οὐκ ἔχει. μυθολογοῦσι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὑπὸ τῆς βροντῆς διωκό-
 5 μενος ὁ δράκων ἀναλαμβάνεται εἰς ἀέρα καὶ θανατοῦται. ἐγὼ δὲ
 ταῦτα ἀκούσας ἐγέλασα, πῶς ποτὲ μὲν ἀνθρωπόμορφον αὐτὸν καὶ
 10 λογικὸν ποιῶσι, ποτὲ δὲ ὄφιν, ποτὲ δὲ Θεῶ ἀντιπαττόμενον καὶ
 ὑπὸ Θεοῦ διωκόμενον. ὄντως σφαλερόν ἢ ἀμαθία· μέγιστα γὰρ
 βλαπτόμεθα ἐκ τοῦ μὴ ἀναγινώσκειν τὰς θείας βίβλους καὶ ἐρευνᾶν
 αὐτὰς κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου λόγον. ἀλλ' ὁ μὲν στρατιώτης λέγει
 ὅτι· στρατιώτης εἰμὶ καὶ οὐ χρεῖαν ἔχω ἀναγνώσεως [γινώσκειν],
 15 ὁ δὲ γεωργὸς τὴν γεωργικὴν προφασίζεται, καὶ οἱ καθεξῆς τὸ
 αὐτὸ, καὶ ἐσμὲν πάντες ἔλλιπεῖς. ἢ δὲ βροντὴ δράκοντα οὐ διώ-
 κει, ἀλλ' αἱ βρονταὶ γίνονται, ὡς φασίν, ἐκ τοῦ νέφους, ἐπὶ τὸν σλβ
 νέφος νοτισθὲν ἐξ ὑγρότητος ἐλαυνόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἦτοι
 τοῦ ἀνέμου ὀγκωθῆ· ἐλθόντος γὰρ ἔνδον αὐτοῦ τοῦ πνεύματος καὶ
 20 ῥῆξαντος αὐτὸ ἀποτελεῖται ὁ ἦχος, καὶ ἡ μὲν ἀνωθεν κραυγὴ λέγεται
 βροντὴ, εἰ δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος βιαζόμενον εἰς τὴν γῆν κατενεχθῆ,
 λέγεται κεραυνός. ἔθεν προσπεσῶν εἴτε δώματι εἴτε δένδρῳ διαρρήσ-
 25 σει καὶ σχίζει ταῦτα, εἰ δὲ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ | τινὶ ζῳῳ, φόνον ποιεῖ,
 δῖότι καὶ ἀνθρώπους καὶ ἕτερα ζῳα πολλάκις βλέπομεν ὑπὸ βροντῆς
 20 θανατούμενα καὶ οὐ δράκοντας.

Αἱ δὲ ἀστραπαὶ αἱ μὲν εἰσὶ γραμμοειδεῖς, αἱ δὲ ἐλικσειδεῖς, αἱ σλγ
 δὲ πυραυγεῖς. φασὶ δὲ ὅτι ἡ ἀστραπή σὺν τῇ βροντῇ γίνεται· ἅμα
 γὰρ τῷ βραγῆναι τὸ νέφος εὐθὺς ἀστραπή σὺν τῇ βροντῇ. καὶ ἡ μὲν
 ἀστραπή διαφανὴς οὖσα αὐτίκα φαίνεται, ἡ δὲ βροντὴ ἕως οὐ ἀπὸ
 25 τοῦ ὕψους ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἦχος αὐτῆς φθάσῃ ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο
 μεταγενεστέρα ἢ βροντὴ τῆς ἀστραπῆς ἐξακούεται. εἰπὼ σοι δὲ καὶ

2 sq. διώκεται Ioa. 3 ἀναλαμβάνεται δὲ εἰς Ioa. 4 αὐτὸν
 om. Ioa. 5 ποιῶσι — ἀντιπαττόμενον Ioa.] ποιῶμενον 6 ἀμά-
 7 θεικ Ioa. 7 θείας] ισράς Ioa. 8 Ev. Ioa. 5, 39. 9 ἀναγνώσεως
 Ioa.] ἀναγνώσεως γινώσκων 10 προφασίζεται ib. καὶ οἱ Ioa.] καὶ ὁ
 12 ὡς φασίν om. Ioa. 13 ἐξ ὑγρότητος Ioa.] ἐγρότητος 14 αὐτοῦ
 om. Ioa. 15 ῥῆξαν Ioa. ib. κραυγῆ] κραυγῆ (= κλαγγῆ?) Ioa.
 16 εἰ] τὸ Ioa. ib. εἰς — κατενεχθῆ] κατενεχθέντος ἐπὶ τῆς γῆς Ioa.
 17 προσπεσῶν εἰ δώματι εἴτε δένδρων 18 ἢ] εἴτε Ioa. 19 ἀνάν-
 (θρώπ)ους 22 πυρραυγεῖς Ioa. ib. σὺν τῇ βροντῇ] καὶ ἡ βροντὴ
 ὁμοῦ Ioa. ib. γίνονται Ioa. 23 τῷ om. Ioa. 24 διαφανῆς]
 ἀφανῆς Ioa. 25 τοῦ Ioa.] τὸ τοῦ. ib. ἐπὶ—ἦχος] om. Ioa. ib. φθάσει
 26 μεταγενέστερα

τι τοιοῦτον παράδειγμα. σκόπει οὖν ὁπόταν ἀπομήκοδέν σου ἐφ' ἕλη-
λου τόπου ἴσταται τις καὶ σημαίνει· βλέπεις μὲν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
κρούουσαν τὸ ξύλον, μετὰ δὲ τινα ὥραν ἐξακούεται εἰς τὸ οὖς σου ὁ
ἦχος τοῦ κρούματος. εἶπω δὲ σοι καὶ ἕτερον ὑπόδειγμα περὶ τῆς
βροντῆς, ἰδιωτικὸν μὲν, πλὴν ἀληθές. λαβὼν φοῦσκαν χοίρου ἦν οὐ-
ρήθραν λέγουσιν πλῆσον αὐτὴν πνεύματος, εἶτα δεσμεύσας καὶ ἔνδον
τὸ πνεῦμα κλείσας θές ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πηδῆσας ἀφνης ἐπίστηθι
τοῖς ποσὶν ἐπάνω αὐτῆς, καὶ διαρρήγνυται εὐθύς μετὰ τρισμοῦ | καὶ
ψόφου. συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἔνδον πνεύματος καὶ τοῦ κρούμα-
τος τῶν ποδῶν, ῥηγνυμένης αὐτῆς καὶ ἐξακοντιζομένου ἐκ τῶν ἐντὸς
τοῦ πνεύματος. τοιοῦτον νόει καὶ ἐπὶ τοῦ νέφους· πλησθὲν γὰρ πνεύ-
ματος ἔνδον τῆς νοτίδος, ὥσπερ συγκροτούσης τὴν τοῦ νέφους χα-
νότητα καὶ συγκλειούσης αὐτὸ, ὑπὸ μὲν τῆς νοτίδος ἐξωθεν συσφιγ-
γόμενον, ὑπὸ δὲ τοῦ πνεύματος βία ῥηγνύμενον ἀποτελεῖ τὸν ἦχον.
ἔστω δὲ καὶ πρὸς ἕτερον νέφος εἰ τύχη συγκρουσθῆναι, ἤχησε μέγα.

Ἐπιόστασις ἐστὶν ἡ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκάστου ὑπάρξεως καθ' ἑαυ-
τὴν σύμπτηξις.

σλδ' Ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἧς κατε-
περὶ ἀριθμοῦ βάλετο Σολομὼν, μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς ἐπὶ Τίτου βασιλείας
ἐτῶν καὶ κτί-
σεως ναοῦ τῶν
Ἱεροσολύμων. ῥωμαίων γενομένης ἔτη ἀρλ' καὶ μῆνας ζ' ἡμέρας ιε', ἀπὸ δὲ τῆς
ὑστερον κτίσεως ἐπὶ Κύρου βασιλείας Περσῶν, ἧς ἐποιήσατο Ἀγγαῖος
ὁ Ζηροβάβελ ἔτη χλδ' καὶ ἡμέρας μ'. εἰσὶ δὲ οἱ ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ
Τίτου ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχμαλωτισθέντες καὶ ἀποθανόντες ἰδίῳ θα-
νάτῳ..... καὶ οἱ σφαγέντες ἧ χιλιάδες, ἐλήφθησαν δὲ ζῶντες χίλια καὶ
ἑκατὸν χιλιάδες, καὶ λιμώξαντες | ἀπέθανον κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορ-
κίαν....., πάντες δὲ μετὰ τῶν σφαγέντων μυριάδες διακόσαιο ἑβδομή-
κοντα, καθὼς δὲ Ἰώσηπος λέγει ὅτι τριακόσαιο μυριάδες ἦσαν ἐν τῇ
πόλει καὶ ἀπώλοντο πάντες ἐν τῇ πολιορκίᾳ.]

1 τι om. Ioa. ib. ἀπὸ μηκοδέν Ioa. ib. ἐφ'] ἐπὶ Ioa. 2 ση-
μαίνει 3 τῷ ξύλῳ Ioa. 4 κρούματος Ioa. 4—11 εἶπω —
πνεύματος] om. Ioa. 6 λέγου (= λέγουν?) 7 κλήσας 10 ἐκ
τῶν corr., ἐκ τοῦ pr. 12 ἔνδον Ioa. 12—14 ὥσπερ — πνεύματος]
om. Ioa. 13 συγκληοῦσης ib. τῆς Ioa.] τοῦ 14 ῥηγνυμένου
Ioa. ib. ἀποτελεῖν 15 τύχοι Ioa. ib. συγκρουσθῆναι 19 ἐπὶ
τῇ τοῦ (prius τ in rasura) 21 ἐπὶ] κτίσεως iteratum ib. περσῶ
ib. ἀγγέος 24 et 26 lacunas signavimus. 26 διακόσαιο 27 Iose-
phum (b. iud. VI, 9, 3) ipsum inspexisse non videtur. ib. τριακόσαιο.

Πήναξ ἀκριβῆς τοῦ παρόντος στρατιγηκοῦ.

- α. Πρόλογος τοῦ στρατιγηκοῦ.
 β. Ἡ ἔχης ἐξουσίαν κρίνειν τὸν ἀδικουμένον βοῆθει.
 γ. Περί τοῦ προσέχειν συντροφικῆν διάβολῆν.
 δ. Ἐάν τις καταλέγεται σε ἀπόδντι σου.
 ε. Ὑπερ φύλου σου μεστία.
 ς. Περι τοῦ μι ὀμιλεῖν μετὰ ἀτάκτου.
 ζ. Περι τοῦ βασιλέως τοῦ ἀναδέσθαι σε βασιλικᾶς φροντίδ(ας).
 η. Ὁ φθάσας εἰς μέγα μέτρος κατὰ σηνχώρησιν θεοῦ.
 θ. Περι σινποσίων.
 ι. Περι τοῦ ἔχειν ἀκριβείαν τὰ τῆς πολέου ὑπόδεσσεως.
 ια. Περι τοῦ ἔχειν σε τῆν γλώτταν ἐν πάσῃ προσωχῆ καὶ ὑποτάσσεσθαι τῶν μηζώνων.
 ιβ. Πῶς δουλεύειν ἄρχον.
 ιγ. Περι τοῦ νόε.
 ιδ. Περι τοῦ προσέχειν τῆν κύρᾶν σου.
 ιε. Περι κριτοῦ τοῦ μὴ λαβὴν δῶρα καὶ ἀχριώδη.
 ις. Γογγησμός τοῦ προφήτου περικρίσεως καὶ δῶρων.
 ιζ. Περι τοῦ ἀνέχειν σε δουλείαν καὶ ἀπέτησιν χώρας.
 ιη. Περι το να σε φοβοῦντι ὑπόχειρι σου καὶ ὁ γραμματικός σου παροῦ φοβηθεῖς αὐτούς.
 ιδ. Περι τοῦ μῆ θελήσεις ἦναι σε ἀπηνῆς τοῦς ὑπὸ τῶν χειρῶν σου.
 ιζ. Περι το μῆ ἀκοῦειν τοῦς ὑπόχειρίουσου τοῦ λέγειν σοι κατὰ τοῖνος.
 ιη. Διὰ τοῦς λόγους τῶν ὑποχειρίων σου ἐπαναστήσονσονται σοι.
 ιθ. Περι τοῦ ἴσως τηρεῖν τοῦς πάντας καὶ μὴ ἐγκάλη τηρεῖν τοῦ σώματος καὶ γοργούς τοῖς λόγοις.

- κγ. Περί γραμματικοῦ φιλοσόφου.
κδ. Περί στρατιγού.
κε. Περί χοσιάρων.
κς. Περί τοῦ μαδάνειν ἀκριβῶς τῶν πολεμίων.
κζ. Περί δειλίας καὶ τόλμης.
κη. Περί παρατάξαιως.
κδ. Περί προσφύγων.
λ. Περί τοῦ ἔχην σε εἰς τῆν κατοῦναν φύλαξιν καὶ βίγλαν εἰς τῆν ἐφοδον τοῦ ἐχθροῦ σου· καὶ ὄθεν οὐδὲν παντέχει ἐφοδον.
λα. Περί κόμπομα ἐχθροῦ.
λβ. Περί χάρισμα ἐδνηκοῦ.
λγ. Περί τοῦ μὴ δειλιάν.
λδ. Περί φρονήσεως τοῦ ἐχθροῦ σου.
λε. Περί τοὺς εἰσέρχομένους εἰς σὲ ἀπόκρισιάρους.
λς. Περί λόγοις ἀρχαίους.
λζ. Περί ὀρθῶς κρίνην καὶ βλέπειν ἴσως.
λη. Περί τοῦ μὴ λαβεῖν ξενία.
λθ. Περί ὧν εὐεργέτησες τινὰ καὶ φέρη σε δῶρα.
μ. Περί τοὺς πτέσαντας.
μα. Περί τροπῆς φωσάτου.
μβ. Περί στρατιγού μὴ δέοντος βουλῆς.
μγ. Περί τοῦ ποιῆσε σὸν τέχνην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ σου.
μδ. Περί συμβουλῆς φωσάτου.
με. Περί τοῦ γηνόσκην σε τοὺς ἀνδρείους ἐκάστου παρὰ τῶν.
μς. Περί ἀπόκρισιάρων.
μζ. Περί τοῦ ζητεῖν χώραν ὃ ἐξεναντίας.
μη. Περί ἀπείρου στρατιγούντος.
μδ. Περί ἐχθροῦ μὴ ἔχοντος δύναμιν.
ν. Περί τοῦ κόψαι ἀδικίας.
να. Περί τοῦ μὴ ἀμεριμνεῖν τὸν στρατιγόν.
νβ. Περί τοῦ μὴ ἐγχερίζεσθαι τὸν στρατιγόν διμοσιακῆς δουλείας.
νγ. Περί κολάκων.
νδ. Περί τοῦ ἀργὸν καθήσθαι τὸν σχολάζοντα.
νε. Περί τοῦ τάχιον δικαίειν τῆς δουλείας.
νς. Περί τοῦ ἀν συνέσεως.
νζ. Περί τοῦ μὴ παρορᾶν τῆς ἀδικίας.
νη. Περί τάξαιος.
νδ. Περί ἀρματώσεως καὶ ἴππων.
ξ. Περί δικαιώσυνης.

- ξα. Περι τοῦ μὴ ἀπότομος ἐκδικεῖν.
ξβ. Περι ἂν ἐξέρθη ὁ ἐχθρὸς κουρσεύσαι τὴν χώραν (σου).
ξγ. Περι τοῦ εἶν ἀπέλθη πολεμήσαι ἔθνος ἢ κάστρον.
ξδ. Ἔτερον περι τῶν πατζηνάκων.
ξε. Περι τοῦ καὶ τὸν καιρὸν χρῆ καὶ τὴν Ἰνδιαν σκοπῆν.
ξς. Περι τοῦ παραβιάζειν τὸν ἐχθρὸν.
ξζ. Περι πατζινακων ἱστορία.
ξη. Περι ἀκρίτου.
ξθ. Περι πλησίων σου τοπάρχων.
ο. Περι πανουργία πρὸς τὸν ἐχθρὸν σου.
οα. Περι κούρσου καὶ κουρσάρων.
οβ. Περι κατάσκοπους.
ογ. Περι κάστρου καὶ κεφαλῆς τοῦ τιβίνιου.
οδ. Ἄλλο τοιοῦτον περι τοῦ μὴ ἐνωθῆν τοπάρ^χ γίτον σου διάφιλι(ας).
οε. Ἄλλο περι κάστρ(ου) πανουργίαν.
ος. Περι καστροφύλακος.
οζ. Περι τοῦ ἔχειν πᾶσαν προσοχῆν.
οη. Περι τοῦ προσέχειν τοῦ κάστρου τὰ τύχει καὶ περι τοῦ μὴ ἔχειν
 εἰκίαν συγκεκολυμμένον τοῦ τύχου.
οθ. Ἔτερον πρὸς τὸ ἐτοιμασθῆν σε εἰς πῆλεμον.
οδ. Περι τοῦ μὴ ἐξελθεῖν σε καὶ ποιῆσαι πόλεμον.
π. Περι ἐτέρου κάστρου ἱστορία.
πα. Ἔτερον ἱστορία.
πβ. Περι τῆς μεγάλης ἀντιόχειας.
πγ. Ἔτερον τοῦ μὴ πιστεύειν ὄρκον εἰς κάστρον καὶ φιλητάσθεις.
πδ. Περι φράγγου.
πε. Περι τῶποτηριτοῦ καὶ τρομάρχου καὶ τῶν τοιοῦτον.
πς. Περι τοῦ ἐγρηγορῖν καὶ σπουδάζειν.
πζ. Περι τοῦ ἐνηκία οἰδιάζοντος.
πη. Περι τοῦ σπουδάζειν εἰς τὸν βίον σου ὅταν οὐκ εἰς ταξίδην.
πθ. Περι δάνους καὶ τόκους.
π. Περι ὕβρης τοῦ δανιστοῦ.
λα. Περι ὑπόχειριων κέρδους καὶ ὑπόληψεις.
λβ. Περι τοῦ δὴ κατάφρονῆν ἐκάστου ἡμέρ(ας) τᾶς ὥρας καὶ τὴν προσευχῆν.
λγ. Περι ἐλεήμοσύνης.
λδ. Περι περισοκρατορίας.
λε. Περι ὧν παροξύνουν σε τινὲς τοῦ πράττην σε.
λς. Περι τοῦ ὑπὸτάσασθαι τοῖς ὑπερέχουσιν ὅτι καλόν ἐστίν.
λζ. Περι τοῦ μὴ ἀκοῦην τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ δήμου.

- λγ. Περι τοῦ εἶν ἀκούσης τὸν δῆμον.
λδ. Ὅτι ἀγαθὸν τοῦ φροντίζην τοῦ κοινοῦ.
 ε. 138 v. ρα. Περι φύλου τοῦ μὴ ἀπληχεύσαι εἰς τῆν οἰκίαν σου.
ρβ. Περι τῶν θυγατέρων σου τὸ πῶς ἤδη ἀνατρέφεσθαι.
ργ. Περι φύλου κακοῦ καὶ μυστήριον.
ρδ. Περι τῆς εἰσερχομένων εἰς τὸ νοτικὸν σου καλοὶ ἔστωσαν μὴ περιεργοί.
ρε. Περι τοῦ βοήθειν τὸν ἀδικοῦμενον.
ρς. Περι ἔχθρου.
 (Π)ερι τοῦ μνησθῆναι φίλον εἰς ἑβημερίαν.
ρζ. Περι τοῦ ἔχην τὸν νοῦν σου εἰς ἑβεργεσίαν.
ρη. Περι τοῦ μὴ καθῆσαι μετὰ νεο^{τρ}.
ρθ. Περι κλέπτου φίλου.
ρι. Περι τοῦ πράττειν θέματος.
ρια. Περι παιδίας θυγατέρων.
ριβ. Περι ἀναγνώσεως.
ριγ. Περι ἐλεημοσύνης εἰς φίλον καὶ ἔχθρόν.
ριδ. Περι πανούργων δανίζομένων.
ριε. Περι κτυποῦ καὶ εὐθηνοῦ.
ρις. Περι τοῦ οἴνου γεώργειν.
ριζ. Περι τοῦ μὴ ἐγγυθῆνε τινα.
ριη. Περι φρονίμου καὶ ὑπηρετοῦ.
ριθ. Περι ἔχθρόν οικιακῶν.
ρκ. Περι θυγατρὸς ἀναισχίντου.
рка. Περι πτωχοῦ λέγω μὴ κτίζειν.
ρκβ. Περι ἱερωσύνης.
ρκγ. Περι συγγενῶν.
ρκδ. Περι ναύτου τοῦ μὴ εἶναι στρατιώτης.
ρκε. Περι τοῦ ἐμπεσῆν εἰς χεῖρας ἰατροῦ.
ρκς. Περι τοῦ μὴ ὑπεριφανεύεσθαι.
ρκζ. Περι τοῦ ἀγωνίζεσθαι εἰς πόλεμον.
ρκη. Περι ἀρετῆς καὶ ἔργου.
ρκθ. Περι τοῦ μὴ ἐξηθυμοῦσθαι.
ρλ. Περι σοφῶν καὶ ἀφρόνων.
ρλα. Περι τοῦ ἔχειν ἀκρίβειαν εἰς τῆν ἴδιαν γηναίαν.
ρλβ. Περι ἀνδρὸς σόφρονος.
ρλγ. Περι τοῦ ἔχειν παντίαν προσοχῆν.
 ε. 139 ρλε. Περι δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας.
ρλς. Περι τῶν πταισάντων.
ρλζ. Περι νουθεσίας.

- ρλη. Περι τοῦς ράπτοντας κατα σοῦ.
 ρλθ. Περι γνώσεως και μῆ πλοῦτου.
 ρμ. Περι τοῦ μῆ ξενιάζειν και ἄρχην.
 ρμα. Παραγγελία πρὸς τοῦς παῖδας σου.
 ρμβ. Περι μαντίας.
 ρμγ. Περι ἡγαπῆμένου δούλου μη λυπηθῆναι.
 ρμδ. Περι τοῦ ἔχειν ἡμερότητα εἰς τὸνοικον σου.
 ρμε. Περι τοῦ μῆ ὀλυσθῆναι διάγλώττης.
 ρμς. Περι τοῦ μῆ δικάζειν γυναίον.
 ρμζ. Περι τοῦ μῆ μάχεσθαι μετὰ ἀδελφοῦ.
 ρμη. Περι τοῦ μῆ ὑπόφερειν ὕβριν αὐταδέλφου.
 ρμθ. Περι τοῦ ἔχειν τμηῖν και ἀγάπην εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς χώρας.
 ρν. Περι τοῦ γινώσκην τὸ ἴδιον σφάλμα.
 ρνα. Περι τοῦ μη ἐπιβουλεύειν ἄλλοτρίοις πράγμασιν.
 ρνβ. Περι τμηῖς γωναιῶν.
 ρνγ. Περι ἐλεημοσύνης και τμηῖς μετριάζειν μετὰ ἀφρόνον.
 ρνδ. (Π)ερι τοῦ προσέχειν τοῦ σαλοῦ.
 ρνε. Περι τοῦ προελθόντος ὀμιλεῖν πρὸς σε.
 ρνς. Περι στασιάζμου και μούλτου.
 ρνε. Περι κεφαλ(ῆς) κάστρου.
 ρνη. Περι κεφαλῆς μῆ ἐγνωρίζοντι στρατιγηκῶν.
 ρνθ. Περι νουδεσίας.
 ρξ. Περι στρατιγοῦ φρονήμου.
 ρξα. Περι σημείου ἀστέρος.
 ρξβ. Περι βουλ(ῆς) τοῦ μούλτου.
 ρξγ. Περι φανέρωσιν βουλῆς.
 ρξδ. Περι τοῦ μῆ ἀκούην κακῆν συμβουλῆν.
 ρξε. Περι ὀρκους βασιλέως.
 ρξς. Περι ἀτάκτων και ἀπεδευτων.
 ρξθ. Περι τῆς ἀποσταλήσης εἰκόνοσ τοῦ βασιλέως.
 ρο. Περι ἀτάκτων και ἀπεδευτων.
 ροα. Περι τῆς ἀποσταλήσης εἰκόνοσ τοῦ βασιλέως.
 ροβ. Περι τοῦ ὑπόδειξαι αὐτῶ τοῦς ἄρχοντας και τῶν δήμον.
 ρογ. Περι τοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα.
 ροδ. Περι ἀλάξ βασιλείας.
 ροε. Περι τοῦ μνησθῆναι τὸν βασιλέα ἀρχαίαν ἀγάπην.
 ρος. Περι θεοῦ νεύσεως.
 ροζ. Παραγγελία πρὸς τοῦς παῖδας.
 ροτ. Περι ἀπιστείας τὸν βλάχον.

- ροθ. Περι προσοχῆς παν.
ροπ. Περι ἀρχαίας ἱστορίας καὶ προσοχῆς.
ροπα. Περι τοῦ μὴ ηβρίσαι ἐχθρὸν ἀπὸ κάστρου.
ροπβ. Περι τοῦ εὐτελέσει τὸν ἑαυτόν του.
ροπγ. Περι τοῦ μελετᾶς ὅπερ μέλλη πράξει.
ροπδ. Περι τοπάρχου.
ροπε. Ἑρμηνεῖα τοπάρχου.
ροπς. Περι τοῦ ψεύδεσθαι πρὸς βασιλέα.
ροπζ. Περι ἱστορίας ἑθνηκοῦ.
ροπη. Περι ἀπόσταλμένου σου.
ροπθ. Περι τοῦ μὴ ληνεῦν κακοποιὰ τὰ πλοῖα.
ροι. Περι το ἔχην σε πάσαν προσοχῆν ὅταν εἰρήν(ην) καὶ αμεριμνίαν ἔχης.
-

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΝΟΥΘΕΤΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑ.

1 Ἐπει λέγουσί τινες ὅτι ὁ βασιλεὺς νόμῳ οὐχ ὑπόκειται, ἀλλὰ ^{οὐκ} νόμος ἐστὶ, τὸ αὐτὸ καγὼ λέγω· πλὴν ὅσα ἂν ποιῇ καὶ νομοθετῇ ^{πρὸς τὸν κατα} καλῶς ποιεῖ καὶ πειδόμεθα τούτῳ, εἰ δὲ εἴπῃ· πῆ δὴλητήριον, πάν- ^{τὴν ἡμέραν} τως οὐ μὴ ποιήσης τούτο. εἰ δὲ εἴπῃ· εἰσελθε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ^{βασιλέα.} διαπέρασον αὐτὴν κολύμβου, οὐδὲ τούτο ἔχεις ποιῆσαι. καὶ ἐκ τούτου γινώθι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνθρωπος ὧν νόμοις εὐσεβέσιν ὑπόκειται. διὰ ταῦτα οὖν ποιῶμεν τὴν γραφὴν ταύτην πρὸς τοὺς μετέπειτα εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς.

δέσποτα ἄγιε, ἀνεβίβασέ σε ὁ Θεὸς εἰς τὴν βασιλειον ἀρχὴν καὶ ¹⁰ ἐποίησέ σε τῇ αὐτοῦ χάριτι, τὸ δὴ λεγόμενον, Θεὸν ἐπίγειον, ποιεῖν καὶ πράττειν ἃ βούλει. ἔστωσαν οὖν αἱ πράξεις σου καὶ τὰ ποιήματά σου συνέσεως πλήρεις καὶ ἀληθείας, δικαιοσύνη δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. βλέπε οὖν καὶ πράττε ἐν ἰσῳ ὀφθαλμῶ πρὸς πάντας, τοὺς τε ἐν τέλει καὶ τοὺς λοιποὺς, καὶ μὴ τοὺς μὲν δωρεὰν κακίης, τοὺς δὲ εὐεργε- ¹⁵ τῆς παρὰ πάντα δίκαιον λόγον, ἀλλ' ἰσότης ἔστω παρὰ πάντας. καὶ ὁ μὲν πταίσας ἀπολαβέτω μετρίως εἰς τὰ πταίσματα αὐτοῦ, εἰ δὲ καὶ συμπαθήσεις αὐτῷ καὶ ἀπολύσεις τοῦ σφάλματος, τούτο δεῖον καὶ βασιλικόν. τὸν μηδὲν σοι πταίσαντα μὴ δὴ λυπήσης, ἀλλὰ μάλ- ¹⁰ λον εἰ θέλῃς ἀγάθουν· ὁ γὰρ μὴ πταίσας σοι κρείττων ἐστὶ παρὰ τὸν πταίσαντα· καὶ ἐὰν εὐεργετήσεις τὸν πταίσαντα . . . ὡς ποιήσας τῷ κακῷ ἀγαθὸν καὶ τῷ ἀγαθῷ κακόν.

5 κολύμβου] cf. Corais Ἄτακτα IV p. 240. 6 βασιλεῖς 11 πρά-
 ξησου 12 πλήρησ ib. δικαιοσύνη 15 ἰσότης] ἴσος τῆσ
 ib. πρὸς πάντας? 19 πταίσασι 20 indicavimus lacunam.

στς Τοῖς ψευδοκατηγόροις μὴ πρόσεχε. οὐ λέγω δέ σοι μὴ ἀκούειν
 περι ψευδοκα- αὐτῶν τὸ σύνολον· εἰσὶ τινες προσαγγελεῖς λέγοντες ἀλήθειαν. καὶ
 τηγόρων. δοκίμασον τὸν λόγον ἀμφοτέρων, καὶ τὸν μὲν ψευδοκατήγορον ἀπόπεμ-
 φον κενόν, ἀλλὰ μὴ μετὰ ὕβρεως, τὸν δὲ λέγοντα ἀλήθειαν εὐεργετή-
 σου κακὰ, μὴ ἐνεδρεύῃ ἡ κακία ἐν τῇ ψυχῇ σου καὶ ὀρέγῃ τοῦ ἀπο-
 σλξ λῆσαι αὐτόν, ἀλλ' ἐρευνήσον ἀκριβῶς, πρῶτα μὲν κρυφᾶ, ἔπειτα δὲ,
 περι τοῦ ἐρευ- ἐάν εὐρῆς ἀληθῆς, γενέσθω κριτήριον κατ' αὐτοῦ καὶ φανερώς, δω-
 νάν. ρεάν..... ποιεῖς οὖν ἕκτοτε αὐτόν ἐχθρόν καὶ ἄλλους πολλοὺς δι' αὐτόν.

σλη Αἱ εὐεργεσίαι σου ἔστωσαν λελογισμέναι καὶ κομιζέσθωσαν αὐ-
 περι ἐβεργε- τὰς παρὰ σοῦ οἱ ἄξιοι..... εὐεργεσίαι αἱ γινόμεναι παρὰ τῶν βασι-
 σιας.

σλθ λέων εἰς τοὺς μὴ ὄντας ἄξιους. μίμους δὲ καὶ οὐστίνιας λέγουσι
 περι μίμους, πολιτικούς ἐάν θέλῃς εὐεργετῆσαι, διὰ νομισμάτων ὀλίγων αὐτοὺς
 ἢτι παιγιώ- εὐεργετῆται καὶ μὴ δι' ἀξιομάτων· τὸ γὰρ ἀξίωμα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνό-
 τας. ματος εἰς τὸ ἄξιον δηλοῖ. ἐάν γὰρ τιμήσῃς πρωτοσπαθάριον μίμον 16
 ἢ αἰσχρὸν ἄνθρωπον, τὸν στρατιώτην σου τὸν θέλοντα χύσαι τὸ αἷμα
 αὐτοῦ διὰ σέ, ὡσαύτως καὶ τὸν ἐνεργῆ νοτάριόν σου ἢ σκερτικόν
 σμ ἐάν τιμήσῃς πατρίκιον, ἡγεῖται τοῦτο ἀντ' οὐδενός. εἶδον γάρ
 περι κριτῶν. ἐγὼ πολλὰ τοιαῦτα· κριτὰς γέλωτος ἄξιους καὶ εὐημεροῦντας, καὶ
 ἑτέρους δὲ συνετωτάτους καὶ ἀγαθοὺς καταπεφρονημένους παρὰ τῶν 20
 βασιλέων, ὡσαύτως καὶ στρατιώτας ἀγαθοὺς καὶ καταπεφρονημένους
 παρὰ τῶν βασιλέων, καὶ ψεύστας καὶ εὐπραγοῦντας, καὶ ἐστέναξα
 μέγα ἐκ καρδίας μὴ φέρων τὴν ἀδικίαν.

σμα Τῶν στρατιωτῶν σου λίαν ἐπιμελοῦ. μὴ ἐκκόπτης τὰς ῥόγας 7
 περι του ἐπι- αὐτῶν· ὁ γὰρ στρατιώτης λαμβάνων παρὰ σοῦ τὸ αἷμα αὐτοῦ σοι 26
 μελεῖν τοῦσ πιπράσκει. ἀξιώματα δὲ δίδου αὐτοῖς, ἀλλὰ μὴ πᾶσι, τοῖς δὲ ἐναργή-
 στρατιωτῆς. σασιν. οἱ περὶ τὴν βασιλικὴν ἐθνικοὶ τε καὶ Ῥωμαῖοι οἱ φυλάσσοντες
 μὴ ὑστερεῖσθωσαν, ἀλλὰ λαμβανέτωσαν τὰ σιτηρέσια αὐτῶν ἀνελλι-
 πῶς καθένα ἕκαστον μῆναν καὶ τὰ χορτάσματα καὶ τὰς ῥόγας αὐ-
 τῶν σώας. φιλοτιμοῦ δὲ αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἐπιβουλευθῆσθαι παρ' αὐ- 30
 τῶν. εἰ δὲ ὑστεροῦνται, πάντως ἐκεῖ βούλονται ἀπελθεῖν ἐνθα δύναν-
 ται χορτάσαι, καὶ γενόμενοι κατὰ σοῦ ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ σου γενήσων-
 ται, καὶ ἕκτοτε οὐκ αὐτομολήσωσιν πρὸς σέ, μεμνημένων ὡς οὐδὲν

2 προσαγγελοῖς 3 ψευδοκατηγόρων 7 κρυφᾶ 9 et 11 indi-
 canimus lacunas. 10 ἐβεργεσίαις σου 12 οὐσ τινὲς 14 ἐβεργετῆ
 14 sq. ὀνόματος] νομίσματος 16 χύσαι 26 sq. ἐνεργήσασιν? 28 ὑστε-
 ρίσθωσαν 30 αὐ-οῖς] αὐτῆς 33 μεμνημένοι? ib. ὡς οὐδὲν] οὐσοῦδὲν

11 ἀγαθὸν ἔπαδον παρὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὑπονοθεύσαντες καὶ τοὺς εὐνο-
 οῦντάς σοι ἀποστήσωσιν ἀπὸ σοῦ· καὶ τότε μεταμεληθήσῃ μηδὲν
 ὠφελούμενος.

8 Τοὺς ἐθνικοὺς εἶπερ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ βασιλικοῦ γένους τῆς χώρας
 5 αὐτῶν μὴ ἀναβίβαζε εἰς μεγάλας ἀξίας μήτε ἐμπίστευε αὐτοῖς με-
 γάλας ἀρχάς· πάντως γὰρ καὶ σεαυτὸν ἀχρειώσεις οὕτως πράττων
 καὶ τοὺς ἀρχοντάς σου τοὺς Ῥωμαίους. ὁπότεν γὰρ τιμήσῃς τὸν ἐξ
 Ἀγγέλης ἐθνικὸν ἐλθόντα πριμικήριον ἢ στρατηγόν, τί ἀξίαν ἔχεις
 δοῦναι τῷ Ῥωμαίῳ στρατηγίαν; πάντως ποιήσεις αὐτὸν ἐχθρόν. ἀλ-
 0 λά καὶ εἰς τὴν χώραν του, ἀκούσαντες εἰς τοιαύτην τον ἐλθεῖν ἀξίαν
 καὶ ἀρχὴν, γελάσωσι πάντες καὶ εἰπωσιν· ἡμεῖς εἰχομεν ἐνταῦθα αὐ-
 τὸν ἀντ' οὐδενός, καὶ ἀπελθὼν εἰς Ῥωμανίαν ἔτυχε τοιαύτης ἀξίας·
 καί, ὡς ἔοικεν, εἰς Ῥωμανίαν ἀνδρωπος οὐκ ἐνὶ ἰκανός καὶ διὰ τοῦτο
 ὑψώθη ὁ ἡμέτερος· εἰ ἦσαν ἐνεργεῖς οἱ Ῥωμαῖοι, οὐκ ἂν ἀνεβίβασαν
 5 τοῦτον εἰς τοσοῦτον ὕψος. καὶ μὴ εἴποι ἡ βασιλεία σου ὅτι· ἐγὼ ἐπὶ
 τοῦτο εὐεργέτησα αὐτόν, ἵνα καὶ ἄλλοι ἰδόντες προσέλθωσιν. οὐκ
 ἀγαθὸς οὗτος ὁ σκοπὸς· εἰ γὰρ θέλῃς, πρὸς ψωμίον καὶ ἱμάτιον τοιοῦ-
 τος ὅσους θέλεις ἵνα σοι ἀγάγω ἐθνικοὺς. πολλὰ γὰρ συμφέρει τῇ
 Ῥωμανίᾳ, δέσποτα, τὸ μὴ τιμᾶν ἐθνικοὺς ἀξίας μεγάλας· εἰ γὰρ πρὸς
 10 ἱμάτιον καὶ ἄρτον δουλεύσωσιν, πληροφορήθητι, πιστῶς σοι δουλεύ-
 ουσιν καὶ ὀλοψύχως, ἀποβλέποντες εἰς τὰς χεῖράς σου εἰς τὸ λαβεῖν
 νομίσματα οὐδαμινὰ καὶ ἄρτον. εἰ δὲ τιμήσεις ἐθνικὸν ἐπέκεινα
 σπαθαροκαυδιδάτων, ἔκτοτε γίνεται καταφρονητὴς καὶ οὐ μὴ σοι δου-
 λεύσῃ ὀρθῶς. ἐρώτησον καὶ μάθε, δέσποτα, ὡς πολλὰς περιστάσε-
 5 σιν ἤλθοσαν τοῖς προβεβασιλευκόσιν, τῷ τε κῦρ Βασιλείῳ τῷ πορ-
 φυρογεννήτῳ, τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τῷ πάππῳ καὶ τῷ προπάππῳ καὶ
 τοῖς ἐπέκεινα. καὶ τί λέγω ἀρχαίους; οὐδὲ ὁ Ἀργυρόπῳλος κῦρις Ῥω-
 μανός οὐδέ τις ἐκ τῶν μακαριστῶν ἐκείνων ἀνεβίβασεν Φράγγον ἢ
 Βράγγον εἰς τὴν τοῦ πατρικίου ἀξίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὑπατον κατεδέξατο

σμβ
 περι τοῦ μὴ
 τιμᾶν ἐθνη-
 κόν.

σμη
 περι δὲ τιμῆ-
 σης κατὰ φρο-
 νή.

1 sq. εὐνοοῦντασει 4 ὑπερ (= οἵπερ?) 5 ἐμπίστευε 7 sq. ἐξαγ-
 γέλοις (accentus videri potest potius ad α pertinere quam ad ε) 8 τί]
 τῇ 9 τῶν ρωμαίων 10 του] τοῦ ib. εἰς τοιαύτην· τον]
 ἡστιάυτῶν· 13 οὐκ ἐνή 15 βασιλείασσου 16 τούτῳ?
 18 sq. τὴν ρωμανίαν 23 σπαθάρκαυδιδάτο 25 βασιλείῳ (εἰ in
 fatura) τη 26 τῷ ππα καὶ τῷ προ ππα 27 ἐπύκονα ib. ἀργυ-
 ρώπολος 28 μακαριστῶν ib. φραγγόν εἰ 29 Βράγγον?

σμδ
περί αξιομα-
των και τημησ
ρομαίων.

οὐδὲ στρατιωτοφύλακα ποιῆσαι ἐξ αὐτῶν, μόλις δὲ πού τινα ἐξ αὐ-
τῶν σπαθάριον. πάντες δὲ οὗτοι πρὸς ἄρτον καὶ ἱμάτιον ἐδούλευον,
καὶ ἦν ἡ Ῥωμανία ἐν προκοπῇ. εἶπω δὲ τῇ βασιλείᾳ σου τι τοιοῦτον.
ὁ πάππος μου ὁ Νικουλιτζᾶς πολλά κοπιᾶσας ὑπὲρ τῆς Ῥωμανίας
ἐφθασε καὶ δοῦξ Ἑλλάδος φιλοτιμηθεὶς ὡς πιστὸς παρὰ τῶν κρα-
τούντων. καὶ τὴν μὲν ἐξουσίαν ταύτην εἶχεν ἀδιάδοχον διὰ χρυσο-
βούλλου, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ δομειστικᾶτον τῶν ἐξκουβίτων τῆς Ἑλ-
λάδος. προσῆλθε δὲ τις ὀνόματι Πέτρος ἀδελφόπαις ὢν τοῦ βασιλέως
Φραγγίας πρὸς τὸν μακαρίτην βασιλέα κῦρ Βασίλειον ἐν τῷ τετάρ-
τῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν σπαθάριον προβα-
λόμενος αὐτὸν δομειστικὸν τῶν ἐξκουβίτων Ἑλλάδος. ἔγραψε δὲ πρὸς
τὸν πάππον μου· γνωστὸν ἔστω σοι, βέστα, ὡς προσῆλθεν εἰς τὴν
δούλωσιν τῆς βασιλείας Πέτρος ὁ γνήσιος ἀνεψιὸς τοῦ ρηγὸς Γερμα-
νῶν καὶ, ὡς λέγει, ἐτύπωσεν εἶναι καὶ ἀποθανεῖν δούλος τῆς βασι-
λείας μου. τούτου τὴν πίστιν ἀποδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐτύπωσεν
αὐτὸν σπαθάριον ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. ἐπεὶ δὲ ἐθνικὸς ἔστιν, οὐ
κατεδέξατο ἡ βασιλεία μου προβαλέσθαι αὐτὸν στρατηγόν, ἵνα μὴ
ἀχρειώσωμεν τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλὰ προεβάλετο αὐτὸν δομειστικὸν
τῶν ὑπὸ σὲ ἐξκουβίτων. γινώσκουσα δὲ ἡ βασιλεία μου ὅτι ἀπὸ τοῦ
μακαρίτου μου πατρὸς ἔχεις τοῦτο διὰ χρυσοβούλλου, ἀντὶ τῶν ἐξ-
κουβίτων δωρεῖται σοὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Βλάχων Ἑλλάδος. καὶ ἶδε τὴν
ἀκρίβειαν τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς τὸν ἐθνικόν, εἰ καὶ νέος ἦν τότε
ὁ βασιλεὺς.

σμε
ἰτέρα ἱστορία.

Εἶπω δὲ σοὶ καὶ ἕτερον, δέσποτα ἄγιε. ὁ Σεναχυρεῖμ, ὃν σὺ οἶδας
ἀρχαίων βασιλέων εἶναι ἀπόγονον, ἠθέλησε δοῦναι τὴν χώραν αὐτοῦ
τῷ βασιλεῖ κῦρ Βασιλεῖ τῷ πορφυρογεννήτῳ, ὡς εἶναι καὶ αὐτὸς δού-
λος αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀποδεξάμενος τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐτίμησεν αὐτὸν
μάγιστρον καὶ πλείον οὐδὲν, καὶ τότε ἀρχαίων βασιλέων ἀπόγονον
καὶ βασιλέα.

1 στρατιωτοφύλακη 2 πάντες 5 ὁ πάππος ib. νικου-
λιτζᾶς 6 ἐλάδουσ (8 sq. ἐλάδος, postea bis ἐλλάδος) ib. ὡς] εἰσ
3'

8 τὸ δομειστικᾶτον] τομειστικᾶτων ib. ἐσκουβίτων 9 προηλ
13 πάππον ex πάππαν 14 βασιλείας] βασιλείας μου? ib. πέτροσ
20 ἐξουκόντον 27 τῷ βασιλεῖ] αὐτῷ βασιλεῖ

Εἰπὼν δὲ σοὶ ἕτερον τῆ βασιλείᾳ σου καταπαύσω τὸν περὶ τοῦ — σης
 τοῦ λόγον. Ἀράλτης βασιλέως μὲν Βαραγγίας ἦν υἱός, ἔχων δὲ ἀδελ- ιστορία ἕτερα.
 φόν τὸν Ἰούλαβον, ὃς καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατέσχε
 τὴν πατρικὴν βασιλείαν, προβαλόμενος Ἀράλτην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 δευτέρον μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλείαν. ὃς δὴ καὶ νέος ὢν ἠθέλησεν
 εἰσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τῷ μακαριωτάτῳ βασιλεὶ κῦρ Μιχαὴλ τῷ
 Παφλάγονι. καὶ ἐν θεᾷ γενόμενος τῆς ῥωμαϊκῆς καταστάσεως ἤγαγε
 δὲ καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ λαόν, ἀνδρας γενναίους πενταχοσίους· καὶ εἰσήλ-
 θε, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ὡς ἐνεδέχετο, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν
 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἰς Σικελίαν· ἐκεῖ γάρ ἦν ὁ ῥωμαϊκὸς στρατός,
 πολεμῶν τὴν νῆσον. καὶ ἀπελθὼν ἐνεδείξατο ἔργα μεγάλα. ὑποταγεί-
 σης δὲ τῆς Σικελίας ὑπέστρεψε μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασι-
 λέα, καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν μαγγλαβίτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαχε τότε
 μουλτεῦσαι τὸν Δελιάνον εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ἐσυνεταξίδευσε καὶ ὁ
 Ἀράλτης μετὰ τοῦ βασιλέως, ἔχων τὸν λαόν αὐτοῦ, καὶ ἐνεδείξατο
 ἔργα εἰς τοὺς πολεμίους ἄξια τῆς εὐγενείας καὶ τῆς γενναιότητος
 αὐτοῦ. ὑποτάξας δὲ τὴν Βουλγαρίαν ὁ βασιλεὺς ὑπέστρεψεν. ἤμην δὲ
 καὶ γὰρ τότε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ δυνατόν. ἐλθόν-
 των δὲ ἡμῶν ἐν Μεσινου πόλει, ἀμειβόμενος αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ
 ὧν ἀγωνίσαστο ἐτίμησεν αὐτὸν σπαδαροκανδιδάτην. μετὰ δὲ τὴν τε-
 λευτὴν τοῦ κῦρ Μιχαὴλ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀποβασιλέως
 ἠθέλησεν ἐπὶ τοῦ Μονομάχου αἰτησάμενος ὑποχωρῆσαι εἰς τὴν χώ-
 ραν αὐτοῦ, καὶ οὐ συνεχωρήθη, ἀλλὰ γέγονεν αὐτῷ στενὴ ἢ ἔξοδος.
 ὅμως λαθὼν ὑπεχώρησεν καὶ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἀντὶ
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰουλάβου. καὶ οὐκ ἐγόγγυσεν ὑπὲρ ὧν ἐτιμήθη
 μαγγλαβίτης ἢ σπαδαροκανδιδάτης, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ βασιλείων
 ἐρύλαξε πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς Ῥωμαίους.

[Ἀλλὰ] μὴ θελήσης καταπραγματεῦσασθαι τὴν πόλιν σου μηδὲ σμῖ
 τὰς ἔξω ὑπὸ σὲ οὔσας χώρας μηδὲ τὸν στρατὸν, ἀλλὰ τοῖς πᾶσι νουθετητός

1 Εἶπω (an legendum: Εἶπω — καὶ καταπαύσω?) ib. δέ σοι] δέ
 καί? ib. τῆ] τῆς 3 Ἰούλαβον (infra 25: Ἰούλάβου) 9 ὡς] ὡς
 10 εἰς] εἰ 11 ἔργα μεγάλα] ἔργαλα 12 συκελλίας 13 μαγ-
 γλαβίτην (et infra 26 μαγγλαβίτης) 13 σμ. τὸ τεμουλτεῦσαι? (cf.
 Occaum. c. 171) 17 ἡμῖν 19 Μοσυνουπόλεως et Μισινουπόλεως
 legitur in Notitiis episcopatum p. 219 et 122 ed. Parthey. cf. ibid. p. 161
 Μεσύνων = Μοσύνων. 21 ἀπὸ βασιλέως (cf. c. 19 ἀπὸ βασιλείας)
 23 γέγονεν 28 Ἄλλω

λόγος πρὸς βασιλεία. πατήρ γενοῦ καὶ δουλεύουσσί σοι εὐγνωμόνως. συνεβουλεύσατο δὲ ἕτερον ἀρχαῖος σκαιοὺς ἀνθρωπος τῷ πορφυρογεννήτῳ κῦρ Βασιλείῳ ἐφιέμενος τῆς τούτου καταστροφῆς, εἰπὼν πτώχευε λαόν. καὶ μισήσει σε, μᾶλλον δὲ ἀντάρας ἐπαναστήσεται σοι· μὴ γὰρ πρὸς ἄλογα ἔχεις, ἀλλὰ πρὸς ἀνθρώπους λογικούς, διαλογιζομένους καὶ νοούντας εἴτε ἀγαθὸν πανθάνουσιν εἴτε κακόν. γρῆ οὖν τὸ κράτος σου ποιεῖν καὶ πράττειν κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται μὴ καθυστερεῖσθωσαν τῆς βόγας αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ συγκλητικοὶ καὶ οἱ πολῖται, καὶ ἕκαστος κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καθὼς ἐξ ἀρχῆς ἐτυπώθη, δουλεύσει σοι καὶ οὐ μὴ γογγύσει. αἱ χώραι αἱ ὑπὸ τὸ κράτος σου μὴ δεχέσθωσαν καθημερινὰς αὐξήσεις καὶ φανερώσεις καὶ ἐπινσίας ξένας καὶ καινοφανεῖς, καὶ οὐ μὴ ἀποστῶσιν ἀπὸ σοῦ, ἀλλ' ὀλοψύχως σοι δουλεύουσιν, εἴπερ κατὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν τὰ ἐτήσια τέλη παρέχουσι τῷ δημοσίῳ.

σμη
περὶ τοῦ μὴ
βαρῆν ἡ
χω-
ραν.
Τὰς τῶν ἐθνῶν χώρας τὰς ὑποκειμένας σοι μὴ βαρύνῃς. τοῖς 1
στρατηγοῦσι παράγγελε σωφροσύνην ἀσχεῖν καὶ εὐσέβειαν καὶ μὴ
αὐθαδῶς πράττειν ἢ μηνιᾶν τινί, τοὺς δὲ κριτὰς ἐξασφάλισαι ἵνα κρί-
νωσι μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί ἐστὶν ὁ νῦν βλέπομεν
θῆμα; ἐκταγὴν μείζονα τοῦ κεφαλαίου καὶ οὐ μόνον εἰς τὰ ἀπαι-
τούμενα χρέη, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ματαίαις ἀγωγαῖς. 2

σμδ
περὶ τοῦ μὴ
ἀδικεῖν οἰκί-
ῆσου.
Τοῖς οἰκείοις ἀνθρώποις τοῦ κράτους σου παράγγειλον μὴ ἀδικεῖν 1
τινάς μηδὲ προϊστασθαι πονηρῶν ἀνθρώπων καὶ ἐχθρῶν τῆς ἀλη-
θείας, ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ προσέλθῃ αὐτοῖς ἀδικούμενος, προϊστασθαι
αὐτοῦ. καὶ δὸς αὐτοῖς ἀδειαν ὑπομιμνήσκειν ὑπὲρ ἀδικουμένων τὴν
βασιλείαν σου. οἱ δὲ συγγενεῖς σου φοβείσθωσάν σε καὶ μὴ ἐχέτωσαν 2
ἀδειαν τοῦ ἀδικεῖν τινὰς.

σν
περὶ ἀδικίας
τῶν συγγενῶν
τοῦ βασιλεως.
Εἶπω σοι δὲ, δέσποτα, πῶς συνέβη ἡ καταστροφή τῆς τοῦ Πα- 1
φλάγονος βασιλείας. οὗτος γὰρ ὁ μακαρίτης οὐκ εἶχεν ἐνδοξοὺς γο-
νεῖς, ἀλλὰ γονέων μὲν ἦν ἀσήμων καὶ τῶν κάτω παντελῶς, ἀρετὰς
δὲ εἶχε μεγάλας. ἐπισημίζουσι δὲ τινες τῶν ἀμαθῶν ὅτι εὐγενὴς 3
οὗτος καὶ ἀπὸ μεγάλης ῥίζης, ὁ δὲ δυσγενὴς καὶ χθαμαλός. ἐγὼ δὲ
φημί ὅτι πάντες ἀνθρώποι ἐνὸς ἀνθρώπου τέκνα εἰσὶ, τοῦ Ἀδάμ, οἱ

2 ἕτερος	ib. σκαιοῖς] καὶ ὡς	5 εἰ...χρισ erasis tribus quat-
tuorve litteris.	6 κράτους	8 καθυστερεῖσθωσαν
13 ὀλοψύχως σοι]	ἀλοψύχωσοι	11 κράτους
21 κράτους	25 συγγενείσου	15 ὑποκλήμενασοι
		18 δικαιοσύνης

τε βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ οἱ ἄρτον ζητοῦντες. εἶδον δὲ ἐγὼ τοὺς
 μεγάλα φυσῶντας εἰς κλειψίας καὶ μαντείας καὶ μαγείας χωρήσαντας·
 23 τούτους ἐγὼ φημί δυσγενεῖς. | ὁ γὰρ ἄνθρωπος λογικὸς ὢν, ἐὰν θέλῃ,
 θεὸς γίνεται χάριτι Θεοῦ. οὗτος ἦν ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κύρ Μι-
 5 χαὴλ· ἀρεταῖς, ὡς εἰρηται, μεγάλας ἦνθει, εἶχε δὲ συγγενεῖς γνη-
 σίους πολλοὺς καὶ πτωχοὺς, οἵτινες καὶ ἐπρονοοῦντο παρὰ τοῦ ὄρφα-
 νοτρόφου. ἀδελφὸς δὲ οὗτος ἦν τοῦ βασιλέως, ὃς καὶ τοῦ παλατιοῦ
 εἰδιοικεῖν. ἠθέλησε δὲ πλουτίσαι αὐτοὺς καὶ δέδωκεν αὐτοῖς ἀδειαν
 ληΐζεσθαι τὰ ἀλλότρια, τοῦ βασιλέως μηδὲν εἰς τοῦτο ἐπισταμένου.
 10 ἀλλὰ καὶ οἱ εἰς δουλείαν ἀποστελλόμενοι μανδάτορες καὶ οἱ βασιλικοὶ
 ἄνθρωποι ὅπου δᾶν ἀπήνητησαν ἐφιππον, κἂν τε ἐν πανδοχείῳ κἂν τε
 ἐν ὄψῳ ἀοικήτῳ, ῥίπτοντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἵππου ἢ τοῦ ἡμιόνου ἀνε-
 λαμβάνοντο αὐτὸ καὶ ὑπεχώρουν. καὶ τὸ μὲν δι' αὐτοὺς, τὸ δὲ πλεῖ-
 στον μισητὸς γέγονεν ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος καὶ φανερός
 15 διὰ τὰς ἀδικίας τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, καὶ κατηρῶντο πάντες ἐξαλει-
 φθῆναι τὴν γενεὰν αὐτοῦ. ὁ οὐχὶ εἰς μακρὸν ἀπέβη. τελευτήσαντος
 γὰρ ἐκείνου ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν μετανοίᾳ καλῇ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ
 βασιλεύσαντος ἐπανάστη αὐτῷ πᾶσα ἡ πόλις καὶ οἱ ἐκ τῶν ἔξω εὐρε-
 θέντες ἐν αὐτῇ, πρόφασιν εὐρηκότες κατ' αὐτοῦ ὡς τὴν θεῖαν αὐτοῦ,
 20 τὴν δέσποιναν ἐξορίσαντος. καὶ ἐξηλίφη κάκεινος καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ
 πᾶσα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. ἐβασίλευσε δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μονομάχος, ὅστις
 καὶ τὴν βασιλείαν τῶν Ῥωμαίων διέφθειρε καὶ ἠρήμωσε. χρῆ οὖν τὸ
 κράτος σου φυλάττειν ταῦτα. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς βασιλείας σου
 ὁ διοικῶν τὰ πάντα καθ' ἐκάστην ὑπόδεσιν ὑπομιμνησκέτω σοι, καὶ
 25 ἔλθῃ πρᾶγμα εἰς ἀκοάς σου καὶ [οὐκ] ἔχεις εἶδησιν αὐτοῦ. καὶ εἰ τοὺς
 ἔμοιους πτωχοὺς λόγους καὶ οὐδαμινούς φυλάσσεις, ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα
 τοῦ βίου ἐξέλθῃς. εἰ δὲ εἰς ἀλλοκότους ἐρώτων ἐπιθυμίας ἐκδώσης
 ἑαυτὸν, πολλὰ κατὰ τὸν βίον ἐμποδισθήσῃ.

Ὁ γὰρ βασιλεὺς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἐστὶν πᾶσι καὶ πάντες ^{σνα}
 εἰς αὐτὸν ἀφορῶσι καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ μιμοῦνται. καὶ εἰ μὲν ^{περὶ τυπος}
 ἀγαθὴ ἐστὶν, γλίχονται φθάσαι καὶ ἐπιλαβέσθαι αὐτῆς· εἰ δὲ κακὴ ^{ἐστὶν ὁ βασι-}
 καὶ ἐπίφογος, ὡσαύτως ποιοῦσι. ἐπιλαβοῦ οὖν καὶ κτῆσαι τὰς τέσσα- ^{λεὺς καὶ ὑπό-}
 30 ρας ἀρετὰς· τὴν ἀνδρείαν, τὴν | ψυχικὴν δὲ φημί, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ^{γραμμὸς.}

4 οὕτως? 12 ἡμιόνου 13 τὸ μὲν] τότε μὲν 16 εἰς] εἰς εἰς
 23 κράτους et βασιλείας σου 25 ἀκοάς σου] ἀκοάσω ib. καὶ σὺ ἔχεις?
 27 εἰς addidimus. 32 ἐπόφογος 32 sq. τέσσερα

σωφροσύνην και τὴν φρόνησιν. ἔστι δὲ φρόνησις ἐπ' ἀγαθῶν και φρόνησις ἐπὶ κακῶν, ὡσαύτως και ἀνδρεία, σωφροσύνης δὲ ἡ δικαιοσύνης οὐκ ἂν εὖροι τις ἐπὶ κακῶν ἐνέργειαν. κτησάμενος οὖν τὰς τέσσαρας ἀρετάς, ὡς εἴρηται, ἀνυψωθήσῃ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανοὺς, και ὁ ἐπαινὸς σου πολὺς ἐστι και μακρότητα ἡμερῶν δωρήσεται σοι Κύριος, ἐπαυθούσης τῆς δικαιοσύνης και τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῷ προσώπῳ και τῇ καρδίᾳ σου.

σνβ περι τοῦ ἔχειν
σειταρχει-
σμούς. Γεννήματα δὲ πολλὰ ἔστωσάν σοι ἐναπόδετα, σοὶ τε και τῇ βα- 1
σιλικῇ αὐτῇ και τῇ πόλει σου, εἰς χρόνους πέντε ἢ και ἕξ. ἔστωσαν 11
δέ σοι και βέλη και ὄπλα πολλὰ και δόρατα και θώρακες και κράνη, 11
ἀσπίδες τε και σπάθη και ἄλλο εἰ τι ἐν πολέμῳ ἀρμόζῃ. ἔστωσάν
σοι και μαγγανικά και τρίβολοι· οὐ γὰρ οἶδας τί βούλονται οἱ κακοί.

σνγ ιστορία και δι-
στηχία. εἶδον γὰρ ἐγὼ τοιοῦτόν τι και ἐταλάνισα τὸν βίον. εἶδον γὰρ τὸν 1
ἀποβασιλέα κῦρ Μιχαὴλ τὸν γεγονότα ποτὲ καισαρα πρῶτῳ μὲν ἡλίου 1
ἀνίσχοντος κραταῖον ὄντα βασιλέα, πρὸς τρίτην δὲ ὥραν τῆς ἡμέρας 1
ἐλεινὸν και ἔρημον και τυφλόν. και μὴ ἐπαρθῆς, δέσποτα, εἰς τὴν 1
δόξαν τῆς βασιλείας, μᾶλλον δὲ θαρρῆς ἐν τῇ δυναστείᾳ σου και 1
εἰρηῆς· τίς δύναται με καταγαγεῖν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς δόξης μου; μία 1
γὰρ καιροῦ ῥοπή, φησὶν ὁ μέγας ἐν σοφίᾳ Γρηγόριος ὁ θεολόγος, και 1
πολλῶν πραγμάτων μεταβολή. ἡ ἐλπίς σου δὲ ἔστω ἐν τῷ Θεῷ και 2
ἔστω ἐν ἀσφαλείᾳ. ἐπεὶ δὲ λογικὸς ἐποίησεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐξασφα- 2
λίσασθαι χρῆ ἑαυτοὺς τῇ αὐτοῦ χάριτι, προνοεῖσθαι τε ἑαυτῶν και 2
τὴν σωτηρίαν ἡμῶν πορίζεσθαι πεποιδότας εἰς αὐτόν.

σνδ περι τοῦ κέσα-
ρος τοῦ μονο-
κράτορος. μὴ καταδέξῃ κολακεύεσθαι παρά τινος, κτῆσαι δὲ μᾶλλον ζί- 2
λους τοὺς ἐλέγχοντάς σε. εἶπω δὲ τῇ βασιλείᾳ σοῦ τι τοιοῦτον. 2
Αὐγουστος ὁ Καισαρος θυμῶδης ὢν και ἀπηνῆς και πόρνος και γνώ- 2
μας ἐπιπόγους ἔχων και κακάς, ὁμως τὴν φυσικὴν φρόνησιν ἔχων 2
εἶπεν· οὐκ ἀγαθόν μοι χωρὶς παιδαγωγῶ. ἀποστείλας οὖν εἰς Ἄλε- 2
ξάνδρειαν ἤγαγεν Ἀθηνόδωρόν τινα πτωχὸν μὲν ὄντα και ἠπορημέ- 2
νον μετὰ τιμῆς πολλῆς, φρόνιμον δὲ και πάνυ συνετὸν τυγχάνοντα, 3
μαρτυρηθέντα παρά τινων τῶν τοῦ παλατίου ἐπὶ εὐβουλία και συνέ-

3 οὐκᾶν εὐρη 5 πολὺς ἔσται? 11 σπάσαι? 14 ἀπὸ βασιλεία
18 sqq. Greg. Naz. Or. XLIV (vol. I p. 840 c ed. Maur.): εἰς ἐνιαυτὸς τέσσα-
ρας ὥρας φέρει και μία ῥοπή καιροῦ πολλὰς πραγμάτων μεταβολάς.
21 ἐποίησεν ἡμᾶς] ὑμᾶς 22 αὐτοῦ] ἐαυτοῦ 25 ἐλέγχοντάς
26 καισαρ?

σει μέγαν εἶναι, καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν· γινώσκεις, Ἀθηνόδωρε, διό σε ἐνταῦθα ἤγαγον μετὰ τοσαύτης τιμῆς; ὁ δὲ ἔφη μὴ γινώσκειν. καὶ ὁ καίσαρ ἔφη· ἔγω γινώσκω ἐναντίας τοῦ ἀξιώματός μου, ἀκηχοῦς δὲ περὶ σοῦ ἄνδρα ἀγαθὸν σε εἶναι ἐν τε βουλῇ καὶ πράξει, ἠθέλησα κτήσασθαι σε φίλον καὶ σύμβουλον, ὅπως ἂ βλέπεις ποιοῦντα καὶ λέγοντα οὐκ ἀγαθὰ καὶ ἐπίφογα ἐλέγχης με κατιδίαν· καὶ εἰ οὐ λάβω διόρθωσιν, καὶ φανερώς τοῦτο ποίει. Ἀθηνόδωρος δὲ, καὶ σὺ, ὦ κράτιστε, ἔφη, μὴ ἀποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου ἐλεγχόμενος καὶ ἐξουδενώσης με, καὶ ἐγὼ ἔσομαι σοι εἰς τοῦτο ἰατρός. ἐλέγχων οὖν αὐτὸν καθ' ἐκάστην ἡμέραν οὐκ ἐπαύετο, ἕως ἂν τέλειον αὐτὸν ἐποίησεν ἐν ἀρεταῖς. αἰτησάμενος δὲ ὑποχωρῆσαι εἰς τὴν ἐνεγκαμένην οὐ συνεχωρήθη παρὰ τοῦ καίσαρος, εἰπόντος αὐτῷ· ὦ φίλε γνησιώτατε, ἐπὶ ἀτελῆς εἰμι. Ἄβγαρον δὲ τὸν τῆς Ἑδέσης βασιλεῖα φρονιμώτατον ὄντα καὶ συνετώτατον καὶ παντοίαις ἀρεταῖς κατάκοσμον ἠθέλησε θεάσασθαι. θεασάμενος δὲ καὶ εἰς ἐμιλίαν ἑλθὼν μετ' αὐτοῦ, εἰς χειρὰς σου, ἔφη, παρατίθημι ἑμαυτὸν καὶ ἔση μοι ἀντὶ Ἀθηνόδωρου (ἦν γὰρ ὁ Ἀθηνόδωρος τὸν βίον ἐκμετρήσας). καὶ κατεῖχεν αὐτὸν ἐν τιμῇ πολλῇ, οὐκ ὡς φίλον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς πατέρα, διορθούμενος παρ' αὐτοῦ ἐπὶ χρόνοις συχνοῖς. οὕτως ἦν πράττων ὁ Λύγουστος καὶ διορθούμενος ὑπὸ τῶν φίλων, καὶ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἄδεται ἐπ' ἀγαθῷ. κτῆσαι οὖν καὶ σὺ ἄνθρωπον τοιοῦτον καὶ δὸς αὐτῷ παρρησίαν ἐλέγχειν σε καθ' ἑκάστην ἐφ' οἷς ἐλάλησας καὶ ἐπραξας παραλόγοις. καὶ μὴ εἴπης ὅτι· ἐγὼ συνετός εἰμι καὶ πάντα ἐπίσταμαι. ἐρῶ γάρ σοι· πολλὰ εἰσιν ἂ γινώσκεις, πλείονα δὲ ἂ οὐκ ἐπίστασαι. ὁ γὰρ Θεὸς μόνος ἔχει τὸ ἀλάθητον, ὁ δὲ ἄνθρωπος, οἷος ἂν εἴη, ἑλλιπὴς ἐστὶ. ὁ γὰρ ἄγγελος πρὸς τὸν Ζωσιμᾶν, οὐδεὶς, φησὶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ τέλειον.

τὸν στρατὸν σου μὴ καταδέξῃ καταλυθῆναι καὶ πτωχεῦσαι, καὶ πτωχεύσης σὺ καὶ πολλὰ σεαυτὸν ταλανίσεις· ὁ γὰρ στρατός ἐστὶν ἡ δόξα τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ παλατίου ἢ δύναμις. στρατοῦ γὰρ μὴ ἔντος οὐδ' ὁ δημόσιος συνίσταται, ἀλλὰ πάντως ὁ βουλόμενος ἀντιστήσεται σοι.

Ἐν τῷ στόλῳ ἀγωνίζου πάντοτε ἀκμάζειν καὶ ἔχειν αὐτὸν ἀνελλιπῆ· ὁ γὰρ στόλος ἐστὶν ἡ δόξα τῆς Ῥωμανίας. ἀγωνίζου δὲ ἔχειν καὶ

σνε
περὶ τοῦ ἔχειν
καὶ σὲ ἄνθρω-
πον φοβούμε-
νον τὸν θεὸν
καὶ ὑποβάλλειν
σε
χριστοῦς
λόγουσ.

σνε
περὶ στόλου.

3 κέσαρ (sicut supra c. 19 κέσαρα)

7 ποιεῖ

22 αὐτὸν

25 οἷος] εἷος

26 ἀνῆει ἑλλιπῶς

28 καταληθῆναι

τοῦ στόλου ἄρχοντας ἀνωτέρους παντός δώρου καὶ λήμματος. εἰ γάρ
εἰσὶν λειξουροὶ καὶ δωροληπτὰ οἱ τοῦ στόλου ἄρχοντες, ἀκουσον τί
ποιοῦσιν. ἐν πρώτοις μὲν στρατείας εἰσὶν ἐξκουσεύεσθαι λαμβάνον-
τες ἐξ αὐτῶν νομίσματα οὐχ ὅσα ἤθελον δοῦναι εἰς τὴν ἐπήρειαν
τοῦ στόλου, ἀλλ' ἐν διπλῇ ποσότητι, καὶ γίνεται χελάνδιον ἑλλιπές.

σνζ καὶ ὁ ἀετός ἐν ἀέρι ἰπτάμενος, ἐὰν λείπη τὸ πτερόν, πάντως οὐκ 2
ἀγαθὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἢ πτώσις· οὕτως οὖν καὶ αἱ μακραὶ νῆαι ἐὰν λεί-
πωσι κῶπαι οὐκ εὐπλοῦσι. ἄλλο δ' ἐτι ποιοῦσιν οἱ πλευστικοὶ ἄρχοντες
λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν δῶρα· παραχωροῦσιν αὐτοῖς τοῦ
εἶναι ἀόπλους, κἀντεῦθεν συγκρούσαντες μετὰ τῶν πολεμίων τρέπον-
ται. καὶ τί λέγω συγκρούσαντες; οὐδ' εἰς ἑβν αὐτῶν ἐλθόντες φεύ-
γουσι, καὶ γίνεται αἰσχρὴ τῶν Ῥωμαίων. ἐν δὲ ταῖς νήσοις ἀπεργό-
μεναι αἱ μακραὶ νῆαι προσάσει λογικῆς φυλακῆς οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν
εἰ μὴ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἠπείρων συνάγουσι
σῖτον, κριθήν, ὄσπριον, τυρόν, οἶνον, κρέη, ἔλαιον, νομίσματα πολλὰ 15
καὶ ἄλλο εἴ τι αἱ νῆσοι ἔχουσι. τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ εἰς τὴν Κύπρον
καὶ εἰς τὴν Κρήτην. χρῆ οὖν σε ἔχειν, δέσποτα, ἀκριβειαν εἰς ταῦτα,
καὶ τὸν στόλον σου ἔχειν σῶον καὶ ἀνελλιπῆ, μὴ γογγύζοντα τὸ
οἰοῦσιν. καὶ ταῦτα μὲν οἱ πλόιμοι καὶ οἱ στρατιῶται τὴν αὐτὴν 2
δὲ τάσιν ποιήσον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ στόλου καὶ ἔστωσαν ἀνελ- 20
λιπέις | εἰς τὰ ἀρμόζοντα αὐτοῖς. καὶ εἴπερ εἰς λειξούρας χωρήσουσι, 1
παιδεύσον αὐτοὺς διὰ δαρμού καὶ κουρᾶς καὶ γρηματικῆς ζημίας.
εἰώθασι δὲ οἱ τοῦ στόλου ἄρχοντες ἐπιμείναντες χρόνοις πολλοῖς ἐν
τῷ στόλῳ κεκτησθαι νωδρότητα, ἀνάπαυσίν τε καὶ τρυφήν, ἐν αἷς
παντελῆς ἀφέλεια γίνεται. χρῆ οὖν σε ἀκριβειαν ἔχειν εἰς τὸν στόλον 25
καὶ εἴπερ ἴδης [οὖν] οὕτως αὐτοὺς βιοῦντας καὶ πράττοντας, διώκειν
αὐτοὺς ἀπὸ τῶν στόλων, ἐτέρους δὲ ἀντ' αὐτῶν προϊστᾶν. εἶπω δὲ
τι τῷ εὐσεβεῖ κράτει σου, καὶ εἰ ποιήσεις τοῦτο, οὐ σφαλερόν σοι ἐστίν,
ἀλλ' ἐν ἀσφαλείᾳ ἔση πολλῇ. εἴπερ ἴδης τοὺς πλευστικούς ἄρχοντας
οὕτως σοι ὡς προεῖρηται διακειμένους, μὴ ἄλλους πλευστικούς ἀντ' 30
αὐτῶν εἰς τὸν βαθμὸν αὐτῶν καταστήσης, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν παραταγῶν

σνη
περὶ τοῦσ ἀρ-
χοντας τοῦ
στόλου.

5 χελάνδιον ἐνλλιπές. 7 πτώσις (quamquam requiritur πτήσις)
πτώσις αὐτοῦ ib. νῆαι ἐὰν νηῆν (=νῆαι ἄν?) 8 κόπαι οὐκ ἀπλοοῦσι
ib. δ' ἐτι] δὲ τι 12 τοῖς νήσοις 14 τῶν ἠπείρων bis deinceps
17 κρήτην 24 κεκτησθαι] καὶ κτήσθαι ib. ἐν αἷς] αἰν' ἐσ 29 πλα-
στηκοῦσ 30 οὕτως σὶ (= οὕτωσὶ?)

εὐρὲ κόμητας δρουγγαρίους γέροντας, οὓς ὀφείλεις ὡς ἀνενεργήτους
 διῶξαι ἀπὸ τῶν ταγματῶν εἴτε καὶ δεδιωγμένους παντελῶς, καὶ κα-
 τὰστησον αὐτοὺς ἄρχοντας τοῦ στόλου. καὶ δημηγόρησον αὐτοὺς
 οὕτως ὅτι ὑμεῖς οἶδατε ὅτι γέροντές ἐστε καὶ ἀνενέργητοι καὶ ἤρμοζεν
 ὑμᾶς ἀναπαύεσθαι ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν, ἢ δὲ βασιλεία μου, γινώ-
 σκουσα ὅτι εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν ἀπελθόντες στερηθῆναι ἔχετε τῶν
 ἀναγκαιῶν, δι' ἃ προεκοπίασατε οὐ κατεδέξατο στερεῖσθαι ὑμᾶς. διὰ
 ταῦτα προεβάλετο ὑμᾶς ἄρχοντας τοῦ στόλου, ὅπως ἔχοντες τὴν
 αὐτάρκειαν ὑμῶν μὴ ἀμελήσητε, ἀλλ' ἀνακείμενοι, τὸ δὴ λεγόμενον,
 οὐ δυνήσησθε Θεοῦ εὐδοκοῦντος στῆσαι τρόπαια. καὶ τοῦτο γίνωσκε ὅτι
 εἰάν οὕτως ποιήσεις, οὐχ ἁμάρτης τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἐν [τοῦτο] τελεία
 καταστάσει ἔσται ὁ στόλος σου. τρέχεται δὲ ἔστωσάν σοι ἐν ταῖς μα-
 κραις νῆασι. δρουγγάριος δὲ καὶ πρωτονοτάριος οἱ τοῦ στόλου ἔστωσαν
 εὐσεβεῖς, ἐνεργεῖς, ἱκανοί, συνετοὶ καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν καὶ τὴν
 βασιλείαν σου, προσέχοντες καὶ ἐρευνῶντες μετὰ ἀκριβείας καὶ τὸ λε-
 πτότατον ὃ πράττεται εἰς τὸν στόλον· ἀνατραπέντος γὰρ τοῦ στόλου
 εἰς τὸ οὐδαμινώτατον σὺ ἀνατραπήσῃ καὶ καταπέσῃς.

Οἶδα, κράτιστε, ὅτι ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνάπαυσιν ἐπιέ-
 ρεται. παρέδραμε δὲ τύπος ἀνωφελῆς, μᾶλλον δὲ βλαβερός, τὸ μὴ ἐξέρ-
 χεσθαι βασιλέα εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν χώρας, ἀνατολῶν τε φημί καὶ
 δύσεως, ἀλλ' ὡς ἐν δεσμοτηρίῳ τινὶ ἐν Κωνσταντίνου πόλει εἶναι. καὶ
 πάντως εἴπερ ὤρισέ σε τις ἐν μιᾷ πόλει, ἀγωνιᾶν εἶχες καὶ ἀδημο-
 νεῖν τοῦτο παθῶν· ὅτι δε σεαυτῷ σὺ τοῦτο πεποίηκας· τί δὲ καὶ λέ-
 γεις; ἐξέρχου οὖν εἰς τὰς χώρας τὰς ὑπὸ σέ οὖσας καὶ εἰς τὰ θέματα
 καὶ βλέπε τὰς ἀδικίας ἃς παθάνουσιν οἱ πτωχοὶ, καὶ τί ἐποίησαν οἱ
 πρᾶκτορες οἱ παρὰ σοῦ πεμπόμενοι, καὶ εἰ ἠδίκηθησαν οἱ πένητες,
 καὶ διόρθωσε πάντα. γινώσουςι δὲ καὶ τὰ θέματα τῶν Ῥωμαίων καὶ
 αἱ ὑπὸ σέ τῶν ἐθνῶν χώραι ὅτι βασιλέα ἔχουσι καὶ αὐθέντην ἐπισκε-
 πτόμενον αὐτάς, γινώσῃ δὲ καὶ σὺ δύναιμι ἐκάστου θέματος καὶ κά-
 στρου καὶ χώρας, καὶ πῶς διάκειται καὶ εἰς τί βλάπτεται καὶ εἰς τί
 ὠφελεῖται, καὶ οὐδὲ ἀνταρσία γενήσεται οὔτε ἐπαναστήσονται τοῖς
 πράττουσιν, ἀλλ' ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει ἔσονται τὰ ὑπὸ σέ. οἶδα ὅτι
 οἱ ὑπηρετοῦντές σοι διὰ τὸ μὴ κοπιᾶσαι συμβουλευέσονται σοι ὡς οὐκ

συνδ
 περι τοῦ περι-
 κατειν καὶ τοῦ
 περικατειν εἰς
 τὴν χώ(ραν)
 αὐτοῦ.

3 αὐτοῖς] αὐτοῦς   4 ἤρμοζεν?   6 τῶν] τῷ   10 στῆσαι] στή
 22 πάντως   ib. εἰπερῶρσέ σε (= εἰ ὑπερῶρσέ σε sive εἰ περιῶρσέ σε?)
 27 γινώσουςι?   32 ἀλλήρηνην καὶ καταστάσει   33 ὑπηρετοῦντεςοι

ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλὰ θλίψεις τὰς χώρας καὶ τὰ θέματα διερχόμενος ἐν αὐτοῖς μετὰ λαοῦ καὶ δορυφορίας βασιλικῆς. εἴπωσι δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἐάν ἐξέλθῃς [βασιλικῆς] ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου, ἕτερος ἀντὶ σοῦ βασιλεύσει. ὅπερ καὶ ἐννοήσας ἔγωγε ἐγέλασα. ὁ γὰρ παρὰ σοῦ καταλειφθεὶς ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ποιῶν τὴν πρόνοιαν τῶν ἐκεῖσε ὄντων ὑπὸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐθνῶν τε καὶ Ῥωμαίων, πάντως ἐνεργῆς καὶ ἰκανὸς ὧν ἐγρηγορέναι μέλλει καὶ τὰ ἀρμόζοντα ποιεῖν. ἀλλὰ καὶ τι σοι εἴπω ἕτερον. οἱ αὐτοκράτορες καὶ αὐγυστοὶ τῶν Ῥωμαίων πάντως τὴν αὐτὴν τάσιν ἦν σοι λέγω εἶχον, οὐ μόνον οἱ ἐν Ῥώμῃ κρατήσαντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, Κωνσταντῖνός τε ὁ μέγας καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖος, Ἰουλιανός, Ἰουβιανός καὶ Θεοδοσίος. καὶ ποτὲ μὲν εἰς ἑῶνα ποτὲ δὲ εἰς δύοσιν, βραχὺ δὲ εἰς Βυζάντιον διέτριβον. ἠρέμουν δὲ τότε καὶ αἱ χῶραι πᾶσαι, καὶ Εὐρώπῃ μὲν πᾶσα καὶ Λιβύῃ καὶ τὸ τῆς Ἀσίας κάλλιστον μέρος ἕως Εὐφρατησίας καὶ τῆς τῶν Ἰνδουμανῶν χώρας, Ἀρμενία τε καὶ Συρία, Φοινίκη, Παλαιστίνη, Αἴγυπτός τε καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη καὶ θρυλλουμένη Βαβυλῶν ὑπόφοροι ἦσαν [Ῥωμαίσις· ἀφ' οὗ δὲ ἡ μεγίστη βλακεία ἀνθρώποις ἐπεγένετο, μᾶλλον δὲ ὥσπερ τις νόσος ἐνέσκηψεν, οὐδὲν ἀγαθὸν τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων ἐγεγόνει.

1 ἀλλὰ θλίψεις] ἀλλεῖψεις ib. τὰς] τὰς τὰς (propter fol. versum)
 4 ἐγέλασας 7 καὶ τὰ] κατὰ 8 αὐγυστοὶ 9 ἦν σοι λέγεις
 10 βυζαντίῳ 11 ἰουλιανός· ἰουβιανός (cf. Niceph. chronogr. p. 97
 ed. de Boor) καὶ θεοδοσίος 13 λυβήεις 14 ἀσύσας 15 φοινίκη
 παλαιστίνη 19 post sex versuum spatium vacuum eadem manu sub-
 scriptum est: ἐπιτάσθ(η) ἢ κων(σταν)τ(ι)ν(ου)πο(λις) παρὰ τῶν λατ(ι)ν(ων)
 ἐνέτους ςψβ̄ μγ(νος) ἀπριλλ(ιου) τιμ(ε)ρ(α) β.

INDEX NOMINUM.

A.

Ἄαρών Moysis frater 52,20.
 Ἄβγαρος Edessae rex 101,13.
 Ἄγαρῆνοί piratae 34,2 sqq.
 [Ἄγγατος ὁ Ζηροβάβελ 84,21]
 Ἄγγελη Britannia 95,8.
 Ἄδὰμ [82,1] 98,32.
 Ἄδιαβηθῶν χώρα 104,14.
 Ἄθηνόδωρος Augusti imperatoris monitor 100,29 sqq.
 Αἴγυπτος 104,15.
 Αἴτην 63,8.
 Ἄλεξάνδρεια 100,28.
 Ἄλουσιανός Bulgarorum princeps 22,23.
 Ἄμάσεια castellum in Ἀρμενιακῷ themate situm 72,20.
 Ἄμβακούμ propheta 6,20.
 Ἄνδρόνικος ὁ Φιλοκάλης Bulgariae catepanus 72,6.
 Ἄνιβαλ ὁ Καρχηδόσιος 16,1.
 Ἄντιόχεια ἡ μεγάλη 33,18. 78,16.
 [Ἀντώνιος ὁ μακάριος 80,10.13]
 Ἀπελζαράχ princeps gentis cuiusdam Saracenorum 78,8 sqq.
 Ἄραβες 78,8.
 Ἀραβία 78,21.

Ἀραβισσός Armeniae urbs 39,16.
 Ἀράλτης Haraldus Severus (Haardrade), regis Varangiae i. e. Norvegiae filius 97,2 sqq.
 Ἄργυρος, v. Ῥωμανός.
 Ἄργυρόπωλος, v. Ῥωμανός.
 Ἄρμενία ἡ μεγάλη 26,13. 104,15.
 Ἀρμενιακόν, τὸ, thema imperii Byzantini 72, 19,25.
 Ἀσία 104,14.
 Αὐγουστος ὁ Κεῖσαρος Octavianus Aug. imp. 100,26. 101,19.

B.

Βαβυλών 104,16.
 Βαμβακῆς, Γρηγόριος ὁ, Vlachorum rebellantium dux 68, 11.12.
 Βάραγγοι 30,5.
 Βαραγγία Norvegia 97,2.
 Βασίλειος ὁ ἅγιος, 52,9 sqq.
 Βασίλειος ὁ μοναχὸς καὶ προνοητὴς Βουλγάρων 24,4.
 Βασίλειος ὁ Πεδιαδίτης, v. Πεδιαδίτης.
 Βασίλειος ὁ Πορφυρογέννητος imperator Basilius II Bulgaroctonus

18,9 sqq. 29,5. 32,16 sqq. 65,20.
 66,10. 95,25. 96,10. 96,27. 98,2.
 Βερβόνης Vlachus 68,16.
 Βέσοι et Δᾶκται Vlachorum maiores
 74,16.
 Βισινιάνων ἡ πόλις Calabriae oppi-
 dum, nunc Bisignano 35,2.
 Βλάχοι 67,15. 68,16. 31. 70,4. 73,31.
 72,5. 12. 69,1—3. 70,2. 74,5. 96,22.
 Βοϊάνος, ὁ, castellum Bulgaricum 32,2.
 Βοϊθλάβος ὁ Διοκλητιανός toparcha
 Zentae et Stamni. 27,13 sqq.
 Βότκος Bulgarorum dux 32,6.
 Βουλγαρία 28,32. 29,4. 32,3. 68,32.
 72,6. 75,1. 97,14. 17.
 Βουλγάριοι 18,10.
 Βούλγαροι 22,10—24. 32,5. 9. 32,14.
 69,1. 10. 70, 4. 32,29. 24,5. 28,11.
 vocabula bulgarica 3,4. 28,13.
 Βουλησάριος Belisarius 16,5.
 Βράγγος=Bάραγγος (?) 95,29.
 Βυζάντιον 104,3. 10. 12.
 Βυζάντιος, v. Νῶα.

Γ.

Γερμινῶν rex 96,14.
 Γεώργιος ὁ Κορίνθιος, protosyncellus
 Constantino Duca imperante 66,26.
 praetor Armeniaci thematis 72,25
 et 26.
 Γρηγοῤῃς, v. Γρηγόριος.
 Γρηγόριος ὁ Βαμβακᾶς, v. Βαμβακᾶς.
 Γρηγόριος ὁ Θεολόγος 100,19.
 Γρηγόριος ὁ μακάριος 52,17.
 Γρηγόριος 73,3. Γρηγοῤῃς 69,13, Ni-
 culitzae filius, protospatharius fac-
 tus a Romano Duca.
 Γρημιανίτης, Ἰωάννης ὁ, Vlachorum re-
 bellantium dux 68,11.

Δ.

Δᾶκται, v. Βέσοι.
 Δαλματία 27,12. 77,20.
 Δαμασκηνός, v. Ἰωάννης.
 Δανούβιος 74,16.
 Δαβίδ propheta 14,24. 44,30. 57,29.
 Δεκάβαλος Decebalus Dacorum rex a
 Traiano imperatore victus 74,14.
 Δελιάνος, toparcha Bulgarorum 28,11.
 Bulgarorum rebellantium dux
 97,14.
 Δελφινᾶς Niculitzae cognomen 68,18.
 Δημητριάς Helladis urbs 28,9. 34,1—
 33.
 Δημήτριος Niculitzae maioris frater
 67,27.
 Δημήτριος ὁ Πολεμάρχιος Bulgarus,
 avus maternus auctoris Strategici
 29,2.
 Διαβολήτης, v. Αυτοβόνης.
 Διγενής v. Ῥωμανός.
 Διογένης, v. Ῥωμανός.
 Διοκλεία 25,26 et 28.
 Διοκλητιανός, v. Βοϊθλάβος.
 Δίων ὁ Ῥωμαῖος rerum scriptor 7,7.
 82,9. 16.
 Δοβρωνᾶς 77,20. Δοβρονᾶς 78,5, to-
 parcha Dalmatiae.
 Δυρράχιον 25,25.

Ε.

Ἐβραῖοι 38,29.
 Ἐδεσα 101,13.
 Ἐλλάς, thema Byzantinum 28,9. 32,28.
 60,19. 65,12. 65,27. 66,11. 66,22.
 73,12. 74,23. 96,6 sqq. 12,22.
 Εὐρώπη 104,13.
 Εὐφρατησία regio Euphrati fl. adia-
 cens 104,14.

Z.

Ζαγορίων δέμα (δέμα ?) 18,10.
 Ζέντα castellum Dalmatiae 27,13.
 Ζεπέ πανθεώτης 28,27.
 [Ζηροβάβελ, v. Άγγατος]
 Ζωσιμάς sanctus 101,26.

H.

Ἡλίας propheta 57,31.
 Ἡπιρος 74,23.
 Ἡράκλειος imperator 17,15.
 Ἡρων sanctus 52,16.
 Ἡσαίας propheta 52,21.

Θ.

Θεοδόσιος Magnus, imperator 104,11.
 Θεόδωρος Niculitzae innioris frater
 67,27.
 Θεόδωρος Σκριβων Larisaens 71,32.
 Θεσσαλονίκη 22,9—25. 28,25.

I.

Ἰαδῶρα Dalmatiae urbs 77,19.
 Ἰάφεθ 5,21.
 Ἰβηρία 18,19.
 Ἰδρουντα Italiae urbs (hodie Otranto)
 30,3 et 11.
 Ἰδρουντιανός, v. Μαλαπέτζης.
 Ἰερεμίας propheta 52,19.
 [Ἰεροσόλυμα, τὰ, 84,18,23]
 Ἰούλαβος Olaf, Haraldi Severi frater,
 rex Varangiae 97,3,25.
 Ἰουβιανός imperator 104,11.
 Ἰουλιανός imperator 104,11.
 Ἰουδαῖοι 2,19.
 Ἰουδᾶς qui Christum prodidit 2,22.
 Ἰσμαηλῖται 17,15.

Ἰωάννης ὁ Γρημανίτης, v. Γρημα-
 νίτης.
 Ἰωάννης episcopus Larisae 60,11.
 Ἰωάννης Μάτιος, v. Μάτιος.
 Ἰωάννης Ξιφιλίνος, v. Ξιφιλίνος.
 [Ἰώσηπος Iosephus Flavius 84,27]

K.

Καίσαρ, v. Αὐγουστος.
 Καλαβρός, v. Τήρας.
 Καρμαλάκης, v. Σθλαβωτάς.
 [Καρχηδών 82,12]
 Κασιανός ὁ μακάριος 52,15.
 Κατακαλὼν ὁ Κλυζομενίτης Ragnsii
 dux 27,10.
 Κεκαυμένος avus auctoris Strategici
 65,11. 72,22. Niculitzae συμπίθε-
 ρος 66,10.
 Κίτρος, τὸ, castellum (Pydna vete-
 rum) 70,5.
 Κορνήλιος centurio 39,4 et 6.
 Κρήτη 102,17.
 Κυκλάδες 102,14.
 Κύπρος 102,16.
 Κύρος rex Persarum 84,21.
 Κωνσταντῖνος Magnus, imperator
 14,27.
 Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, v. Μονο-
 μάχος.
 Κωνσταντῖνος ὁ Ραϊκτωρ 22,26.
 Κωνσταντῖνος imperator 104,11.
 Κωνσταντινούπολις, 62,27. 72,13.
 74,3. 103,21.

Λ.

Λάζαρος pauperrimus 2,14.
 Λάρισα 65,10. 67,6. gen. Λαρίσου
 73,16.
 Λαρισάιος, v. Ἰωάννης et Νικουλιτζᾶς.

Λαρισάτοι 65,22. 66,7. 67,6. 69,10.
71,32. 72,12.

Λυτοβόης ὁ Διαβολήτης miles Bul-
garus, Devolae ortus 28,14.

M.

Μαγνηῖνος στρατηγός ῥωμαῖος 29,1.
Μάιος Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος καὶ
στρατηγός 39,14.

Μακεδονία 74,23.

Μαλαπέτζης Ἰδρουντιανός Hydrun-
tianorum princeps 30,5.12.23.

Μεσινούπολις 97,19.

Μεσοποταμηνός sanctus 52,17.

Μεσοποταμία 18,19.

Μιχαήλ ὁ ἀκόλουθος 24,7.

Μιχαήλ Ducas, imperator 73,18.26.

Μιχαήλ Dyrghachii catepanus 25,25.

Μιχαήλ ὁ Παφλάγων, Michael IV
Paphlago imperator 32,3. 77,27.
97,6. 21. 98,27 sq. 99,4.

Μιχαήλ ὁ ἀποβασιλεύς, illius ἀνεψιός,
Michael V 99,16 sqq. 100,14.

Μονομάχος, Κωνσταντῖνος ὁ, impera-
tor 18,18—24. 22,27. 24,6. 78,5.
97,22. 99,21.

Μόρεια castellum inter Philippopolin
et Triaditzam situm 32,14.

Μωϋσῆς 52,19.

N.

Νικόλαος sanctus 52,10.

Νικηφόρος iudex (κριτής) Peloponnesi
et Helladis 73,11.

Νικουλιτζᾶς, 1. Niculitza maior 65,10.
66,7.96,5.

2. Niculitza minor, 66,19. 68,

17.

Νῶε 1. patriarcha 5,20.

2. homo Byzantinus in urbe
Demetriade 34,13.

Ξ.

Ξεφλίνοσ, Ἰωάννης ὁ, patriarcha Con-
stantinopolitanus 72,14.

Ο.

[Οὔεσπασιανός, imperator 84,21]

Π.

Παγκράτης, 69,13. Παγκράτιος 73,4
Niculitzae maioris filius.

Παλαιστίνη, 17,15. 104,15.

Πατζινάκοι, 17,17. 22,25 sqq. 24,4 sq.

Παῦλος ὁ Θηβαῖος, sanctus 80,11.

Παῦλος ὁ ἅγιος, τὸ ὄρφανοτροφεῖον,
Constantinopoli 39,23.

Πεδιαδίτης, Βασίλειος ὁ, Siciliae cate-
panus 20,26.

Πελοπόννησος, thema Byzantinum, cum
Hellade coniunctum 73,12.

Πέρσαι 18,23. 33,19. 73,10. 84,21.

Πεταστός Theodori Scribonis Vlachi
cognomen 72,1.

Πετερίσκος Thessaliae vicus 72,8.

Πέτρος regis Francorum ex fratre ne-
pos (imp. Basilio II) 96,9.14.

Πιλάτος 2,16. 23.

Πλήρης Thessaliae fluvius 70,1.

Πολεμάρχιος Demetrii Bulgari cogno-
men 29,2 (ν. Δημήτριος).

Πύρρος ὁ Ἡπειρώτης 16,1.

Ρ.

Ῥαούσιον Ragusium 27,11.

[Ῥήγουλος, M. Atilius 82,11.]

Ῥουνπέρδος, 67,2=Ῥουπέρδος 35,4,
 ὁ Φράγγος, Robertus Guiscard.
 Ῥώμη [82, 10. 12. 15] 104,9.
 Ῥωμαῖοι 17,14. 18,17. 22,27. 23,5.
 24,12. 27. 28,2. 32,11. 74,12. 15.
 19. 21. 75,3. [82,13. 14. 84,20]
 94,27. 95,7. 9. 14. 102,12. 103,
 27. 104,6. 8. 17. 19. 96, 3. 19.
 97,27. 99,22.
 Ῥωμανία imperium Byzantinum 17,
 17. 18,24. 26,29. 73,27. 75, 3.
 95, 12. 13. 19. 96, 4. 5. 101,34.
 Ῥωμανός ὁ Ἄργυρος imperator 77,
 22. 78,9. ὁ Ἀργυρόπωλος 95, 27.
 Ῥωμανός ὁ Διογενής 72,23. ὁ Διογέ-
 νης 72, 27, imperator.
 Ῥώς 30,5.

Σ.

Σάβας, v. Σῆος.
 Σάλων oppidum Dalmatiae 77,19.
 Σαμουήλ rex Bulgarorum 18,11.
 65,10. 13. 30. 66,6.
 Σῆος ὃν νῦν ποταμὸν Σάβαν καλεῖ-
 μεν 74,17.
 Σαρακηνοί=Ἀγαρηνοί, 34,17. 38,29.
 Σεναχυρείμ princeps Armenius 96,25.
 Σερβλίας procurator Byzantinus (imp.
 Const. Monomacho) 18,20.
 Σέρβεια Bulgariae oppidum 28,32.
 Σερβίων κάστρον 70,19.
 Σέρβοι 74,17.
 Σθλαβωτᾶς ὁ Καρμαλάκης princeps
 Vlachorum 71,31.
 Σήμ 5,21.

Σικελία 20,27. 97,10.
 Σιράχ 8,20.
 Σικκίων ὁ μικρός 16,4.
 Σκρίβων, v. Θεόδωρος Σκρίβων.
 Σολομών 38,2. [84,19].
 Στάμνος, ἡ, Dalmatiae castellum 27,13.
 28,2.
 Συμεών Bulgarorum τύραννος 32,29.
 Συρία 104,15.

Τ.

Τήρας ὁ Καλαβρός, πόλιος φύλαξ
 τῆς Βισινιάνων 35,2.
 Τίβιον a. Τιβίνιον castellum Magnae
 Armeniae 26,21.
 [Τίτος imperator 84,19. 23]
 Τραϊανός imperator 74,12.
 Τριάδιτζα Sardica, Bulgariae urbs
 32,4. 14.
 Τριβούνιος ὁ Σέρβος 25,25.
 Τρικ(χ)αλίται 67,15.

Φ.

Φάρσαλα, τὰ, Thessaliae urbs 69,29.
 Φιλοκάλης, v. Ἀνδρόνικος.
 Φιλίππου πόλις 32,14.
 Φοινίκη 104,15.
 Φραγγία 96,10.
 Φράγγοι Normanni 30,10. 16,18.
 35,4. 67,2. 95,28.

Χ.

Χάμ 5,21.
 Χοσρόης Persarum rex 33,18. 27.
 Χρυσούπολις (hodie Scutari) 78,21.

RES ET VERBA NOTABILIORA.

A.

ἀγαρεία, ἡ, 40,15. 61,1. 3.
 ἀερικόν 40,25.
 ἀκόλουθος, ὁ, 24,7.
 ἄκρα, ἡ, 18,14. 21,11. 29,4.
 ἀκρίτης 17,20. 24,22. 26,10. 80,1.
 ἀναγραφεύς 73,22.
 ἀξιωμα 29,6. 42,10. 43,17. 24. 44,7.
 76,17. 94,14. 26. 101,3.
 ἀξιωματικός, ὁ, 42,11.
 ἀπαιτητής 19,7.
 ἀποβασιλεύς 97,21. 100,14.
 ἀπόδειπνα, τὰ, 38,14.
 ἀποκρισιάριος, ὁ, 78,28.
 ἀποπρωτοσπαθάριος, ὁ, 68,11.
 ἀρπαγες οὓς λύκους καλοῦσιν 30,33.
 31,2.
 ἀρχηγέτης 73,22.
 ἀρχων, ὁ, 32,28. ἀρχων δεματικός, v.
 δεματικός.
 αὐτουργία 36,13.
 ἀψίνδιον 53,27.

B.

βάλτη, ἡ, 28,10.
 βασιλικός ἄνθρωπος 40,15. 18. 99,10.
 ἡ βασιλική 94,27.
 βασιλική ἐπίρεια 42,12.

βασιλικός τὸ βασιλικόν 40,4.
 βασιλικόν σγύλλιον 4,1.
 [βασιλίσκος 81,1]
 βέστης 96,13.
 βεστιαρίτης 39,22.
 βογάτος vox bulgarica 3,4.
 βοῦς 31,2.

Δ.

δαρμός, ὁ, 14,5. 41,21. 102,22.
 δέμα 18,10=δέμα?
 δημοσιακὴ δουλεία 39,18. 28. 48,1.
 δικαστής, v. δεματικός.
 δομεστικῆτον et δομέστικός, v. ἐξκού-
 βιτα.
 δούξ 96,6.
 [δράκων 80,14. 81,1. 9. 10. 19. 82,3.
 4. 5. 12. 18. 83,1. 3. 11.20]
 δρόμων 27,24. 28,2.
 δρουγγάριος τοῦ στόλου 103,13. cf.
 κόμης δρουγγάριος.

E.

ἐκπροσωπική, ἡ, 40,4.
 ἐλεύθεροι οἱ ὀρεΐλοντες 65,4. cf. 55,21
 et 49,31.
 ἐξάρχων, ὁ, 32,5.
 ἐξκούβιτα 96,21. τὸ δομεστικῆτον

τῶν ἐξκουβίτων 96,8. ὁ δομέστικος
 τῶν ἐξκουβίτων 96,12. 19.
 ἑπαρχος, ὁ, 14,28.
 ἐπήρεια βασιλική, v. βασιλικός.
 ἐπιβουλή (?), ἡ, 23,23,27.
 ἐπίσκεψις 39,16. 20.

Θ.

θέμα 7,1. 18,25. 27,23. 43,25. 26.
 103, 24. 27. 29. 104,1.
 θεματικός 7,22. θ. ἀρχων 59,18. θ.
 δικαστής 40,26. θ. κριτής 6,4.
 43,25.

I.

ἱερατικὸν τάγμα, v. τάγμα.
 [ἱπποκένταυρος 81,4]

K.

καινοτομία 1,12. 17,5. 7. 40,8.
 καλαμαράς ἀπαιτητής 19,7.
 καπηλοπόλεμος 54,14.
 κάστρον 26,19. 23. 29. 27,2. 3. 12.
 28,15. 17. 26. 29. 10. 13. 18. 23.
 24. 28. 30,5. 13. 18. 20. 22. 27.
 31,17. 29,32. 1. 2. 7. 8. 10. 13.
 18. 26. 32,2. 8. 29. 32. 34,18.
 30. 31. 35,9. 64,29. 66,18. 68,8.
 70,6. 19. 20. 24. 29. 71,5. 72,20.
 75,3. 9. 76,16. 80,4. 103,29.
 κατεπάνος, ὁ, 72,27. κατεπάνω 20,27.
 72,6.
 κατοῦνα, ἡ, 11,11. 13,26. 22,4.
 κατονεύειν 22,3. 11. 16. 29.
 κεφάλαιον 98,19.
 κεφαλική τιμωρία 11,29.
 κλησοῦρα, ἡ, 25,22. 23. 28. 26,6.
 κόμης 30,11. κόμης δρουγγάριος
 103,1.

κονταράτος, ὁ, 27,3. 30,6. 73,22.
 κοπή (?), ἡ, 61,8.
 κουλά 64,30. 65,1. 75,4.
 κουρά, ἡ, 41,21. 102,22.
 κουρκουσοῦρα, ἡ, 56,9.
 κουρσάτωρ 9,25.
 κοῦρσος, ὁ, 34,6.
 κούσπους 39,25.
 κριός, ὁ, 31,1. 2.
 κριτής 40,27. 44,1. 59,15. 73,11.
 94,19. 98,17.
 κριτής θεματικός, v. θεματικός.
 κύρ 18,9. 32,16. 65,20. 66,26. 72,
 14. 73. 11,18. 25. 77. 22. 27.
 78,9. 95,25. 96,10. 97,6. 21. 98,
 2. 99,4. 100,14.
 κυρά ἡ κριταίνα 43,30.
 κύρις = κύρ 29,5. 32,3. 95,27.

Λ.

λύκοι, v. ἀρπαγες.

M.

μαγγανικόν 28, 16. 30,33. 32,17.
 100,12.
 μαγγλαβίτης 97, 13. 26.
 μάγιστρος 96,29.
 μανδάτωρ 99,10.
 μῆμος, ὁ, 8,31. 20,19. 49,19. 94,13. 15.
 [μονόκερος, ὁ, 81,2]
 μύκητα, v. πρόσφατα.
 μυστικός, ὁ, 29,6.

N.

νομίσματα παραχαράσσειν καὶ ψα-
 λῖζειν 51,22.
 νοτάριος, ὁ, 7,10. 21. 31. 8,22. 53,2.
 54,17. 94,17.

O.

ὄφθρος, ὁ, 38,13.
 ὄρφανοτροφεῖον 39,43. 52,2.
 ὄρφανοτρόφος, ὁ 99,6.
 [οὐρήθρα, v. φοῦσκα]
 ὄψις, ὁ, = obses 34,7. 12.

Π.

πακτωνάριος, ὁ, 59,26. πακτώνειν
 ib. 26.
 παλαιά, ἡ, 19,19.
 παλάτιον 43,29. 77,30. 78,26. 99,7.
 100,31. 101,30. 104,5.
 πανδιώτης, ὁ, 28,27.
 παπυλεών, ὁ, 23,1.
 παραταγή, ἡ, 16,20. 28. 70,5.
 παράταξις, ἡ, 10,25 sqq.
 πατριός, ὁ, 29,5. 94,18. 95,29.
 πιττάμιον 4,1.
 πιττακοσία 14,8.
 πόρτα, ἡ, 29,28. 30.
 ποῦφλον (?) 55,5.
 πραίτωρ 72,25.
 πραιτώριον 37,13. 41,20. 78,1. 3. 6.
 πράκτωρ 18,13.
 πριμικήριος, ὁ, 95,8.
 προνοητής 24,5.
 πρόσφατα μύκητα 46,24.
 πρωτονοτάριος, ὁ, 103,13.
 πρωτοσπαθάριος, ὁ, 39,13. 68,17. 18.
 73,3. 94,15.
 πρωτοσύγκελλος, ὁ, 66,26. 72,25.

Ρ.

ραίικτωρ 22,26.
 ῥέον ἰνδικόν 53,28.
 ῥήξ 96,4.
 ῥόγα, ἡ, 40,9. 73,4. 94. 24. 29. 95,8.

Σ.

[σάτυρος, ὁ, 80,8. 12. 26. 27. 28. 29.
 31. 81,3]
 σικρετικός, ὁ, 94,17.
 σέλα, ἡ, = sella 21,6.
 σελοχάλινον 21,2.
 σιγίλλιον, v. βασιλικός
 σιδηρογέφυρον 78,16.
 [σινδαψός 81,8]
 σπαθάριος, ὁ, 96,2. 11. 17.
 σπαθαροκανδιδάτης 73,3. 97,20. 26.
 σπαθαροκανδιδάτος 95,23.
 στρατηγός 9,4. 20,19. 26,23. 27,11.
 19. 20. 22. 23. 25. 29. 32. 28,17.
 20. 30. 28,32. 29,11. 35,20.
 39,14. 43,19. 59,14. 70,32. 95,8.
 96,18.
 στρατιωτοφύλαξ 96,1.
 στρουδίον 12,31.
 στρόφιγξ, ἡ, 33,5. 11. 12.
 συγκλητικός, ὁ, 98,8.
 συνοδικοί = χονσάριοι 9,14. 15.
 σύστημα 5,3.
 σχεδάριον ἡμερήσιον 8,13—14.

Τ.

τάβλα, ἡ, 20,27. 64,8.
 τάγμα ἱερατικόν 51,25.
 ταξιάρχης 29,1. 11.
 τελώνης 40,11. 14.
 τζάγρα, ἡ, = τζάγγρα 30,33.
 τζελνίκος vox bulgarica 28,14.
 τοπάρχης 24,22. 26. 25,2. 26,11.
 21. 27. 13. 19,23. 27. 28,11.
 77,18. 20.
 τοποδέτης 26,1.
 τοποτηρητής 35,19.
 τουῖλδον 22,12.
 τριβολος, ὁ, 100,12.

τύραννος 32,29. 33,7. 15. 35,5. φυλάκτηριον 50,11.
59,7. 65,12. 70. 82. φύλαρχος, ὁ, 78,8.

Υ.

ὕπατος, ὁ, [82,11] 95,29.
ὕπομνηματογράφος, ὁ, 44,21.

Φ.

φαρσογραφῆν 51,22.
φλάμουλον 16,27.
φόρος, ὁ, = forum 34,5. 18.
φασάτον 9,5. 12. 25. 15,15. 24,12.
[φοῦσκα χοίρου ἦν οὐρήθραν λέγουσι
84,5]

Χ.

χάνταξ, ὁ, 30,31. 32. 35,9. 14.
χελάνδιον 102,5.
χονσάριοι = κατάσκοποι 9,8. οἱ λε-
γόμενοι συνοδικοί 9,14—15. 17,31.
29,17.
χρυσοτρικλινον: σπαθάριος ἐπὶ τοῦ
χρυσοτρικλίνου 96,17.
χωματισμός 31,15. 17. 21. 25. 26.
32,17. 18. 20. 24. 25.

